

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

สรุปงานโครงการความร่วมมือ เพื่อแก้ปัญหาความยากจน พัฒนาสังคม
และสุขภาพ ในการพึ่งตนเอง และยกระดับคุณภาพชีวิต จังหวัดนครปฐม
ตามสัญญาเลขที่ RDG5240017
(1 มีนาคม 2552 -10 กุมภาพันธ์ 2554)

โดย

สำนักงานสหภาคีความร่วมมือ ภาคประชาชน จังหวัดนครปฐม

เสนอต่อ

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

บทคัดย่อ

รหัสโครงการ : สัญญาเลขที่ RDG5240017

ชื่อโครงการ : โครงการความร่วมมือ เพื่อแก้ปัญหาความยากจน พัฒนาสังคม

และสุขภาพ ในการพึ่งตนเอง และยกระดับคุณภาพชีวิต จังหวัดนครปฐม. 195 หน้า

ปัจจุบันสถานการณ์ของสังคมโดยรวมมีการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว มีความเจริญก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้ถูกพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว แต่ขณะเดียวกันสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติกลับถูกทำลายเพิ่มมากขึ้น จากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของมนุษย์ และการขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ส่งผลให้เกิดปัญหาในด้านต่างๆ ตามมา เช่น ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมชุมชนถูกทำลาย เกิดการปนเปื้อนสารเคมีและสารพิษ ซึ่งก่อให้เกิดโรคและความเจ็บป่วยแก่คนในชุมชน และที่สำคัญการเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อมยังส่งผลให้มีโรคใหม่ๆ เกิดขึ้น รวมถึงสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลง ซึ่งเป็นสาเหตุของการเกิดโรค ปัญหาด้านสุขภาพ และสิ่งแวดล้อมที่คุกคามสุขภาพของคนในชุมชน และระบบบริการด้านสุขภาพยังไม่ครอบคลุมในทุกพื้นที่ ซึ่งต้องมุ่งเน้นในด้านการบริหารจัดการและการประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน และท้องถิ่นให้เกิดแนวทางการพัฒนาที่ต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชนให้มีสุขภาพ กาย และจิตใจ ที่เข้มแข็ง ซึ่งจะส่งผลต่อการดำเนินชีวิตและความเป็นอยู่ในการดำรงชีพ การประกอบสัมมาอาชีพในทุกด้าน ทุกแขนงควรได้รับการหนุนเสริม และสนับสนุน โดยเฉพาะผลผลิตด้านการเกษตร และการแปรรูป ที่จะช่วยให้เกิดระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน และพึ่งตนเองได้ เมื่อสุขภาพ กาย ใจ ปัญญาดี และเข้มแข็ง ก็จะนำไปสู่การอยู่ร่วมกัน เป็นสังคมอยู่เย็นเป็นสุขในอนาคต

“การแก้ปัญหาความยากจน พัฒนาสังคม และสุขภาพในการพึ่งตนเอง และยกระดับคุณภาพชีวิต ของคนจังหวัดนครปฐม” เป็นแนวคิดในการแก้ปัญหาในทุกด้าน ทุกมิติของสังคม ที่เกิดขึ้นจากความต้องการที่จะให้คนในชุมชนมีสุขภาพกาย ใจ สติ ปัญญา สังคมที่ดี และมีระบบเศรษฐกิจที่ดี มีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารจัดการ กำหนดอนาคตของชุมชน โดยมีการเชื่อมประสานการทำงานแบบการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย มาเป็นบูรณาการร่วมกันของชุมชน โดยมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อย่างมีกระบวนการ ในเวทีประชาคมตำบล ผู้การพัฒนาเป็นแผนแม่บทชุมชน ทำให้ทุกฝ่ายมองเห็นปัญหาที่เป็นความทุกข์ร่วม ซึ่งได้แก่ ปัญหาความยากจนจากการเป็นหนี้สิน ปัญหาสิ่งแวดล้อมจากการใช้สารเคมีในการเพาะปลูก ปัญหาน้ำในลำคลองเน่าเสีย รวมถึงปัญหาสุขภาพ อาทิเช่น โรคเรื้อรัง โรคระบบทางเดินหายใจ เบาหวาน ความดัน และปัญหาด้านสังคม เช่น ปัญหาเด็ก/เยาวชน ติดเกมส์ ติดยาเสพติด ครอบครัวขาดความอบอุ่น ผู้สูงอายุถูกทอดทิ้ง เป็นต้น

ผลจากการดำเนินแผนงานโครงการฯ จากการเก็บข้อมูลบัญชีครัวเรือน เป็นระยะเวลาติดต่อกัน 6 เดือน (กรกฎาคม – ธันวาคม 52) มีการเก็บข้อมูลบัญชีครัวเรือน จำนวน 1,864 ครัวเรือน 20 ตำบล 6,443 ชุมมีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลภาพรวม ในระดับจังหวัด ผลปรากฏว่า มีรายได้ 147 ล้าน

บาท ใช้จ่าย 133 ล้านบาท คงมียอดคงเหลือ 14 ล้าน แต่มีภาระหนี้สินรวม 72 ล้าน อันดับ 1 ค่าใช้จ่ายในการประกอบอาชีพ 44 ล้านบาท (12% ปุ๋ยยา เคมี ค่าแรง อุปกรณ์ฯลฯ) อันดับ 2 หมวดค่าอาหาร 34 ล้านบาท (9%) อันดับ 3 หมวดค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุนและสังคม 28 ล้านบาท(8%) อันดับ 4 เป็นค่าใช้จ่ายเรื่องที่อยู่อาศัย 23 ล้านบาท (6%) อันดับ 5 หมวดสุขภาพ (ค่ายา-สุขอนามัย) 1.3 ล้านบาท อันดับ 6 เป็นค่าใช้จ่ายเครื่องแต่งกาย เครื่องประดับ 1.03 ล้านบาท และอันดับ 7 ค่าใช้จ่ายในการศึกษา .676 ล้านบาท ทั้งหมดโดยรวมจะเห็นได้ว่า เป็นค่าใช้จ่าย อันดับ 1,2,3 และ 4 เป็นอันดับต้นๆ ที่ทำให้เกิดภาวะหนี้สิน และมีความมุ่งหวังที่ต้องการปลดหนี้ ทำให้เกิดพลังความเพียรที่จะทำให้เกิดแนวทางการพัฒนาสู่การปฏิบัติเชิงรูปธรรม ในการ ลด ละ ทุกๆภาวะที่เกิด หากทางออกในการดับทุกข์ ด้วยการระเบิดจากข้างในโดยเริ่มจากการตระหนักรู้ในข้อมูล การรู้จักตนเอง ครอบครัว และกระบวนการกลุ่ม เกิดแหล่งและศูนย์การเรียนรู้ต้นแบบ 5-7 แห่ง มีบุคคล และครัวเรือนต้นแบบ ในการ ลด ละ เลิก และทดแทน กว่า 30% ของกลุ่มเป้าหมายในการเข้าโรงเรียนแก้จน (ยุทธการแก้จน คนพอเพียง) ต่อกระบวนการพัฒนา บนฐานประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกัน โดยใช้แนวคิดการมีส่วนร่วม การสร้างผู้นำที่มีจิตอาสาเป็นกลไกขับเคลื่อนหลัก มีกระบวนการถอดบทเรียน สรุปรบทเรียน สร้างเป็นชุดข้อมูลในด้านต่างๆ ที่พร้อมจะเผยแพร่ขยายผลสู่พื้นที่ร่วมเรียนรู้แห่งอื่นๆ โดยได้พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่เป็นพื้นที่ปฏิบัติจริงของผู้ที่แท้จริงมีประสบการณ์จริงที่พร้อมจะถ่ายทอดองค์ความรู้ใหม่ๆ ในการแก้ปัญหา และสร้างภูมิคุ้มกัน การปรับแนวคิดสู่วิถีปฏิบัติ โดยมีแผนความต้องการที่จะยกระดับการพัฒนาให้เกิดนวัตกรรมใหม่ให้เกิดรูปธรรมที่ยั่งยืน 4 แผนงาน ดังนี้

1. เกษตรประณีต (การทำปุ๋ยอินทรีย์ ชีวภาพ/ทำนาข้าว/ผักสวนครัว/และปลุสัตว์) จำนวน 16 ตำบล เพื่อการบริโภคที่ปลอดภัย
2. สวัสดิการกองทุนบุญวันละบาท จำนวน 20 ตำบล
3. วิสาหกิจชุมชนเพื่อการแปรรูป (อาหาร เช่น ปลาแดดเดียว น้ำพริก,อาหารสัตว์ และการแปรรูปอาหารสัตว์) /น้ำดื่ม/เครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ/การทำขนม/จักสาน/การทำผ้าบาติก 5 ตำบล
4. ประเด็นสิ่งแวดล้อม (ขยะ/น้ำ – คูคลอง -ทำเงิน/พลังงานทางเลือก) จำนวน 5 ตำบล

และผลจากการดำเนินโครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาความยากจน พัฒนาสังคม และสุขภาพในการพึ่งตนเอง และยกระดับคุณภาพชีวิต จังหวัดนครปฐม นอกเหนือจากแผนงานที่ได้ค้นพบจากแผนความต้องการในการต่อยอด พบว่าความสำเร็จในด้านการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ทำให้เกิดกลไกการทำงานร่วมกันโดยมุ่งสู่ตำบลเข้มแข็ง และระบบบริหารจัดการในระดับจังหวัด โดยมี การประสานการทำงานร่วมกับภาคีหน่วยงาน ให้เกิดความร่วมไม้ร่วมมือเชิงบูรณาการทั้งด้านงบประมาณ และเนื้อหาวิชาการ เพื่อนำไปสู่รูปแบบการจัดการร่วมในการแก้ปัญหาในแต่ละมิติ เช่น ปัญหาความยากจน ปัญหาด้านสังคม และปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม การสร้างทีม การยกระดับการบริหารจัดการในองค์กร การ

เชื่อมร้อยเครือข่าย การวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล โดยมีการวางรูปแบบการพัฒนาเพื่อยกระดับองค์กร ให้เกิดประสิทธิภาพ ด้วยการ (ยกเว้น) องค์กรการจัดการให้เป็น “สถาบันการจัดการความรู้วิจัยและพัฒนาสุขภาพะ จังหวัดนครปฐม” และการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ในแต่ละเรื่อง เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงแผนงานความต้องการในแต่ละประเด็นให้เกิดความชัดเจน อาทิ การสร้างหลักสูตร “โรงเรียนแก่น คนพอเพียง” ด้วยการใช้เครื่องมือต่างๆ เช่น การจัดทำแผนบัญชีครัวเรือนที่ต่อเนื่อง และสำรวจข้อมูลเชิงลึกในแต่ละประเด็น การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการวางรูปแบบการพัฒนาด้วยการนำข้อมูลมาใช้ในการจัดการ กับการแก้ปัญหาในทุกมิติ

(นายฉัฐวัฒน์ ชื่นอินทร์งาม)

หัวหน้าชุดโครงการความร่วมมือฯ จังหวัดนครปฐม

25 มกราคม 2554

กิตติกรรมประกาศ

รายงานผลการดำเนินโครงการความร่วมมือ เพื่อแก้ปัญหาความยากจน พัฒนาสังคม และสุขภาวะในการพึ่งตนเอง และยกระดับคุณภาพชีวิต จังหวัดนครปฐม ปี 2552 ฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเสนอผลการดำเนินโครงการ ฯ โดยมีวัตถุประสงค์ ในการสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงาน ในประสานความร่วมมือ เชิงบูรณาการร่วมกับหน่วยงาน ภาควิชา สถาบัน ฯลฯ โดยมีเป้าหมายในการสร้างตำบลเข้มแข็ง เพื่อการยกระดับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ให้เกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่ ในการจัดการแก้ปัญหา การสร้างภูมิคุ้มกัน แนวทางป้องกัน และแก้ไข เพื่อนำสู่การปฏิบัติที่ได้จริง และทิศทางการวางจังหวะก้าวในการต่อยอด เพื่อการขยายผล และนำความรู้ที่ได้นำไปปรับประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต และสังคม โดยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการความรู้ การกระจายบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบ การบริหารจัดการกลไก ให้เกิดรูปธรรมที่ชัดเจน โดยมีเป้าหมายของการพัฒนาเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ตลอดจนข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่ได้รวบรวมจากการติดตาม สรุปลงคบทเรียน การประเมินผล และการทบทวนบทเรียนการเรียนรู้ ในทุกระดับ ข้อบกพร่อง และจุดอ่อนที่ควรแก้ไข ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ต่อกระบวนการคิดในการตัดสินใจ เพื่อการวางแผนงานการดำเนินงานต่อไปในอนาคต

คณะผู้จัดทำ ขอกราบขอบพระคุณ คณะบริหารสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ซึ่งเป็นผู้ให้การสนับสนุน และหนุนเสริมด้านวิชาการ เพื่อการเรียนรู้ หน่วยงาน ภาควิชาเครือข่าย และแกนนำในแต่ละตำบล ที่ร่วมเป็นคณะทำงาน เป็นที่ปรึกษาในการวางแผนดำเนินการในภาพรวมของโครงการ และคณะกรรมการทุกๆ ท่าน ที่ได้เสียสละแรงกาย และสติปัญญา ในการคิด และเขียนข้อเสนอ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายของแผนการดำเนินงานด้วยดี ตลอดจนผู้เข้าร่วมในโครงการฯ ทุกท่าน ที่ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินงานต่อไป คณะผู้จัดทำ ขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

สารบัญ

บทคัดย่อ

กิตติกรรมประกาศ

บทนำ	ความเป็นมาของโครงการความร่วมมือฯ.....	1
	☛ กรอบแนวคิด.....	4
	☛ เป้าหมาย.....	5
	☛ วัตถุประสงค์.....	5
	☛ ขอบเขตในการดำเนินงาน.....	5
	- พื้นที่เป้าหมาย	6
	☛ แนวทางการดำเนินงาน.....	7
	☛ แผนการดำเนินงานระยะ 20 เดือน.....	8
บทที่ 1	พัฒนาการโครงการความร่วมมือฯ.....	11
บทที่ 2	ภาคี และกลไกขับเคลื่อนงานโครงการความร่วมมือฯ.....	16
	2.1 บทบาทหน้าที่ของกลไกการขับเคลื่อน.....	16
	2.2 ภาคีความร่วมมือในจังหวัด.....	20
บทที่ 3	ผลการดำเนินงาน.....	23
	3.1 สรุปข้อมูลรายรับ-รายจ่าย.....	23
	3.1.1 การพึ่งตนเอง (ปัจเจก/ครอบครัว).....	25
	3.1.2 กระบวนการกลุ่ม ต.บางช้างกับการเชื่อมแผน.....	27
	3.1.3 กระบวนการกลุ่ม กับการเชื่อมแผนหน่วยงาน.....	28
	3.1.4 สรุปภาพรวมผลของการดำเนินงานโครงการ.....	35

3.2	ผลแผนการพัฒนาแหล่งและศูนย์การเรียนรู้ 7 ตำบล.....	42
3.2.1	ศูนย์การเรียนรู้ ตำบลบางระกำ.....	42
3.2.2	ศูนย์การเรียนรู้ ตำบลคลองนกกระทุง.....	55
3.2.3	ศูนย์การเรียนรู้ ตำบลสวนป่า.....	67
3.2.4	ศูนย์การเรียนรู้ ตำบลทัพหลวง.....	70
3.2.5	ศูนย์การเรียนรู้ ตำบลบางช้าง.....	76
3.2.6	ศูนย์การเรียนรู้ ตำบลห้วยควั่น.....	92
3.2.7	ศูนย์การเรียนรู้ ตำบลฝาแฝด (สามง่ามและตำลูกบัว).....	101
3.3	ผลความก้าวหน้า 11 ตำบล ก้าวหน้า.....	105
3.3.1.1	ตารางการวิเคราะห์ 11 ตำบลก้าวหน้า.....	112
3.3.1.2	การเชื่อมแผนงบประมาณ.....	115
บทที่ 4	บทเรียน และข้อค้นพบ.....	118
4.1	บัญชีครัวเรือน กระบวนการเรียนรู้เรื่องจิตอาสา.....	118
4.2	บัญชีครัวเรือนสู่เศรษฐกิจพอเพียง.....	119
4.3	บัญชีครัวเรือนสู่การจัดการระบบสุขภาพ.....	120
4.4	บัญชีครัวเรือนสู่การจัดการเรื่องสวัสดิการ.....	128
4.5	บัญชีครัวเรือนสู่เกษตรอินทรีย์ และสิ่งแวดล้อม.....	129
บทที่ 5	สรุปผลการดำเนินงาน / ข้อเสนอแนะ.....	135
5.1	ปัญหาและอุปสรรค.....	137
5.2	แนวทางการแก้ไข.....	137
5.3	ข้อเสนอแนะ.....	138
5.4	ข้อคิดเห็นและการวางจังหวะก้าว.....	140
5.5	หลักสูตรการเรียนรู้ โรงเรียนแก่น.....	145

ภาคผนวก	หน้า
ก	บริบทจังหวัดนครปฐม.....150
ข	รายชื่อคณะทำงานจังหวัด.....154
ค	ข้อมูลบัญชีครัวเรือน.....156
ง	ตารางแสดงข้อมูลคนพลตหน้า.....177
จ	แบบฟอร์มต่างๆ.....184
	<ul style="list-style-type: none"> ● ใบสมัคร เข้าหลักสูตร โรงเรียนแก่น ● ตัวอย่างการตอบแบบสอบถามสาเหตุของการเป็นหน้า ● แบบฟอร์มการตรวจสอบสุขภาพ ● ใบสมัครเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มสวัสดิการ และกตกา
ฉ	ประวัติศาสตร์ภาคีความร่วมมือภาคประชาชน จังหวัดนครปฐม.....191

บทนำ
โครงการความร่วมมือ เพื่อแก้ปัญหาความยากจน พัฒนาสังคม
และสุขภาวะ ในการพึ่งตนเอง และยกระดับคุณภาพชีวิต
จังหวัดนครปฐม

ความเป็นมาของโครงการ

จังหวัดนครปฐม เป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ภาคกลาง ห่างจากกรุงเทพฯ 56 กม. มีเนื้อที่ประมาณ 2,168,327 ตร.กม. หรือประมาณ 1,355,204 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง แบ่งการปกครองออกเป็น 7 อำเภอ 106 ตำบล 921 หมู่บ้าน 1 เทศบาลนคร เทศบาลเมือง 14 เทศบาลตำบล 102 องค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอกำแพงแสน อำเภอดอนตูม อำเภอนครชัยศรี อำเภอบางเลน อำเภอสามพราน และอำเภอพุทธมณฑล มีจำนวนประชากรกว่า 8-9 แสนคน ซึ่งเป็นเมืองเศรษฐกิจและผลผลิตทางการเกษตร และแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ผลจากการดำเนินโครงการความร่วมมือ เพื่อแก้ปัญหาความยากจน พัฒนาสังคม และสุขภาวะ จังหวัดนครปฐม ในแผนปี 2551 โดยใช้แผนชีวิตชุมชน และแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้จักตัวเอง ซึ่งมีการเก็บข้อมูล 7 อำเภอ 35 ตำบล 16,606 ครัวเรือน พบว่า มีรายได้รวม 452,269,544 ล้านบาท รายจ่ายรวม 364,247,427 ล้านบาท มีรายรับคงเหลือรวม 88,022,117 ล้านบาท และมีหนี้สินโดยรวมจำนวน 158,223,822 ล้านบาท ซึ่งแม้แต่นำรายได้คงเหลือ หักลบกับหนี้สินที่มีอยู่ จะเห็นได้ว่ายังหนี้สินคงเหลืออยู่อีกจำนวน 70,201,705 ล้านบาท และค่าใช้จ่าย (7 หมวด อาทิ หมวดค่าใช้จ่ายในการประกอบอาชีพ หมวด ค่าอาหาร และเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน หมวดสุขภาพอนามัย หมวดเสื้อผ้า เครื่องประดับ หมวดที่อยู่อาศัย หมวดงานสังคม และหมวดการศึกษา) เมื่อมีการคืนข้อมูล พบว่ามีค่าใช้จ่ายที่น่าสนใจ และเป็นที่น่ากังวล ได้แก่ 1. ค่าห่วย และการเลี้ยงดู 3 ล้านกว่า, 2. ค่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 4 ล้าน 3 แสนกว่า 3. ค่าบุหรี่ยาสูบ 2 ล้าน 3 แสน 4. ค่าเครื่องดื่มชูกำลัง 2 ล้านกว่า 5. ค่ายา และค่ารักษาสุขภาพ 12 ล้านกว่า 6. ค่าการศึกษาจำนวน 19 ล้านบาท และหมวดค่าอาหาร 76 ล้านบาท และที่ถูกจ่ายออกไปมากที่สุดคือ ค่าใช้จ่ายในเรื่องของหมวดประกอบอาชีพ เป็นเรื่องเศรษฐกิจครัวเรือน ซึ่งส่งผลกระทบในด้านการลงทุน คือภาคการเกษตร และสัตว์เลี้ยง (ค่าแรง/ค่าเช่า อุปกรณ์/ค่าโดยสาร/ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง/ค่าปุ๋ยชีวภาพ/ค่าปุ๋ยเคมี/ยาฆ่าแมลง/ค่าซ่อมแซม/เงินคาวนหรือเงินผ่อน) จำนวน 159,917,237 ล้านบาท (35.36%) ซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจครัวเรือน และวิถีชีวิตของชุมชน

เป็นอย่างมาก จึงควรมีการเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้สู่การขยายผลสู่สังคมในวงกว้าง จะต้องเป็นมีการพัฒนาทั้งในด้านพื้นที่และเชิงนโยบายให้เกิดความต่อเนื่องและการปฏิสัมพันธ์ร่วมกันกับ เครือข่าย และการสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันต่อกระบวนการเสริมหนุนและการพัฒนาเกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน และสามารถสื่อสารแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชนได้ ควรมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และนำสู่การขยายผล จึงได้มีการค้นหาบุคคล และพื้นที่ต้นแบบ ที่สามารถเป็นต้นแบบแห่งการเรียนรู้ และกลไกการบริหารจัดการในรูปของคณะทำงานตำบล การสร้างเสริมในองค์ความรู้ใหม่ เพื่อการขยายผล นำสู่ตำบล และเครือข่ายที่แข็งแรง และพึ่งตนเองได้อย่างมีระบบ

ทิศทางการทำงานของโครงการ ได้กำหนดให้มุ่งเสริมหนุนงานพัฒนาทุนเดิมอย่างเข้มข้น โดยใช้แผน ชุมชน ในการทำบัญชีครัวเรือน และยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางการขับเคลื่อนและเสริมหนุนเดิมในชุมชนให้เกิดการพัฒนา และสามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งหรือศูนย์การเรียนรู้และขยายผลได้ อาทิ การเกษตร การฟื้นฟูชุมชนท้องถิ่น ตลอดจนการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การจัดการออม การสร้างสวัสดิการชุมชนเพื่อส่งเสริม คุณภาพชีวิต การป้องกัน และสร้างภูมิคุ้มกันให้กับชุมชนท้องถิ่น การทำวิสาหกิจชุมชนเพื่อเพิ่มผลิตทางด้านเศรษฐกิจ ฯลฯ จึงจำเป็นยิ่งซึ่งควรจะได้รับ การหนุนเสริมกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อการพัฒนาสู่ความยั่งยืน และสามารถนำไปสู่การจัดการองค์ความรู้ใหม่ และนำไปปฏิบัติใช้ได้จริงในชุมชนอย่างเป็นองค์รวม ซึ่งมีแผนการขับเคลื่อนกระบวนการเสริมหนุนการทำงาน

อย่างไรก็ตาม แผนด้านการพัฒนาเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการวางแผนงาน และเป้าหมายของโครงการ โดยการทบทวนแผนการดำเนินงาน และยุทธศาสตร์ที่พบว่า ยังมีจุดอ่อน และอุปสรรค ที่ต้องปรับและพัฒนา เพื่อให้สอดคล้องกับแผนงานตามเป้าหมายที่วางไว้ ส่วนจุดแข็ง จะช่วยเสริมการสร้าง โอกาส และการเข้าถึงในการประสานงานกับหน่วยงานท้องถิ่น จังหวัด และเชิงนโยบาย ตลอดจนแนวทางการพัฒนาเชิงบูรณาการทั้งงานประเด็น และงานเชิงพื้นที่

ประเด็นที่เป็นจุดแข็ง ซึ่งมีทุนเดิม

1. มีแกนจังหวัดที่แข็งแรงและร่วมใจกัน
2. มีความตั้งมั่นต่อกระบวนการพัฒนา ต่อเป้าหมายการดำเนินงาน
3. มีศักยภาพในการสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงาน และภาคีต่างๆ ได้ทั้งระดับจังหวัด และท้องถิ่น
4. มีโครงการที่เกิดขึ้นจากแผนชุมชนที่ตรงตามความต้องการของชุมชน โดยเฉพาะเครือข่ายเกษตร และสวัสดิการกองทุนบุญวันละบาท ที่ชัดเจน

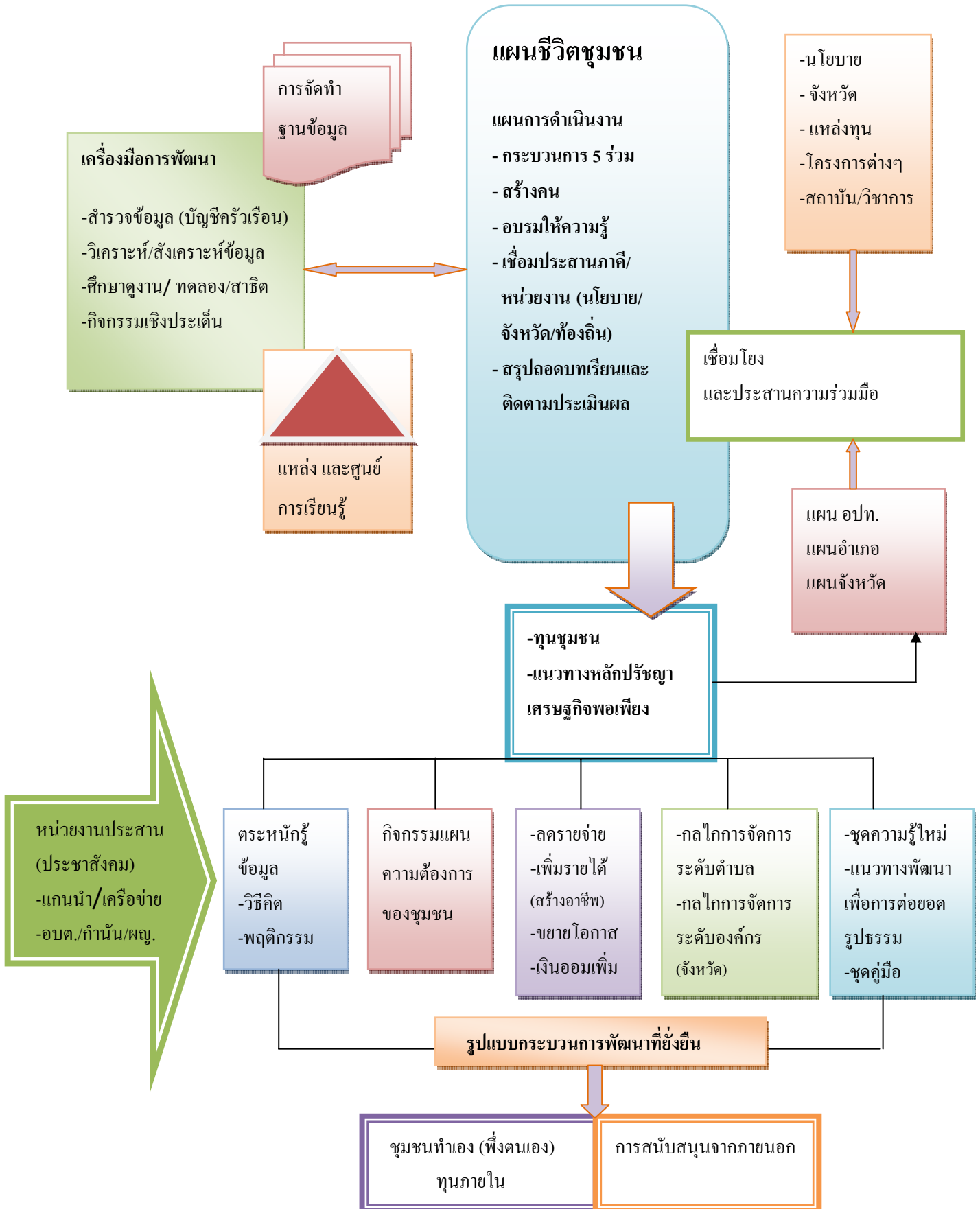
5. มีการพัฒนากิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

จุดอ่อน ที่ต้องปรับและพัฒนา

1. ขาดระบบการติดตามงานที่ดี ทำให้คุณภาพงานยังไม่ได้ตามเป้าหมาย
2. ยังขาดเครือข่ายขบวนจังหวัดที่แข็งแรง ต้องมีเวทีการติดตามเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความก้าวหน้า อย่างน้อย 2 เดือน / ครั้ง
3. ยังไม่สามารถพัฒนาให้เป็นตำบลที่เข้มแข็ง และรูปธรรมที่ชัดเจน
4. ยังขาดกระบวนการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องในเวทีระดับตำบล
5. ยังขาดนักจัดการในระดับตำบล เนื่องจากแกนนำจังหวัดมีภารกิจงานที่มาก ทำให้การประสานงานยังไม่สมบูรณ์
6. วิทยากรกระบวนการในระดับตำบล ยังมีน้อยมาก ทำให้การสื่อสารขาดประสิทธิภาพ ควร มีการสร้างคน สร้างแกนอาสาให้เพิ่มขึ้น

จะเห็นได้ว่ากระบวนการเรียนรู้ที่ผ่านมา ควรต้องเร่งสร้างและปรับกระบวนการพัฒนาเพื่อสนับสนุนให้เกิดความต่อเนื่องในระยะยาว ซึ่งจะส่งผลให้เห็นความเป็นรูปธรรมต่อการพัฒนาและสามารถขับเคลื่อนแผนงานให้เกิดขึ้นได้จริง โดยใช้แนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข และแผนชีวิตชุมชน เป็นเครื่องมือเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง และตอบโจทย์ได้อย่างชัดเจนถึงเป้าหมายของคำว่า “ตำบลเข้มแข็ง” นั้นเป็นอย่างไร

กรอบแนวคิด

เป้าหมายหลักของการพัฒนาโครงการฯ

แนวทางการพัฒนาเพื่อให้เกิดตำบลเข้มแข็ง มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ของการเสริมหนุน และสร้างเสริมให้ชุมชนเกิดกระบวนการเรียนรู้ ที่สามารถปรับวิถีคิด และพฤติกรรม โดยใช้แผนชีวิตชุมชนเป็นเครื่องมือในการพัฒนา และประสานความร่วมมือกับภาคี หน่วยงาน และสถาบันต่างๆ ประสานการทำงานร่วมกันอย่างมีส่วนร่วม โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการสร้างจิตสำนึกในเรื่อง “จิตอาสา” และการเชื่อมแผนองค์การบริหารส่วนตำบล (อปท.) ที่เปรียบเสมือนบ้านหลังที่สองของชุมชน ให้ได้รับการสนับสนุนเรื่องงบประมาณ และการเสริมหนุนการขับเคลื่อนงาน และส่วนที่สำคัญคือ ภาคประชาชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา โดยจะต้องตระหนักรู้ถึงบริบท การเข้าใจและรู้ถึงแก่นหลักของคำว่า “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” การรู้จักตนเอง รู้จักชุมชนท้องถิ่น ประวัติศาสตร์ชุมชน ตำบล และสิทธิ ในการเป็นพลเมืองที่ดี ต้องมีจิตสำนึกที่ดีช่วยกันดูแลพัฒนาบ้านเกิด เพราะการพัฒนาให้เกิดสุขภาวะชุมชนเป็นเรื่องของทุกคนในชุมชนทุกคน

2. วัตถุประสงค์ของโครงการฯ

1. การสร้างเครือข่ายตำบลเข้มแข็ง มีระบบกลไกการจัดการ ให้เป็นตำบลที่พึ่งตนเองได้ (20 ตำบล)โดยมีผู้แทนจากทุกตำบลพื้นที่ และมีระบบการบริหารจัดการที่ต่อเนื่อง
2. การสร้างนวัตกรรมในการยกระดับความรู้ (km)ให้เป็นความรู้ใหม่ และมีกระบวนการการเรียนรู้เพื่อการสื่อสารให้ทั่วจังหวัด และวิธีการขยายผลยกระดับองค์ความรู้ไปสู่ตำบลอื่นๆ
3. การเชื่อมประสานความร่วมมือ และแผนงานร่วมกัน ร่วมกับหน่วยงาน เพื่อสร้างความสัมพันธ์และพัฒนาแผนงานเชิงบูรณาการ

3. ขอบเขตในการดำเนินโครงการฯ

3.1 ด้านพื้นที่ เป้าหมาย 20 ตำบลนำร่อง จาก 7 อำเภอ

3.1.1 ตำบลที่มีทุนเดิมการทำงาน จำนวน 20 ตำบล จะใช้ข้อมูลเดิม แต่มีการวางแผนงานทำ social mapping ทั้ง 20 ตำบล (ให้เป็นข้อมูลปัจจุบัน) ซึ่งเป็นตำบลที่สามารถบ่งบอกความเข้มแข็งได้ และได้คัดกรองความระดับความเข้มข้น ที่จะนำสู่การพัฒนาให้เป็น “ศูนย์การเรียนรู้ตำบลเข้มแข็งอย่าง เข้มข้น มี 5 ตำบล 3 อำเภอ อำเภอบางเลน ตำบลบางระกำ ตำบลคลองนกระทุง อำเภอสามพราน ตำบลบางช้าง อำเภอเมือง ตำบลสวนป่า และอำเภอดอนตูม ตำบลห้วยควั่น

รายชื่อตำบล พื้นที่เป้าหมาย

ที่	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	ครัวเรือน	ประชากร
1.	เมือง	สวนป่า	6	929	3,407
		ทัพหลวง	14	2,640	10,003
2.	สามพราน	คลองใหม่	7	3,099	8,352
		บางช้าง	11	2,405	7,758
3.	ดอนตูม	ดอนพุทรา	10	1,154	5,133
		บ้านหลวง	5	1,104	4,257
		ห้วยด้วน	7	863	3,587
		เทศบาลตำบลสามง่าม	12	3,461	13,228
		ลำลูกบัว	6	758	3,028
4.	กำแพงแสน	ดอนข่อย	16	1,681	7,147
5.	บางเลน	บางระกำ	15	1,375	4,615
		คลองนกกระทุง	11	1,337	3,798
		บางไทรป่า	10	1,188	4,151
		บางหลวง	18	1,923	7,306
		ลำพญา	9	684	2,502
		ไผ่หูช้าง	7	1,004	4,058
		บางปลา	13	1,584	6,975
		นราภิรมย์	11	1,047	5,007
		หินมุด	11	1,540	5,969

6.	พุทธมณฑล	เทศบาลตำบลคลองโยง	8	2,746	7,783
	รวม		207 (117)	32,522 (19,735)	118,064

4.แนวทางการดำเนินงาน

4.1 การจัดเวทีเพื่อทำความเข้าใจเป้าหมายของโครงการ และกระบวนการทำแผนชุมชนเชิงลึก มี การทำแผนจัดเก็บข้อมูล (อย่างน้อย 3 เดือน) เป็นเวทีระดับจังหวัด

4.2 การจัดเวทีวิเคราะห์/สังเคราะห์องค์ความรู้ที่เกิดจากแผนชุมชน เพื่อการทำข้อมูลเชิงลึก ตรง ตามแผนงานและให้สอดคล้องกับแนวทางและแผนงานการขับเคลื่อน และตรงตามความต้องการของแผน ชุมชน และเนื่องงานประเด็น เช่น การเกษตร สวัสดิการกองทุนบุญวันละบาท การทำวิสาหกิจชุมชน (20 ตำบลนำร่อง) และร่วมพัฒนาตำบลขยายผล โดยประสานงบประมาณกับ อบต. 5-7 ตำบล

4.3 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านเครือข่ายต้นแบบ อาทิ ศูนย์การเรียนรู้เกษตรประณีต เกษตร ปลอดภัย ศูนย์การเรียนรู้การทำปุ๋ยชีวภาพ-ปุ๋ยอินทรีย์ ศูนย์การเรียนรู้เรื่องวิสาหกิจชุมชน ร้านค้าชุมชน ศูนย์การเรียนรู้เรื่ององค์การการเงิน และสวัสดิการกองทุนบุญวันละบาท เป็นต้น เป็นการพัฒนาด้านแบบนำ ร่องเพื่อเสริมกระบวนการและการจัดการที่เข้มแข็ง และการขยายผล

4.4. เวทีการสร้างเครือข่ายตำบลเข้มแข็ง (20 ตำบล) เพื่อพัฒนากลไกการจัดการและการพึ่งตนเอง

4.5 เวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (นักวิชาการ/ปราชญ์/วิทยากร/หน่วยงาน ฯลฯ) เพื่อเสริมหนุนองค์ ความรู้ นำ ส่วนนวัตกรรมองค์ความรู้ใหม่ เพื่อยกระดับองค์ความรู้ในการพัฒนาและสามารถนำความรู้นั้นไป ปรับประยุกต์ใช้ได้จริงในการดำเนินงานและการขยายผล และสื่อสารในวงกว้าง (4 เดือน/ครั้ง = 3 ครั้ง) และ รวบรวมเพื่อจัดทำคู่มือ

4.6 การฝึกอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาศักยภาพแกนนำชุมชน (ทั้งครู ก. และ ครู ข.) และศักยภาพชุมชน เพิ่มขีดความสามารถพัฒนาและบริหารจัดการกลไกในระดับตำบล และเสริมองค์ ความรู้ในเรื่องเนื้อหา และวิชาการในเรื่องต่างๆ

4.7 เวทีการประชุมคณะทำงาน และขบวนจังหวัด เพื่อการพัฒนาและติดตามความก้าวหน้า และ ทิศทางการขับเคลื่อน (18 เดือน)

4.8 การศึกษาดูงาน เพื่อเสริมแรงกระตุ้นให้เกิดพลังในการขับเคลื่อน และนำมาประยุกต์ใช้ใน ตำบลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการอบรมจริงในการสาธิต ทั้งด้านพืชพันธุ์ ปุ๋ย การเกษตร แปลง สาธิต การแปรรูป เพื่อเป็นตัวอย่างการเรียนรู้และพัฒนา ทั้งด้านการวิถีชีวิต และเศรษฐกิจชุมชน ส่ง การนำส่งโดยการสร้างตลาดชุมชน และเป็นที่ต้องการของสังคม

4.9 การพัฒนาสู่แนวทางการปฏิบัติ เพื่อให้เกิดรูปธรรมที่ชัดเจน ให้เป็นตำบลเข้มแข็ง 5 ตำบล เข้มแข็ง และนำสู่การเป็นต้นแบบ และศูนย์การเรียนรู้ได้ในอนาคต

4.10 การสรุปถอดบทเรียน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และทบทวนยุทธศาสตร์การดำเนินงาน และหา ทิศทางก้าวต่อไป เพื่อนำสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

4.11 การจัดเวทีสาธารณะเพื่อการกระตุ้นกระแสสังคม เพื่อการสื่อสารประชาสัมพันธ์ และขยายผล โดยการประชุมความร่วมมือร่วมกับภาคีพัฒนาในการจัดการร่วมกัน

5.แผนการดำเนินงานระยะ 20 เดือน

เดือนที่	กิจกรรม (activities)	ผลงานที่คาดว่าจะได้รับ (outputs)
1,2	การประชุมทีมคณะทำงาน และขบวนจังหวัด	1.เกิดแผนการดำเนินงานที่ไปในทิศทางเดียวกัน อย่างมีเป้าหมาย 2. ทบทวนแผนการดำเนินงานที่ผ่านมา และหาแนวทางจังหวัดก้าวต่อไป 3.การประชุมความร่วมมือกับ อปท (ท้องถิ่น).และหน่วยงานจังหวัด ในการเชื่อมแผนการดำเนิน โครงการร่วมกันอย่างมีเป้าหมาย
3,4	การทำเวทีทำความเข้าใจระดับจังหวัด	-ทิศทางกรขับเคลื่อนโครงการอย่างมีเป้าหมาย และได้รับการสนับสนุนจากเครือข่าย หน่วยงาน และภาคีพัฒนาทั้งในท้องถิ่น และระดับจังหวัด แบบกระบวนการมีส่วนร่วมและบูรณาการการใช้ข้อมูลร่วมกัน
5,6	การประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ “การเสริมสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลงท้องถิ่น” CA ระหว่างแกนนำเครือข่าย และภาคีหน่วยงาน	-เพื่อยกระดับองค์ความรู้และพัฒนาขีดความสามารถแกนนำชุมชน -การปฏิสัมพันธ์ร่วมกันของเครือข่าย ทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดี -การสร้างวิทยากรกระบวนการที่มีคุณภาพ (สร้างคน) เพื่อการสื่อสารที่ชัดเจน
7-18	.แผนพัฒนาการเรียนรู้กิจกรรมรูปธรรมที่เกิดจากแผนชุมชน 20 ตำบล โดยการใช้ข้อมูลร่วมกันของเครือข่ายตำบล และ อปท.	-พัฒนากระบวนการเรียนรู้ของเครือข่าย และการพัฒนากิจกรรมรูปธรรมให้เป็นจุดการเรียนรู้ที่เข้มข้น และมีการพัฒนากลไกการจัดการระดับพื้นที่ให้เป็นรูปธรรม โดยมีคณะทำงานระดับตำบลที่เข้มข้น 20 ตำบลก้าวหน้า
4,8,12, 16	- จัดเวทีสร้างเครือข่ายต่อยอดจากบัญชีครัวเรือน 4 เรื่องหลัก	-เกิดเครือข่าย ได้แก่ 1. เครือข่ายด้านการเกษตร (ปุ๋ย/นาข้าว/ผักปลอดภัย/ผลไม้ ฯลฯ) 2. เครือข่ายสวัสดิการกองทุนวันละบาท 3. เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนและการแปรรูป 4. เครือข่ายสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม
	- จัดประชุมเครือข่ายงานประเด็นต่างๆที่เกิดจากแผนและเป็นความต้องการของชุมชน	-ได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการดำเนินงานซึ่งกันและกัน -ได้มีการพัฒนาความรู้และร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น
1-20	- จัดทำแผนชุมชน (พัฒนาเครือข่าย 20 ตำบล ก้าวหน้า และ พื้นที่ตำบลขยายผล 5-7	-ชุมชนได้มีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันและรับทราบปัญหาและแนวทางแก้ไข เพื่อแก้ปัญหาความยากจน พัฒนาสังคมและแก้ปัญหา

	ตำบล) รวม 27 ตำบล	สุขภาพจะได้ตรงจุดตามความต้องการของชุมชน และตระหนักรู้ในเรื่องของข้อมูล
6-8	-จัดเวทีคืนข้อมูล (สังเคราะห์)สรุปบทเรียน - สรุปบทเรียน/ผนวกแผน อนาคต.	- ได้รับความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนชุมชนและการวิเคราะห์ข้อมูลจากบัญชีครัวเรือนที่เป็นประโยชน์ต่อตัวเองและ ชุมชน - ชุมชนได้ทราบปัญหา และแนวทางแก้ไข - อปท. ได้รับความรู้เพื่อไปบรรจุไว้ในแผนเพื่อตั้งงบประมาณในการแก้ปัญหาในชุมชน
7,8,9	-การประสานแผนปีงบประมาณ 53	-ได้รับการเชื่อมแผนกับหน่วยงานราชการ และระดับจังหวัด (แผนยุทธศาสตร์จังหวัด) เพื่อการพัฒนากิจกรรมรูปธรรม 20 ตำบลก้าวหน้า
เดือนที่	กิจกรรม (activities)	ผลงานที่คาดว่าจะได้รับ (outputs)
9-20	-อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการกลไกระดับตำบล -จัดการ/และความรู้ในด้านต่างๆของชุมชนที่เกิดจากข้อมูลบัญชีครัวเรือน -อบรมให้ความรู้ในกิจกรรมเฉพาะด้าน	- ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้และทักษะในการบริหารจัดการในกิจกรรมของกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น - สมาชิกกลุ่มได้รับความรู้และเข้าใจในด้านการผลิตที่ได้มาตรฐานและมีคุณภาพดี และสามารถมาปฏิบัติให้เกิดผลได้จริง
13,14	- ศึกษาฐานชุมชนเข้มแข็ง การสาธิต และรูปแบบการพัฒนาเพื่อการปรับประยุกต์ใช้และเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ	- ได้รูปแบบวิธีการจัดการและใช้ข้อมูลชุมชนร่วมกับ อปท.อย่างมีประสิทธิภาพ - การปรับประยุกต์ใช้ และมาทดลองเพื่อค้นหาแนวทางการพัฒนารูปแบบกระบวนการเรียนรู้กิจกรรมรูปธรรม
6,20	- สรุปรายงาน / การประเมินผล	- ได้รายงานสรุปผลการดำเนินงานที่ผ่านมาทั้ง 18 เดือน
6-20	- สนับสนุนกิจกรรมเครือข่ายตำบล	- เกิดกิจกรรมรูปธรรมในระดับตำบลเพิ่มขึ้น ทั้งด้านวิชาการ และภาคปฏิบัติที่เป็นจริง
1-20	- การประชุมทีมคณะทำงานระดับจังหวัดทุกเดือนอย่างต่อเนื่อง เพื่อวางแผนงานการขับเคลื่อนอย่างเข้มข้น	- การวางแผนงานการขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่อง เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน - มีการทำ swot ในแต่ละครั้ง เพื่อหาแนวทางการแก้ไข และสร้างภูมิคุ้มกัน
1-20	- การประชุมขบวนจังหวัด และภาคีเครือข่ายเพื่อการพัฒนา (20 ตำบลก้าวหน้า) โดยการประสานและสนับสนุนการเรียนรู้ด้านวิชาการ และติดตามแผนความก้าวหน้าทุกเดือนอย่างต่อเนื่อง	- การพัฒนาเครือข่ายงานประเด็นให้มีความรู้ความเข้าใจในด้านต่างๆ และการบริหารจัดการ จัดการเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ - การมีปฏิสัมพันธ์ของเครือข่าย เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์ข้ามเครือข่าย และหน่วยงานความร่วมมือจากภาคีต่างๆ
1-20	เวทีการประชุมคณะทำงานระดับตำบล 20	- เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เครือข่ายตำบล โดยคณะทำงานระดับตำบล

	ตำบลก้าวหน้า	(ในแต่ละตำบล) 20 ตำบลก้าวหน้า และตำบลขยายผล 7 ตำบล (27 ตำบล)
1-20	-ประชาสัมพันธ์ จดหมายข่าว ทุกๆเดือน (20 เดือน) และวิทยุชุมชน แผ่นพับ ประชาสัมพันธ์	- ประชาชน หน่วยงานภาครัฐ เอกชน ได้รับทราบการดำเนินงานของโครงการ และการประชุมเครือข่ายขบวนจังหวัด
16-17	การจัดเวทีสาธารณะเพื่อการเผยแพร่สู่สาธารณชน	-เพื่อสร้างกระแสตื่นรู้เพื่อการพัฒนาและขยายผลสู่สังคมในวงกว้าง และการประสานภาคีหน่วยงานให้มีการบูรณาการทั้งงานประเด็นและพื้นที่เพิ่มขึ้น อย่างมีประสิทธิภาพ
1-20	- ค่าบริหารจัดการ	- การดำเนินงานโครงการมีประสิทธิภาพในการทำงานด้านการจัดการ
15-20	- ถอดบทเรียนองค์ความรู้ในพื้นที่ 4 เรื่อง	-ได้องค์ความรู้ จำนวน 4 ชุดความรู้
20	- สรุปบทเรียนการดำเนินงานโครงการ	-ได้ทราบผลการดำเนินงานที่ผ่านมาและบทเรียนร่วมกันเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป -วางแผนการพัฒนาต่อยอดให้เกิดกระบวนการที่ยั่งยืน

บทที่ 1

การพัฒนาโครงการความร่วมมือ

1. แนวทางการพัฒนา กับการประสานความร่วมมือ เพื่อให้เกิดรูปธรรม

หลักการพัฒนาแผนการดำเนินโครงการฯ โดยมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน

ภาคีเพื่อการพัฒนา ในกระบวนการ 5 ร่วม (ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ ร่วมสรุป และรับประโยชน์สุขร่วมกัน) และผลักดันให้เกิดวาระจังหวัด หรือวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ภาคประชาชนเชิงบูรณาการร่วมกับภาคีหน่วยงาน ให้เกิดการสนับสนุนการดำเนินงานของพื้นที่ ให้เกิดแผนงานเชิงนโยบายที่สอดคล้องกับแผนงานทั้งเชิงพื้นที่และเชิงประเด็นร่วมกัน

ขอบเขตและแนวทางการดำเนินงาน

1. การทำเวทีประชาสัมพันธ์โครงการฯ ในการนำเสนอแนวทางการพัฒนา เพื่อสร้างความเข้าใจกับพื้นที่เป้าหมาย ทั้งภาคีและหน่วยงาน และเป้าหมายของการพัฒนา และกระบวนการ 5 ร่วม ของประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ ในระดับจังหวัด ที่ศาลากลาง จังหวัดนครปฐม โดยมีผู้ว่าราชการเป็นประธานฯ
2. จัดเวทีประชุมชี้แจงเป็นรายตำบล (20 ตำบล) โดยเชิญแกนนำหลัก หน่วยงานท้องถิ่น และท้องถิ่น เพื่อเข้าร่วมในการทำเวทีประชาคม เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันอย่างมีเป้าหมาย
3. การอบรมสัมมนาให้ความรู้ในการเป็นนักวิจัย และนักการจัดการในชุมชน (ครู ก. และครู ข.) โดยมีการอบรมพัฒนาศักยภาพ เพื่อการสร้างคน สร้างวิทยากร และเรียนรู้วิธีการ เทคนิคการจัดเก็บข้อมูลบัญชีครัวเรือน ตลอดจนการให้ความรู้ในเรื่องต่างๆ อาทิ
 - อบรมให้ความรู้ในเรื่องของบัญชีครัวเรือน
 - อบรมให้ความรู้ในเรื่องของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 - อบรมให้ความรู้ในการเป็นนักวิจัยท้องถิ่น และวิทยากรกระบวนการ
 - อบรมให้ความรู้ในด้านประเด็นต่างๆ ได้แก่ อบรมให้ความรู้ในเรื่องของสวัสดิการกองทุนบุญวันละบาท ด้านการเกษตร วิสาหกิจการแปรรูป สิ่งแวดล้อม และระบบการสร้างสุขภาพ

- การอบรมให้ความรู้ในเรื่องของการติดตาม และประเมินเสริมพลัง เพื่อเป็นการทบทวนและหาแนวทางพัฒนาเพื่อการสร้างภูมิคุ้มกัน
4. การลงมือปฏิบัติการในการจัดเก็บข้อมูล โดยมีการประมวลผล วิเคราะห์ สังเคราะห์ และทำประชาสัมพันธ์ เพื่อคืนข้อมูลให้กับจังหวัด และตำบล เพื่อให้เกิดการตระหนักรู้ร่วมกัน และหาแนวทางแก้ปัญหาให้ตรงจุด (ความต้องการของชุมชน)
 5. การศึกษาดูงาน ที่จังหวัดชุมพร สวนลุงนิต เกษตรต้นแบบ กำนันเควีค และการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และการปลูกป่า ที่พะโต๊ะ และการศึกษารูทกิจ เศรษฐกิจพอเพียง ต้นแบบแห่งการเรียนรู้ที่ ค่ำเศครีสอร์ท จังหวัดกาญจนบุรี เพื่อเสริมสร้างกำลังใจ และกระตุ้นให้เกิดพลังในการพัฒนา
 6. การลงมือปฏิบัติจริง ผู้การเปลี่ยนแปลง
 - ปัจเจก
 - คริวเรือน
 - ชุมชน (กระบวนการกลุ่ม) ในแต่ละประเด็นความต้องการ
 7. การบูรณาการแผนความต้องการร่วมกับหน่วยงาน ในระดับจังหวัด และท้องถิ่น
 8. เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้
 - เวทีการประชุมประจำเดือนคณะทำงานจังหวัด เพื่อติดตามความก้าวหน้า
 - เวทีการประชุมขบวนจังหวัด (คณะทำงานจังหวัด, ตัวแทนแกนนำจังหวัด 20 ตำบล และภาคีหน่วยงาน) ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสรุปถอดบทเรียน (2 เดือน/ครั้ง)
 - เวทีการประชุมประจำเดือนระดับตำบล 20 ตำบล
 9. การนำเสนอผลการดำเนินโครงการฯ โดยการจัดเวทีสาธารณะ “ตลาดนัดความรู้” เมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2553 ที่ โรงเรียนสามง่าม (คงทองอนุสรณ์)
 10. สรุปผลการดำเนินงานเป็นรูปเล่มฉบับสมบูรณ์

องค์ประกอบ และปัจจัยในการหนุนเสริมกระบวนการเรียนรู้ในการพัฒนาโครงการความร่วมมือฯ

1. **เครื่องมือ** การใช้แผนชีวิตชุมชน เป็นเครื่องมือในการพัฒนา หมายถึง แผนที่กำหนดอนาคต เป็นเข็มทิศชี้ทางการพัฒนาของตำบลที่มุ่งสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้เกิดการครอบคลุมทุกด้าน ฉะนั้น แผนชุมชนยังเป็นเครื่องมือที่ทำให้ท้องถิ่นและท้องที่ทำงานร่วมกันอย่างมีเป้าหมาย ทำให้ทราบถึงปัญหาและความต้องการของคนในชุมชนอย่างแท้จริง การเข้าใจ การตระหนักรู้ข้อมูลของพื้นที่ ทำให้สามารถมองเห็นปัญหา ซึ่งเป็นทุกขภาวะ และสามารถจัดลำดับความสำคัญของการแก้ไขปัญหาาร่วมกันของทุกภาคส่วน ผู้การ

กำหนดเป็นแผนพัฒนาตำบลอย่างต่อเนื่อง โดยการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นแนวทางการปฏิบัติ ในการดำเนินชีวิต และการอยู่ร่วมกันของชุมชนสังคม เกิดการพึ่งตนเองได้อย่างพอเพียง

2. ภาคี เครือข่าย เพื่อการพัฒนา ได้แก่ หน่วยงาน สถาบันวิชาการ สถาบันการศึกษา หน่วยงานทั้งภาครัฐ ราชการ เอกชน หรือแม้แต่แหล่งทุน เป็นหน่วยที่มีความสำคัญต่อกระบวนการพัฒนาทั้งสิ้น เพราะเป็นหน่วยที่เป็นทั้งพี่เลี้ยง ผู้สนับสนุน ทั้งด้านเนื้อหาวิชาการ และงบประมาณ ตลอดจนการเสริมสร้างทักษะ และการให้ข้อมูลเชิงเทคนิค วิธีการ วิชาความรู้ ความเข้าใจ เพื่อให้เกิดมุมมองที่กว้าง และนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและการดำรงอยู่

3. องค์กรความรู้ เป็นการจัดการองค์ความรู้ที่สามารถนำมาสู่การปฏิบัติและได้รับการแก้ปัญหาได้จริง ความรู้ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติจริงของชุมชน การใช้องค์ความรู้เป็นกรณีศึกษา เพื่อการเผยแพร่ การขยายผล โดยมุ่งเน้นการนำเสนอแหล่งเรียนรู้ที่เป็นจุดเด่นจุดแข็งของตำบลที่ผู้มาศึกษาสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้จริง

4. แหล่ง และศูนย์การเรียนรู้ หมายถึง พื้นที่ ที่มีการปฏิบัติจริง มีวิทยากร แหล่งเรียนรู้จึงเป็นสถานที่รวมภูมิปัญญา และประสบการณ์ของคนในชุมชนในแต่ละตำบล เป็นแหล่งที่สามารถถ่ายทอดความรู้ที่ชี้ให้เห็นประโยชน์ ข้อดี ข้อเสีย และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ สู่การขยายผล

5. วิทยากรชุมชน และผู้นำการเปลี่ยนแปลง หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ ประสบการณ์ มีความสามารถในถ่ายทอดความรู้สู่ผู้อื่นหรือผู้เรียนรู้ได้ อาจไม่ใช่ผู้ที่ประสบความสำเร็จที่สุด แต่เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ มีทักษะ มีองค์ความรู้ ที่สามารถถ่ายทอดประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จและล้มเหลว ถ่ายทอดเป็นบทเรียน กรณีศึกษา เพื่อเป็นแรงกระตุ้น แรงจูงใจ หรือบทเรียนที่สามารถนำไปเป็นภูมิคุ้มกัน เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง และเข้าใจถึงปัญหา และทางออกของปัญหาได้อย่างชัดเจน

2. แนวทางการสร้างการคน และพัฒนาศักยภาพ

2.1 แนวคิดการสร้างความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม

การให้ความสำคัญกับแนวคิดการมีส่วนร่วม และการสร้างทัศนคติจิตอาสาให้เกิดขึ้นเต็มพื้นที่ โดยมองว่าการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการขับเคลื่อน จะเกิดขึ้นได้ ต้องมีกระบวนการที่สามารถหล่อหลอมความคิด โดยเฉพาะแนวคิดสำนึกรักบ้านเกิด การมีจิตสาธารณะ การมีส่วนร่วมเกิดขึ้นได้จากความศรัทธาในตัวผู้นำ บุคคลต้นแบบ กรณีศึกษา ปราชญ์ ผู้รู้ เป็นบุคคลต้นแบบ ที่จะเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดแรงอก ความเชื่อมั่น ความศรัทธาในแกนนำและผู้นำชุมชนแต่ละคนที่แสดงให้เห็นความเสียสละ หุ่มเทเพื่อมีเป้าหมายให้ตำบลเกิดความเข้มแข็ง ผู้นำจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการสร้างทัศนคติจิตอาสากับการมีส่วนร่วม โดยผู้นำต้องเป็นผู้มีคุณธรรม มีศักยภาพทำให้คนในชุมชนเห็นประโยชน์ของการพัฒนาและการทำงานเพื่อชุมชน

2.2 การใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ ข้อมูลจริงจากปฏิบัติการจริงเป็นแผนขับเคลื่อนตำบลเข้มแข็ง

แผนการพัฒนามาจะเกิดขึ้นได้ ต้องมีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล ให้เห็นถึงความจริง การให้ความสำคัญกับการค้นหาข้อมูลซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ชัดเจน ครอบคลุมทุกประเด็น ซึ่งได้แก่ ข้อมูลจากระดับครัวเรือน ข้อมูลระดับหมู่บ้าน สู่ข้อมูลระดับตำบล โดยข้อมูลทุกระดับจะสะท้อนให้เห็น ปัญหาและความต้องการของคนในชุมชน การมีเวทีแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน เกิดกระบวนการวิเคราะห์ปัญหา การจัดลำดับความสำคัญของปัญหาสู่การกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหา ด้วยการจัดทำแผนชีวิตชุมชน ที่ผ่านการเห็นชอบจากมติของเวทีประชาคมในตำบล แบบประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง และนอกจากการใช้ข้อมูลที่สะท้อนให้เห็นปัญหาของชุมชน ชุมชนยังให้ความสำคัญกับข้อมูลที่แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จ ผลลัพธ์ที่ดีจากการปฏิบัติจริงของคนในชุมชน ปัจจัยเสริมหนุนให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ มีการสรุปบทเรียนรู้อันร่วมกันเป็นระยะๆ และส่งเสริมให้มีการสรุปภาพรวมกิจกรรมที่เกิดขึ้นที่ส่งผลให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีแก่คนในชุมชนให้คนในชุมชนได้เห็นความสำเร็จ เป็นคุณค่า และความภูมิใจของคนเล็กคนน้อย แต่ทรงคุณค่าด้วยพลัง

2.3 การสร้างวิทยากรตัวคูณ

กระบวนการเรียนรู้เพื่อการพัฒนา และขับเคลื่อนแผนงานตามประเด็นงานต่างๆให้เกิดความเป็นรูปธรรม สู่ชุมชนสุขภาวะยังต้องการผู้นำรุ่นใหม่ ๆ เพื่อสืบทอด ที่มีคุณลักษณะสำคัญ คือเป็นผู้ที่มีความเสียสละ ใฝ่รู้ แสวงหาความรู้ และแสวงหาสิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอ เพื่อการพัฒนาชุมชน ผู้นำการเปลี่ยนแปลง (CA : Change Agent) จะต้องเป็นที่ยอมรับของประชาชน เป็นคนที่ช่วยเหลือชาวบ้านทำงานแบบ พุดจริง ทำจริง โปร่งใส ตรวจสอบได้ เป็นแบบอย่างที่ดี ประพฤติปฏิบัติดี ต้องมีความคิดใหม่ๆ และที่สำคัญต้องมีเทคนิคในการสื่อสารที่ดี การสร้างผู้นำใหม่ๆ ให้เป็นวิทยากรชุมชน ในถ่ายทอดการทำงานต่อ เพื่อให้คนรุ่นใหม่ในชุมชนได้สานต่อการต่อยอดแผนพัฒนา ผู้ที่จะเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงรุ่นใหม่ต้องมีลักษณะสำคัญ คือ จิตอาสา มีความรู้ ความสามารถ กล้าคิดกล้าทำ กล้าและเป็นผู้ที่มีคุณธรรม 5 ประการ สามารถเป็นนักวางแผน นักเชื่อม นักบริหาร และนักการจัดการได้ดี เพื่อที่จะ เป็นผู้บริหารจัดการที่ดีในอนาคต

2.4 การสร้างกลไกการบริหารจัดการที่ดี คือ การมีกลไก คณะทำงานในทุกๆระดับพื้นที่ตำบล มีการกระจายบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบที่ชัดเจน รวมถึงการวางระบบการบริหารจัดการ อย่างเป็นธรรม มีขั้นตอน และมีระบบที่เป็นรูปธรรมต่อการดำเนินแผนงานที่สอดคล้อง ถ่ายทอดและดำเนินการได้ อีกทั้งต้องสามารถกุมสภาพพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถรู้ถึงบริบท สภาพการดำเนินงาน ตั้งแต่การวางแผนงาน แผนงานยุทธศาสตร์ตำบล ตลอดจนพันธกิจของศูนย์ประสานงานของตำบลได้เชิงประจักษ์ เป็นต้น

2.5 การอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจและการศึกษาดูงาน เป็นกลยุทธ์ในการสร้างเสริม และเป็นแรงจูงใจต่อกระบวนการพัฒนา เพื่อการนำไปปรับประยุกต์ใช้ การศึกษาต้นแบบชุมชนเข้มแข็ง ทำให้เห็นมิติต่างๆ ของกระบวนการเรียนรู้ เพื่อการเปลี่ยนแปลง และการสร้างวิถีคิดอย่างเป็นระบบ สามารถนำมาใช้ในการวางแผน วางแนวทางการพัฒนา และการต่อยอด เพื่อการขยายผล และนำสู่การปฏิบัติให้เกิดรูปธรรมที่ชัดเจน การพัฒนากระบวนการขับเคลื่อนแผนงาน คือ รูปแบบกระบวนการพัฒนา โดยใช้ “แผนบัญชีครัวเรือน” และแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นเครื่องมือการวิจัย ในการตั้งโจทย์คำถาม ป้อนข้อมูล เพื่อค้นหาคำตอบ ในแผนพัฒนาจังหวัดบูรณาการ ภายใต้ “โครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาความยากจน พัฒนาสังคม และสุขภาวะในการพึ่งตนเอง และยกระดับคุณภาพชีวิต จังหวัดนครปฐม” โดยมีองค์ประกอบในการขับเคลื่อนแผนการพัฒนาบัญชีครัวเรือน เพื่อหาแนวทางการพัฒนาทางออก และวิกฤตของชุมชน ด้วยวิธีการแก้ปัญหาของชุมชน การวางแผน และการกำหนดอนาคตของชุมชน อย่างมีกระบวนการในการจัดการ และการพึ่งตนเอง

บทที่ 2

ภาคี และกลไกขับเคลื่อนงานโครงการความร่วมมือฯ

โครงการความร่วมมือฯ มีภารกิจหลักในการประสานการขับเคลื่อนกลไกให้คณะทำงานที่มาจากหน่วยงาน/องค์กร เครือข่ายฯ มีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาศักยภาพร่วมกัน จึงมีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามภารกิจสำคัญ คือ ประสานเชื่อมโยงให้เกิดการทำงานแบบบูรณาการร่วมกับท้องถิ่น หนุนเสริมให้พื้นที่ตำบลมีแกนนำเครือข่ายที่เข้มแข็งเป็นแหล่งเรียนรู้และหนุนเสริมพื้นที่แกนนำเครือข่ายให้เกิดการเรียนรู้ มีการระดมความคิด แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อวางแผนการพัฒนา และปรับวิธีการทำงานร่วมกันของทุกองค์กรเครือข่าย และร่วมกำหนดยุทธศาสตร์ในการดำเนินงาน การใช้ทุนเดิมของภาคีเครือข่ายเป็นรากฐานกำหนดทิศทางการดำเนินงาน สนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จัดเวที การปฏิบัติการเป็นศูนย์กลางในแลกเปลี่ยนในระดับตำบล การวางแผน/ชี้แจง/การดำเนินงานของพื้นที่/แกนนำชุมชน กรอบการดำเนินงาน การพัฒนากลไกคณะทำงานระดับจังหวัดพัฒนาไปสู่ กลไกการจัดการที่ยั่งยืน หนุนเสริมให้เกิดกลไกคณะทำงานในระดับตำบล 20 ตำบล เป็นเครือข่ายสร้างเสริมความร่วมมือฯ เพื่อการพัฒนาที่ยกระดับคุณภาพชีวิตในตำบล เชื่อมโยงให้เกิดการเรียนรู้ และการหนุนเสริมซึ่งกันและกันในการขับเคลื่อนงาน ซึ่งทำให้คนทำงานหรือแกนนำมีความมั่นใจและมีศักยภาพในการกำหนดอนาคตของชุมชน อีกทั้งการวางระบบการบริหารจัดการที่มีการกระจาย

บทบาทหน้าที่ของคณะทำงาน ที่ต้องเชื่อมประสานกับภาคีเครือข่ายต่างๆในพื้นที่ และหน่วยงานจังหวัด
บทบาทหน้าที่ของคณะทำงานและภาคีพัฒนา

- **บทบาทหน้าที่ของที่ปรึกษา** มีหน้าที่ให้คำปรึกษา ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของโครงการเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย
- **บทบาทหน้าที่ของคณะทำงานกลาง** มีหน้าที่กำหนดทิศทางการดำเนินโครงการ บริหารจัดการแผนงาน งบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ของโครงการ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการ
- **บทบาทหน้าที่ของคณะทำงานโครงการ** มีหน้าที่รับนโยบายเพื่อนำมาปฏิบัติให้งานสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย

- **บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสนับสนุนงานพื้นที่** มีหน้าที่ให้การสนับสนุนความร่วมมือและติดตามความก้าวหน้า เพื่อให้งานสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย
- **บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการของแหล่งเรียนรู้** มีหน้าที่ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้กับตำบลเครือข่าย รวมทั้งการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และเข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับตำบลเครือข่าย
- **บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการระดับตำบล** มีหน้าที่เป็นแกนหลักในการประสานงานความร่วมมือ กับท้องถิ่น และวางกลไกการบริหารจัดการให้เป็นระบบตามประเด็นและเสริมหนุนกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดจากความต้องการของชุมชน
- **บทบาทหน้าที่ของภาคีเพื่อการพัฒนา** เป็นภาคีพี่เลี้ยง ที่ปรึกษา และหนุนเสริมกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับภาคประชาชนทั้งด้านเนื้อหาวิชาการ และเทคนิคต่างๆ พร้อมทั้งร่วมในการติดตามประเมินผล การสนับสนุนด้านงบประมาณในการเชื่อมแผนบูรณาการทั้งในระดับชุมชน ตำบล และจังหวัด

หลักการพัฒนาศักยภาพ(การสร้างคน) เป็นการส่งเสริมความรู้ใหม่ มีแผนการอบรมเชิงปฏิบัติการคณะกรรมการระดับพื้นที่ทั้ง 20 ตำบล เสริมประสบการณ์การดำเนินงาน การหนุนเสริมศักยภาพของผู้นำชุมชน เรียนรู้การใช้เครื่องมือในการทำบัญชีครัวเรือน และเก็บรวบรวมข้อมูล ที่มีการวิเคราะห์สังเคราะห์ อีกทั้งการทำประชาพิชัยแผนความต้องการของชุมชน และหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เป็นอุปสรรค โดยมีกระบวนการ swot ผลกระทบที่มีต่อคนในชุมชน การฝึกปฏิบัติจากเรื่องจริงของพื้นที่ เพื่อให้มีแนวคิดการทำงานชุมชนเป็นตัวตั้ง พร้อมทั้งการดึงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม การเก็บรวบรวมข้อมูลปัจจัยที่มีผลกระทบเชิงลึกของสถานการณ์ปัญหา การสนับสนุนการทำงานของตำบลต้นแบบ (ศูนย์การเรียนรู้ต้นแบบ) เน้นการถอดบทเรียนที่ทำแล้วได้ดี ที่มีประสิทธิภาพ เป็นต้นแบบการสร้างเสริมในการแก้ปัญหา และการสร้างภูมิคุ้มกัน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมสนับสนุนให้เป็นพื้นที่ตำบลที่มีความพร้อม ในการเชื่อมประสานภาคีองค์กร หน่วยงานในพื้นที่ เพื่อผลักดันแผนงานสู่ นโยบายสาธารณะ ในการแก้ปัญหาในด้านต่างๆ ที่เป็นแผนความต้องการของชุมชน เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ยกระดับ

รูปแบบกระบวนการประสานความร่วมมือกับภาคีหน่วยงาน เป็นการเสริมหนุนกระบวนการเรียนรู้เชิงบูรณาการ ในการเชื่อมแผนงานตามประเด็นงานต่างๆ เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้สู่การปฏิบัติจริงรูปธรรม ด้วยการเสริมหนุนตามประเด็นต่างๆ เพื่อสร้างคนทำงานที่เป็นคนที่มีจิตอาสา ในการประสานความร่วมมือร่วมกับหน่วยงานรัฐ ราชการ องค์กรท้องถิ่น และเครือข่ายต่างๆในพื้นที่ เช่น การเสริมหนุน

กระบวนการเรียนรู้ในเรื่องของเกษตรธรรมชาติ วิชากิจกรรมชุมชนและการแปรรูป เครื่องสำอางค์ ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางค์ เครื่องสำอางค์เด็กและเยาวชน ระบบการสร้างเสริมสุขภาพ เครื่องสำอางค์ชาวบ้าน ฯลฯ

การประสานความร่วมมือ ๆ เป็นการหนุนเสริมทุนเดิมที่มีอยู่ ให้มีการพัฒนาศักยภาพเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการแผนงานต่างๆในพื้นที่ได้ด้วยตนเอง มีคณะทำงานโครงการจังหวัดเป็นพี่เลี้ยง มีหน่วยงานและท้องถิ่นเป็นทีมที่ปรึกษา ให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และรูปแบบกระบวนการเป็นวิจัยเพื่อการตอบโจทย์ การค้นหาความสำคัญของพื้นที่ ความเป็นอยู่ ปัญหา อุปสรรค และทางออกในการแก้ปัญหานั้นๆ จะทำให้ชาวบ้านได้ทราบถึงข้อเท็จจริงของข้อมูล และเกิดการตระหนักรู้ ชุมชนสามารถหาวิธีการดำเนินงานตามลำดับความสำคัญ เพื่อสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม และเป็นเจ้าของปัญหาร่วมกัน การขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการ เน้นการเสริมสร้างและพัฒนาขีดความสามารถของคนในชุมชน และเครือข่ายให้สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขให้มากขึ้น ซึ่งต้องวางแนวทางและแผนงานเชิงกลยุทธ์ กลวิธีต่างๆ ซึ่งเป็นตัวช่วยของเครื่องมือในการพัฒนาตามประเด็นงาน และการวางกลไกการจัดการร่วมกัน เช่น การสร้างเสริมการพัฒนาทักษะการประสานการจัดการ การสร้างนักวิจัย การสร้างวิทยากรชุมชน เพื่อการสื่อสาร โดยการสานต่าข่ายความร่วมมือร่วมกับภาคีเครือข่ายทั้งใหม่และเก่า ที่เป็นทุนเดิมของชุมชนเข้าร่วมกิจกรรม จึงต้องมีการอบรมทบทวนและสร้างเสริมประสบการณ์เป็นระยะๆ โดยมีพี่เลี้ยงสนับสนุนงานชุมชน และคณะทำงานโครงการระดับจังหวัด ลงพื้นที่ติดตามหนุนเสริมศักยภาพ เป็นการสร้างกระบวนการให้เกิดการมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของระหว่างภาคี องค์กรท้องถิ่นและประชาชน เพื่อให้มีความชัดเจนกับเป้าหมายเป็นพื้นที่ในระดับตำบล และหาแนวทางขยาย

การขับเคลื่อนในระดับ

จังหวัด และผลักดันให้เป็นแผนร่วมกับหน่วยงาน ท้องถิ่น เชิงประเด็นและนโยบาย โดยมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน และภาคีสนับสนุนในโครงการต่างๆในพื้นที่จังหวัด

การประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการขบวนจังหวัดนครปฐม และภาคีเครือข่าย ในการสรุปถอดบทเรียน และแลกเปลี่ยนรู้เพื่อสร้างกระบวนการพัฒนา เมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2553 ณ ห้องประชุมหมากแดง ที่ศูนย์แสนป่าลัม อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

ภาคี หน่วยงาน

ที่	ภาคีความร่วมมือฯ	รายละเอียดของการหนุนเสริม/ประสานความร่วมมือ	จำนวนตำบล	แผนจังหวัด
1.	องค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลตำบล	เสริมสร้างคุณภาพชีวิต และระบบสุขภาพ, และวิสาหกิจชุมชน	10 - 15	แผนเชื่อมจังหวัดกับบางหน่วยงานภาคี
2.	พัฒนาชุมชนจังหวัดนครปฐม	จปฐ. และการส่งเสริมด้านอาชีพ	10	แผนพัฒนาจังหวัด
3.	ศูนย์พัฒนาสังคมหน่วยที่ 18 จังหวัดนครปฐม	เสริมหนุนกิจกรรมด้านอาชีพให้กับกลุ่มสตรี	5	
4.	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	เสริมหนุนด้านวิชาการ และการทำเกษตรปลอดภัย GAP		แผนพัฒนากับภาคีหน่วยงานเกษตรจังหวัด
5.	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม	เสริมหนุนให้ความรู้ด้านการออกแบบแพคเกจ พร้อมการสอนการอาชีพเสริม	5	แผนงานสื่อสารประชาสัมพันธ์เพื่อการเรียนรู้ท้องถิ่น
6.	มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา	สร้างกระบวนการความรู้ในเรื่องของการติดตามประเมินผล	-	-อบรมให้ความรู้เรื่องการติดตามประเมินผล
7.	สาธารณสุขจังหวัดนครปฐม	สร้างเสริมระบบสุขภาพ		-รณรงค์เครื่องคั้นเหล่า-บุหรี -สร้างเสริมกระบวนการเรียนรู้ทำเรื่องเยาวชน และ กลุ่มอสม. -สร้างเสริมระบบหลักประกันสุขภาพ
8.	พลังงานจังหวัดนครปฐม	เสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ในเรื่องพลังงานทดแทน และสนับสนุนงบประมาณกิจกรรมในการผลิตระบบพลังงานทดแทน ทั้งด้านวิสาหกิจอาชีพ	9 -10 ตำบล	เป็นแผนงานจังหวัดต่อเนื่อง 4 ปี

9.	พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดนครปฐม	หนุนเสริมกระบวนการเรียนรู้ด้านครอบครัวสัมพันธ์ และการ จัดระบบสวัสดิการชุมชน/ผู้ด้อยโอกาส-คนพิการ/ผู้สูงอายุ	15-20 ตำบล	แผนจังหวัด
10.	กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ จังหวัดนครปฐม	เสริมหนุนการให้ความรู้เรื่องบัญชีครัวเรือน และนำสมุด บัญชีครัวเรือนมาประกอบการทำบัญชีร่วมกับของ สกว.	20 ตำบล	แผนการอบรมครูบัญชีของกรมบัญชี สหกรณ์
11.	เกษตรจังหวัดนครปฐม	เสริมหนุนกระบวนการเรียนรู้ในเรื่องของผักปลอดสารพิษ และการขึ้นทะเบียน GAP ร่วมกับมหาวิทยาลัยเกษตรฯ	-	แผนงานจังหวัด
12.	เกษตรและสิ่งแวดล้อม เขต 5 จังหวัด นครปฐม	สนับสนุนการรักษาสิ่งแวดล้อมปลอดบุหรี่ และทรัพยากร สิ่งแวดล้อม ประสานงานร่วมกับชมรมเรารักแม่น้ำท่าจีน		แผนเชื่อมงานในระดับจังหวัด
13.	ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์เพื่อ การเกษตร	การบูรณาการแผนงานในเรื่องของการปลดหนี้ โดยการปรับ โครงสร้างหนี้ให้กับเกษตรกร	10 ตำบล	แผนตำบลและแผนระดับจังหวัด (อยู่ใน ระหว่างการประสานและดำเนินการ)
14	องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.)	การสนับสนุน และเสริมหนุนกระบวนการเรียนรู้ข้าว	-	ระดับจังหวัด 7 อำเภอ (เกษตรกรนา ข้าว)

ภาคีแหล่งทุน

ที่	ภาคีความร่วมมือฯ	รายละเอียดการหนุนเสริม/สนับสนุน	แผนงานระดับ	หมายเหตุ
1.	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)	โครงการความร่วมมือ เพื่อแก้ปัญหาคความยากจน พัฒนา สังคม และสุขภาวะฯ จังหวัดนครปฐม	20 ตำบล	-การทำบัญชีครัวเรือน
2.	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริม สุขภาพ (สสส.)	-โครงการสร้างสุขภาวะ 7 ระบบ -เสริมหนุนกระบวนการโครงการสมัชชาปฏิรูปจังหวัด นครปฐม	ด.บางระกำเป็น เจ้าภาพหลักใน	-ระบบสร้างสุขภาพ -การปฏิรูปแผนงานจังหวัดนครปฐม

3.	สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.)	-โครงการเสริมสร้างศักยภาพขบวนจังหวัด	แผนงานตำบล และจังหวัด	-แผนยุทธศาสตร์ระดับจังหวัด และ ประเด็นงานต่างๆ 13 ประเด็น
4.	สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.)	-โครงการนวัตกรรมสร้างสุขภาพ -โครงการหลักประกันสุขภาพและรับเรื่องร้องเรียน	11 ตำบล	เป็นงบเขตและงบภาค
5.	สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า (สคล.)	-การรณรงค์ ลด ละ เลิก ฝิ่นระวัง/พรบ. เครื่องดื่ม แอลกอฮอล์	ระดับจังหวัด	-เพื่อเสริมสร้างสุขภาพ และลดค่าใช้จ่าย ให้เกิดเงินออมเพิ่มขึ้น
6.	สำนักงานเครือข่ายคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.)	-การเสริมหนุนระบบการคุ้มครองผู้บริโภค	ระดับจังหวัด	-การสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องของ พรบ.คุ้มครองผู้บริโภค เพื่อให้เข้าใจถึง สิทธิประโยชน์ และการเข้าถึง
7.	สำนักงานคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการ โทรคมนาคม (สบท.)	-หนุนเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ และโทรศัพท์ บัตรเติมเงิน และสัญญาณเสาโทรศัพท์ -รับเรื่องร้องเรียนกรณีไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการ บริโภคสินค้า	ระดับจังหวัด	การสร้างเครือข่ายฯ
8.	เพื่อนทีวีไทย	-การให้ความรู้ ความเข้าใจในการเข้าถึงสื่อสาธารณะที่ เป็นกลาง และว่าด้วย พรบ./กม. -การสร้างนักข่าวพลเมือง -ช่องทางการเข้าถึงสื่อที่เป็นประชาชนเป็นเจ้าของร่วม	ระดับจังหวัด	-เป็นการสร้างเครือข่ายสมาชิกผู้ชมเพื่อน ทีวีไทย และประสานความร่วมมือในการ สะท้อนข้อมูล ข้อเท็จจริงในการนำเสนอ -การติดตามประเมินผล -เสริมสร้างทักษะการเป็นนักข่าวพลเมือง

บทที่ 3

ผลการดำเนินงาน

ผลจากการเก็บข้อมูล มีการประมวลผลภาพรวมจังหวัดนครปฐม มีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล และมีการทำแผนประชาพิชัย (เวทีคั้นข้อมูลชุมชนทั้งในระดับตำบล และจังหวัด) เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และร่วมดำเนินตามแผนงานประเด็นความต้องการ โดยยึดพื้นที่เป็นตัวตั้ง ผลจากการเก็บข้อมูลบัญชีครัวเรือน ปี 2552 (6 เดือน เริ่ม จาก กรกฎาคม – ธันวาคม 2552) จากประชากร 1,864 ครัวเรือน เก็บจำนวน 6,443 ชุด 20 ตำบล (จำนวนครัวเรือนจริงในกลุ่มเป้าหมาย 32,522 ครัวเรือน) คิดเป็นอัตราร้อยละ 5.73 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ข้อมูลรายรับ : = 15 หมวดย่อย

รวมรายรับทั้งสิ้น 147.315,500.00 บาท

หมวดที่ 1 รายรับ

● รายได้จากประเภทของการทำงานที่น่าสนใจ :

1. การขายผลผลิตจากการทำนา ทำไร่	44,674,834.00	บาท
2. เงินเดือน เบี้ยเลี้ยง และค่าคอมมิสชั่น	38,326,346.00	บาท
3. การขายสินค้าที่ซื้อมา รวมทั้งการขายอาหาร	26,139,604.00	บาท
4. ค่าจ้างจากการทำงานหรือให้บริการ	17,888,697.00	บาท
5. เงินที่ได้รับจากการกู้ยืม ขอยืม	5,984,739.00	บาท

หมวดที่ 2 รวมรายจ่ายทั้งสิ้น 133,245,767.78

รายจ่าย ☹ 7 หมวดหลัก

ประเภทค่าใช้จ่าย	ค่าใช้จ่าย รวม 20 ตำบล		รายการที่น่าสนใจ	ค่าใช้จ่าย	
หมวดที่ 1 ค่าใช้จ่ายในการประกอบอาชีพ (10 หมวดย่อย)	44,099,322	-	1. ค่าเช่า/ซื้ออุปกรณ์ 2. ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง 3. ซื้อสินค้ามาจำหน่าย 4. ค่าปุ๋ยยา ฆ่าแมลง - (ปุ๋ยชีวภาพ /อินทรีย์) 5. เงินสด เงินผ่อน เพื่อซื้อ พาหนะ	25,057,444 8,514,237 4,076,638 2,466,717 (447,039) 1,732,717	- - - - - -
หมวดที่ 2 ค่าอาหาร	34,639,461	-	1. รวมหมวดรายการอาหาร	24,712,141	-

(15 หมวดย่อย)			-ข้าวสาร 1,204,742- -อาหารสำเร็จที่ซื้อ 8,967,128 -เนื้อสัตว์ 6,405,967 -ผักสด และผลไม้ 5,606,975 2. ค่าขนมขบเคี้ยว รวมค่าขนมที่ ให้ลูกไปโรงเรียน 3. เครื่องดื่มชูกำลัง รวมเหล้า เบียร์ 4. ค่าเชื้อเพลิงในการหุงต้ม	8,490,038 1,294,588 142,694	- - -
หมวดที่ 3 ค่ายา-สุขภาพอนามัย (6 หมวดย่อย)	1,346,987	-	1.ค่าเบี้ยประกันชีวิต เบี้ยประกัน 2.ค่ายารักษาโรคอื่นๆ 3.ค่ารักษาพยาบาลที่ รพ./อนามัย 4.ค่าบุหรี่ยาสูบ ยานัตถ์	429,377 325,972 277,566 267,245	- - - -
หมวดที่ 4 ค่าเสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย (3 หมวดย่อย)	1,032,322	-	1.เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย 2.ซื้อเครื่องประดับ เพชร ทอง 3.ค่าใช้จ่ายเสริมสวย	505,116 297,587 229,619	- - -
หมวดที่ 5 ทิวอยู่อาศัย (9 หมวดย่อย)	23,336,195	78	1.ของใช้ประจำวัน 2.ค่าไฟฟ้า 3.เงินค่างวด ผ่อน เครื่องใช้ในบ้าน 4.ค่าโทรศัพท์มือถือ โทรบ้าน 5. ค่าซ่อมแซมบ้าน ต่อเติม	9,778,752 4,837,316 4,534,434 2,198,317 917,047	- - - - -
หมวดที่ 6 ค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุน งาน สังคม (11 หมวดย่อย)	28,115,337	-	1.จ่ายดอกเบี้ย เงินกู้ยืม 2.ฝากธนาคาร ซื้อพันธบัตร 3.เงินช่วยงาน เงินใส่ซอง 4.เงินเลี้ยงโชคเลี้ยงดวง หวย 5.จ่ายเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ	4,447,818 7,718,240 2,537,392 1,408,543 769,584	- - - - -
หมวดที่ 7 ค่าใช้จ่ายในการศึกษา (3 หมวดย่อย)	676,143	-	1.ค่าเทอม เรียนพิเศษ ค่ากิจกรรม 2.ค่าอุปกรณ์การเรียน 3.ค่าชุดนักเรียน	564,851 82,957 28,335	- - -
รวม	133,245,767	78			
รายรับ - รายจ่าย 147,315,500 - 133,245,767.78	ยอดคงเหลือ = 14,069,732	22			
หมวดที่ 8 หนี้สินรวม	- 72,560,000				
ยอดคงเหลือสุทธิ	- 58,490,267	78			

จากข้อมูลการพัฒนาแผนงานโครงการ “ความร่วมมือ เพื่อแก้ปัญหาความยากจน พัฒนาสังคม และสุขภาวะในการพึ่งตนเอง และยกระดับคุณภาพชีวิต จังหวัดนครปฐม” เป็นแผนการดำเนินโครงการฯ ที่ต่อเนื่อง และมีการต่อยอดกระบวนการเรียนรู้วิจัยและพัฒนา ตั้งแต่ปี 2548- 2553 โดยมีกระบวนการเรียนรู้เรื่องแผนชีวิตชุมชน และแนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นเครื่องมือ แห่งการเรียนรู้ เพื่อให้ เกิดตระหนักรู้จักตัวเอง ชุมชน และสังคม พร้อมกับแผนงานความต้องการของชุมชน นำสู่การปฏิบัติเพื่อให้เกิดรูปธรรมที่ชัดเจนต่อกระบวนการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งแบ่งออกเป็นแผนการพัฒนา 3 ระดับ

1. การพึ่งตนเอง (ปัจเจก/ครอบครัว)

ตัวอย่าง กรณีศึกษาการพึ่งตนเอง และครัวเรือน

ครอบครัว นางสาวศิริโสภา บุญเรืองยศศรี

“ปรับความคิด เปลี่ยนชีวิต ปลดหนี้ล้าน ”

บ้านเลขที่ 30 หมู่ 3 ต.สามง่าม อ.ดอนตูม

พึ่งรู้ตัวว่าเป็นหนี้ (กู้กินที่ดิน)

“วันนี้มีรายได้หลักพันหลักหมื่นแต่มีความสุขแล้วก็รู้สึกภูมิใจกว่าตอนที่ได้เงินเป็นล้านซะอีก ”

เสียงพูดปนหัวเราะที่บอกเล่าเรื่องราวถึงชีวิตการทำมาหากินของ คุณศิริโสภา บุญเรืองยศศรี อาชีพค้าขาย น้ำนมสมุนไพรร และน้ำนมข้าวโพด ขนมน ถึงจะได้เงิน ไม่มากแต่ก็มีทั้งความภาคภูมิใจที่เงินทุกบาททุกสตางค์ได้มาด้วยน้ำพักน้ำแรง จากการตัดสินใจปรับเปลี่ยนชีวิตกำหนดอนาคตด้วยตัวเอง จากการทำนาทุ่งมาเป็นแม่ค้าขายน้ำสมุนไพรร ขนมน เริ่มจากทำน้ำสำรองทั้งที่ไม่มีความรู้เลย ต้มทิ้งไปหลายหม้อกว่าจะได้น้ำสำรองที่มีรสชาติอร่อยถูกใจลูกค้า ช่วงที่กำลังนิยมคั้นน้ำสำรองเพื่อสุขภาพเป็นช่วงที่สร้างรายได้เป็นกอบเป็นกำ เมื่อกระแสการคั้นน้ำสำรองลดลง ความนิยมของผู้บริโภคลดลง ส่งผลกระทบกับยอดขายอย่างเห็นได้ชัด ถึงแม้ว่ารายได้จะลดลงแต่ความภาคภูมิใจกลับเพิ่มพูนมากขึ้น เพราะอาชีพค้าขายน้ำสมุนไพรร ขนมน เป็นอาชีพที่มีความเสี่ยงน้อย สามารถกำหนดทิศทางการผลิตได้เอง จะผลิตมากหรือน้อย ผลิตสินค้าได้หลากหลาย สร้างทางเลือกให้กับชีวิตได้มากขึ้น เมื่อตลาดน้ำสำรองซบเซาลงก็ปรับมาทำน้ำนมข้าวโพด ทำขนมน ทั้งขายปลีก ขายส่ง รายได้จะมากขึ้นอยู่กับความขยันหาลูกค้า ซึ่งแตกต่างจากการทำนาทุ่งที่ผ่านมามีรายได้จากการจับกุ้งครั้งละไม่ต่ำกว่าล้านบาท แต่ไม่รู้ว่าจะลงทุนลงแรงไปเท่าไรกำไรขาดทุนเท่าไรไม่เคยรู้เลย มีรายได้มากเท่าไรมีหนี้มากเท่านั้น วันเวลาผ่านไปด้วยความเครียด ท้อแท้สิ้นหวัง “กว่าจะรู้ว่าตัวเองเป็นหนี้ล้านกว่าบาทก็ตอนที่ทำบัญชีครัวเรือนนี้แหละ ”

“การวางแผนปลดหนี้เงินล้าน จากนาทุ่งกินที่ดิน”

เมื่อมีคนมาชักชวนให้ทำบัญชีครัวเรือนเป็นเหมือนหนทางแห่งแสงสว่าง เพราะไม่รู้จะจัดการตัวเองอย่างไรกำลังตกอยู่ในมรสุมหนี้สิน คุณศิริโสภาเล่าว่า “พอรู้เรื่องบัญชีครัวเรือนก็อยากทำ อยากจะรู้รายรับ รายจ่าย และวางแผนการการใช้เงิน” จากจุดนี้จึงเป็นการเริ่มต้น**ปรับความคิด** จากที่ไม่เคยรู้รายรับ รายจ่าย ก็รู้ จากการจดบันทึกรายรับ-รายจ่ายทุกวัน สรุปให้เห็นยอดรวมแต่ละเดือนทำให้เห็นรายรับที่ได้ เป็นล้านจากนาถุ้งก็ยังไม่พอกว่ารายจ่ายเงินลงทุนนาถุ้งในแต่ละงวด จึงเริ่มปรึกษากับสามีช่วยกันวิเคราะห์ สักระยะหนึ่ง แนวโน้มของการทำนาถุ้งจากรายรับ รายจ่าย ของบัญชีครัวเรือน “**คิดหนักเลย ต้องตัดสินใจจะทำต่อหรือจะเลิก**” หากทำต่อมีแนวโน้มที่จะเป็นหนี้มากขึ้นเพราะไม่สามารถควบคุมทิศทางการผลิตเองได้ จึงตัดสินใจทิ้งนาถุ้ง **เปลี่ยนชีวิต**เลือกอาชีพใหม่ที่เหมาะสมกับตัวเอง มีความเสี่ยงน้อยที่สุด สามารถคาดเดาได้ กำหนดทิศทางการผลิตได้ จึงเลือกอาชีพค้าขายและยังคงทำบัญชีครัวเรือนอย่างต่อเนื่อง ทำให้สามารถจัดการกับรายรับ รายจ่ายของครอบครัวได้ เริ่มจากการ**จัดสรรรายรับให้ลงตัว** เงินเดือนสามีเก็บไว้ใช้หนี้ ส่วนรายได้จากการค้าขายเก็บไว้ใช้ในชีวิตประจำวัน **จัดการรายจ่าย** โดยการคำนวณรายจ่ายที่จะเกิดขึ้นล่วงหน้าในแต่ละเดือน เพื่อให้รู้ว่าจะต้องมีรายได้เท่าไรจึงจะสมดุลกับรายจ่าย ปลูกผักสวนครัว เพื่อลดรายจ่ายค่าอาหาร ลดค่าเดินทางส่งสินค้าด้วยการวางแผนการเดินทางคิดจำนวนสินค้าในการเดินทางไปส่งแต่ละครั้งให้คุ้มค่าที่สุด รายจ่ายค่าวัตถุดิบบางอย่างซื้อจำนวนมากทีเดียว เพื่อให้ได้ส่วนลด **ปลดภาระหนี้สิน** สร้างวินัยให้กับตัวเอง เมื่อสามีรับเงินเดือนจะกันไว้ใช้หนี้ทันที เพื่อไม่ให้ล้มตัวหยิบเงินส่วนที่จะใช้หนี้มาจับจ่ายใช้สอยในชีวิตประจำวัน และกู้เงินสหกรณ์เพื่อรวมหนี้ไม่ให้มีเจ้าหนี้หลายราย ปัจจุบัน(28 มีนาคม 2553) หนี้ลดลงเหลือค่าผ่อนงวดรถประมาณ 20,000 บาท **ครอบครัวมีความสุขมากขึ้น ไม่กังวล และภูมิใจที่ได้กำหนดชีวิตด้วยมันสมองของตัวเอง**

ปัจจุบัน คุณศิริโสภา และครอบครัว สามารถปลดหนี้ได้ทั้งหมด (ประมาณ 1,300,000 บาท ภายใน 3-4 ปี จาก 2549-2552) รถปลดภาระการส่ง มีความสุขใจภายในครอบครัว มีทั้งเงินออม มีรายได้เพิ่มขึ้น อีกทั้งความสัมพันธ์ในครอบครัวกลับมาเดิมเต็มซึ่งกันและกัน มีความผูกพันมากขึ้น ครอบครัวอบอุ่น และสามารถส่งลูกๆ ให้ได้รับการศึกษาที่ดีทุกคน คนในครอบครัวสามารถวางแผนกำหนดอนาคตร่วมกัน เพื่อการยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีของครอบครัว ทั้งยังเป็นต้นแบบของการเรียนรู้ให้กับคนอื่นๆ และมีความสัมพันธ์ที่ดีในชุมชน และเป็นบุคคลจิตอาสาในการช่วยเหลือเกื้อกูลของคนในชุมชน และให้ความร่วมมือในกิจกรรมของชุมชนตำบลเป็นอย่างดี

2. การพึ่งพาซึ่งกันและกัน และเชื่อมแผนงานท้องถิ่น (กระบวนการกลุ่ม) ตามประเด็นงาน

กรณีศึกษา กระบวนการกลุ่ม ประเด็น เกษตรอินทรีย์ และสิ่งแวดล้อม ตำบลบางช้าง อำเภอสามพราน

ตำบลบางช้าง เป็นตำบลที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจดี ประชาชนส่วนมากประกอบอาชีพการเกษตร ส่วนใหญ่เป็นสวนผลไม้ พืชผักสวนครัว และไม้ดอก อาทิ กล้วยไม้ เป็นต้น พื้นที่เป็นที่ราบลุ่มมีแม่น้ำท่าจีนไหลผ่าน การมีจำนวนประชากรในเขต อบต. 7,578 คน และจำนวนหลังคาเรือน 2,405 หลังคาเรือน ประชากรมี 11 หมู่ จากจำนวนที่เก็บได้จริง 395 ชุด ระยะเวลา 6 เดือน (กค.-ธค.52) ผลจากการเก็บบัญชีครัวเรือน พบว่ารายได้รวมทั้งหมด จำนวน 7,848,137.00 บาท และรายจ่ายรวม 7 หมวดหลัก จำนวน 6,685,466.00 บาท รายได้คงเหลือ 1,162,671.00 บาท จำนวนหนี้สินกลุ่มตัวอย่าง 15 ครัวเรือน จำนวน **1,160,000 บาท** คงมียอดคงเหลือสุทธิ 2,671.00 บาท จากรายจ่ายที่น่าสนใจอันดับ 1 เป็นค่าใช้จ่ายในหมวดอาหาร มีค่าใช้จ่าย 2,364,903.00 บาท (35.37%) อันดับ 2 ได้แก่ หมวดประกอบอาชีพ (ค่ายา ปุ๋ย ค่าแรง น้ำมัน อุปกรณ์ ฯลฯ จำนวน 1,763,900 บาท (26.38%) และอันดับ 3 หมวดที่ 6 เป็นหมวดค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุน งานสังคม ฯ จำนวน 1,354,920.00 บาท (20.27%) ผลจากการทำเวทีประชาพิชัยข้อมูลระดับตำบล เพื่อให้ชุมชนได้ระดมความคิดเห็น และตกลงผลึกร่วมกัน มีมติร่วมและต่อยอดแผนงาน เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องจาก ปี 2548-2549 ในด้านการเกษตรอินทรีย์-ชีวภาพ จึงมีการรวมกลุ่ม และขยายเครือข่ายเกษตรกรผู้ที่มีความสนใจ และเห็นประโยชน์ร่วมในการ รณรงค์ การ ลด ละ เลิก การใช้ปุ๋ยยา และสารเคมี ให้หันกลับมาใช้อินทรีย์-ชีวภาพ โดยมีการเชิญวิทยากร และปราชญ์ชุมชน ภายนอก มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และชี้ให้เห็นถึงโทษของการใช้สารเคมี ปุ๋ยเคมี ที่มีต้นทุนสูงในการผลิต (จากการเปรียบเทียบการประกอบการเกษตรเคมีกับอินทรีย์ในท้องถิ่น) ภายในตำบล ต่อมาได้รับการอนุเคราะห์จากวิทยากร (ผู้จัดรายการสีสันชีวิตไทย) ได้ประกาศออกรายการ จึงมีผู้ร่วมจากชุมชนอื่นๆ มาขอร่วมโครงการ เพื่อเรียนรู้การทำสารขับไล่แมลง ฮอร์โมน ปุ๋ยน้ำ และสรรพคุณของสมุนไพรแต่ละชนิด ประโยชน์ของการใช้อินทรีย์-ชีวภาพ ส่งผลให้สุขภาพดีทั้งผู้ผลิต และผู้บริโภค อีกทั้งยังช่วยรักษาสมดุลของธรรมชาติ ให้ระบบนิเวศน์ และสิ่งแวดล้อมได้รับการฟื้นฟู มีการเรียนรู้เกี่ยวกับการตรวจค่าน้ำและดินว่า มีความเป็นกรด-ด่าง และค่าความเป็นกลางอย่างไร ควรแก้ไขอย่างไรให้เกิดความสมดุล จากกระบวนการเรียนรู้ ได้มีการศึกษาดูงาน และทดลองปฏิบัติการจริงที่ไร่อ้อมแถมของ พ.ท.วีระ ใจหนักแน่น จังหวัดกาญจนบุรี (วิทยากร) และยังสามารถเรียนรู้ถึงการให้น้ำ ปุ๋ย ยา โดยใช้ระบบของปริงเกอร์ หลังจากนั้นก็จะมีการถอดบทเรียนและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคณะทำงานและเครือข่ายเกษตรกร กับสิ่งที่ได้พบเห็น และหาแนวทางนำสู่การปฏิบัติ ด้วยกระบวนการกลุ่มกับประเด็น “เกษตรอินทรีย์-ชีวภาพ กับการรักษาสีสิ่งแวดล้อม ตำบลบางช้าง” โดยการรวมกลุ่มทำปุ๋ยหมัก-ปุ๋ยชีวภาพ มีการจัดบันทึกบัญชีฟาร์ม และเก็บข้อมูลเชิงลึก พร้อมกับการทำแปลง

สาธิตของกลุ่มเครือข่ายเกษตรกร ตลอดจนการดูแลรักษาकुคลอง และแม่น้ำท่าจีน ซึ่งเป็นสายแม่น้ำหลักที่ช่วยหล่อเลี้ยงเกษตรกร มีการทำแผนเชื่อมกับแผน อบต.ในเรื่องของการเกษตรอินทรีย์ กับการรักษาสิ่งแวดล้อม โดย นายก อบต.ให้ความสำคัญในการทำแผนของชุมชน มีการตั้งงบประมาณในการเสริมหนุนกระบวนการเรียนรู้ และเชื่อมกับงานประเด็นต่างๆในตำบลให้เป็นแผนพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในตำบลบางช้างให้เป็นตำบลสุขภาวะ และด้านสังคมในเรื่องของการจัดตั้งกลุ่ม “สวัสดิการกองทุนบุญวันละบาท” ซึ่งในแต่ละประเด็นแผนงาน มีการเชื่อมประสานความร่วมมือ ระหว่างหน่วยงานท้องถิ่น และหน่วยงานราชการ เช่น การประสานแผนเชื่อมกับแผนงานของ พมจ.ในการจัดตั้งสวัสดิการชุมชน และเสริมหนุนกระบวนการเรียนรู้เรื่องเด็กและเยาวชน การจัดตั้งกองทุนสุขภาพตำบลที่มีการเชื่อมแผนงานร่วมกับหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) และแต่ละหน่วยงานทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องให้ความสำคัญ และความร่วมมือเป็นอย่างดี ถือว่ากระบวนการกลุ่มตำบลบางช้าง เป็นกระบวนการกลุ่มที่สามารถผลักดันแผนบัญชีครัวเรือนให้เป็นแผนความต้องการของชุมชน เชื่อมเป็นแผน อบต. **เข้าในวาระ ทุก 3 ปีอย่างต่อเนื่อง** ถือว่าเป็นต้นแบบของกระบวนการเรียนรู้ในเรื่องของการ**ใช้หลักประชาธิปไตยการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างแท้จริง สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีของภาคส่วนและชุมชนได้อย่างลงตัว**

3. การพึ่งพิง-พึ่งพา ภายใน-ภายนอกและหน่วยงาน (ศูนย์การเรียนรู้ ระดับตำบล) เป็นการสานต่าข่าย และประสานความร่วมมือกับแผนพัฒนาหน่วยงานและจังหวัด

กรณีศึกษา “ประเด็นพลังงานทางเลือก ตำบลฝาแฝด (สามง่าม-ลำลูกบัว) อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม

เทศบาลตำบลสามง่าม มีพื้นที่ 27,500 ไร่ หรือ 44 ตารางกิโลเมตร ในพื้นที่โดยทั่วไปของเทศบาลสามง่ามนี้ มีการแบ่งเขต การปกครองออกเป็น 2 เขต คือ 1 ต.สามง่าม และ เขต 2 ต. ลำลูกบัว โดย ต. สามง่าม แยกย่อยออกมาเป็น 12 ชุมชน และ ลำลูกบัว 6 ชุมชน รวม 18 ชุมชน มีประชากรโดยประมาณ 13,228 คน มีจำนวนหลังคาเรือนประมาณ 3,461 หลังคาเรือน มีหลายเชื้อชาติเช่นชนดั้งเดิมไทยทรงดำ , ไทยสายจีน และมีประชากรแฝงอีกจำนวนหนึ่งที่เข้ามาทำงานในพื้นที่ไม่มาก และมีประเพณีนิยม เช่น ประเพณีสงกรานต์ มีการร่อนน้ำขอพรจากผู้ใหญ่ กาลเล่นพื้นบ้าน และมีการจัดการร่วมกันของชุมชน และเทศบาล เช่น ประเพณีเทศกาลถือศีลกินเจ และประเพณีลอยกระทง ซึ่งมีเทศบาลให้ความร่วมมือ และเทศบาลร่วมสนับสนุนวัฒนธรรมประเพณี อย่างต่อเนื่อง

พื้นที่ตำบลฝาแฝด เป็นพื้นที่ราบลุ่ม และที่ดอน ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพ ค้าขาย และรับจ้าง หากเป็นที่ลุ่มประชาชนจะประกอบอาชีพการเกษตร ทั้งเพาะปลูก และเลี้ยง ส่วนที่ดอน เป็นที่อยู่อาศัย ตลาด และสถานที่ราชการ โรงงาน นอกจากนี้ในพื้นที่ยังมีลำน้ำ คูคลอง และคลองชลประทาน เช่น คลองลำลูกบัว คลองท่าสาร ซึ่งรับน้ำจากเขื่อนวชิราลงกรณ์ จากจังหวัดกาญจนบุรี ไหลลงไปเชื่อมกับแม่น้ำท่าจีน ซึ่งถือว่าเป็นเทศบาลตำบลสามง่าม เป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ และเป็นสังคมเมือง กิ่งชนบทที่มีการเกษตรควบคู่กับความเมืองแห่งนี้

เนื่องจากพื้นที่เป็นชุมชนเมืองกิ่งชนบท มีการคมนาคมที่สะดวก มีทางหลวงจังหวัดผ่านหลายสายเช่น ทางหลวง 3036 (สามง่าม-นครปฐม) , ทางหลวง 3233 (สามง่าม-ห้วยพลู-นครชัยศรี) , ทางหลวง 3296 (สามง่าม-บางเลน) , ทางหลวง 3235 (สามง่าม-กำแพงแสน) เป็นต้น ในแต่ละเส้นทางมีรถโดยสารประจำทางวิ่งให้บริการโดยเอกชน มีความเจริญด้านสาธารณสุข ซึ่งในเขตพื้นที่เทศบาล มีโรงพยาบาลของรัฐบาล คือ โรงพยาบาลดอนตูม และ ศูนย์บริการสาธารณสุข 2 แห่ง มี อสม. 122 คน และเป็นที่ภาคภูมิใจเมื่อปี 2551 สามง่ามเคยได้รับ อสม.ดีเด่นระดับชาติ มีศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน 19 แห่ง ต.สามง่าม 13 แห่ง , ต. ลำลูกบัว 6 แห่งดำเนินงานโดยอาศัยงบประมาณจากกรมประชาสัมพันธ์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม - มีรถจัดเก็บขยะมูลฝอย 2 คัน จัดเก็บได้วันละ 10 – 13 ลบ.หลาต่อวัน ปริมาณขยะที่เกิดในพื้นที่ 8 – 9 ตัน ต่อวันกำจัดโดยฝังกลบ อย่างถูกหลักสุขาภิบาล ที่ดินสำหรับฝังกลบขยะห่างจากชุมชน 14 ก.ม. และใช้ไปแล้ว 4 ไร่ยังเหลืออีก 25 ไร่ คาดว่าจะใช้ได้อีกประมาณ 20 ปี และด้านเศรษฐกิจ มีสถานีบริการน้ำมัน 6 แห่ง , ตลาดสดมาตรฐาน 3 แห่ง , ธนาคาร 2 แห่ง , ร้านค้าทั่วไป 20 แห่ง , โรงแรม 1 แห่ง , โรงฆ่าสัตว์ 1 แห่ง , สถานที่จำหน่ายอาหารตามพ.ร.บ.สาธารณสุข 40 แห่ง ส่วน อุตสาหกรรม มีโรงงานอุตสาหกรรม 7 แห่ง แบ่งการประกอบกิจการออกเป็น 6 ประเภท เช่น อาหารสำเร็จรูป , เซรามิก , แปรรูปเกษตร เป็นต้น

และผลจากการเก็บบัญชีครัวเรือน เทศบาลตำบลสามง่าม (สามง่ามและลำลูกบัว) เก็บจากประชากร 528 ชุด จำนวน 18 ชุมชน จากประชากรจริง 3,461 ครัวเรือน ระยะเวลา 6 เดือน (กค.-ชค.52) พบว่า รายได้รวม 23,874,898.00 บาท รายจ่ายรวม 15,898,764.00 บาท รายคงเหลือ 7,976,134.00 บาท หนี้สินรวม (จากการสุ่มตัวอย่างจำนวน 35 ครัวเรือน) **7,500,300.00 บาท** ยอดคงเหลือสุทธิ 475,834.00 บาท และรายจ่ายที่น่าสนใจอันดับ 1 เป็นค่าใช้จ่ายหมวดการประกอบอาชีพ (ได้แก่ ปุ๋ยยา ค่าแรง น้ำมัน อุปกรณ์ ฯ) รวม 7,084,986.00 บาท (44.56%) อันดับ 2 เป็นหมวดอาหาร รวม 3,630,376.00 บาท (22.83%) อันดับ 3 หมวดค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุน (พันธบัตร, งานสังคม และพักผ่อน ฯ) รวม 2,451,063.00 บาท (15.42%) และจากการทำเวทีประชาพิชญ์ในระดับตำบล เพื่อระดมความคิดเห็นในเรื่องของการทำแผนชุมชน มีมติร่วมประเด็นการแก้ปัญหาชุมชน ได้แก่ ด้านการเกษตร และพลังงาน เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นการทำนาข้าว พืชสวนครัว และการเลี้ยงสัตว์ เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งมีการแก้ปัญหาเพื่อสร้างระบบฐานเศรษฐกิจ และลดต้นทุนการผลิต

1. ระดับปัจเจก/ครัวเรือน มีการลดต้นทุนการผลิตในครัวเรือน ด้วยการปลูกผักสวนครัว และมีกลุ่มสมาชิกเครือข่ายในพื้นที่ทำเกษตรอินทรีย์-ชีวภาพ จำนวน 15-20 ครัวเรือน
2. กระบวนการกลุ่ม มีการทำวิสาหกิจน้ำดื่ม ซึ่งถูกพัฒนารูปแบบกระบวนการเรียนรู้ และเชื่อมกับงบประมาณภาครัฐ (ตามแผนงาน โยบาย smi) เชื่อมกับแผนความต้องการของชุมชน โดยยึดพื้นที่เป็นตัวตั้ง และประสานแผนร่วมกับ อปท.
 - มีศูนย์การเรียนรู้น้ำดื่มวิสาหกิจชุมชน 2 พื้นที่ ได้แก่ เทศบาลตำบลสามง่าม หมู่ 2 บ้านหนองหนั่ง
 - มีศูนย์การเรียนรู้น้ำดื่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลลำลูกบัว อยู่ติดกับวัดลำลูกบัว

ทั้ง 2 ตำบล มีระบบการบริหารจัดการโดยคณะทำงานตำบล โดยมีการกระจายบทบาทและหน้าที่การดำเนินงานร่วมกัน และมีเวทีประชุมประจำเดือน และมีมติประชาคมร่วมกัน

กลุ่มวิสาหกิจชุมชน หมู่ 2 , 5 , 8 สามง่าม หมู่ 4 , 5 ลำลูกบัว

3. กระบวนการกลุ่ม พลังงานทางเลือก กับการเชื่อมแผนงานจังหวัด (ทั้งบพลังงานจังหวัด งบแผนกระทรวง และแผนงานกลุ่มจังหวัด) โดยมีเทศบาลเป็นแกนกลางประสาน และเป็น กองเลขที่ปรึกษา เป็นพี่เลี้ยงในกระบวนการกลุ่ม

การเชื่อมแผนงานกับหน่วยงานจังหวัด และงบกลุ่มจังหวัด

- งบพลังงานจังหวัด จะเป็นงบตรงจากหน่วยงาน ซึ่งจะมีแผนการสนับสนุนและเสริมหนุน กระบวนการเรียนรู้ 4 ปี ต่อเนื่อง โดยการสร้างวิทยากรตัวคูณ และการจัดทำแผนพลังงาน ชุมชน เป็นการเสริมหนุนให้ความรู้เรื่องของการประหยัดพลังงาน และการใช้พลังงาน ทางเลือก เพื่อทดแทนพลังงานไฟฟ้า (สายหลัก) นอกเหนือจากการเสริมหนุนให้ความรู้ในด้าน ต่างๆ แล้ว ยังมีการศึกษาชุมชนต่างๆ ทั้งในพื้นที่ และจังหวัดใกล้เคียง เพื่อให้เกิดพลัง ของการเรียนรู้ และเป็นต้นแบบของการพัฒนาพลังงานทางเลือกที่ยั่งยืน มีการให้ชุดอุปกรณ์ ในการสาธิต อาทิ เตาชีวมวล, เตาเผาถ่าน และทำน้ำส้มควันไม้ การทำแก๊สบอลูน การทำ เตาพลังงานแสงอาทิตย์ เตาแก๊สซีไฟเออร์ (เตาประหยัดพลังงานสูง) และการให้ความรู้ใน เรื่องในเรื่อง โซล่าเซลล์ Solar Cell และการปั้นเตาเศรษฐกิจ (เตาอั้งโล่) เป็นต้น
- เทศบาลสามง่ามมีศูนย์เรียนรู้ ด้านอนุรักษ์พลังงาน และพลังงานทดแทน 2 แห่ง อยู่ที่ ต.สาม ง่าม 1 แห่ง ต.ลำลูกบัวอีก 1 แห่ง เป็นศูนย์เรียนรู้ที่น่าสนใจมาก แต่ละศูนย์จะมีสมาชิกเป็น วิทยากรตัวคูณที่เรียกว่า อาสาสมัครพลังงาน หรือเรียกย่อๆว่า อส.พน. แต่ละแห่งจะมี 5 คน เมื่อมีประชาชนในท้องถิ่นหรือตำบลใกล้เคียง ต้องการที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้พลังงาน

ทดแทน หรือการใช้พลังงานให้มีประสิทธิภาพสูงโดยสูญเสียเชื้อเพลิงน้อย ก็จะเรียนรู้ ได้ อย่างเช่น เตาเผาถ่านแบบนอนใช้ถ่าน 200 ลิตรมาทำเป็นเตา ได้ถ่านคุณภาพดี ได้น้ำส้มควันไม้ คุณภาพสูง การทำไบโอดีเซล เพื่อผลิตน้ำมัน (reused) นำไปใช้ทั้งด้านการเกษตรและด้าน การดำเนินชีวิตประจำวัน และการทำงาน เช่น การเลือกใช้พลังงานทดแทน เช่น การทำแก๊ส บอลลูน การทำเตาปิ้งอย่างมีประสิทธิภาพสูง ประหยัดเชื้อเพลิง และอาหารปลอดภัย สุกเร็ว ทันใจ ไร้มลภาวะ และเป็นการต่อยอดแผนเศรษฐกิจ ด้วยการสร้างเป็นทั้งอาชีพหลัก และ อาชีพเสริม

การปั้นเตาเศรษฐกิจ (อาชีพเสริม)

ตัวอย่าง ข้อมูลการใช้พลังงาน (ข้อมูลจากพลังงานจังหวัด) จากการทำแผนพลังงานชุมชน

ไฟฟ้า จำนวนครัวเรือนที่ใช้ไฟฟ้า 3086 ครัว คิดเป็น 99% ของพื้นที่ทั้งหมด ใช้ไฟฟ้าเฉลี่ยต่อปี 11,109,600 หน่วย ต่อปี หรือประมาณ 33,328,800 บาทต่อปีเลย (ค่าไฟฟ้าเฉลี่ยที่ 3 บาทต่อหน่วยไม่รวมค่า FT.)

น้ำมันเบนซิล91 ใช้ไป 4,251,142 ลิตรต่อปี ประมาณ 123,283,118 บาทที่ราคาต่อลิตร 29 บาท

น้ำมันเบนซิล95 ใช้ไป 3,415,428 ลิตรต่อปี ประมาณ 105,878,268 บาทที่ราคาต่อลิตร 31 บาท

น้ำมันดีเซล ใช้ไป 34,943,428 ลิตรต่อปี ประมาณ 943,472,556 บาทที่ราคาต่อลิตร 27 บาท

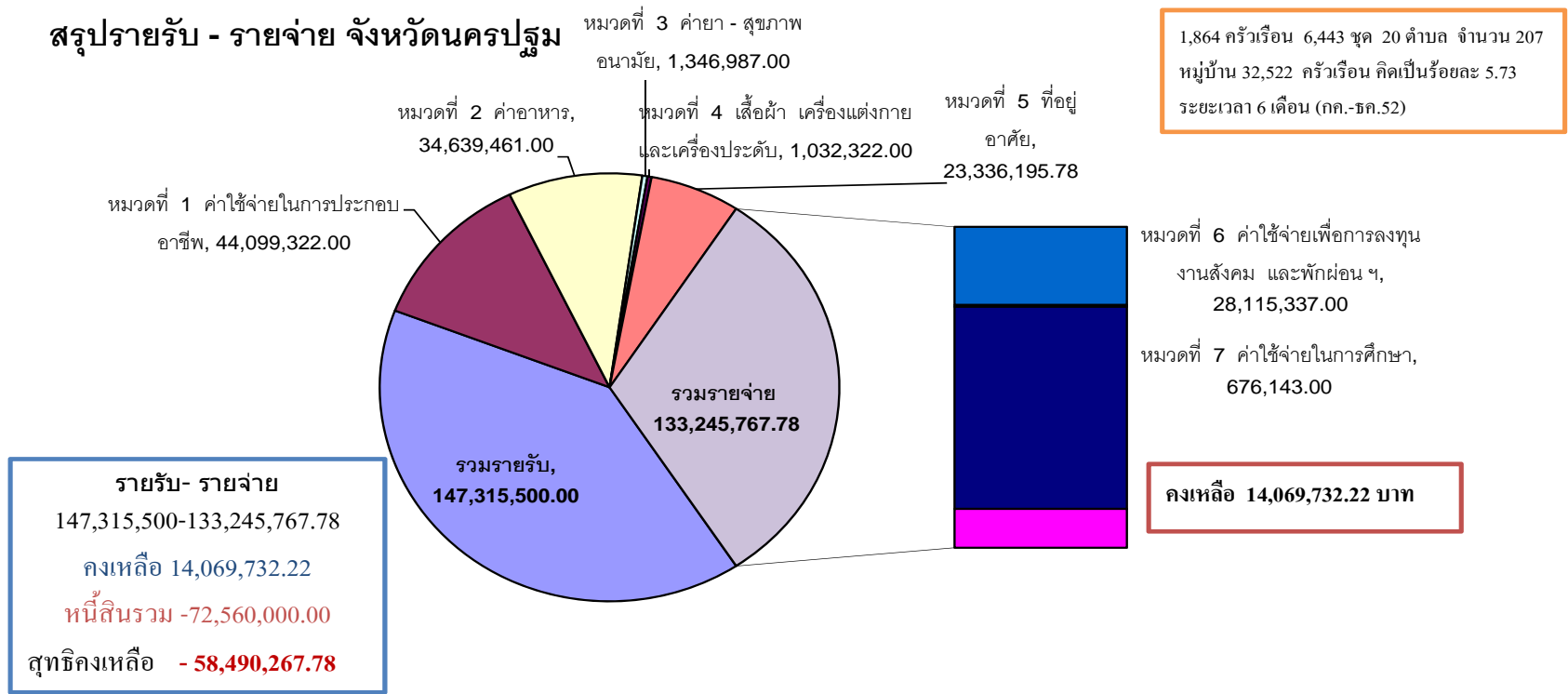
แก๊ส LPG ใช้ไป 208,530 ก.ก.ต่อปี ประมาณ 2,571,870 บาทที่ราคาต่อถัง15ก.ก./185 บาท คิดเป็น75%

การเชื่อมจบ กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน

(โครงการส่งเสริมการผลิตพลังงานจากขยะชุมชน) งบประมาณ 7.3 ล้านบาท

- เป็นการบันทึกความร่วมมือร่วมระหว่างเทศบาลสามง่าม ระหว่าง กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2552 เป็นการส่งเสริมต้นแบบการเรียนรู้เรื่องเตาเผาขยะ เป็นแผนพลังงานทดแทน (แก๊ส) เนื้อที่ประมาณ 29 ไร่ ขนาดพื้นที่อาคารสำนักงาน 30x40 ตร.ม. คาดว่าจะแล้วเสร็จปลายเดือน เมษายน 54 โดยมีการวางท่อแก๊สให้กับชุมชนใช้ประมาณ 29 ครัวเรือน (นำร่อง) โดยมีกลุ่มคณะทำงานตำบล และเทศบาลเป็นกองเลขาคูดูแลตามแผนงาน และในเขตเทศบาลมีขยะ 5-50 ตัน/วัน จำนวน 10 แห่ง (ข้อมูล : เทศบาลสามง่าม)

สรุปรายรับ - รายจ่าย จังหวัดนครปฐม

- รวมรายรับ
- หมวดที่ 1 ค่าใช้จ่ายในการประกอบอาชีพ
- หมวดที่ 2 ค่าอาหาร
- หมวดที่ 3 ค่ายา - สุขภาพอนามัย
- หมวดที่ 4 เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย และเครื่องประดับ
- หมวดที่ 5 ที่อยู่อาศัย
- หมวดที่ 6 ค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุน งานสังคม และพักผ่อน ฯ
- หมวดที่ 7 ค่าใช้จ่ายในการศึกษา
- หมวดที่ 8 หนี้สิน
- คงเหลือ

สรุปภาพรวมของผลการดำเนินงานโครงการ ปี 2553 (มีนาคม 2552- ตุลาคม 2553)

ที่	อำเภอ	ตำบล	ลำดับ	แผนความต้องการ/ประเด็นงาน	ผลที่เกิดขึ้นเชิงรูปธรรม คุณภาพ และปริมาณ	ภาคีหน่วยงาน							
						ปัญหา อุปสรรค							
					สสส.	พอช.	อบต.	สปสช	พลังงาน	พช./เกษตร	สสจ	สศพ.ที่ 18/พมจ.	
1.	บางเลน	บางระกำ	A	<p>การสร้างสุขภาวะระดับตำบล</p> <p>-ศาลาสว่างสุข</p> <p>-7 ฐานการเรียนรู้</p> <p>1.ระบบจิตอาสา</p> <p>2.ระบบเกษตรปลอดภัย</p> <p>3.ระบบเศรษฐกิจและสวัสดิการชุมชน</p> <p>4.ระบบสุขภาพชุมชน</p> <p>5.ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม 6.ระบบการพัฒนากิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับเด็ก</p> <p>7.ระบบบริหารจัดการท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วม</p>	<p>-มีความสัมพันธ์ที่ดีกับ หน่วยงาน</p> <p>- มีปราชญ์ ผู้รู้ชุมชน</p> <p>-มีระบบการจัดการที่เป็นรูปธรรม</p> <p>-มีเวทีที่ต่อเนื่อง</p> <p>-มีการจัดทำฐานข้อมูลระดับตำบล</p> <p>-บุคคลและครอบครัวต้นแบบของการปลดหนี้</p> <p>-มีคณะทำงานในแต่ละประเด็นงาน</p> <p>-มีตัวชี้วัดความสุขของตำบล</p> <p>- มีวิทยากรชุมชน 7 ฐาน</p> <p>- มีแหล่งการเรียนรู้เชิงรูปธรรม 7 ฐาน</p>	/	/	/	/	/	/	/	/
	บางเลน	คลองนกกระทุง	B+	<p>-แผนเกษตรกับสิ่งแวดล้อม (การทำนาข้าว และผักปลอดภัย โดยการใช้ปุ๋ยหมัก-ชีวภาพ) ลด</p>	<p>-มีเวทีระดับตำบลที่ต่อเนื่อง</p> <p>-มีระบบการบริหารจัดการ ปานกลาง</p>	/	/	/	/	-	-	/	-

				การใช้สารเคมี และการพึ่งตนเองในเรื่องของ ปลูกผักสวนครัว -ต้นแบบสภาองค์กรชุมชน -การจัดการเรื่องสวัสดิการชุมชน (เกิด แก่ เจ็บ ตาย ครบวงจร) -การทำวิสาหกิจชุมชน ในเรื่องของจักสาน มี กระเป๋าสานจากผักตบชวา และการทำลายผ้า บาติก และการทำน้ำยาอเนกประสงค์	-มีความสัมพันธ์กับหน่วยงาน อยู่ในระดับ ดี -มีเวทีพัฒนากระบวนการกิจกรรมรูปธรรมที่ ต่อเนื่อง -มีวิทยากรชุมชน 3-5 คน -มีการจัดเก็บข้อมูลบัญชีครัวเรือน 20 ครัวเรือนต้นแบบการปลดหนี้ (โรงเรียนแก จัน)								
บางเลน	หินมูล	C+	-แผนเกษตรกับสิ่งแวดล้อม (นาข้าว/ผักสวน ครัว/และสวนไม้) -การดูแลรักษาकुคลอง และการเฝ้าระวัง พื้นฟู ลุ่มน้ำทำกิน	-มีระบบกลไกระดับตำบล และมีเวทีประชุม ประจำเดือน ระดับตำบล -การจัดการด้านการเกษตรและการลดต้นทุน เพื่อการบริโภค และรักษาสิ่งแวดล้อม -มีวิทยากร -คนต้นแบบบัญชีครัวเรือน 20 คน (โรงเรียน แกจัน)	-	/	/	/	/	-	/	-	
บางเลน	ลำพญา	C-	สวัสดิการ/ผู้สูงอายุ	-มีการส่งเสริมในด้านผู้สูงอายุ และได้รับการ ประสานงานกับหน่วยงานท้องถิ่นดี -แกนประสาน โดยรวมเป็นเจ้าหน้าที่ อบต. เป็นหลัก - คณะทำงานอยู่ 7-9 คน	/	-	/	-	-	/	-	/	
บางเลน	นราภิรมย์	C	เกษตร (นาข้าว) สวัสดิการ ครบวงจร	-ความสัมพันธ์กับ อบต.ดี และมีระบบการ จัดตั้งกองทุนเพื่อสุขภาพระดับตำบล -มีเวทีประชุมประจำเดือน	/	-	/	/	-	/	-	-	

					-มีคณะทำงาน 9-12 คน								
	บางเลน	บางปลา	C	เกษตร และการปลูกผักสวนครัว และทำนาถั่ว	-ระบบการบริหารจัดการอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องปรับ และหาแนวทางการพัฒนาให้ชัดเจน -แกนหลักในพื้นที่ ยังอยู่ในกรอบ และระบบหน่วยงาน -มีคณะทำงาน 9 คน	-	-	/	/	-	/	-	-
	บางเลน	บางหลวง	C	-สวัสดิการ - เกษตรปลอดสาร (นาข้าว) การลดใช้สารเคมี ทำปุ๋ยหมัก อินทรีย์ชีวภาพ	-ความสัมพันธ์กับ อบต.ดี -มีระบบกลไกการจัดการร่วมกับภาคี หน่วยงาน อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง -มีการประชุมประจำเดือนที่ต่อเนื่อง -มีคณะทำงาน 15 คน -มีวิทยากรชุมชน 3-5 คน	/	/	/	/	-	/	-	-
	บางเลน	ไผ่หูช้าง	C	สวัสดิการชุมชน เกษตร (นาข้าว/นาถั่ว)	-ภาพรวมการทำงานยังอยู่ในระดับของการ ปรับรูปแบบการพัฒนา -คณะทำงาน 9-12 คน (ยังไม่ชัดเจน)	-	/	/	/	-	/	-	-
	บางเลน	บางไทร ป่า	C+	-สวัสดิการกองทุนบุญวันละบาท - เกษตร (นาข้าว/นาถั่ว/ผักสวนครัว) -การทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยอินทรีย์ ชีวภาพ	-อบต.ให้ความร่วมมือดี -ระบบการบริหารจัดการยังต้องปรับ -มีการประชุมประจำเดือนที่ต่อเนื่อง -มีคณะทำงาน 9-12 คน	/	-	/	/	-	/	-	-
2.	กำแพง แสน	ดอนข่อย	B	-สวัสดิการชุมชน -สภาองค์กรชุมชน -เกษตร (นาข้าว/ผักสวนครัว) ปศุสัตว์	-มีคณะทำงาน 16 คน -มีวิทยากรชุมชน 3-5 คน -มีการประชุมประจำเดือนที่ต่อเนื่อง	/	/	/	-	-	/	-	/

					-มีการพัฒนากระบวนการกิจกรรมรูปธรรม -มีการประสานงานกับหน่วยงานภาคี ในการ ประสานความร่วมมือ และเชื่อมงบประมาณ -มีบุคคลต้นแบบในการปลดหนี้ 20 คน (เข้า โรงเรียนแก้จน)								
3.	พุทธ มณฑล	คลองโยง	B+	-แหล่งการเรียนรู้ด้านการเกษตรปลอดภัย -การทำนาข้าว -สวัสดิการกองทุนบุญวันละบาท ครบวงจร	-มีคณะทำงาน 9 คน -มีวิทยากรชุมชน 3 คน -มีระบบกลไกการจัดการร่วมกับ โรงเรียน และเป็นโรงเรียนต้นแบบ -มีการประชุมประจำเดือนต่อเนื่อง	/	/	/	-	-	-	/	/
4.	สาม พราน	บางช้าง	A	-สวัสดิการกองทุนบุญวันละบาท ครบวงจร -ลดต้นทุนการผลิต การทำปุ๋ยหมัก อินทรีย์ ชีวภาพ และการทำสวนผลไม้ /กล้วยไม้	-มีคณะทำงาน 5-7 คน -มีวิทยากรชุมชน 3-5 คน -มีระบบการจัดการร่วมกับ อบต.และ หน่วยงานภาคีอยู่ในเกณฑ์ดี -มีบุคคลต้นแบบในการปลดหนี้ 8 คน (เข้า โรงเรียนแก้จน)	/	/	/	/	-	/	-	/
	สาม พราน	บ้านใหม่	C+	-สวัสดิการกองทุนบุญวันละบาท -การเกษตรสวนผลไม้ พักสวนครัว และปลูก มันแกว	-มีระบบการบริหารจัดการ อยู่ในเกณฑ์การ ปรับระบบ และการกระจายบทบาทหน้าที่ -มีการประสานความร่วมมือกับ อบต.อยู่ใน เกณฑ์พอใช้ -การพัฒนากิจกรรมรูปธรรม พอใช้	-	-	/	-	-	/	-	-
5.	ดอนตูม	ห้วยด้วน	A	-ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรม (ชาติพันธุ์) -เกษตรอินทรีย์ ชีวภาพ กับการลดต้นทุนการ	-มีเวทีประชุมประจำเดือนต่อเนื่อง -มีวิทยากรชุมชน 5 คน	/	/	/	-	-	/	/	/

				ผลิต (นาข้าว/ผักสวนครัว และนาบัว)	-มีกลไกการบริหารจัดการที่ดี -มีความสัมพันธ์กับหน่วยงานที่ดี -มีศูนย์และแหล่งการเรียนรู้ต้นแบบ -มีคณะทำงาน 15 คน -มีบุคคลต้นแบบในการปลดหนี้ 20 คน (เข้าโรงเรียนแก้จน)								
ดอนตูม	ลำลูกบัว	A	- พลังงานทางเลือก เตาประหยัดพลังงาน การลดภาวะโลกร้อน กับการทำเตาเศรษฐกิจ - วิสาหกิจน้ำดื่ม	-มีการประชุมประจำเดือนต่อเนื่อง -มีคณะทำงาน 9-15 คน -มีบุคคลต้นแบบในการปลดหนี้ 15 คน (เข้าโรงเรียนแก้จน) -มีกลไกการบริหารจัดการ พอใช้ และมีการแบ่งบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจน -มีแหล่งการเรียนรู้ต้นแบบด้านพลังงาน -การประสานร่วมกับหน่วยงานอยู่ในเกณฑ์ดี	-	-	/	-	/	/	/	-	
ดอนตูม	สามง่าม	A	-วิสาหกิจน้ำดื่ม และการแปรรูปน้ำมันข้าวโพด -การทำขนม -การปลูกผักสวนครัวไว้กินได้ ลดต้นทุนการผลิตในครัวเรือน	-มีการประชุมประจำเดือนต่อเนื่อง -มีคณะทำงาน 9-12 คน -มีบุคคลต้นแบบในการปลดหนี้ 20 คน (เข้าโรงเรียนแก้จน) -มีกลไกการบริหารจัดการ พอใช้ และมีการแบ่งบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจน -มีแหล่งการเรียนรู้ต้นแบบเรื่องวิสาหกิจน้ำดื่ม -การประสานร่วมกับหน่วยงานอยู่ พอใช้	-	/	/	-	/	/	-	-	

					-มีวิทยากรชุมชน 3-5 คน และปราชญ์ชุมชน ในด้านต่างๆ								
	ดอนตูม	ดอน พูทรา	c	-สวัสดิการกองทุนบุญวันละบาท -ด้านการเกษตรปลอดภัย (นาข้าว/ผักสวนครัว)	-คณะทำงานยังต้องปรับ และค้นหาจิตอาสา เพื่อการพัฒนา -กระบวนการพัฒนากิจกรรมรูปธรรม ยังคง ต้องมีการปรับแนวทาง และรูปแบบการ พัฒนาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพที่ชัดเจนขึ้น	/	/	/	/	-	/	-	-
	ดอนตูม	บ้านหลวง	C	-สวัสดิการ -วิสาหกิจชุมชน การทำหรีด	-คณะทำงานยังต้องปรับ และค้นหาจิตอาสา เพื่อการพัฒนา และหล่อหลอมทีม เพื่อให้เกิด ความเข้มแข็ง และแบ่งบทบาทหน้าที่ให้ ชัดเจน -การประสานงานร่วมกับหน่วยงานพอใช้	/	/	/	/	-	/	-	/
6.	เมือง	สวนป่า	A	-วิสาหกิจชุมชนอาหารสัตว์ -การทำขนม กกล้วยฉาบ -การทำปลาแดดเดียว -ต้นแบบร้านค้าชุมชน และสวัสดิการกองทุน บุญวันละบาท กับการออม	-มีการประชุมที่ต่อเนื่อง -มีคณะทำงาน 15 คน -มีวิทยากรชุมชน 3-5 คน -มีศูนย์การเรียนรู้ต้นแบบด้านวิสาหกิจชุมชน ร้านค้าชุมชน และการจัดการด้านสวัสดิการ รูปธรรม -มีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานดี -มีบุคคลต้นแบบการปลดหนี้ 20 คน (เข้า โรงเรียนแก่น)	/	/	/	-	/	/	-	/
	เมือง	ทัพหลวง	A	เกษตรและสิ่งแวดล้อม พึ่งตนเอง * ทำนาข้าวไร่สารพิษ	-มีการประชุมประจำเดือนที่ต่อเนื่อง -มีศูนย์การเรียนรู้ต้นแบบครบวงจร	-	/	-	/	-	-	-	-

จากการประมวลผล และเกิดการตระหนักรู้ และเกิดรูปแบบการพัฒนาที่ต่อเนื่อง โดยมีการต่อยอดทุนเดิมจากกระบวนการเรียนรู้ ทำให้เกิดแผนงานความต้องการ และเกิดตำบลก้าวหน้า 11 ตำบล โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน

1. ตำบลที่สามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งและศูนย์การเรียนรู้ จำนวน 7 ตำบล
2. ตำบลก้าวหน้า 4 ตำบล

แผนการพัฒนาแหล่งและศูนย์การเรียนรู้ต้นแบบ 7 ตำบลหลัก และ 4 ตำบลก้าวหน้า (จาก 20 ตำบล) คือผลจากการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้วยการปรับวิถีคิด และพฤติกรรม เกิดกระบวนการกลุ่ม มีการพึ่งตนเอง การพึ่งพิง พึ่งพา และสานต่าข่าย โดยการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานท้องถิ่น หน่วยงาน และจังหวัด โดยมีรูปแบบกระบวนการเรียนรู้เพื่อการพัฒนา กับการจัดการตนเอง ครอบครัว และกระบวนการกลุ่ม ทำให้เกิดตำบลเข้มแข็ง และมี 7 ตัวชี้วัดความสุขของตำบลได้ในระดับหนึ่งซึ่งการดำเนินงานพัฒนาสุขภาวะด้านต่าง ๆ จนเกิดเป็นระบบการจัดการสุขภาวะชุมชนโดยชุมชนจำนวน 5-7 ตำบลต้นแบบ ซึ่งแต่ละระบบจะมีแหล่งเรียนรู้ในแต่ละเรื่องแต่ละประเด็นที่สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงประจักษ์ ดังนี้

1.อำเภอบางเลน ตำบลบางระกำ เป็นศูนย์การเรียนรู้ด้านสุขภาวะ องค์กรรวมในทุกมิติ แบบครบวงจร : ทั้งเศรษฐกิจ : การแก้จน ปลดหนี้ การทำสวนมะลิ นาข้าวการแปรรูป, การพัฒนาสังคม : สถาบันการเงิน และสวัสดิการ, สิ่งแวดล้อม : การจัดการขยะ และการจัดการน้ำ (ท่าจีน) การจัดการคูคลอง และการสร้างเสริมระบบสุขภาพองค์กรรวม โดยมีแกนนำ และแกนจิตอาสา และคณะทำงานตำบลเป็นกลไกกลางในการบริหารจัดการตำบล มีการกระจายบทบาท และหน้าที่ความรับผิดชอบร่วมกัน

- แกนนำทางการ นายก อบต. นายณัฐวัฒน์ ชัยอินทร์งาม
- แกนประสานงานพื้นที่ นายปัทมธร ปิ่นทองคำ
- แกนนำจิตอาสา ได้แก่
 1. นายสมเกียรติ สุทธธำไพ
 2. นางฉลอง ปิ่นทองคำ
 3. นางอำภา ขจรบุญ
 4. ข้าราชการบำนาญ อ.ปัทมา ศรีคัชชะ
 5. นางสาวรุ่งนภา ทองประเพียร

ประชากรในพื้นที่ตำบลบางระกำ ประกอบอาชีพหลักด้านการเกษตร โดยเฉพาะการทำนาซึ่งมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 80 นอกจากนี้ยังมีการทำสวนผัก ปลูกพืชไร่ และปลูกดอกไม้ ซึ่งนับว่าการเกษตรเป็นอาชีพดั้งเดิมมานานที่ผ่านการพัฒนาไปตามกาลเวลา และเกี่ยวเนื่องสอดคล้องกับแผนการพัฒนาประเทศที่มุ่งหวังการพัฒนาด้านการเกษตรเชิงการค้า ทำให้การผลิตทางการเกษตรขึ้นอยู่กับตลาด และจำนวนผู้บริโภคที่เพิ่มมากขึ้น การผลิตทางการเกษตรจึงต้องมีการทำให้ผลผลิตมากขึ้นโดยการเพิ่มแร่ธาตุในดินด้วยปุ๋ยเคมี มีการฉีดพ่นยาฆ่าแมลง มีการเร่งผลผลิตและทำให้สวยงามโดยการใส่สารเคมี การทำการเกษตรดังกล่าวเป็นเวลานานเกิดการสะสมทำให้สภาพดินเสื่อมโทรม และส่งผลถึงสุขภาพของทั้งผู้ผลิตและ

ผู้บริโภค ดังนั้นปัญหาเกี่ยวกับการใช้สารเคมีในการเกษตรจึงเชื่อมโยงกับวิถีชีวิตส่งผลโดยตรงกับคุณภาพชีวิตของสมาชิกในชุมชน ได้แก่

1. ประเด็นปัญหาด้านความเจ็บป่วยและภาวะเสี่ยงในการประกอบอาชีพ

ซึ่งสาเหตุเกิดจากการขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช และการใช้อุปกรณ์ป้องกันสารเคมีที่ถูกต้อง ทำให้เกษตรกรมีการสัมผัสหรือสูดดมสารเคมีเข้าไป ส่งผลให้เกิดอาการผิดปกติในร่างกายภายหลังจากการใช้สารเคมี หรือการสะสมสารพิษในร่างกายซึ่งส่งผลในระยะยาวและเป็นสาเหตุของการเกิดโรคร้ายแรงต่างๆ เช่น มะเร็ง เป็นต้น

2. ประเด็นปัญหาด้านสุขภาพจากการบริโภคผลิตภัณฑ์การเกษตรที่มีสารเคมีปนเปื้อน

ซึ่งเกิดจากการใช้สารเคมีเพื่อการเกษตรเป็นจำนวนมาก ทั้งการใช้ปุ๋ยเคมี และการใช้สารกำจัดศัตรูพืช ส่งผลให้มีสารเคมีตกค้างทั้งในด้านผู้บริโภค และการได้รับสารพิษจากการฉีดพ่นของผู้ผลิต โดยสาเหตุเกิดจากการขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้ปุ๋ยเคมี และสารเคมีกำจัดศัตรูพืช โดยเข้าใจผิดว่ายิ่งใช้มาก ยิ่งส่งผลดี เช่น ยิ่งใส่ปุ๋ยเคมีมากยิ่งทำให้พืชเจริญเติบโตได้ดี หรือยิ่งฉีดยาฆ่าแมลงมาก ผักยิ่งสวย และเก็บเกี่ยวผลผลิตก่อนระยะเวลาที่สารเคมีจะสลายตัวหมด นอกจากนี้ยังเกิดจากค่านิยมของผู้บริโภคที่มักจะเลือกซื้อแต่ผักผลไม้ที่มีรูปลักษณ์ภายนอกสวยงาม ไม่มีร่องรอยกัดแทะจากหนอนแมลง ทำให้พืชผักปลอดสารพิษมักขายไม่ได้ ประกอบกับเกษตรกรมักมีความเชื่อผิดๆ ซึ่งเกิดจากการโฆษณาชวนเชื่อของบริษัทผลิตสารเคมี ส่งผลให้มีการใช้สารเคมีมากขึ้นเรื่อยๆ

3. ประเด็นปัญหาด้านระบบนิเวศน์และสิ่งแวดล้อม

จากการใช้สารเคมีเป็นจำนวนมากในการทำการเกษตร ส่งผลให้ระบบนิเวศน์ตามธรรมชาติถูกทำลาย เช่น การตัดวงจรชีวิตของแมลงบางชนิด การทำลายห่วงโซ่อาหาร การสะสมสารพิษในบริเวณที่ทำการเกษตร การดื้อยาของแมลงศัตรูพืช ปัญหาสารพิษปนเปื้อนลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ และปัญหาการกำจัดขยะจากการเกษตร

4. ประเด็นปัญหาด้านเศรษฐศาสตร์

ในการทำการเกษตรแบบใช้สารเคมี ต้องใช้เงินลงทุนจำนวนมากในการซื้อสารเคมีและปุ๋ยเคมี ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น เป็นผลมาจากเกษตรกรส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้ปุ๋ย ทำให้มีการใส่ปุ๋ยในปริมาณที่ไม่เหมาะสม ขาดการพิจารณาถึงระดับธาตุอาหารที่พืชต้องการอย่างแท้จริง ทำให้เกษตรกรใส่ปุ๋ยปริมาณมากเกินไปเกินความต้องการ นอกจากนี้เกษตรกรยังประสบปัญหาด้านการลงทุนในการจัดหาเมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพ ส่งผลให้ประสิทธิภาพในการทำการเกษตรไม่เป็นไปตามความคาดหมาย นอกจากนี้ประเด็นด้านราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำเนื่องจากถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง ถือเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกษตรกรประสบสภาวะขาดทุนและก่อให้เกิดหนี้เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

ฐาน ข้อมูลประชากรตำบลบางระกำ

- จำนวนประชากร จำแนกตามกลุ่มอายุ และจำนวนหลังคาเรือน
- จำนวน/ลักษณะผู้ต้องการความช่วยเหลือ
- การนับถือศาสนา
- การเคลื่อนย้ายแรงงาน
- การศึกษาของประชากร

ตารางที่ 1.1 ข้อมูลประชากร

ประเภทข้อมูลประชากร	รายละเอียด (ภาพรวมตำบล และรายหมู่บ้าน)
ประชากรและลักษณะของประชากร	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนประชากร 4,623 คน เพศชาย 2,238 คน เพศหญิง 2,385 คน - จำนวนครัวเรือน 1,394 หลังคาเรือน - อายุ 1-5 ปี 307 คน - อายุ 6-12 ปี 352 คน - อายุ 13-24 ปี 735 คน - อายุ 25-39 ปี 1,111 คน - อายุ 40-59 ปี 1,403 คน - อายุ 60 ปีขึ้นไป 715 คน
ผู้ที่ต้องการการดูแลช่วยเหลือ	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้สูงอายุ ภาวะสุขภาพผู้สูงอายุด้านความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวันหรือดูแลตนเอง พบว่าต้องการพึ่งพาผู้อื่น จำนวนน้อย มีอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ (อผส.) จำนวน 40 คนดูแลผู้สูงอายุทั้งทั้งตำบลได้ 200 ราย ผู้สูงอายุของตำบลบางระกำได้รับเบี้ยยังชีพอย่างครอบคลุมจากข้อมูลผู้สูงอายุในตำบลบางระกำจำนวน 690 คนโดยแบ่งเป็นได้รับเบี้ยยังชีพงบประมาณของรัฐบาลจำนวน 368 ราย และได้รับเบี้ยยังชีพงบประมาณของ อบต. จำนวน 322 ราย มี 3 รายไม่ประสงค์ขอรับเบี้ยยังชีพ(งบประมาณของรัฐบาล) - คนพิการจำนวน 58 คนได้รับสวัสดิการเบี้ยยังชีพครบทุกคนที่มีสมุดผู้พิการ - คนยากจน ปัญหาที่พบของคนยากจนคือไม่มีที่ทำกินของตนเอง และเพราะ

ประเภทข้อมูลประชากร	รายละเอียด (ภาพรวมตำบล และรายหมู่บ้าน)
	<p>ประชากร ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรมการลงทุนทำเกษตรใช้ต้นทุนสูง ต้องส่งเสียลูกไปเข้าโรงเรียน</p> <p>- ผู้ป่วยเรื้อรัง ได้รับการดูแล และติดตามผลจาก กลุ่ม อสม.และฝ่ายสาธารณสุขอย่างต่อเนื่อง</p>
การนับถือศาสนา	<p>- ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ</p> <p>- มีวัด 1 แห่งและมีโรงเรียนปริยัติธรรม 1 แห่งเป็นแหล่งสอนพุทธศาสนาและเป็นที่เข้าค่ายธรรมะของเยาวชน</p>
การเคลื่อนย้ายแรงงาน	<p>- มีการใช้แรงงานในพื้นที่จำนวน 173 คน ส่วนใหญ่เป็นแรงงานพม่า เขมร และคนไทยภาคอีสาน</p> <p>- ทำงานนอกพื้นที่จำนวน 200 คน ส่วนใหญ่จะไปทำงานในกรุงเทพฯไปทำงานโรงงาน ห้าง ร้าน ต่างๆเพราะไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองและต้นทุนของการทำเกษตรสูงมากจึงทำให้เกษตรกรไม่ค่อยมีกำไรในการทำเกษตร</p>
การจัดบริการการศึกษา	<p>- มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน 1 แห่ง อบต.สนับสนุนอาหารกลางวัน เสื้อผ้า นม มีการพัฒนาครูผู้ดูแลอย่าง ผู้ปกครอง ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กเล็กโดยการช่วยครูผู้ดูแลเด็กสอนหนังสือ</p> <p>- โรงเรียนประถมศึกษา 3 แห่ง มีแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนหลายแห่งที่ให้เยาวชนในตำบลได้ศึกษานอกตำบารเรียน เช่น โรงผลิตปุ๋ยของตำบลบางระกำ ที่บ้าน นายสมเกียรติสุนทรอำไพ มีพิพิธภัณฑ์</p> <p>- วิถีชาวนาไทยที่วัดสุขวัฒนาราม มีปราชญ์ชาวบ้านให้ความรู้กับเยาวชนในหลายๆด้าน เช่น สอนการทำขนมไทยๆ</p> <p>- การทำขวัญข้าว การทำขวัญนาค เรื่องสมุนไพรต่างๆที่มีอยู่ในชุมชน เป็นต้น</p>

1.2 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

- ข้อมูลด้านอาชีพหลักและอาชีพเสริม
- ภาวะหนี้สิน
- การออมเงิน

ตารางที่ 1.2 ข้อมูลเศรษฐกิจ

ประเภทข้อมูลเศรษฐกิจ	รายละเอียด
อาชีพหลักและอาชีพเสริม	<p>- ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม คือ ทำนา ทำไร่ ทำสวน และ เลี้ยงสัตว์ เนื่องจากมีแม่น้ำท่าจีนไหลผ่านอีกทั้งยังมี คู คลอง หลายสาย ทำให้มีน้ำเพียงพอต่อการทำการเกษตร ปัจจุบันมีการรวมกลุ่มส่งเสริมอาชีพบางระกำเพื่อการเกษตรเพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้เกษตรกรผลิตปุ๋ยหมักชีวภาพ ผลิตน้ำยาไล่แมลงจากพืชชนิดต่างๆ ผลิตฮอร์โมนเร่งผลผลิต เป็นการลดการใช้ปุ๋ยเคมี ยากำจัดศัตรูพืชจากสารเคมีที่มีราคาสูง เป็นการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร อีกทั้งยังเป็นการลดสารพิษตกค้างในพืชผักและร่างกาย</p> <p>- รับจ้างและทำธุรกิจส่วนตัว เช่น ทำอาหารแปรรูป ส่วนใหญ่จะดำเนินการในช่วงเวลาที่ว่างจากฤดูกาลทำนา</p>
ภาวะหนี้สิน	<p>- ประชากรร้อยละ 80 ประกอบอาชีพเกษตรกรรมซึ่งต้องพึ่งพาปัจจัยภายนอกต่างๆ เช่น ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง น้ำมัน ซึ่งมีราคาสูง แต่ผลผลิตมีราคาต่ำ ทำให้ขาดทุน รายได้ไม่พอกับรายจ่าย เป็นเหตุให้ต้องกู้ยืมเงินเพื่อการลงทุนและใช้จ่ายภายในครอบครัว เช่น ค่าเล่าเรียนของบุตร ค่าอาหาร ฯ ก่อให้เกิดหนี้สินขึ้น</p> <p>- แหล่งเงินกู้ในระบบ ได้แก่ ธกส. กองทุนหมู่บ้าน กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางระกำ สถาบันการเงินชุมชนตำบลบางระกำ กลุ่มออมทรัพย์ แหล่งเงินกู้นอกระบบ ได้แก่ การกู้จากนายหน้า เล่นแชร์ บัตรอออน</p>
การออมเงิน	<p>- กลุ่มออมทรัพย์เป็นแหล่งออมเงินและแหล่งเงินทุนหมุนเวียนแก่สมาชิก การเข้าเป็นสมาชิกและการรับบริการต่างๆ ของกลุ่ม ขึ้นอยู่กับระเบียบของแต่ละหมู่บ้านที่ตั้งขึ้น</p> <p>- สถาบันการเงินชุมชนตำบลบางระกำ เป็นแหล่งออมเงินและแหล่งเงินทุนหมุนเวียนแก่สมาชิก การสมัครเป็นสมาชิกไม่เสียค่าธรรมเนียมแต่ต้องเปิดบัญชีไว้ไม่ต่ำกว่า 100 บาท การขายหุ้นๆ ละ 100 บาท ไม่บังคับในการซื้อหุ้น การบริการต่างๆ เป็นไปตามระเบียบของสถาบันการเงินชุมชนตำบลบางระกำ</p> <p>- กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางระกำ เป็นแหล่งเงินออมและเงินทุนหมุนเวียนแก่สมาชิก การสมัครเข้าเป็นสมาชิก ต้องเสียค่าธรรมเนียม 10 บาทและจ่ายค่าเงินออมเดือนละ 30 บาท การบริการและสวัสดิการต่างๆ เป็นไปตามระเบียบของกองทุนฯ</p>
แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม	<p>- สนับสนุนการเรียนรู้ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>- ฝึกอบรมการทำเกษตรอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ และน้ำหมักชีวภาพ</p>

ประเภทข้อมูลเศรษฐกิจ	รายละเอียด
	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมอาชีพราษฎรปลูกผักสวนครัวและเลี้ยงสัตว์ไว้กินเอง - สนับสนุนกลุ่มสตรีผลิตสินค้าไว้ใช้เอง - จัดระบบการอนุรักษ์ดินและน้ำ - จัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ ทั้ง 15 หมู่ - จัดตั้งสถาบันการเงินตำบลบางระกำ - จัดตั้งกลุ่มฌาปนกิจ 15 หมู่บ้าน - พัฒนากลุ่มอาชีพเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชน

1.3 ข้อมูลศักยภาพทุนทางสังคมของตำบลบางระกำ

- ผู้นำชุมชน คนสำคัญ คนเก่ง
- แกนนำ/กลุ่มอาสาสมัครในตำบล
- กลุ่ม/องค์กร/สถาบัน
- ศูนย์เรียนรู้ในตำบล

ตารางที่ 1.3 ข้อมูลทุนที่แสดงศักยภาพของตำบล

ข้อมูลทุน	หมู่ที่	ตำแหน่งทางการ/ความชำนาญ/ ความสามารถพิเศษ/การทำประโยชน์ต่อชุมชน
คนสำคัญ ผู้นำ คนเก่ง อาสาสมัคร		
นายณัฐวัฒน์ ชันอินทร์งาม (นายก อบต.)	4	- การบริหารจัดการองค์กรและชุมชน ประธานกองทุนหมู่บ้าน หมู่ที่ 4 - การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม ประธานชมรมเรารักแม่น้ำท่าจีน - การพัฒนาชุมชนทุกด้าน - วิทยากร
นายสมเกียรติ สุนทรอำไพ (ประธานสภาฯ)	8	- งานด้านพระพุทธศาสนา เป็นผู้นำกล่าวเวลาทำพิธีทางศาสนา - เป็นแกนนำการทำเกษตรปลอดสารพิษ ปลูกมะลิโดยไม่ใช้สารเคมี และน้ำหมักไบโสะเตาเพื่อกำจัดแมลงศัตรูพืช การทำปุ๋ยอินทรีย์ และใช้น้ำหมักชีวภาพ ประธานกลุ่มอาชีพเพื่อการเกษตรตำบลบางระกำ - ได้รับรางวัลเมืองไทยเมืองคนดี ประจำปี 2552 - ได้รับรางวัลเกษตรกรดีเด่นระดับภาค ประจำปี 2552 - แกนนำยูวเกษตร - วิทยากร
นางสาวปัทมา ศรีคัชชะ (ข้าราชการบำนาญ)	8	- แกนนำออกกำลังกาย ไร่ไม้พลอง กิจกรรมเข้าจังหวะ - ประธานชมรมผู้สูงอายุ - ส่งเสริมการประกอบอาชีพเสริม การทำอาหารและประดิษฐ์ดอกไม้จากผ้าใยบัว
นางสาวอารีย์ สุนทรอำไพ (ปราชญ์ชาวบ้าน)	2	- การแปรรูปอาหารและทำขนมไทย
นายชะเอม สุนทรอำไพ (ประธานกลุ่มคุณธรรมนำสุข)	8	- งานด้านพระพุทธศาสนา เป็นผู้นำกล่าวเวลาทำพิธีทางศาสนา - การขับเสภา

ข้อมูลทุน	หมู่ที่	ตำแหน่งทางการ/ความชำนาญ/ ความสามารถพิเศษ/การทำประโยชน์ต่อชุมชน
นางอำภา ขจรบุญ (รองนายก อบต.)	8	- แขนงนำออกกำลังกาย และการทำโยคะ ประธานกลุ่มแอโรบิก - การบริหารจัดการด้านการเงิน ผู้อำนวยการสถาบันการเงินชุมชนตำบลบางระกำ
นางสาวเพ็ญศิริ เข้มทอง (ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน)	9	- การบริหารจัดการด้านสวัสดิการชุมชน เจริญญีกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางระกำ - แขนงนำในการผลิตสินค้าชุมชน ประธานกลุ่มสตรีอาสาพัฒนาตำบลบางระกำ - ประสานงานกับองค์กรอื่นๆ
นางฉลอม ปิ่นทองคำ (เลขานุการนายก อบต.)	14	- ผู้นำออกกำลังกายแอโรบิก - แขนงนำในการอนุรักษ์อาชีพพื้นบ้าน ประธานกลุ่มจักสาน
นายปัญญา เห่งนาเลน (ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1)	1	- แขนงนำชุมชน ประธานสภาองค์กรชุมชน - หมออาสาสมุนไพร
นายมีชัย อรุณภู (สมาชิก อบต. หมู่ที่ 6)	6	- ผู้นำชุมชนและอาสาสมัครสาธารณสุข - ถ่ายทอดข้อมูลด้านสุขภาพและเยี่ยมบ้านผู้ป่วย - ประสานงานกับผู้นำชุมชน โรงเรียน สถานีอนามัย ด้านสุขภาพ - การบริหารและพัฒนาหมู่บ้าน
นายสุโข เพ็ชรเกษม (ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 8)	8	- การพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม - แขนงนำในการรักษาคู คลอง ถนน - พัฒนาด้านอาชีพ (การปลูกกล้วยไม้)
นางอุไร วันบรรจบ(อาสาสมัครสาธารณสุข)	7	- บริการนวดแผนไทย อบสมุนไพรร ประธานกลุ่มนวดแผนไทย
นายวิไล แก้วพารา (ปราชญ์ชาวบ้าน)	7	- หมอทำขวัญนาค - แขนงนำกิจกรรมเข้าจังหวะ(การตีกลองยาว)
นางเหลือง บัวบำเพ็ญ	4	- หมอทำขวัญนาค - แขนงนำในการทำอาชีพเสริม (แปรรูปน้ำพริก)

ข้อมูลทุน	หมู่ที่	ตำแหน่งทางการ/ความชำนาญ/ ความสามารถพิเศษ/การทำประโยชน์ต่อชุมชน
		- ประธานกลุ่มทำขวัญข้าว
นายบุญลือ สกุลมัน	4	- แกนนำเศรษฐกิจพอเพียง - จัดทำบัญชีครัวเรือน รายรับ - รายจ่าย ทุกวัน
นางมาลี เกตุกระทิก	5	- หมอสมุนไพร - บริการนวดแผนไทย อบสมุนไพร
นายสดี เรืองช้างลั่น	6	- ตัวแทนของวัดประสานกับหน่วยงานทำนิตกรรมตามที่ได้รับมอบ หมายจากเจ้าอาวาส - ประกอบศาสนพิธีต่างๆ
นางเตือนใจ บุญชัยศรี	9	- ศิลปวัฒนธรรม เช่น การรำกลองยาว
นายทรัพย์ หงษ์ทองมี	10	- อนุรักษ์การประกอบอาชีพช่างไม้
นายผืน ปิ่นปฐม (ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 11)	11	- แกนนำชุมชน - บริหารจัดการร้านค้าชุมชน
นายเวียง วงศ์ศรีสังข์ (สมาชิก อบต. หมู่ที่ 13)	13	- แกนนำชุมชน - ร้านค้าชุมชน - เศรษฐกิจพอเพียง
นายเบิ้ม จันตะนา (อดีตผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 14)	14	- แกนนำชุมชน - ร้านค้าชุมชน
นางวิง หงษ์ทองมี	10	- อนุรักษ์การประกอบอาชีพจักสาน - ผู้สอนงานจักสาน
นางสาวนฤมล เปาวะสันต์	3	- แกนนำชุมชน - แกนนำในการอนุรักษ์คูคลอง
นายพยุง นิตปราณี	8	- แกนนำในการดูแลสร้างเสริมสุขภาพ - หัวหน้าสถานีอนามัยตำบลบางระกำ

ข้อมูลทุน	หมู่ที่	ตำแหน่งทางการ/ความชำนาญ/ ความสามารถพิเศษ/การทำประโยชน์ต่อชุมชน
นางสาวระเบียบ อินทร	8	- แกนนำเอกลักษณ์ไทย - ครูสอนดนตรีไทย เช่น อังกะลุง ซอด้วง
นางประจวบ ศรีทิพย์	14	- แกนนำเอกลักษณ์ไทย - ครูสอนรำกลองยาว
นายประเสริฐ รื่นเริงกลิ่น	12	- แกนนำอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ - บำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนร่วมเป็นจิตอาสาโรงพยาบาลหลวงพ่อบึง โดยทำหน้าที่รับส่งผู้ป่วยเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลหลวงพ่อบึง โดยไม่ได้รับค่าตอบแทน
นายบุญเลื่อน ปิ่นสมนาม	12	- การทำปุ๋ยหมักชีวภาพจากพืชผัก ผลไม้ ที่เน่าเสีย เหลือใช้
นายมนตรี จารุพิชิตปรัชญา (สมาชิก อบต. หมู่ที่ 10)	10	- แกนนำชุมชนในการพัฒนา - อปพร. - แกนนำในการถ่ายทำ ดีวีดี (บางระกำโปรดักชั่น BTV)
นายสายน จ้อยพึ่งพร (สมาชิก อบต. หมู่ที่ 4)	4	- แกนนำชุมชนในการพัฒนา - เศรษฐกิจพอเพียง ประกอบอาชีพทำผักบุงริมหน้าทำจิ้น
นายสุรินทร์ จุ่นมีวงษ์ (สมาชิก อบต. หมู่ที่ 4)	4	- แกนนำชุมชนในการพัฒนา - เศรษฐกิจพอเพียง ประกอบอาชีพผลิตภัณฑ์จากมะพร้าว เช่น ชูตมะพร้าวขาย คั้นน้ำกะทิ เปลือกมะพร้าวอัดทำที่ปลูกกล้วยไม้ ชูยะมะพร้าว
นายไพรัช เส็งประชา (สมาชิก อบต. หมู่ที่ 2)	2	- แกนนำ อช. - คณะกรรมการจัดทำแผน - คณะทำงานจัดเก็บข้อมูล กชช. 2 ค - ผู้นำชุมชน
นางสาวรุ่งนภา ทองประเพียร	7	- แกนนำ อช. - คณะกรรมการจัดทำแผน

ข้อมูลทุน	หมู่ที่	ตำแหน่งทางการ/ความชำนาญ/ ความสามารถพิเศษ/การทำประโยชน์ต่อชุมชน
		- คณะทำงานจัดเก็บข้อมูล กชช. 2 ค - อสม.
กลุ่ม/เครือข่าย		
กลุ่มส่งเสริมอาชีพบางระกำเพื่อการเกษตร	1-15	- ส่งเสริม และสนับสนุนด้านการเกษตร
กลุ่มสตรีอาสาพัฒนาตำบลบางระกำ	1-15	- ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาด้านอาชีพและคุณภาพชีวิตสตรี
ชมรมผู้สูงอายุตำบลบางระกำ	1-15	- ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาคุณภาพชีวิตและสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุ
ชมรมผู้พิการตำบลบางระกำ	1-15	- ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาคุณภาพชีวิตและสวัสดิการแก่ผู้พิการ
ศูนย์ อปพร.	1-15	- ดูแลเรื่องยาเสพติด ดูแลความปลอดภัย EMS ช่วยเหลือผู้ประสบภัยอาสาช่วยเหลืองานชุมชน
อาสาสมัครสาธารณสุข	1-15	- เก็บรวบรวมข้อมูลสุขภาพคนในชุมชน ออกตรวจดูแลสุขภาพเชิงรุก - ส่งเสริมการป้องกันโรคต่างๆ รวมทั้งให้ความรู้เรื่องโรคติดต่อต่างๆ
อาสาสมัครकुคูลอง	1-15	- ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนา และอนุรักษ์कुคูลอง
แหล่งเรียนรู้/พื้นที่เรียนรู้		
พิพิธภัณฑ์ชาวนาไทย	8	- เป็นแหล่งให้ความรู้และรวบรวมเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการประกอบอาชีพทางการเกษตรในอดีต
ศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง	8	- ให้ความรู้ อบรม สาธิต เรื่องการเกษตร การผลิตและการใช้สารอินทรีย์ชีวภาพ สมุนไพรไล่แมลง
ศูนย์เรียนรู้อาชีพก้าวหน้า	8	- การให้ความรู้เรื่องการปลูกกล้วยไม้เพื่อการส่งออก มีการแนะนำเรื่องตลาดภายนอกประเทศ และภายในประเทศ
หน่วยงาน/องค์กร/สถาบัน		
โรงเรียน	1-15	- ให้ความรู้และอบรมนิสิตเด็กให้เป็นเยาวชนที่ดีของชาติ
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลบางระกำ	1-15	- ให้ความรู้และอบรมนิสิตเด็กให้เป็นเยาวชนที่ดีของชาติ
สถานีอนามัย	1-15	- ให้บริการด้านสาธารณสุขแก่ประชาชนในพื้นที่
ศูนย์พัฒนาสังคมหน่วยที่ 18 จ.นครปฐม	1-15	- ให้การสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาคุณภาพชีวิตครอบครัวและเยาวชน
สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของ มนุษย์จังหวัดนครปฐม	1-15	- ให้การสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

ข้อมูลทุน	หมู่ที่	ตำแหน่งทางการ/ความชำนาญ/ ความสามารถพิเศษ/การทำประโยชน์ต่อชุมชน
สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุน วิชาการ 4	1-15	- ให้การสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน
กองทุนเงิน		
สถาบันการเงินชุมชนตำบลบางระกำ	1-15	- ให้การสนับสนุนเงินทุนในการประกอบอาชีพ และปลูกฝังให้ ประชาชนรู้จักเก็บออม
กองทุนสวัสดิการชุมชนบางระกำ	1-15	- กองทุนสวัสดิการสำหรับสมาชิกในชุมชนตั้งแต่เกิด แก่เจ็บตาย
ทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งประโยชน์		
วัด	1-15	- สืบสาน อนุรักษ์ และ ถ่ายทอดประเพณีวัฒนธรรมทางพุทธศาสนา
ศาลาสว่างสุข	1-15	- ส่งเสริม สนับสนุน และเชื่อมโยงให้เกิดกิจกรรมทางสังคมที่เป็นการพัฒนาศักยภาพป้องกันแก้ไข และฟื้นฟู ประชาชนในพื้นที่ทั้งทางกายจิตใจ สติปัญญา และอารมณ์
อนุสรณ์สถานพระบิดาสามเฒ่าทัพและสมเด็จพระนเรศวรมหาราช	1-15	- เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจและเป็นที่เคารพสักการะเป็นที่พึ่งทางใจ
แม่น้ำท่าจีน	1-15	- เป็นแหล่งน้ำสายหลักที่ใช้ในการทำการเกษตร อุปโภค บริโภคของประชาชน
คูคลอง 34 สายคลอง	1-15	- เป็นแหล่งน้ำสายรองที่ใช้ในการทำการเกษตร อุปโภค บริโภคของประชาชน

2.อำเภอบางเลน ตำบลคลองนกกระทุง มิติทางสังคม : เป็นศูนย์การเรียนรู้ด้านการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชน การจัดการสวัสดิการ, เกษตร และมิติสิ่งแวดล้อม : มีการทำเกษตรปลอดภัย และการรักษาลุ่มน้ำท่าจีน คูคลองด้านเศรษฐกิจ มีกลุ่มวิสาหกิจอาชีพ เรื่องจักสานผักตบชวา การแปรรูป การเพ้นท์ลายผ้า เป็นต้น

- แกนนำทางการ นายก อบต. นายมานพ ศรีสุข
- แกนประสานงานหลักพื้นที่ รองนายก อบต. นางนกน้อย ศรีนวลมาก
- แกนนำจิตอาสา ได้แก่
 1. นางสาวมารศรี สามชัย
 2. นางพรศิริ อรุณพรรณ
 3. นายสายชล ศรีเอม
 4. นายปองพล ศิริวรกุล
 5. นายวิชา ศรีท้ายชำ
 6. นายสิทธิพร ภิรมย์เปี้ยว

ศูนย์การเรียนรู้เกษตรอินทรีย์ชีวภาพ เพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม ตำบลคลองนกกระทุง

ประวัติความเป็นมา :

คนสูงอายุเล่าว่า ในสมัยโบราณท้องที่บริเวณแห่งนี้มีความอุดมสมบูรณ์มา มีสัตว์นานาพันธุ์อาศัยอยู่ โดยเฉพาะนกกระทุงที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก เวลาหากินก็จะเดินกันเป็นสาย ทำให้พื้นดินสึกเป็นทาง เมื่อฝนตกก็ทำให้เห็นเป็นลำคลอง จึงขนานนามว่า "คลองนกกระทุง"

☞สภาพทั่วไปของตำบล :

มีความเป็นอยู่ของชาวบ้านชนบทริมฝั่งแม่น้ำ การสัญจรก็มีทั้งทางรถ และทางเรือ มีความร่มรื่นเป็นอย่างมาก

☞อาณาเขตตำบล :

ทิศเหนือ ติดกับ ต.บางเลน ต.บางภาษี อ.บางเลน จ.นครปฐม

ทิศใต้ ติดกับ ต.บางระกำ อ.บางเลน จ.นครปฐม

ทิศตะวันออก ติดกับ ต.ลำพญา อ.บางเลน จ.นครปฐม

ทิศตะวันตก ติดกับ ต.บางปลา ต.บางเลน อ.บางเลน จ.นครปฐม

🕒 จำนวนประชากรของตำบล :

จำนวนประชากรในเขต อบต. 3,701 คน และจำนวนหลังคาเรือน 781 หลังคาเรือน

📄 ข้อมูลอาชีพของตำบล :

อาชีพหลัก เกษตรกรรม และปศุสัตว์

อาชีพเสริม ผลิตสินค้าหัตถกรรม

1.ผลการวิเคราะห์ศักยภาพ

1.1 ปัจจัยภายในชุมชนที่เป็น “จุดแข็ง” S (Strength)

1. มีเส้นทางคมนาคม ทางบกที่สะดวก ใกล้ตลาดน้ำลำพญาและตลาดกลางปลาน้ำจืด
2. เป็นแหล่งผลิตอาหาร เช่น การทำบ่อเลี้ยงปลา การปลูกข้าว การทำพืชสวน และประมงน้ำจืด
3. มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ เช่น แหล่งน้ำ คู คลอง ใช้ในด้านการเกษตร
4. การดำรงชีวิตตามวิถีชีวิตแบบพอเพียง มีความพอประมาณ มีเหตุผล สร้างภูมิคุ้มกันให้กับตัวเอง และชุมชน พยายามหาความรู้ และมีความขยันและซื่อสัตย์ มีความเอื้ออาทรต่อกัน นำมาซึ่งชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืน
5. เป็นชุมชนที่ใกล้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
6. ผู้นำมีความมุ่งมั่นพัฒนาชุมชน
7. ทำนาได้ปีละ 2-3 ครั้ง
8. มีตลาดปลาอยู่ใกล้หมู่บ้าน
9. มีทุนจากการออมทรัพย์ของคนในหมู่บ้าน
10. ใกล้สถานที่ท่องเที่ยว ตลาดน้ำลำพญา
11. ในชุมชนมีการจัดสวัสดิการชุมชนเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เช่น สวัสดิการวันละ 1 บาท สวัสดิการผู้สูงอายุ

12. มี อปพร. ในการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อย

13. มีการทำปุ๋ยหมักใช้กันเอง

14. มีทรัพยากรทำแก๊สชีวมวล (ปุ๋ยส้วม)

1.2 ปัจจัยภายในชุมชนที่เป็น “จุดอ่อน” W (weakness) ได้แก่

1. เกิดปัญหาน้ำท่วมบริเวณที่ราบลุ่ม

2. ขาดการส่งเสริมการลงทุนของเกษตรกร

3. ขาดการมีส่วนร่วมทางการเมืองในภาคของประชาชน เช่น ในการจัดเวทีประชาคมหลาย ๆ ครั้ง

ชาวบ้านในชุมชนไม่ค่อยให้ความสนใจเท่าที่ควร จึงทำให้การพัฒนาหมู่บ้านค่อนข้างช้า เนื่องจากคนในชุมชนไม่มีเวลา และไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ อย่างจริงจัง

4. ในชุมชนมีการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีมากเกินไป ทำให้ดิน เสื่อมโทรม จึงต้องมีการเพิ่มปริมาณการใช้มากขึ้น และเสียค่าใช้จ่ายสูงมาก อีกทั้งยังเป็นอันตรายต่อสุขภาพของคนในชุมชนอีกด้วย

5. ประชาชนไม่มีที่ทำกินเป็นของตัวเอง

6. ประชาชนขาดการพัฒนาฝีมือแรงงาน เนื่องจากไม่ได้รับการศึกษาต่อเนื่อง

7. คนในชุมชนนำวัฒนธรรมของต่างชาติเข้ามาใช้

8. หน่วยงานรักษาความปลอดภัยยังน้อยเมื่อเทียบกับขนาดของหมู่บ้าน

9. หอกระจายข่าวยังไม่ดี ใช้งานไม่ค่อยได้ เสียบ่อย

1.3 ปัจจัยภายนอกที่เป็น “โอกาส” O (Opportunity) ได้แก่

1. เป็นแหล่งผลิตอาหารไปสู่ครัวโลก
2. เป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์
3. เป็นหมู่บ้านเกษตรกรรมที่ปลอดภัย
4. เป็นแหล่งอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

1.4 ปัจจัยภายนอกที่เป็น “ข้อจำกัด” T (Threat) ได้แก่

1. งบประมาณของส่วนราชการ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการสนับสนุนกิจกรรมโครงการต่าง ๆ มีจำนวนค่อนข้างจำกัด ไม่สามารถอุดหนุนได้ทั่วถึง

2. ส่วนราชการในพื้นที่ และส่วนท้องถิ่น ยังขาดการบูรณาการในการดำเนินงานในพื้นที่ ที่เป็นรูปธรรม ทั้งนี้ เพราะยังติดขัดอยู่กับการปฏิบัติงานเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ ในส่วนที่หน่วยงานตนเองรับผิดชอบ

3. เกิดน้ำท่วมขังทุกปี
4. ต้นทุนการผลิตสูง เช่น ปุ๋ย สารเคมี อาหารสัตว์ และน้ำมันเชื้อเพลิง
5. การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองทำให้เกิดการเปลี่ยนนโยบายของรัฐบาล
6. เกิดโรคระบาดในสัตว์ และพืช
7. พื้นที่ทำการเกษตรมีจำกัด

2. วิสัยทัศน์ของชุมชน

ทุกคนร่วมใจพัฒนาหมู่บ้าน ดำคลองน้ำใส ประชาชนมีสุขภาพดี ชุมชนเข้มแข็ง

3. ความคาดหวังของคนในชุมชน

- ประชาชนในหมู่บ้านอยู่ดีมีความสุข
- ประชาชนในหมู่บ้านมีเศรษฐกิจที่ดี
- ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของหมู่บ้าน

- ประชาชนใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- ประชาชนในหมู่บ้านมีความสามัคคี มีความสมานฉันท์

สภาพปัญหา และแนวทางการพัฒนา

○ นำผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล รายรับ-จ่าย ปัญหาเร่งด่วนของประชาชน และ ผลการวิเคราะห์ SWOT กำหนดเป็นสภาพปัญหา

1.ปัญหาด้านเศรษฐกิจ

ลำดับ ความสำคัญ	สภาพปัญหา	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
1	รายได้ไม่พอรายจ่าย	- ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย - ต้นทุน/ปัจจัยการผลิตสูง - ส่งลูกเรียนหนังสือ - รายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่ายในชีวิตประจำวัน - รายได้มีความไม่แน่นอน - ค่าครองชีพสูงขึ้น	- ลดต้นทุนการผลิตโดยทำการเกษตรแบบเกษตรอินทรีย์ - หาอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ - ลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น - ปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ไว้กินเอง - จัดตั้งกลุ่มอาชีพ ระดมเงิน ทุนจากสมาชิก - ราชการส่วนท้องถิ่นให้การสนับสนุนปัจจัยการผลิต - การให้ความรู้ความเข้าใจให้ใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2.	ราคาสินค้ามีราคาแพง	- การค้ากำไรของพ่อค้าคนกลาง - ค่าครองชีพที่สูงขึ้น	- รวมกลุ่มจัดตั้งสหกรณ์ชุมชน
3.	ไม่มีอาชีพ	- การศึกษาด้อย - ไม่ได้รับการฝึกอบรมการประกอบอาชีพ	- จัดอบรมให้ความรู้เรื่อง การประกอบอาชีพ - ฝึกอาชีพ

2. ปัญหาด้านการเกษตร

ลำดับ ความสำคัญ ที่	สภาพปัญหา	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
1	- ราคาพืชผลการผลิตตกต่ำ	- ตลาดมีความต้องการน้อย	- พัฒนาคุณภาพผลผลิต
2	- ปุ๋ย ยา สารเคมีต่าง ๆ ราคาสูง	- มีการปรับราคาเนื่องจาก ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ	- ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ
3	- ที่ดินด้านการเกษตรเริ่มเสื่อม โทรม	- เนื่องจากการใช้ปุ๋ยเคมี สารเคมี - ไม่คำนึงถึงผลที่จะตามมา - ขาดจิตสำนึก	- ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ หรือผลิตปุ๋ยใช้เอง - รณรงค์การใช้ปุ๋ยชีวภาพ แทนการใช้ปุ๋ยเคมี
4	ข้าวดีด	- พันธุ์ข้าวที่ไม่ได้มาตรฐาน - ติตรกเกี่ยวข้องกับข้าวจากที่อื่น	--ปรับปรุงพันธุ์ข้าวปลูก - ให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง มาเก็บตัวอย่างข้าวไปทำ การวิจัย

3. ปัญหาด้านสังคม

ลำดับ ความสำคัญ ที่	สภาพปัญหา	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
1.	ขาดการมีส่วนร่วมในชุมชน	- ไม่เห็นแก่ประโยชน์ ส่วนรวม - ไม่เห็นแก่ประโยชน์ ส่วนรวม	- รณรงค์ให้ชาวบ้าน ตระหนักถึงความสำคัญ ของการมีส่วนร่วม
2.	ไม่มีความปลอดภัยในชีวิตและ ทรัพย์สิน	- สภาพเศรษฐกิจ	- ช่วยกันดูแลสอดส่อง
3.	ผู้ด้อยโอกาสขาดการดูแล	- ไม่มีคนดูแล ถูกทอดทิ้ง	- ชุมชนช่วยกันดูแล - หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ ความช่วยเหลือ

4. ปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ลำดับ ความสำคัญ ที่	สภาพปัญหา	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
1.	น้ำมีสีเขียว	-บ่อปลาปล่อยน้ำเสียลงใน ลำคลอง	-ออกกฎระเบียบสำหรับ บ่อปลาก่อนปล่อยน้ำลง คลองต้องผ่านการบำบัด เสียก่อน
2..	วัชพืชข้างทาง	-เป็นที่สาธารณะไม่มี ผู้ดูแล	-รณรงค์ทำความสะอาด -ปรับปรุงภูมิทัศน์ใน หมู่บ้าน

5. ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

ลำดับ ความสำคัญ ที่	สภาพปัญหา	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
1.	ประชาชนขาดการมีส่วนร่วม	- ไม่เห็นความสำคัญของ การเข้ามามีส่วนร่วม -การประกอบอาชีพที่ไม่ แน่นอน	-รณรงค์ให้เข้ามามีส่วน ร่วม

6. ปัญหาด้านสุขภาพอนามัย

ลำดับ ความสำคัญ	สภาพปัญหา	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
1	-ประชาชนยังไม่มีกรตรวจสุขภาพ ประจำปี	- ไม่เห็นความสำคัญ - ไม่มีการรณรงค์อย่าง จริงจัง	- รณรงค์ให้เห็นถึง ความสำคัญของการ ตรวจสุขภาพ - ให้เจ้าหน้าที่สถานี

			อนามัยมาตรฐานสุขภาพที่หมู่บ้าน
2	โรคความดันโลหิตสูง	-ประชาชนขาดความรู้ด้านการดูแลสุขภาพ	- คุ้มครองผู้ป่วยความดันโลหิตสูง - ให้ความรู้ในการดูแลสุขภาพ
	โรคเบาหวาน	- การบริโภคอาหาร - กรรมพันธุ์	- ให้ความรู้เกี่ยวกับความรุนแรงที่เกิดจากโรค - ให้ความรู้ในการบริโภคอาหาร - ให้ความรู้ในการดูแลสุขภาพ

7. ปัญหาด้านการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพชุมชน

ลำดับความสำคัญที่	สภาพปัญหา	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
1.	ขาดการเรียนรู้และการพัฒนา	-ขาดวิทยากรมาให้ความรู้ -การศึกษาต่ำ	-จัดการฝึกอบรมด้านการเรียนรู้และการพัฒนาชุมชน -สร้างศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน -การจัดกลุ่มอาชีพเสริม

8.ปัญหาด้านทุนในชุมชน

ลำดับความสำคัญที่	สภาพปัญหา	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
1.	ขาดบุคคลที่มีความเสียสละทำงานส่วนรวม	-ไม่เห็นความสำคัญ -ขาดบุคคล	รณรงค์ให้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน

9.ปัญหาด้านสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน

ลำดับ ความสำคัญ ที่	สภาพปัญหา	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
1.	ถนนชำรุด	- เป็นถนนหินคลุก	-ซ่อมถนน -ลาดยาง
2.	ถนนไม่มีแสงสว่างเพียงพอ	- ไฟฟ้าสาธารณะมีไม่ เพียงพอ	- ขอสนับสนุนติดตั้งไฟฟ้า สาธารณะเพิ่มเติม
3.	น้ำประปาไม่ค่อยไหล	- ใช้กันมาก - ท่อเล็ก - ท่อตัน	- วางท่อใหม่ - เป่าท่อ เป่าถังกรอง
4.	ปัญหากระแสไฟฟ้าตก	- กระแสไฟฟ้าไม่เพียงพอ	- ขยายเขตฟ้า

10.ปัญหาอื่น ๆ ตามที่ชุมชนเห็นพ้องต้องกัน

ลำดับ ความสำคัญ ที่	สภาพปัญหา	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
1.	ร้านค้าชุมชน	-ไม่ตระหนักถึง ความสำคัญของการจัดตั้ง กลุ่ม	-จัดการฝึกอบรม -ศึกษาดูงานของชุมชนที่มี การจัดตั้งและประสบ ความสำเร็จ
2.	การทำสวัสดิการ	-ขาดสวัสดิการ	-ให้ความรู้ในเรื่องการทำ สวัสดิการของชุมชน
3.	เงินออกนอกหมู่บ้าน	-ใช้จ่ายนอกหมู่บ้าน	-จัดตั้งร้านค้าชุมชน -ติดตั้งปั้มน้ำมันหมู่บ้าน

นางเพ็ญศรี ฉะอ้อนชม สมาชิก 30 คน6

หมู่ 8 ต.คลองนกระทุง อ.บางเลน จ.นครปฐม 73130

นางลออรัตน์ ศรีเทียนทอง สมาชิก 30-40 คน

15 หมู่ 11 ตำบลคลองนกระทุง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม 73130

กลุ่มกิจกรรมวิสาหกิจชุมชน ผักตบชวา

แผนพัฒนา และกระบวนการเรียนรู้จากการทำแผนชุมชน

1. การจัดทำแผนชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย

- 1.1 มีการพึ่งตนเองเป็นหลัก
- 1.2 มีกิจกรรม ที่มีลักษณะเป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกันของคนในชุมชน รวมทั้งช่วยเหลือชุมชนอื่น
- 1.3 มีกิจกรรมส่งเสริมให้คนในหมู่บ้านเก็บออมในรูปแบบต่าง ๆ
- 1.4 มีการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับชุมชน
- 1.5 มีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดทำแผนชุมชน
- 1.6 มีกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2. การมีส่วนร่วม ประกอบด้วย

- 2.1 การมีส่วนร่วมของคนในหมู่บ้าน/ชุมชน
- 2.2 การมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์กรเอกชน และองค์กรพัฒนาเอกชนในกระบวนการจัดทำแผนชุมชนของหมู่บ้าน
- 2.3 ลักษณะของการมีส่วนร่วม ได้แก่การ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำกิจกรรม ร่วมติดตามประเมินผล และร่วมใช้ประโยชน์

3. กระบวนการเรียนรู้ ประกอบด้วย

3.1 ใช้เวทีประชาคมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างคนในหมู่บ้าน และถ่ายทอดความรู้ของปราชญ์ชาวบ้าน

3.2 มีการทบทวนและจัดการความรู้ กระบวนการจัดทำแผนชุมชน ของหมู่บ้านเพื่อปรับปรุงให้แผนชุมชนมีประสิทธิภาพ

4. การใช้ประโยชน์ ประกอบด้วย

4.1 จำนวนกิจกรรม ที่หมู่บ้านดำเนินการเอง

4.2 จำนวนกิจกรรม ที่หมู่บ้าน จะดำเนินการร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ

4.3 จำนวนกิจกรรม ที่หมู่บ้านจะต้องให้หน่วยงานต่าง ๆดำเนินการให้ทั้งหมด

1) จัดกลุ่มตามลักษณะการดำเนินกิจกรรม (ทำเอง ทำให้ ทำร่วม)

2) จัดกลุ่มตามประเภทของกิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจ กิจกรรมทางด้านสังคม กิจกรรมทางด้านขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม กิจกรรมทางด้านสิ่งแวดล้อม ฯ

สถานการณ์ภาพรวม จากการสังเคราะห์ และแผนความต้องการ

ปัญหาหรือผลกระทบต่อชุมชน / คริวเรือน และความต้องการจากการสำรวจของผู้นำชุมชน

○ ปัญหาชุมชน ได้แก่

1. ดินมีคุณภาพไม่ดี (เป็นดินเปรี้ยว)
2. ประชาชนบางส่วนขาดจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมของชุมชน
3. ราคาสินค้าผลผลิตทางการเกษตรมีราคาถูกลง
4. สินค้าในการอุปโภค บริโภค มีราคาแพง
5. ยังไม่มีการจัดตั้งร้านค้าชุมชน
6. ถนนในหมู่บ้านชำรุดเนื่องจากเป็นหินคลุกทำให้การสัญจรไปมาลำบาก
7. น้ำบาดาลในหมู่บ้านไม่เพียงพอเนื่องชาวบ้านใช้น้ำมากขึ้น
8. ไฟฟ้าสาธารณะไม่เพียงพอ
9. ผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำจากปัญหาข้าวดีด
10. ปุ๋ย และยาฆ่าแมลงมีราคาแพง
11. ลำคลองไม่สะอาด
12. ชาวบ้านมีปัญหาสุขภาพ โรคเบาหวาน ความดัน มะเร็ง ไข้เลือดออก

○ ความต้องการของชุมชน ได้แก่

- 1) ครอบครัวยุคใหม่และชุมชน คนด้อยโอกาส คนเร่ร่อน
 - ประชาชนในหมู่บ้านเป็นคนที่อยู่ดีมีความสุข ได้รับบริการจากรัฐอย่างทั่วถึง
 - ต้องการทำสวัสดิการชุมชนให้ครบทุกด้านรวมถึงการดูแลผู้ด้อยโอกาส
- 2) สุขภาพอนามัย / โรคภัยไข้เจ็บ / การรักษาพยาบาล

- คนในชุมชนมีสุขภาพที่แข็งแรง ไม่มีโรคภัย
- เจ้าหน้าที่ให้ความรู้กับประชาชนในการดูแลสุขภาพ
- 3) เศรษฐกิจ / การประกอบอาชีพ / รายได้สภาพที่อยู่อาศัย
 - ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น มีอาชีพเสริม ลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ และมีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง
 - ต้องการวิทยากรมาอบรมให้ความรู้เรื่องการประกอบอาชีพ หรือทำอาชีพเสริม
 - ต้องการผลิตปุ๋ยชีวภาพใช้เองแทนปุ๋ยเคมี
 - ต้องการพันธุ์ข้าวปลูกที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน
- 4) การเมืองการปกครอง / การรวมกลุ่ม / ผู้นำ
 - ต้องการผู้นำที่มีความเสียสละ มุ่งมั่นที่จะพัฒนาชุมชน มีกลุ่มที่เข้มแข็ง
 - ต้องการจัดตั้งร้านค้าชุมชน ป้อนน้ำมันหอยอดเหรียญ
- 5) วัฒนธรรมประเพณี
 - มีการอนุรักษ์ วัฒนธรรม ประเพณี ของท้องถิ่น
- 6) สิ่งแวดล้อม
 - มีสภาพแวดล้อม ที่สะอาด ไม่มีมลภาวะที่เป็นพิษ
- 7) ความปลอดภัย / การหลอกลวง
 - ต้องการให้คนในชุมชนช่วยกันสอดส่องดูแลความสงบเรียบร้อยภายในชุมชน
- 8) การกีฬา
 - ต้องการให้ชาวบ้านมีการออกกำลังกาย เพื่อสุขภาพที่แข็งแรง
- 9) นันทนาการ / สถานที่พักผ่อน
 - ต้องการสวนสาธารณะในหมู่บ้านเพื่อให้ชาวบ้านได้มีสถานที่ไว้ออกกำลังกาย และนันทนาการ

ฐานข้อมูลตำบลคลองนกระทุง อำเภอบางเลน

รายชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น และกลุ่มกิจกรรมเครือข่ายในตำบล

1. ผู้มีความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น

- 1) แพทย์แผนไทย / สมุนไพร / หมอพื้นบ้าน ได้แก่
 - (1) ชื่อ นายหวล ศรีนวลมาก ที่อยู่ 61 หมู่ 7 มีความสามารถ ด้านหมอสอนไพรรักษาโรคสัตว์ดวงทวาร
- 2) ผู้อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม / ประเพณีท้องถิ่น ได้แก่
 - (1) ชื่อ นายจำเนียร สงกา ที่อยู่ 61 หมู่ 7 มีความสามารถ ด้านประเพณีและวัฒนธรรม
 - (2) ชื่อ นายบุญช่วย ประภานาวิน ที่อยู่ 2 หมู่ 7 มีความสามารถ ด้านประเพณีท้องถิ่น
- 3) งานฝีมือต่าง ๆ เช่น ช่างไม้ ช่างปั้น ช่างแก้ หัตถกรรม จักสาน ทอผ้า เป็นต้น
 - (1) ชื่อ นายนิวัตร เทศกระตึก ที่อยู่ 23 หมู่ 7 มีความสามารถด้าน ช่างไม้
 - (2) ชื่อ นายมบุญ ศรีพรัตน์ ที่อยู่ 95 หมู่ 7 มีความสามารถด้าน ช่างไม้

4) ผู้มีความรู้ด้านการเกษตร เช่น การเพาะปลูก ขยายพันธุ์ การปรับใช้เทคโนโลยี เป็นต้น

5) ผู้มีความรู้ด้านการถนอมอาหาร

(1) ชื่อ นางอัมพร ศรีแดงเกตุ ที่อยู่ 22/1 หมู่ 7 มีความสามารถด้าน การถนอมและแปรรูปอาหาร

6) ผู้มีความรู้ความสามารถในการจัดการกลุ่ม

(1) ชื่อ นางนกน้อย ศรีนวลมากที่อยู่ 26/2 หมู่ 7 มีความสามารถด้าน การจัดทำกลุ่มอาชีพ

2. ข้อมูลการเมือง / การบริการ (ผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น อาสาสมัคร)

ผู้ใหญ่บ้านชื่อ	นายมนูญ สุทธิจินดา	หมายเลขโทรศัพท์	081-9483032
ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ชื่อ	นายสายชล ศรีเอม	หมายเลขโทรศัพท์	081-8907579
ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ชื่อ	น.ส.อุไร เทพรักษา	หมายเลขโทรศัพท์	-
สมาชิก อบต. ชื่อ นายวิทยา	สุทธิจินดา	หมายเลขโทรศัพท์	081-2063101
สมาชิก อบต. ชื่อ	น.ส.ยศชนันุธร ศรีเล็กดี	หมายเลขโทรศัพท์	081-8087838
อาสาพัฒนาชุมชน ชื่อ	นางนกน้อย ศรีนวลมาก	หมายเลขโทรศัพท์	081-8907595
อาสาพัฒนาชุมชน ชื่อ	นางศิริลักษณ์ เพชรายุทธ	หมายเลขโทรศัพท์	-
อาสาพัฒนาชุมชน ชื่อ	นายสมศักดิ์ ศรีบุญรอด	หมายเลขโทรศัพท์	-
อาสาพัฒนาชุมชน ชื่อ	นายวิทยา สุทธิจินดา	หมายเลขโทรศัพท์	
อาสาสมัครอื่น ๆ ระบุ	อสม. ชื่อนางนกน้อย ศรีนวลมาก		
อาสาสมัครอื่น ๆ ระบุ	อสม. ชื่อนายสมศักดิ์ ศรีบุญรอด		
อาสาสมัครอื่น ๆ ระบุ	อสม. ชื่อนางประดับ ปานภาษี		
อาสาสมัครอื่น ๆ ระบุ	อสม. ชื่อน.ส.เพยาวี เพิ่มพูน		
อาสาสมัครอื่น ๆ ระบุ	อสม. ชื่อน.ส.อุไร เทพรักษา		
อาสาสมัครอื่น ๆ ระบุ	อสม. ชื่อน.ส.สุรัตน์ รุ่งรังสี		
อาสาสมัครอื่น ๆ ระบุ	อสม. ชื่อน.ส.สุภา สุทธิจินดา		
อาสาสมัครอื่น ๆ ระบุ	อสม. ชื่อน.ส.วรรณ อิมเฮง		
อาสาสมัครอื่น ๆ ระบุ	อสม. ชื่อนางดวงดา ผลาญไกรเพชร		

3. ศิลปวัฒนธรรม / ประเพณี / ภูมิปัญญาท้องถิ่น

3.1 มีการประกอบกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา

3.2 มีการใช้สมุนไพรบางชนิดในการรักษาโรค และใช้ในการดูแลสุขภาพ

4. ข้อมูลกลุ่ม / องค์กรในชุมชน

1) กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ปัจจุบันมีเงินทุน 1,279,001.51 บาท สมาชิก 110 คน
ประธาน ชื่อ นายมนูญ สุทธิจินดา หมายเลขโทรศัพท์ 081-9483032

2) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ปัจจุบันมีเงินทุน 375,861.16 บาท สมาชิก 72 คน
ประธาน ชื่อ นายบุญช่วย ประภานาวิน หมายเลขโทรศัพท์ 081-7741415

- 3) กองทุนพัฒนาสตรี ปัจจุบันมีเงินทุน 100,000 บาท สมาชิก 25 คน
 ประธาน ชื่อ นางวันเพ็ญ คำศรี
- 4) กองทุนอื่น ๆ (ระบุ) ปุ๋ยหมักอินทรีย์ ปัจจุบันมีเงินทุน 30,000 บาท สมาชิก 20 คน
 ประธาน ชื่อ นายบุญช่วย ประภาณาวิน หมายเลขโทรศัพท์ 081-7741415
- 5) กองทุนอื่น ๆ (ระบุ) ปุ๋ยหมักอินทรีย์ชีวภาพน้ำ ปัจจุบันมีเงินทุน 140,000 บาท
- 6) กองทุนอื่น ๆ (ระบุ) อยู่ดีมีสุข 4 ฐานการเรียนรู้ ปัจจุบันมีเงินทุน 97,555 บาท
- 7) กองทุนอื่น ๆ (ระบุ) พพพ. ปัจจุบันมีเงินทุน 200,000 บาท
- 8) กองทุนอื่น ๆ (ระบุ) พันธุ์พืชและพันธุ์ผัก ปัจจุบันมีเงินทุน 97,555 บาท สมาชิก.....17.....คน
 ประธาน ชื่อ นายเจริญ ศรีสาหร่าย
- 9) กองทุนอื่น ๆ (ระบุ) กองทุนพันธข้าว ปัจจุบันมีเงินทุน 350,000 บาท
- 10) กองทุนอื่น ๆ (ระบุ) หนึ่งแสนบาท ปัจจุบันมีเงินทุน 100,000 บาท

4. ผลิตภัณฑ์ของชุมชนและท้องถิ่น (OTOP)

- 13.1 ชื่อผลิตภัณฑ์ น้ำยาล้างจาน ผลิตโดย กลุ่มสตรี
- 13.2 ชื่อผลิตภัณฑ์ ขนมกุ่มง่าย ผลิตโดย นางอัมพร ศรีแดงเกตุ

3.อำเภอเมือง ตำบลสวนปาน เป็นศูนย์การเรียนรู้ต้นแบบการพึ่งตนเอง ในเรื่องของ
วิสาหกิจชุมชน ได้แก่ ร้านค้าชุมชน และการแปรรูปอาหาร เช่นการทำปลาแดดเดียว และอาหารสัตว์
 : มิติการแก้จน พัฒนาสังคม

- แกนนำทางการ นายก อบต.นายกกล้าหาญ แก้วจิ้น
- แกนประสานงานพื้นที่หลัก นายศุภลักษณ์ ติเยาว์
- แกนนำจิตอาสา ได้แก่
 1. นางอำไพ หนูหอม
 2. นายชูป นางแสง พุ่มนิล
 3. นางภิญชิตรา วงศ์ศิลป์
 4. นายศุภชัย มณีรัตน์ (เขาน)
 5. นางสาวสายรุ้ง ใจชื่น
 6. นายลำดวน แก้วศรี

ประวัติหมู่บ้าน บ้านสวนปาน

อดีต คนในหมู่บ้านสวนปาน มีผู้เฒ่าแก่แก่เล่าว่าเมื่อประมาณ 200 ปีเศษ ชาวสวนปานประกอบอาชีพด้านการทำนา เลี้ยงสัตว์ เป็นอาชีพหลัก ต่อมาประสบปัญหาแห้งแล้งหลายปีติดต่อกัน ไม่สามารถทำนาจึงได้ปล่อยทิ้ง ทำให้มี "ดินปาน" ขึ้นมาเป็นจำนวนมาก ชาวบ้านจึงไปเก็บมาทำเชื้อกลสำหรับล่ามสัตว์ประเภท โคน กระบือ ม้า ฯลฯ เป็นต้น จนชาวบ้านตั้งชื่อว่า "บ้านสวนปาน" และใช้เป็นชื่อของตำบลสวนปานด้วย ชาวบ้านจึงนำปานมาถักทำเป็นเชือก เพราะมีทรัพยากรท้องถิ่น คือ ดินปาน เป็นจำนวนมาก ในปี

2515 โครงการพระราชดำรินในพื้นที่ราชบุรีเป็นพื้นที่สีเขียว โดยส่งเสริมสนับสนุนการเลี้ยงโคนม ส่งผลให้คนในตำบลเริ่มที่หันเหอาชีพมาเลี้ยงวัวนม อันส่งผลให้เรื่องของรายได้ที่มากขึ้น และมั่นคง เพราะเป็นสหกรณ์โคนม มีปัจจัยหลายอย่าง ที่ส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรให้มีรายได้มากขึ้น เป็นเหตุให้อาชีพถักปอป่านได้ค่อยจางหายไปจากหมู่บ้านแล้ว

ตำบลสวนป่าน มี 6 หมู่บ้าน มีจำนวนครัวเรือนจำนวน 153 ครัวเรือน ประชากร 633 คน อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอเมือง ไปตามถนนเพชรเกษม สายนครปฐม-ราชบุรี ประมาณ 17 กิโลเมตร ลักษณะภูมิศาสตร์ เป็นที่ราบลุ่ม ดิน และน้ำอุดมสมบูรณ์ เหมาะแก่การประกอบอาชีพเกษตรกรรม และกิจกรรม ซึ่งแต่ละครอบครัวมีอาชีพหลัก คือ ทำนา ไร่ข้าวโพด เลี้ยงวัวนม และทำงานโรงงาน แต่พอมีลูกหลานส่วนใหญ่อะจะไปทำงานโรงงาน เพราะเห็นว่าการทำเกษตรเป็นเรื่องยาก และเหนื่อย จึงหันไปรับจ้าง และราคาจากการเกษตรไม่แน่นอน ราคาตกต่ำ ระหว่างที่รอผลผลิต ลูกหลานจึงไปทำงานอย่างอื่น

การละทิ้งอาชีพดั้งเดิม และหันไปทำอาชีพรับจ้างตามโรงงาน มีแค่แนวคิดในการประกอบอาชีพให้พอกับค่าใช้จ่ายไปวันๆ หนึ่ง ไม่ได้คิดถึงความมั่นคงในอาชีพอย่างจริงจัง จึงไม่สามารถกำหนดอนาคตของตนเองได้ ตั้งแต่ปัจเจก ครัวเรือน และชุมชน เมื่อต้องทำงานเข้าสังคม สหกรณ์โคนม เงินเดือนน้อยกว่าทำงานโรงงาน แต่มีความมั่นคงมากกว่า ลูกหลานเรียนจบเพียงมัธยม ขึ้นอยู่กับรายได้ครอบครัว และคนในชุมชนไม่นิยมเรียนต่อ เรียนจบเพียงมัธยมศึกษาตอนต้น และทำให้มีจำนวนประชากรเด็กมากขึ้น เพราะมีครอบครัวเร็วขึ้น ครอบครัวไม่มั่นคง เลิกกัน หาใหม่ เอาลูกที่มีให้พ่อแม่เลี้ยงและไม่ได้ช่วยเหลือในเรื่องรายได้แก่ครอบครัวเลย

ปัญหาเรื่องเศรษฐกิจ เป็นปัญหาที่ต้องเร่งหาแนวทางแก้ไขและพัฒนา เนื่องจากภาวะของการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของสังคมส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของคนในชุมชนเป็นอย่างมาก ประชากรส่วนใหญ่หันมาทำอาชีพรับจ้าง ในโรงงานมากกว่า หันมาทำอาชีพส่วนตัว ซึ่งเดิม เป็นพื้นที่ด้านการเกษตรเป็นหลัก ปัจจุบันคนส่วนใหญ่หันมารับจ้างมากกว่าการทำเกษตร เนื่องจากมีความรู้ในด้านการเกษตรอย่างจำกัด ความเป็นหนี้สินส่วนตัว ทำให้ต้องขายที่ดินใช้หนี้ ที่ดินทำการเกษตรเหลือ เหลือเพียง 30%ต้องเช่าที่ดินทำกิน ไม่มีที่เพาะปลูก เช่าที่วัด ค่าเช่าถูก แต่ละบ้านมีหนี้สิน เฉลี่ยในครอบครัวประมาณ 200,000 บาท ตำบลสวนป่านมีประชากรโดยประมาณ 1,500 ครัวเรือน (โดยเฉลี่ย) ถ้าไม่ถูกห่วย หรือขายที่ ครบหนึ่งปี ต้องหาหีม คุ้มเงิน ไปคืนธนาคารผลิตเปลี่ยนเวียนไปปีต่อปี โดยการหารายได้ในการใช้หนี้เป็นรายปี ไม่สามารถกำหนดราคาขาย รายได้ไม่แน่นอน ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับนายทุน การเพาะปลูก ขึ้นอยู่กับดินฟ้าอากาศ วิธีการแก้หนี้อย่างง่าย คือการกู้หนี้ยืมสินในระบบ ดัดหนี้ในสถาบันการเงิน หาทางออกไม่ได้ ซึ่งเป็นทุกข์อย่างยิ่งของคนในตำบล

ผลจากการทำบัญชีครัวเรือน ทำให้เห็นว่าเรื่องปากท้อง และระบบเศรษฐกิจในครัวเรือน เป็นปัญหาที่ต้องหาทางแก้ไข หาแนวทางการพัฒนาทั้งการปรับวิถีคิดและพฤติกรรม ทั้งระบบปัจเจก ครัวเรือน และกระบวนการกลุ่ม การนำข้อมูลมาสังเคราะห์ร่วมกัน ทำให้มีการวางแผนการจัดการตนเอง และกระบวนการกลุ่ม อย่างมีระบบมากขึ้น ด้วยการประหยัด ลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น และลดต้นทุนการผลิตใน

ครัวเรือน ส่วนกระบวนการกลุ่ม มีการวางแผนร่วมกันของคนในชุมชน โดยมีการตั้งเป้า จะไม่ให้ที่หลุดมือ ให้มีที่ทำกินด้านการเกษตร และการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร มีการวางแผนฟื้นฟูระบบการเกษตร ทฤษฎีใหม่ ตั้งเป้าไว้ว่า ภายใน 10 ปีที่ดินต้องไม่หลุดมือ คนรุ่นอายุสามสิบ สิบต้องทำให้เห็นว่าเกษตร สามารถทำเป็นอาชีพได้จริง โดยการหาแกนนำและจิตอาสา ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในอาชีพเกษตร ต้อง สร้างองค์ความรู้ เช่น เศรษฐกิจพอเพียง ถ้าทำไม่รอด เพราะไม่มีที่ จะต้องทำอะไร หาเทคนิค และ ทฤษฎีต่างๆ ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมตำบลสวนป่า สร้างกระบวนการกลุ่ม การพัฒนาชุมชน สร้าง ให้สมาชิกเกิดการเรียนรู้ มีฐานการปฏิบัติการจริงเพื่อให้เกิดการเรียนรู้เชิงประจักษ์ ต้องมีแบบอย่างและ กรณีศึกษา เป็นต้นแบบของการเรียนรู้สู่การขยายผล ให้เกิดรูปธรรมที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

รูปธรรมความสำเร็จเกิดจากหมู่ 6 เป็นศูนย์การเรียนรู้ต้นแบบ เพื่อการพัฒนาและการขยายผล จาก ร้านค้าชุมชน ไม่ใช่มีแค่เพียงปีนผล ระยะเวลา 8 ปี กับกระบวนการพัฒนาโดยใช้กลยุทธ์ การสั่งสม ประสบการณ์จากการเรียนรู้ ทำให้มีการปีนผลปีละ 10% มียอดซื้อ 3% ปีนผลให้กับคนในตำบล เช่น ผู้สูงอายุ เด็ก เยาวชน เครื่องดื่มในกิจกรรมสาธารณะ เวทีประชุมสังสรรค์สร้างความเข้าใจ เกิดจากการ เรียนรู้แผนชุมชน มีทุนเรือนหุ้น 130,000 บาทกว่า มีสมาชิก 181 คน และปล่อยกู้เพื่อนำไปลงทุน 3% ทุก เดือน มีที่ดินบังคับค้าประกัน มีความโปร่งใส ไว้ใจเชื่อใจ มั่นใจกับกระบวนการกลุ่ม มีระบบการบริหาร จัดการด้านสวัสดิการร้านค้าชุมชน (ยอดรวมตามเกณฑ์ ที่ตั้งไว้) หากต้องเข้ารักษาตัวโรงพยาบาลได้คืนละ 100 บาท

ระบบการจัดการร้านค้า บริหารโดยคณะกรรมการร้านค้า มีการแบ่งบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจน ประเด็น ในการจัดการส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องการซื้อของเข้าร้าน ซึ่งเป็นภาระหนัก เพราะต้องมีการเช็คสต็อกร้านค้า การเลือกหาคนแทนที่มีความชำนาญในการเลือกซื้อ เพิ่มหรือลด สินค้าบางประเภท ซึ่งก็จะมีเวทีประชุม แลกเปลี่ยนและรายงานความก้าวหน้าอย่างเป็นระยะ ในการไปซื้อของเข้าร้านค้า ต้องมีกรรมการไปร่วม พิจารณาเพิ่ม 1 คน เป็นที่ปรึกษาหรือ และพิจารณาร่วม และเป็นจุดคานงัด ในการเลือกซื้อ มีการรับเงิน เพื่อนำไปซื้อของต้องมีการตรวจนับ ซึ่งจะต้องอาศัยความซื่อสัตย์ เสียสละ คณะกรรมการทุกคนต้องมีจิต สาธารณะ แม้แต่การขายของมีการลงบัญชีทั้งคนซื้อและรายรับประจำวัน ต้องอาศัยความสามารถแต่ละคน และความซื่อสัตย์นำบิลคนที่มาส่งของแต่ละวัน กับบัญชีรายรับนำมาหักลบกัน หากกรรมการคนไหนสงสัย ก็จะนำมาตรวจสอบได้เลยสิ้นเดือนนับรวมยอดไปซื้อของใหม่ยืมเงินจากร้านค้าได้ จากเงินรายรับที่ได้แต่ละ วัน ระหว่างเดือนใครเอาไปก็แล้วแต่ สิ้นเดือนต้องคืน เพราะต้องเอาไปซื้อของ คนที่ทำอยู่จนได้รับความ ไว้ใจกันแล้ว ซื่อสัตย์ ทำหน้าที่ได้ดีเช่นเดิมได้ ถ้าเจ้าของที่ไม่ให้ใช้ตั้งร้านค้าต่อไปเป็นสถาบันการเงินที่ ยึดหยุ่น เปิดเผย ทุกคนถามความเป็นไปได้ เป็นเวทีมาพูดคุย สื่อสารกันได้ หากมีคนนำเงินจากร้านเราไปซื้อ ที่อื่นจะอย่างไร คนซื้อเงินเชื่อมีร้อยละคน ต้องเรียกมาประชุมสำหรับกลุ่มที่ติดหนี้เงินเชื่อเพื่อสร้าง ความเข้าใจ หาวิธีเดือนใจคน นอกจากร้านค้ามีกลุ่มสัจจะ ทำมา 7 ปี มีเงิน 1,200,275 บาท เป็นเรื่องค่า รักษาพยาบาล ค่ารถ ค่าคนเฝ้า ให้คืนละ 500 บาท ไม่เกิน 5 คืน เสียชีวิต 1,500 บาท (เหมือนร้านค้าชุมชน) มีเงินรวมทั้งหมดประมาณ 1,700,000 บาท สมาชิก 280 กว่าคน จากระยะผ่าน ที่มีการเสริมหนุน

กระบวนการต่อยอดในเรื่องของการช่วยเหลือด้านสวัสดิการ พบว่ามีบุคคลที่ค้างส่งจากการกู้ โดยมีการเอาชื่อคนอื่นกู้ มีการปิดระบบการหมุนเสริม ในระยะ 4-5 ปี ที่ผ่านมา ซึ่งมีระบบสวัสดิการกองทุนบุญวันละบาท เป็นเรื่องของสวัสดิการครบวงจร (เกิด แก่ เจ็บ ตาย) มีสมาชิก 380 กว่าคน และมีกองทุนฯ โดยประมาณ 300,000 บาท

สถานการณ์บัญชีครัวเรือน ตัวเลขที่เห็นเป็นรูปธรรมทำให้เห็นถึงจำนวนเงินในแต่ละวันที่แท้จริง จะทำให้เราเกิดการตระหนักรู้ และปรับเปลี่ยนวิถีคิด พฤติกรรม เห็นตัวเลขที่เป็นค่าใช้จ่ายแต่ละวัน บัญชีครัวเรือนเป็นเรื่องยาก เพราะขาดวินัยในการปฏิบัติในการจดบันทึก แต่หากเกิดความเข้าใจ โดยการนำข้อมูลนั้นๆ มาวิเคราะห์ ตั้งเคราะห์ สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ในชีวิตประจำวันในแต่ละครัวเรือน และต่อยอดกระบวนการทำงานของกระบวนการกลุ่ม สามารถจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และสร้างกลไกการจัดการได้อย่างเป็นระบบ และเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง เป็นหัวใจหลักของกระบวนการเรียนรู้ในเรื่องต่างๆ ของชุมชน ทำให้สามารถกุมสภาพพื้นที่ การรายงานความก้าวหน้าต่อกระบวนการพัฒนากิจกรรมรูปธรรม ในประเด็นต่างๆ มีการประสานความร่วมมือกับท้องถิ่น ท้องที่ แบ่งบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว และชุมชน เป็นการเสริมแรง และผลักดันแผนงานให้เป็นแผนเชื่อมกับ บัญชีครัวเรือน เป็นการควบคุมรายจ่ายที่ไม่จำเป็น และหาแนวทางการสร้างนิสัยการออม และพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ ตระหนักรู้ต่อตนเอง ครอบครัว และชุมชน ระบบจัดการอย่างไร ทำให้เกิดความพอใจ มีการวางแผน การมองปัญหาให้ออก และรู้วิธีแก้ปัญหานั้น นั่นคือเงื่อนไขความสำเร็จ การสร้างเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องเพื่อการพัฒนาให้เกิดรูปธรรมจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องสร้างคนรุ่นใหม่ ให้เป็นทายาท เป็นวิทยากร เพื่อการสื่อสาร และสืบทอดของกระบวนการคนรักถิ่นฐานบ้านเกิด เพื่อเป็นการขยายกัลยาณมิตร ขยายโอกาส การสร้างสัมมาชีพ เปิดโอกาสให้ผู้ที่สนใจได้เรียนรู้ เป็นกระบอกเสียง ทำให้มีสมาชิกเพิ่มขึ้น มีแกนจิตอาสา เพื่อประโยชน์สุขของคนในตำบล จะทำให้เกิดกระบวนการพัฒนาที่เป็นองค์ความรู้สู่การขยายผล และการเชื่อมโยงในหลากหลายมิติ และตอบโจทย์ต่อการกำหนดอนาคตของคนในตำบลสวนป่า

4.อำเภอเมือง ตำบลทัพหลวง (ศูนย์การเรียนรู้สองน้องสองตำบล) เป็นศูนย์การเรียนรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ในการพึ่งตนเองครบวงจร : มีระบบเศรษฐกิจ(การแปรรูปผลผลิตการเกษตร การทำน้ายา การแปรรูป การทำน้ำส้มควนไม้ การทำนาข้าวไร่สาร การปลูกไม้บ้านาญ ผักสวนครัวรั้วกินได้, รักษาสิ่งแวดล้อม (ด้านการเกษตร รักษาสิ่งแวดล้อมด้วยการไม่ใช้สารเคมี และการดูแลรักษาแหล่งน้ำ) ด้านสังคม มีกลุ่มออมทรัพย์ และสวัสดิการ เป็นต้น

- แกนนำทางการ นายก อบต. นายวัชรินทร์ เลียงอำนาจ
- แกนนำประสานพื้นที่หลัก ได้แก่ 1. นางสาวอรุณี พุทธิรักษา
2. นายสังเวียน เอกจัน
- แกนนำจิตอาสา ได้แก่ 1. นางสาวเนตรนภิส แซ่เอี้ยว
2. นายธงชัย ยมกวาง

3. นายกฤษฎา อำนวยทรัพย์
4. นางสาวพัชรนันท์ พุทธิรักษา
5. นายโกมล อ่อนสด

ข้อมูลพื้นฐาน และข้อมูลศักยภาพ ตำบลทัพหลวง

ตำบลทัพหลวง อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

ตำบลทัพหลวง เดิมกล่าวไว้ว่า สมัยพระเจ้าตากสินมหาราช ในราว พ.ศ. 2310- 2315 ไทยเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 พระเจ้าตากสินมหาราชได้เริ่มกอบกู้เอกราชโดยปราบชุมนุมชนน้อยใหญ่ ซึ่งในครั้งนั้นพระเจ้าตากสินมหาราชได้ยกกองทัพเดินทางเพื่อที่จะไปทำศึกกับพม่า อยู่ทางทิศตะวันตก ได้ยกกองทัพมาถึง ณ ที่ตำบลทัพหลวง (บริเวณสะพานทัพหลวงด้านทิศตะวันออกในปัจจุบัน) กองทัพของพระเจ้าตากสินมหาราช คงจะมีความเหน็ดเหนื่อยจากการเดินทาง จึงได้หยุดไพร่พลกองทัพ ณ จุดนี้ ชาวบ้านคงเห็นว่าแม่ทัพเป็นถึงพระเจ้าแผ่นดิน จึงเรียกจุดนี้ว่า บ้านทัพหลวง ต่อมาได้ยกฐานะเป็นตำบล เรียกว่า ตำบลทัพหลวง ตราบเท่าทุกวันนี้

สภาพทั่วไปของตำบล

- ที่ตั้งตำบลทัพหลวง อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอเมืองนครปฐม เป็นระยะทาง ประมาณ 14 กิโลเมตร
- เนื้อที่ มีเนื้อที่โดยประมาณ 25.13 กิโลเมตร หรือ 15,707 ไร่
- ภูมิประเทศ ตำบลทัพหลวงภูมิประเทศเป็นพื้นที่ทำการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ มีการเลี้ยงสัตว์เพียงบางส่วน และมีคลองชลประทานไหลผ่านพื้นที่ทุกพื้นที่ ทำให้เหมาะแก่การเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์
- อาณาเขต
 - ทิศเหนือติดกับ อบต.ห้วยขวาง อ.กำแพงแสน ,อบต.หนองงูเหลือม อ.เมือง จ.นครปฐม
 - ทิศใต้ติดกับ ต.วังตะกู , อบต.นครปฐม อ.เมือง จ.นครปฐม
 - ทิศตะวันออกติดกับ ต.ตาก้อง อ.เมือง จ.นครปฐม
 - ทิศตะวันตกติดกับ ต.โพรงมะเดื่อ อ.เมือง จ.นครปฐม
- จำนวนหมู่บ้าน / ประชากร / อาชีพ
 - จำนวนหมู่บ้านในตำบลมีทั้งหมด 16 หมู่บ้าน
 - จำนวนประชากรในเขต อบต. 9,707 คน และจำนวนหลังคาเรือน 2,453 หลังคาเรือน
 - อาชีพ อาชีพหลักทำนา ทำสวน ทำไร่ เลี้ยงสัตว์ สุกร ไก่
 - อาชีพเสริม รับจ้างทั่วไป

- แหล่งเรียนรู้

- * วัด 3 แห่ง ได้แก่ วัดทัพหลวง , วัดทุ่งรี, วัดม่วงตารศ
- * โรงเรียน 3 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนวัดทุ่งรี , โรงเรียนวัดม่วงตารศ , โรงเรียนวัดทัพหลวง
- * แหล่งเรียนรู้เกษตรพึ่งพาตนเองและสิ่งแวดล้อม เครือข่ายพี่น้องสองตำบล

ความเป็นมา

ตำบลทัพหลวงได้เริ่มมีกระบวนการพัฒนามาตั้งแต่ในยุคกองทุนเพื่อสังคม หรือเรียกว่า SIF ซึ่งได้ลงมาสร้างกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาให้เกิดความเข้มแข็งขึ้นในระดับหมู่บ้าน เมื่อปี พ.ศ.2544 ซึ่งได้มีพัฒนาการมาโดยตลอดจน จากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เข้ามาสนับสนุน อาทิเช่น ชมรมนักพัฒนาภาค ตะวันตก พอช. สกว. เกษตร พัฒนาที่ดิน ฯลฯ

จากการส่งเสริมและสนับสนุนของหน่วยงานต่างๆ นั้น กระบวนการที่นำมาใช้กับชุมชน ในตำบลทัพหลวง เริ่มจากกระบวนการทำแผนชุมชน การเก็บข้อมูลครัวเรือน และ นำไปสู่กิจกรรมมากมาย ดังได้กล่าวไว้ด้านล่างนี้ การเชื่อมโยงของกิจกรรมในตำบลยังต้องอาศัยกลไกในระดับตำบลซึ่งยังเป็นไปได้ได้น้อยมาก จึงทำให้เกิดกระบวนการพัฒนากลไกระดับตำบล หรือจะเรียกว่าสภาองค์กรชุมชนตำบล ก็ว่าได้ โดยเราได้เริ่มต้นจากการสร้างความเข้าใจเรื่องของ พรบ.สภาองค์กรชุมชน ถือได้ว่าเหมือนเป็นเรื่องใหม่ของชุมชน แต่ถ้ามองย้อนไปเมื่อสมัยก่อนที่มีสภาคาแฟ ก็ไม่ใช่เรื่องใหม่อะไร เพียงทำความเข้าใจว่า สภามีไว้ทำไม มีประโยชน์อะไรบ้างก็เท่านั้นเอง จากพัฒนาการสร้างความเข้าใจมาเรื่อย ๆ บ่อยครั้งเข้า จึงทำให้เกิดผู้นำที่มาจาก 10 หมู่บ้านในตำบล เกิดการรวมตัวกันจัดตั้งเป็นสภาองค์กรชุมชนตำบลขึ้นมาเมื่อปี 2553 นี้เอง แต่อย่างไรก็ดี การจัดตั้ง จุดแข็งให้เกิดเป็นสภานั้นไม่ใช่เรื่องยาก ที่สำคัญอย่างไรให้สภาองค์กรชุมชนตำบลมีความเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่อง มีชีวิตชีวา สามารถที่จะเป็นที่พึ่งให้กับชุมชนหรือตำบลได้ จึงร่วมคิดในสภาฯร่วมกันว่าเราน่าจะต้องพัฒนาให้สภาฯเราเข้มแข็งให้มากกว่านี้ และได้ทำคุณประโยชน์ให้กับตำบลอย่างเต็มความสามารถของการมารวมกันเป็นสภาฯให้เห็นเป็นรูปธรรม

ทุนเดิม

แกนนำหลักในพื้นที่

1. นายกฤษฎา อำนวยทรัพย์	ม.14
2. นางสาวเนตรนภิส แซ่เอี้ยว	ม.14
3. นายกิตติ อำนวยทรัพย์	ม.14
4. นางสาวปรงจิต ห้วยหงษ์ทอง	ม.9
5. นางสุณีย์ มีนาลุ่ม	ม.9
6. นางปราณีตศิลป์ จิตรสังวรณ์	ม.9
7. นายประเวศ วงษ์ศรี	ม.6
8. นางรำพึง มุมศิลป์	ม.6

9. นางสาวสุชญา เบญจวงษ์	ม.6
10. นางสาวพัทธนันท์ พุทธรักษา	ม.6
11. นายสุชิน มุมศิลป์	ม.6
12. น.ส.อรุณี พุทธรักษา	ม.6
13. นายนพดล พุ่มนาคแก้ว	ม.6
14. ผู้ใหญ่ธงชัย ยมกวาง	ม.10
15. นางสาวณิชกุล จันวิสัย	ม.13
16. นางสาวสุกรี พลเสน	ม.16

กิจกรรมในพื้นที่

1. องค์การการเงินและสวัสดิการ 4 หมู่บ้าน (ม.6,ม.14,ม.9 ม.2) (ในระบบพัฒนาคุณธรรมครบวงจรชีวิต)
2. สวัสดิการกองทุนวันละบาท
3. กองทุนปฎิบัติการระดับตำบล
4. กิจกรรมน้ำดื่มประจำตำบล
5. กลุ่มนาไร่สารพิน
6. ขยะบุญ
7. แหล่งเรียนรู้เกษตรพึ่งพาตนเองและสิ่งแวดล้อม (เกษตรพึ่งตนเอง)
8. กิจกรรมกลุ่มผู้สูงอายุ
9. กิจกรรมกลุ่ม อสม.ระดับตำบล

ศูนย์การเรียนรู้เกษตรพึ่งพาตนเองและสิ่งแวดล้อม ตำบลทัพหลวง อำเภอเมือง : การสร้างระบบเศรษฐกิจในครัวเรือน และกระบวนการกลุ่ม **ผู้นำการเปลี่ยนแปลง** นางสาวเนตรนภิส แซ่เอี้ยว เป็นบุคคลตัวอย่างในการเป็นจิตอาสา เพื่อการพัฒนาโดยจิตวิญญาณ มีการเปลี่ยนแปลงวิถีคิด และพฤติกรรม สามารถลดต้นทุนการผลิตในครัวเรือน มีเงินออม และส่งหลานชายเรียนจนจบปริญญา

พี่เลี้ยงชุมชน นางสาวอรุณี พุทธรักษา เป็นที่ปรึกษาของชุมชน และคอยหนุนเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง และเป็นครอบครัวต้นแบบของการพัฒนาในตำบลมีกระบวนการเรียนรู้เรื่องบัญชีครัวเรือนอย่างต่อเนื่อง โดยแบ่งการเรียนรู้เป็นประเด็นงานต่าง ๆ ตามความถนัดของแกนนำ ตัวอย่างเช่น ประเด็นองค์การการเงินและสวัสดิการก็จะชูชดชมการของแต่ละกลุ่มที่ทำเรื่องการเงินเข้าเรียนรู้อย่างต่อเนื่องประเด็นการเกษตรก็จะคัดแกนนำที่เป็นเกษตรกร กระบวนการเรียนรู้จะเรียนรู้ร่วมกันทั้งภาคราชการและหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง เช่น เกษตรตำบล, สกว., สสส. และภาคีหน่วยงาน สถาบันการศึกษา เป็นต้น

- ประเด็นองค์การการเงินและสวัสดิการในตำบลมี 4 หมู่บ้านที่ดำเนินการ มีสวัสดิการช่วยเหลือสมาชิกอย่างครบถ้วน มีการประชุมร่วมกันอย่างต่อเนื่องระหว่าง 4 หมู่บ้าน

- ประเด็นสวัสดิการวันละบาท ได้ดำเนินการมา มีสมาชิกกว่า 319 คน มาจากหลากหลายตำบล และหลายหมู่บ้าน ได้จัดสวัสดิการช่วยเหลือสมาชิกไปแล้ว
- ประเด็นเกษตร มีการขับเคลื่อนเรื่องกลุ่มปุ๋ยชีวภาพ การทำแปลงนาไร้สารพิษ การปลูกผักไร้สารพิษ ทุกอย่างนี้ ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีเงินปันผลคืนสมาชิก มีกำไรและมีรายได้ ให้สมาชิกที่มาทำงาน
- ประเด็นวิสาหกิจชุมชน จัดทำโรงผลิตน้ำดื่ม ดำเนินการได้ไม่ดี แต่ก็มีส่วน มีเงินปันผล มีสวัสดิการให้คนในหมู่บ้าน

การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม บัจเจก

1. นางสาวเนตรนภิส แซ่เอี้ยว
2. นายกฤษฎา อำนวยทรัพย์
3. นายสุชิน มุมศิลป์
4. นางรำพึง
5. นางอัญชัน ฟุ้งเป็ย
6. นางปราณี

คุณค่า และกระบวนการกลุ่ม

- เกิดการเอาธุระเรื่องสาธารณะมากขึ้นและมีเกิดการประชุมอย่างต่อเนื่อง
- **คุณค่า** ทำให้คนรวมกลุ่มเกิดความสามัคคีเพิ่มขึ้นรู้จักการเสียสละและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มาประชุมตามวันและเวลาที่กำหนดโดยไม่ต้องนัดหมาย มีสัจจะปฏิบัติธรรมโดยไม่รู้ตัว มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนทำกิจกรรมร่วมกัน เกิดมีกลุ่มอื่น ๆ หลายกลุ่มรู้จักประหยัดทำผลิตภัณฑ์ใช้เอง ปลูกพืชผักไร้สาร ทำปุ๋ยหมักจุลินทรีย์ช่วยให้อุณหภูมิดีขึ้น (อยู่อย่างพอเพียงถึงแม้จะเป็นแค่บางส่วนก็ตาม) การมีส่วนร่วมและช่วยเหลือกันและเข้าใจกันในทิศทางเดียวกันทำให้เกิดแหล่งเรียนรู้พี่น้องสองตำบลขึ้นเป็นที่สนใจของนักศึกษา คณะอาจารย์ ครู นักเรียน มาเรียนรู้เพื่อเป็นแนวทางและพื้นฐานตำบลและจังหวัดอื่น ๆ นำคนในชุมชนนั้น ๆ มาเรียนทำบัญชี ทำปุ๋ยอินทรีย์ จุลินทรีย์ ของใช้ในครัวเรือนที่จำเป็น เช่น เผาถ่าน น้ำส้มควันไม้ แก๊สชีวภาพ น้ำยาเอนกประสงค์ ครีมน้ำยา ยาสระผม ครีมนวดหน้า เป็นการนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นกลับมาใช้รวมทั้งทุนทางสังคมด้วย ประสานงานกับหน่วยงาน องค์กร ภาคี อื่น ๆ คณะอาจารย์และนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล โรงเรียนฐานบินกำแพงแสน โรงเรียนห้วยขวาง โรงเรียนทุ่งรี โรงเรียนม่วงตาด

ความก้าวหน้ากระบวนการพัฒนากิจกรรมชุมชนตำบลทัพหลวง

กลุ่ม	จำนวนสมาชิก	สมทบทุน/ระดมทุน
ประเด็นแผนงานการพัฒนา	จำนวน	บาท
องค์กรการเงินและสวัสดิการ	327	1,789,166.9
สวัสดิการวันละบาท	335	113,510
กลุ่มน้ำดื่มชุมชน	494	761,427
กลุ่มนาไร่สารพิษ	37	19,400
กลุ่มป๊อ	65	24,000

รายชื่อกระบวนการกลุ่มต้นแบบตำบลทัพหลวง

กิจกรรมกลุ่ม	ที่	สมาชิก (คน)	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่
กลุ่มองค์กรการเงินและสวัสดิการ	ม.14	175	นายกิตติ อำนาจทรัพย์	ม.14 ต.ทัพหลวง อ.เมือง จ.นครปฐม
กลุ่มองค์กรการเงินและสวัสดิการ	ม.9	172	นางสาวปรุจจิต ห้วยหงษ์ทอง	ม.9 ต.ทัพหลวง อ.เมือง จ.นครปฐม
กลุ่มองค์กรการเงินและสวัสดิการ	ม.2	106	นายวีระ กุมมา	ม.2 ต.ทัพหลวง อ.เมือง จ.นครปฐม
กลุ่มองค์กรการเงินและสวัสดิการ	ม.6	327	นายนพดล พุ่มนาคแก้ว	ม.6 ต.ทัพหลวง อ.เมือง จ.นครปฐม
กลุ่มสวัสดิการวันละบาทระดับตำบล	ม.6	335	1.นางสาวอรุณี พุทธิรักษา	75 ม.6 ต.ทัพหลวง อ.เมือง จ.นครปฐม
			2.นางสาวเนตรนภิส แซ่เอี้ยว	108 ม.14 ต.ทัพหลวง อ.เมือง จ.นครปฐม
กลุ่มป๊อชีวภาพ	ต.ทัพหลวง	65	นายกฤษฎา อำนาจทรัพย์	ม.14 ต.ทัพหลวง อ.เมือง จ.นครปฐม
กลุ่มน้ำดื่มไร่สารพิษ	ต.ทัพหลวง	37	นางสาวอรุณี พุทธิรักษา	ม.6ต.ทัพหลวง อ.เมือง จ.นครปฐม
กลุ่มน้ำดื่มประจำหมู่บ้าน	ต.ทัพหลวง	494	นางสุชญา เบลูจรงค์	ม.6ต.ทัพหลวง อ.เมือง จ.นครปฐม

5.อำเภอสามพราน ตำบลบางช้าง เป็นศูนย์การเรียนรู้ด้านการทำปุ๋ยอินทรีย์-ชีวภาพ สภาพพื้นที่เป็นการทำสวนผลไม้ ได้แก่ ชมพู่ ฝรั่ง กล้วยไม้ เป็นต้น และมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ และการดูแลรักษาลุ่มน้ำทำจิ้น และคูคลอง

- แกนนำทางการ นายก อบต. นายนฤนาท น้อยพิทักษ์
- แกนประสานพื้นที่หลัก นายสมมารท เทียมถนอม
- และคณะทำงาน 5 เสือ อบต.
- แกนนำจิตอาสา ได้แก่ 1. นายสมมติ ปฐมจินดา
 2. นายบำรุง เกิดเจริญ
 3. นางสาวศรีสุดา ผาสุกสรรพ
 4. นางวงษ์จันทร์ งามเชื้อชิด
 5. นายวิโรจน์ เลี้ยงรักษา

ข้อมูลทั่วไป หรือประวัติทั่วไปของตำบลบางช้าง

ความเป็นมา ชุมชน/ตำบลของเราเป็นอย่างไร เกิดอะไรขึ้นบ้าง

โดย นายนฤนารท น้อยพิทักษ์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางช้าง

ตำบลบางช้าง อำเภอสามพราน เป็นชุมชนขนาดกลาง มี 11 หมู่ พื้นที่ตำบลบางช้าง เป็นพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำ อยู่ติดแม่น้ำท่าจีนมีประชากร 7,693 คน เนื้อที่ประมาณ 17 ตารางเมตร เป็นพื้นที่การเกษตรประมาณ 85 % ทำสวนผลไม้ ฝรั่ง ชมพู่ มะม่วง มะนาว ลำไย มะพร้าว พื้นที่ 5 % ปลูกพืชล้มลุก (ยังคงเดิม) พื้นที่ 5% เป็นโรงงานอุตสาหกรรมที่ไม่ใช่อุตสาหกรรมหนักประเภทผลิต แต่เป็นโรงงานอุตสาหกรรมประเภทประกอบชิ้นส่วนและประเภทอุตสาหกรรมในครัวเรือน เช่น เพาะถั่วงอก ทำเต้าหู้ ฯลฯ

ด้านการศึกษาส่วนใหญ่ จบปริญญาตรีมากขึ้น มาตรฐานความรู้มากขึ้น แต่ความจริงก็ต้องไปรับจ้างคนอื่น หลังจากรับจ้างไประยะหนึ่ง ระหว่างช่วงระยะเวลาที่จะปลดระวางก่อให้เกิดความเคยชินที่ต้องทำตามนโยบายของนายจ้างตลอดเวลา การดำเนินชีวิตต้องทำตามวิธีของคนอื่น หาเงินพอใช้จ่าย พฤติกรรมกลายเป็นพฤติกรรมคนเมือง วิถีชีวิตแบบเกษตรกรก็หายไป เมื่อย้ายกลับมา ก็กลายเป็นไม่พอใจกับวิถีชีวิตเกษตรกรของพ่อแม่ตนเอง

ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ถือว่าเป็นโอกาสต่อกระบวนการพัฒนา เพราะผู้นำท้องถิ่น เปิดโอกาสให้เข้าถึง และมีเวทีประชาคม และประชุมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ มีการคุยกับผู้บริหารในการรักษาพื้นที่เอาไว้ให้คนที่คุ้นเคยกับวิถีชีวิตเกษตรกรไว้ ทำให้ชะลอหรือสงวนปัจจัยการผลิตไว้เพื่อการเกษตรต่อ เมื่อดินเปลี่ยน วิถีชุมชนก็เปลี่ยน จากที่ทำเกษตรก็กลายเป็นที่จัดสรร

มีแนวโน้มที่ถูกลืมว่าถ้าหลัง เป็นปัญหาต่อการแก้ไข จากการที่ไปมองสังคมเมืองแล้วไม่ว่าจะเป็น สภาพแวดล้อมวิถีชีวิต หรือสภาพจิตใจของคนที่อยู่ในชุมชนเป็นมลพิษ หากเรามีการสงวนไว้ ก็อาจจะช่วยชะลอความเปลี่ยนแปลงของสภาพวิถีชีวิตที่จะเปลี่ยนแปลงไป เพื่อสู้กับกระแสภายนอกที่เปลี่ยนแปลงไปเรื่อยๆ トラบใดก็ตามที่คนไม่ต้องแก่งแย่ง ปรองดองกัน ก็จะอยู่อย่างมีความสุข เมื่อที่ดินเปลี่ยนไป คนก็ต้องไปปรับข้าง เมื่อถูกปลดจากลูกจ้าง ไม่มีที่ดินทำกิน คนก็จะเปลี่ยนไป

การประสานกับสถานศึกษาไปขอแนวความคิดของผู้รู้ว่าสภาพแวดล้อมจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร และที่ต้องการเห็นเป็นอย่างไร เพื่อหาวิธีการแก้ไขต่อไป

ด้านสังคม วิถีความเป็นอยู่ที่มีปัญหาตอนนี้อยู่บนเยอะ มีปัญหาหนักคือยาเสพติด กำลังหาวิธีการแก้ไข จากปัญหาเศรษฐกิจและสภาพครอบครัวที่ทำให้เกิดปัญหาเสพติด โดยพยายามให้ศูนย์พัฒนาครอบครัวมีบทบาทในการจัดอบรม และกิจกรรมต่างๆเพื่อแก้ไขปัญหา

ด้านการประกอบอาชีพ ปัญหาความสามารถของเกษตรกรในการพึ่งพาตนเองน้อยลง อายุเยอะ ทรัพย์สินกลับน้อยลง สุดท้ายมีหนี้มากขึ้น ส่งทอดต่อลูกหลาน ให้ไปเรียนมากขึ้น เพื่อให้มีแนวทางมากขึ้นกว่าเดิม แต่ก็แก้ได้เพียงระยะสั้น เมื่อสุดท้ายกลับมายังชุมชนเมื่ออายุมากขึ้นก็เกิดปัญหาที่ทำกิน จึงพยายามหาวิธีการฟื้นฟูการเกษตร แต่ยังคงวิธีการคิดแบบเดิม คือ การเกษตรแบบทุนนิยม ที่ทำอยู่ในปัจจุบันในระยะเวลากว่า 20 ปีมาแล้ว เช่นเร่งให้ได้ผลผลิตเพื่อจะนำไปทำกำไร สุดท้ายก็จะมีหนี้สิน เพราะต้องมีการลงทุนเยอะ เมื่อผลผลิตไม่ได้คืนทุนให้เต็มที่ หลักๆคือ ฝรั่ง ชมพู่ มะนาว มะพร้าว

สมัยก่อนพึ่งตนเองมากกว่า ชูแข่งน้อย เพราะยังเป็นครอบครัวใหญ่ๆ ต่างจากปัจจุบันที่เปลี่ยนไป จึงต้องแข่งขันกันเพื่อให้ได้รายได้

การเปลี่ยนแนวทางการทำการเกษตรนี้ ไม่สามารถแก้ไขได้จากวิถีปฏิบัติ แต่ต้องแก้จากตัวบุคคลจากคนที่มีความคิดแบบทุนนิยม ซึ่งวิธีคิดเป็นส่วนที่เปลี่ยนยาก จากที่คิดว่าคิดว่าสังคมใดก็ตามที่มีเศรษฐกิจดี มีรายได้ของประชากรดี ก็เป็นสังคมที่มีความเจริญและมีความสุขได้

ต้องเปลี่ยนให้คนเป็นนักอนุรักษ์ เอื้อประโยชน์ต่อธรรมชาติและชุมชน แต่หาคนที่จะมาอธิบายให้ความคิดถึงแนวคิดนี้ได้ยาก

ในส่วนของผู้หลาน การบ่มฝึกของครอบครัวให้ผู้หลานของตนเองรู้ถึงความสุขที่แท้จริงของการทำอาชีพอิสระ เป็นผู้ประกอบการเอง เป็นเจ้าของตนเองได้ โดยการไปเรียนรู้เพื่อหาทางเลือกที่เหมาะสมกับตนเอง แต่ในปัจจุบันทางเลือกของเกษตรกรนั้นไม่มีเลย เพราะครอบครัวไม่ได้ให้ทางเลือกนี้ ถ้ามีการบ่มฝึกผู้หลานมาตั้งแต่เล็ก ก็จะมีเด็กที่มีอุดมการณ์ตั้งแต่เด็ก และจะมองออกว่าจะเอาพื้นฐานของสังคมที่พ่อแม่มีอยู่ปรับกับในรุ่นของตนเองอย่างไร

ส่วนหนึ่งที่ไม่กลับมายังชุมชนของตนเองเพราะขาดความผูกพัน ไม่มาต่อ ยอดกับสิ่งที่มีในชุมชนของตนเอง

พื้นฐานของชุมชน (ด้านเศรษฐกิจ) คือ ต้องชะลอการเปลี่ยนมือที่ดิน ไม่ใช่เพียงเรื่องการลงทุน อยู่ที่การครองชีพของประชาชนในปัจจุบันที่อยู่กับการบริโภค ไม่คำนึงถึงการผลิตที่ตนมี รวมทั้งปะโยชน์จากการบริโภคสิ่งเหล่านั้น บริโภคตามกระแสนิยม เกินกำลังของตนเองไป ส่วนหนึ่งเนื่องจากเป็นบริเวณที่ค่อนข้างเจริญง่ายต่อการจ่าย ตอนนี้ในชุมชนมีหนี้เฉลี่ยประมาณสามแสนบาทต่อครัวเรือน มีประมาณเจ็ดสิบเปอร์เซ็นต์ที่เป็นหนี้ เดิมทีบางคนเคยเป็นหนี้กส. ต่อมาทกส.เต็มที่แล้ว จึงเปลี่ยนเป็นธนาคารพาณิชย์ จึงต้องใช้ที่ดินจำนอง โดยสภาพบางช่วง มีหนี้ที่ไม่มีกำลังไปผ่อนใช้ไม่เกินสิบเปอร์เซ็นต์ เป็นหนี้หมุนเวียนตลอด เช่นปีนี้ส่งดอกเบี้ย อีกสองสามปีก็ต้องกลับไปกู้ใหม่ เนื่องจากต้องเอาไปลงทุนใหม่

หนี้ไม่ลดลง หวังให้รุ่นลูกมาแก้ไข ให้หนี้ลดลง มีสามกรณี กรณีแรกให้หนี้ไปเรียนสูงๆ เพื่อกลับมาใช้หนี้ ซึ่งมีไม่เยอะ แต่อีกกรณีหนึ่ง ส่งไปเรียนแล้ว ลูกกลับใช้เงินไม่พอ พ่อแม่ก็ยังมีหนี้เพิ่มขึ้น เพราะลูก และอาจจะมียาน เป็นส่วนใหญ่ของชุมชน และอีกกรณีที่ มีความสามารถพึ่งตนเองได้ แต่ก็ไม่ได้จะกลับมาจนเจือกรอบครัว ถ้าเปลี่ยนทัศนคติของคนจะทำให้เกิดการแก้ไขที่ยั่งยืน

งานที่เป็นรูปธรรมในการให้คนมีส่วนร่วมในส่วนของ การกระตุ้นให้คนรู้จักตนเอง มีเพื่อให้มาฟื้นฟูสภาพสังคมได้เอง โยงถึงกระบวนการพึ่งตนเอง อนาคตของลูกหลาน

สวัสดิการวันละบาท ใช้เป็นเครื่องมือให้เอื้ออาทรต่อกันในชีวิตจริง คนรวยมีเงินทำประกัน แต่คนที่มียาได้น้อย การมีสวัสดิการช่วยแบ่งเบาได้จริง โดยได้สมาชิกที่มีความเข้าใจถึงจุดประสงค์ของโครงการจริง ไม่ได้ตั้งเพื่อต้องการสมาชิกมาก ไม่เร่งประชาสัมพันธ์ ค่อยๆ โตขึ้นเรื่อยๆ

เรื่องการทำงานพัฒนาสิ่งแวดล้อม ทำโดยหาข้อมูลที่จะนำเสนอต่อท้องถิ่น โดยเชิญกลุ่มภาคองค์กรต่างๆที่มีความรู้ เข้าใจรากเหง้าของท้องถิ่นจริงๆ มานำเสนอต่อผู้บริหาร เพื่อเข้ากลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจะนำไปปฏิบัติจริงๆ ได้หรือไม่ อนุรักษ์เพื่อเป็นปัจจัยพื้นฐานต่ออาชีพ อันเป็นเป้าหมายสูงสุด การทำงานยังไม่ชัดเจนเต็มที่ แต่อยู่ในขั้นรวบรวมข้อมูล มองถึงทิศทางข้างหน้าโดยดูจากข้อมูลที่ประชาชนชาวบางช้างต้องการ จากพื้นฐานการประกอบอาชีพ

การตั้งกลุ่มอนุรักษ์ยังไม่ประสบความสำเร็จ จึงหารูปแบบปฏิบัติอื่นและหาทางที่ดีที่สุด ที่จะปฏิบัติได้อย่างยั่งยืน วิธีการดำเนินการในการอนุรักษ์ยากที่การประกอบอาชีพทางการเกษตรมีการเปลี่ยนแปลงตามอาชีพของเกษตรกร เช่น ดิน จากที่มีการปลูกพืชหมุนเวียน เป็นการปลูกไม้ผล สภาพของดินลดการอุดมสมบูรณ์ลดน้อยลง รวมทั้งการใช้สารเคมีมากขึ้น

ตราบไค้ตามที่ทำให้สามารถตระหนักได้ถึงการปล่อยของของเสียของแต่ละครัวเรือน สิ่งกีดขวาง การเดินทางของน้ำในคลองมีผักตบชวาและสาหร่าย และของที่ประชาชนทิ้งลงไป จากการวิเคราะห์ คลอง ที่มีผักตบชวาจะมีสาหร่าย และผักตบชวาช่วยบำบัดน้ำส่วนหนึ่ง ถ้าเอาผักตบชวาออกทั้งหมด จะเกิด สาหร่ายขึ้นซึ่งกำจัดยาก วิธีการที่จะปลูกจิตสำนึกให้คนดูแลคลอง โดยคิดว่าจะทำคลองต้นแบบขึ้น ทำให้ คนมีส่วนร่วม โดยใช้อาสาสมัครในท้องถิ่นมาดำเนินการ

การตั้งทีมงานแต่ละโครงการ ตั้งโดยหาคนที่มีความคิดเห็นไปในทางเดียวกัน ทำงานกันได้

อุปสรรคสำคัญคือ คนที่มีอำนาจ ขวางในเรื่องการดำเนินการ

ความคิดของสังคม เกิดจากความคิดของแต่ละคนมารวมกัน เมื่อปลูกฝังแต่เด็ก ก่อนที่จะเป็นผู้ ให้แก่สังคม ก็ได้พัฒนาศักยภาพของตนเองก่อน ได้แบ่งความคิดกับเพื่อนตั้งแต่เด็ก

งานเยาวชนอันดับแรก ต้องทำการสำรวจว่าแต่ละหมู่บ้านใครมีแวว รวบรวมรายชื่อ และคุยกับพ่อแม่ ให้เห็นว่า มีประโยชน์ต่อตัวเด็ก รวมทั้งสังคมอย่างไร หากมีต่อเนื่อง มีภารกิจให้ทำ ให้มีบทบาท เทียบแล้ว เหมือนกับกรรมการหมู่บ้านน้อย ใช้หลักการเดียวกัน ถ้านำมาโยงได้ ความคิดสร้างสรรค์จะตามมา จะต่อ ยอดให้เกิดประโยชน์ต่อกิจกรรมในชุมชนได้ ทำให้เกิดความยั่งยืนในการพัฒนาชุมชน

ในส่วนของเด็กเล็กสามถึงแปดขวบขึ้นอยู่กับเลี้ยงดูของผู้ปกครอง การทำกิจกรรมเด็กเล็ก จะทำ ให้ได้ทำกิจกรรมกับผู้ปกครองไปด้วยพร้อมกัน แต่หลายคนไม่เข้าใจว่าทำกิจกรรมเด็กได้อะไรจึงไม่ให้ความสำคัญ และไม่มาร่วมทำกิจกรรมหรือไม่ทุ่มเทในการทำกิจกรรมจริงจัง ทำให้เมื่อประเมินผลกิจกรรม ที่ทำไปจึงไม่คุ้มกับที่ได้ลงทุน จึงไม่มีกิจกรรมต่อมา ดังนั้นต้องเริ่มตั้งแต่การสร้าง ความเข้าใจถึงจุดประสงค์ ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ นั้นก่อน

สถานการณ์บัญชีครัวเรือน เริ่มมาสามถึงสี่เดือน เกิดความท้อแท้ในสมาชิกที่จะดำเนินการ อุปสรรคเกิดขึ้นจากปัญหาในครอบครัว ไม่เข้าใจกัน ในเรื่องของจะเป็นการเปิดเผยความลับในครอบครัว รวมทั้งเกิดจากความขี้เกียจด้วย จึงต้องสร้างความเข้าใจว่าประโยชน์เกิดขึ้นกับตัวคนทำก่อน ประโยชน์ต่อ คนอื่นมาทีหลัง แต่ยอดของตำบลบางช่วงในตอนนี้เป็นเงินเจ็ดสิบล้านเศษจากทั้งหมด ซึ่งสภาพที่เจอแต่ละ ตำบลมีปัญหาเหมือนกัน โดยการทำบัญชีครัวเรือนเป็นผลดีต่อการต่อรองกับภาครัฐ

การจดถ้าคนจดได้ทบทวนได้รู้จักตนเอง และวิเคราะห์ในแต่ละเดือน นำบัญชีชุมชนมาวิเคราะห์ใน แต่ละเดือนยิ่งส่งผลได้ดียิ่งขึ้น ทำให้เขาเห็นว่าจดแล้วได้อะไร โดยเข้าไปกระตุ้นเรื่อยๆ แต่การจะทำให้เขา เชื่อ ต้องตะล่อมวิธีการให้เขาลองทำ ได้ผลเอง และวิเคราะห์ให้เห็นว่ามีจุดอ่อนจุดแข็งอย่างไร จึงจะเป็นการ ดีที่สุด เป็นการวิเคราะห์วิถีชีวิตของคนบางช่วงว่าจะเป็นอย่างไรรต่อไป สุดท้ายให้เขาตระหนักว่าสิ่งที่ทำไป มีความจำเป็น ต้องกระทำต่อไป

ในตำบลบางช้างยังไม่ได้หลงในคำเชิญชวนของธนาคาร ไปกู้ จนก่อให้เกิดหนี้สินรุงรังมากขึ้น เหมือนตำบลอื่น การจะทำให้ชุมชนพัฒนาต้องดูที่วิถีชีวิตของชุมชน เช่นตำบลบางช้างที่ยังเป็นชุมชนเกษตร ต้องปรับเปลี่ยนแนวทางฟื้นฟูการเกษตรต่อไป

เมื่อไปเจออุปสรรคต่างๆทำให้ขาดความมั่นใจที่จะมุ่งมั่นทำในสิ่งที่คิดไว้ ควรต้องมีทิศทางที่ถูกต้อง วางแผนยุทธการให้ดี ในเมื่อเราไม่มีคน แรง งบประมาณที่เหมาะสม เงื่อนไขปัจจัยที่ทำให้เกิดผลสำเร็จในตำบลบางช้างคือมีกลุ่มคนที่มีใจสาธารณะในชุมชน จากการพบปะพูดคุยกันในหลายๆประเด็น มีจุดยืนแนวทางใกล้เคียงกัน จึงเกิดการรวมกลุ่มกัน มีหลายกลุ่มที่มีเครือข่ายเดียวกัน สำคัญที่สุดคือไม่เน้นเงินเป็นตัวตั้ง มีการพูดคุยกันก่อนเวลาจะทำ หรือจัดการเรื่องอะไร ทำแล้วจะเข้ากับอุดมการณ์ที่วางร่วมกันหรือไม่ อย่างไร จะทำหรือไม่ จึงตัดสินใจ เรื่องที่เข้ามาต้องมองว่าความสามารถของกลุ่มทำได้หรือไม่ และส่วนรวมได้ประโยชน์หรือไม่

ตัวอย่างกรณีศึกษา ประเด็นสิ่งแวดล้อม และส่งผลกระทบ

ตำบลบางช้างไม่เคยทิ้งเรื่องสิ่งแวดล้อม พยายามแก้ปัญหาตลอด ตามแผนยุทธศาสตร์ของตำบลบางช้างและนโยบายของคณะผู้บริหารจะเน้นในเรื่องสิ่งแวดล้อม เช่น สนับสนุนผู้ผลิตปุ๋ยชีวภาพ เพื่อแก้ปัญหาเรื่องการลดต้นทุนการผลิตและการลดการใช้สารเคมี แก้ปัญหาเรื่องดินมีสภาพเสื่อมโทรมจากการใช้สารเคมีมานาน เพราะสิ่งแวดล้อมมาจากธรรมชาติละคนสร้างขึ้น ประกอบด้วยดิน แหล่งน้ำ คุ คลอง ถนน อากาศ ขยะ สุขภาพ เสียง คน องค์ประกอบทั้งหลายนี้ ถ้ามีการจัดการที่ดีจะทำให้คนตำบลบางช้างมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีความสุขในอนาคต แต่เมื่อบ้านเมืองเจริญขึ้น เกิดการพัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้วิถีชีวิตเดิมๆของคนในชุมชนเปลี่ยนไป

จากข้อมูลเดิมของตำบลบางช้าง เคยมีวัฒนธรรมและประเพณีที่ดั้งเดิม เช่น การเอาแรงกัน เรียกว่าการลงแขก ประเพณีการทำขวัญข้าว ประเพณีการลงแขกของตำบลบางช้างมีมาตั้งแต่สมัยดั้งเดิม การทำนา เอาแรงกันไถนา หมายถึงการให้ยืมควายด้วย ลงแขกดำนา ลงแขกเกี่ยวข้าว การขุดลอกคูคลอง การไถดินเพื่อป้องกันน้ำท่วม จะทำช่วงหน้าแล้ง ประมาณเดือนเมษายน – พฤษภาคม เพื่อเตรียมไว้รับมือกับน้ำหลากล้นตลิ่งในช่วงหน้าฝน ไม่ต้องรอทราย รอกกระสอบ ขุดลอกบ่อกักเก็บน้ำก็เอาแรงกัน ใช้แรงคนทั้งหมด แม้กระทั่งมีการเปลี่ยนจากอาชีพการทำนาทำสวน ระยะต้นๆยังมีการเอาแรงกันอยู่ พอวิถีเริ่มเปลี่ยน การทำสวนต้องมีการจ้างแรงงานมาลงสวน แม้กระทั่งการขุดลอกคูคลอง เก็บผักตบชวา สาหร่าย ก่อนเคยเอาแรงช่วยเหลือกัน ขณะนี้กลับไม่มีภาพเหล่านั้นอีก ทางองค์การบริหารส่วนตำบลจึงต้องใช้งบประมาณจ้างคนในพื้นที่บ้าง นอกพื้นที่บ้าง ใช้เครื่องจักรบ้างมาจัดการกับสภาพแวดล้อม ตำบลบางช้างมีแม่น้ำท่าจีนเป็นเส้นเลือดใหญ่ ร่องลงมาเป็นคลองจินดาและมีคลองหลัก 4 คลอง คลองซอย 30 คลอง เพื่อสร้างความสะดวกให้กับพี่น้องประชาชนได้ใช้น้ำในภาคเกษตรได้สะดวกขึ้น การไหลเวียนของน้ำดี ป้องกันน้ำท่วมเป็นการแก้ปัญหาเป็นการแก้ปัญหาได้ในระดับหนึ่ง ต่อมาสภาพสิ่งแวดล้อม ลำน้ำ คุ

คลองจังหวัดนครปฐมประสบวิกฤตน้ำเน่าเสีย จึงเกิดแผนยุทธศาสตร์จังหวัดขึ้น เพื่อจัดการสิ่งแวดล้อม โคนโอบงบประมาณมาให้แต่ละตำบลเพื่อเฝ้าระวังดูแลลำน้ำคูคลอง ให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสม น้ำไม่เน่าเสีย การระบายน้ำสะดวก จึงเกิดกลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตำบลบางช้าง ทั้งหมด 11 กลุ่ม 11 หมู่บ้าน รับเงินงบประมาณดังกล่าวไปดูแลกันเอง แต่จังหวัดโอบงบประมาณมายังท้องถิ่นเพียงปีเดียวเท่านั้น จึงเป็นภาระผูกพันต่อเนื่อง องค์การบริหารส่วนตำบลบางช้างต้องจัดสรรงบประมาณให้กลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 11 กลุ่ม 11 หมู่บ้าน เพื่อการทำงานของกลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ได้ทำงานอย่างต่อเนื่องมาเป็นระยะเวลา 4 ปีจนถึงปัจจุบัน

วิธีการของงบประมาณสนับสนุนและวิธีการทำงานของกลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตำบลบางช้าง

1. ให้แต่ละหมู่บ้านจัดเวทีประชาคมเพื่อรับสมัครอาสาสมัครรักษาสีน้ำเขียวประจำหมู่บ้าน จำนวนหมู่บ้านละ 10 คน คัดเลือกตำแหน่งประธาน รองประธาน เกรียนุญิก เลขา กรรมการ โดยคณะกรรมการทั้ง 10 ท่าน มีหน้าที่หาแนวทาง วิธีการเฝ้าระวังดูแลสิ่งแวดล้อม ลำน้ำ คูคลอง ถนนตามขอบเขตแต่ละหมู่บ้าน

2. ให้คณะกรรมการแต่ละหมู่บ้าน คัดเลือกคณะกรรมการระดับตำบล คัดเลือกตำแหน่งประธาน รองประธาน เกรียนุญิก เลขา กรรมการ ฯลฯ มีหน้าที่ประชุมหาแนวทางกฎเกณฑ์การทำงานและการใช้งบประมาณของแต่ละหมู่บ้าน

หลังจากดำเนินการมาแล้วประมาณ 4 ปี ปรากฏว่าไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เพราะมีชาวบ้านแจ้งเรื่องมาตลอด คลองรกร้าง ทางน้ำไม่ไหล ฝนตกระบายน้ำไม่ทัน น้ำเน่าเหม็น จึงแสดงให้เห็นว่างบประมาณไม่ใช่ปัจจัยหลักที่จะทำให้สิ่งแวดล้อมกลับมาดีเหมือนเดิมได้ จากที่ได้มีการพูดคุยกับท่านประธานกลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมระดับตำบลและหมู่บ้านเมื่อไม่นานมานี้ ทำให้พอที่จะสรุปปัญหาและอุปสรรคได้ว่าเป็นเพราะอะไร ในขณะที่งบประมาณมีแล้ว ลำน้ำคูคลอง ถนน ขณะยังอยู่ในสภาพที่ไม่เป็นที่น่าพึงพอใจ ซึ่งพอที่จะสรุปขั้นตอนและกลไกการทำงานที่ผ่านมา ได้ดังนี้

เกิดจากการทำงานที่ไม่มีขั้นตอนและปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามแนวทางกฎเกณฑ์การทำงานและการใช้งบประมาณของแต่ละหมู่บ้าน เริ่มต้นจากการที่ได้มีการระบุกฎเกณฑ์ในการเขียนโครงการ การจัดตั้งกลุ่มและการบริหารจัดการงบประมาณตามโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตำบลบางช้าง แต่เมื่อมีการรับงบประมาณไปแล้ว บางหมู่บ้านเริ่มงานโดยไม่มีการประชุมคณะกรรมการทั้ง 10 คนที่อาสาสมัครเข้ามาดำเนินการจัดทำอยู่ 2-3 คน คณะกรรมการบางคนไม่ได้ช่วยงาน

ปัญหา

1. พื้นที่กว้าง บางหมู่บ้านมีคลองหลายคลอง ทำงานเพียง 2-3 คน ทำงานไม่ทัน ฉีดยาไม่ทันก็ มีเข้ามาใหม่ ทำที่กั้นผักตบชวาไว้ บางครั้งมีคนมาตัดที่กั้นออก ทำให้กั้นไม่อยู่ ไม่นานก็มาอีกไม่เป็นผล เท่าที่ควร

2. ถ้าน้ำล้นคลอง ถนน ยังคงมีวัชพืช สาหร่าย ขยะมีรถแม่ค้านำขยะมาทิ้งข้างถนน กิ่งไม้ ต้นไม้ หักขวางลำคลอง ลอยออกไปไม่ได้เพราะติดวัชพืช สาหร่ายทำให้น้ำไหลไม่สะดวก

3. ชาวบ้านรอให้งบประมาณลงมาทำอย่างเดียว เพราะเห็นว่ามีคนมาทำให้อยู่แล้ว แสดงว่ามี ค่าจ้าง กิ่งไม้ ทางมะพร้าวหล่น ตัดต้นกล้วยลงคลอง ขยะเลอะเทอะ อยู่บริเวณหน้าบ้านตัวเองยังไม่ช่วย เก็บขึ้น

สาเหตุ

1. เป็นการทำให้ไม่มีวิธีการและขั้นตอน ไม่ยึดหลักเกณฑ์ ไม่หาแนวร่วมให้มาช่วยกัน เป็นการ ใช้งบประมาณที่ไม่เกิดประโยชน์ในทางบวก

2. เป็นการทำงานที่ขาดจิตสำนึกและขาดการมีส่วนร่วม ไม่มีการประชาสัมพันธ์

3. เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านความคิด การประกอบอาชีพ ด้านความเป็นอยู่และภาระใน ครอบครัว ทำให้มีความเห็นแก่ตัว พอรู้ว่ามีงบประมาณลงมาทำ คนที่ทำได้ค่าจ้าง เรื่องอะไรต้องไป ทำเพราะเราไม่ได้อะไร จึงทำให้ลืมการพึ่งพาตนเอง ลืมการให้การแบ่งปัน ลืมความเป็นเครือญาติ การ ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

4. เป็นคนอพยพจากที่อื่นย้ายมาอยู่ มาเป็นลูกจ้าง

ทางคณะผู้บริหารคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมจังหวัดขอนแก่นเชิญผู้นำชุมชน ตัวแทนประชาชน ปราชญ์ ชาวบ้าน หัวหน้าส่วนองค์กรภาครัฐและตัวแทนจากภาคประชาชน มาช่วยกันวิเคราะห์ว่าเราควรที่จะ ย้อนกลับมามองตัวตนของเราใหม่ มองสภาพปัญหา อุปสรรคและความต้องการของชุมชนที่แท้จริงว่า ชุมชนต้องการให้การพัฒนาสิ่งแวดล้อมของตำบลบางช้างไปในทิศทางไหน ขั้นตอน วิธีการกำหนด อนาคตของท้องถิ่น จะเป็นอย่างไร การทำงานที่ผ่านมาสามารถสะท้อนสภาพปัญหาอะไรบ้าง ดังนั้นจึงขอ ฝากอนาคตของตำบลบางช้างไว้กับทุกท่าน ณ ที่นี้

ข้อมูลความเป็นมาในอดีต

มีผู้รู้เล่าให้ฟัง ผู้รู้ท่านนี้ท่านเป็นครูแต่ขณะนี้ปลดเกษียณแล้ว นอกจากนี้ท่านยังเป็นเลขาสภา ตำบล ตั้งแต่สมัยที่ยังไม่เป็น อบต. ท่านเปิดประเด็นว่าสมัยก่อนคนตำบลบางช้างส่วนใหญ่จะมีอาชีพ

ทำนา เรียกว่าในน้ำมีปลาในนามีข้าว อุดมสมบูรณ์ หาปลาปลาตามกินเองได้ ไม่ต้องซื้อ ทำสวนมีบ้างแต่ ยังน้อยอยู่ ทุกครัวเรือนใช้น้ำในคลองเพื่ออุปโภคและบริโภค คำน่าน้ำขึ้นให้รีบตักมีส่วนจริง สิ้นฤดูหนาว เข้าหน้าร้อน เริ่มจะแล้งเดียน้ำก็เริ่มมาเขื่อน ต้องเตรียมตุนน้ำเอาไว้ใช้ เวล่าน้ำขึ้นต้องรีบตักน้ำใส่ตุ่มไว้ (จะเรียกว่ากันว่า น้ำท่า) เอาสารส้มแกว่งทิ้งไว้ให้ตกตะกอน พอ น้ำใสก็ใช้ได้แล้ว ทั้งหุงข้าว ล้างถ้วย

ล้างชาม น้ำฝนที่รองเอาไว้เมื่อหน้าฝนที่ผ่านมามีต้องเก็บเอาไว้ใช้ดื่มอย่างเดียว การคมนาคมใช้เรือสำหรับ ขนพืชผักทางการเกษตรไปขาย จะไปบ้านพี่ บ้านน้องหรือจะไปซื้อกับข้าว ซื้ออาหารต้องไปทางเรือ ถนนจะมีแต่คนเดิน มีผักขึ้นริมรั้ว ตามทางเดินผ่านเก็บผักกินได้

แต่ปัจจุบัน บ้านเมืองเจริญขึ้น เกิดการเปลี่ยนแปลง ประชากรมากขึ้น เป็นคนจากที่อื่นมาอยู่ก็มี มีห้องแถว มีโรงงาน พุดจกกันไม่ค่อยรู้เรื่อง ต่างคนต่างอยู่ไม่มีความรับผิดชอบ ทำให้เกิดปัญหา น้ำใน คลองใช้ในการอุปโภคบริโภคไม่ได้แล้ว จึงต้องตกเป็นภาระของเราที่ต้องแก้ปัญหา ถ้าต้องการให้กลับไป เหมือนสภาพดั้งเดิมในอดีตคงเป็นไปได้แล้ว เพียงแต่ขอให้ช่วยกันสภาพปัจจุบันให้คงเดิมหรืออาจจะดี ขึ้นกว่าเดิมได้นิดหน่อยก็ถือว่าเป็นสิ่งดี แต่ขออย่าให้เลวร้าย

วิธีการการแก้ปัญหา คือ

1. การเรียกสามัญชนสำคัญของประชาชน ต้องแก้ปัญหาที่ตนเองก่อน
2. ให้ทางโรงเรียนช่วยปลูกและปลูกจิตสำนึกของเด็กนักเรียนในเรื่องสิ่งแวดล้อม

จากสภาพการเปลี่ยนแปลง

การเปลี่ยนแปลงอาชีพ อาชีพดั้งเดิมส่วนใหญ่จะทำนา ปัจจุบันพื้นที่ 85% ประกอบอาชีพทำ การเกษตร สวนผลไม้ ฝรั่ง ชมพู่ มะม่วง มะนาว ลำไย มะพร้าว พื้นที่ 5% ปลูกพืชล้มลุก(ยังคงเดิม) พื้นที่ 5% เป็นโรงงานอุตสาหกรรมที่ไม่ใช่อุตสาหกรรมหนักประเภทผลิต แต่เป็นโรงงานอุตสาหกรรม ประเภทประกอบชิ้นส่วนกับอุตสาหกรรมในครัวเรือน ประเภทเพาะถั่วงอก ทำเต้าหู้

การเปลี่ยนแปลงตรงจุดนี้ ถ้ามองว่าอะไรเกิดขึ้นก่อน สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงก่อน จึงทำให้เกิด การเปลี่ยนแปลงอาชีพหรือมีการเปลี่ยนแปลงอาชีพก่อน จึงทำให้สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลง

ประเด็นคำถาม

- สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงก่อน จึงทำให้เกิดการเปลี่ยนอาชีพ หรือมีการเปลี่ยนอาชีพก่อนจึง ทำให้สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลง

คำตอบ มีความเป็นไปได้และถูกต้องทั้ง 2 ประเด็น แต่ไม่สามารถแยกได้ว่าอะไรเกิดก่อนเกิดหลัง

การวิเคราะห์ จากความรู้สึก เคยมีปู่ย่า ตายาย พ่อ แม่มีอาชีพทำนา

- อาชีพชาวนาสมัยก่อน มีที่ดินของตัวเองทำนาปลูกข้าว ได้ข้าวมาขายส่วนหนึ่ง เก็บไว้กิน ส่วนหนึ่ง ชีวิตมีความสุข พออยู่มีระยะหนึ่งพื้นที่ข้างๆ เพื่อนๆเริ่มเปลี่ยนจากทำนาทำสวนผลไม้กัน เห็นเค้าทำได้ดี ครอบครัวเราก็เลยต้องเปลี่ยนบ้าง ทำแล้วรวย ทำตอนแรกพอผลไม้ดกคิดลูกดีมีราคา

ต่อมาผลผลิตเริ่มไม่เป็นที่ถูกใจ ปริมาณลดลง ไม่ใส่ปุ๋ยในปริมาณที่มาก ผลผลิตจะน้อยลง ฆ่าแม่ลง ต้องใช้อย่างดีมีราคาแพง ต้องจ้างแรงงาน ต้นทุนเริ่มสูง การขนส่งต้องฉับไว เร่งทำถนนหนทาง สร้างเขื่อนกั้นน้ำเค็ม เพื่อการส่งเสริมด้านเศรษฐกิจ ทางเรือไม่ทันต่อเหตุการณ์ คลองเริ่มไม่มีคนใช้สัญจรไปมาใช้เป็นทางน้ำเข้าออกสวนอย่างเดียว จำได้ว่าสมัยทำนาจะมีน้ำเค็มขึ้นมาถึงตำบลบางช้างปีละ 1 ครั้ง ในความคิดส่วนตัวคิดว่าน้ำเค็มมาเป็นการดีเพราะจะมีสัตว์น้ำแปลกมาให้เราเห็น ปลากระตุงเหว ปลาเสือ กุ้ง และอีกหลายๆอย่างที่มาอยู่กับน้ำเค็ม แม่บอกว่าน้ำเค็มทำให้มะพร้าว น้ำหอมหวาน ดินจะดี แต่ปัจจุบันไม่เคยได้เห็น หรือได้สัมผัสน้ำเค็มมาเป็นเวลากว่า 20 ปี สัตว์น้ำก็ไม่เคยเห็นอีกเลย แต่กลับมีสิ่งแปลกๆเกิดขึ้น ถ้าน้ำคลองเริ่มมีสาหร่าย มีผักตบชวา แต่เดิมสมัยก่อนจะช่วยกันไล่ออกแม่น้ำ(แต่ปัจจุบันดูแลโดยคณะกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตำบลบางช้าง ดำเนินการโดยการฉีดยา) สาหร่ายก็จะเป็สาหร่ายนิ่มๆ เอาไปเลี้ยงหมูได้ ปลาก็กินได้ ปัจจุบันไม่มีใครเอาไปเลี้ยงหมู ปลาเริ่มสูญพันธุ์ ปัจจุบันกลายเป็นสาหร่ายไฟแข็งกระด้าง ปลาที่พอมืออยู่บ้างก็ไม่กินสาหร่าย จากการที่ได้พูดคุยกัน มีผู้วิเคราะห์ว่า

จากการที่น้ำใสโดยไม่ต้องใช้สารส้มแกว่ง เพราะมีสารเคมีตกค้างในน้ำเป็นจำนวนมาก สาเหตุมาจากโรงงานอุตสาหกรรมปล่อยน้ำเสียโดยไม่บำบัด จากการประกอบอาชีพทางการเกษตร ชุมชนเริ่มขยายตัว ปัญหาน้ำทิ้งจากครัวเรือนมากขึ้น สารเคมีที่ตกค้างอยู่จึงทำให้คุณภาพน้ำต่ำ น้ำจะใสแต่เป็นน้ำใสที่ใสไม่ได้ พอน้ำใสพีชชั้นต่ำจำพวกสาหร่าย ผักตบชวาจะขึ้น ทำให้การไหลเวียนของน้ำไม่สะดวก ระยะหลังมานี้วิธีกำจัดส่วนใหญ่จะใช้ยามาหย่อนลงไปในน้ำเพื่อกำจัดสาหร่ายกับผักตบชวา พอวัชพืชพวกนี้ตาย น้ำก็เน่าอีก ทับถมกันทำให้ลำคลองตื้นเขิน การใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชเป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า แต่ลืมนึกถึงระยะยาว สารเคมีพวกนี้มีผลกระทบต่อระบบนิเวศน์ ใช้บ่อยครั้งผลตกค้างทำให้กุ้งหอยปูปลาจะหายไปมากที่สุด เพราะไม่สามารถผสมพันธุ์ อาจจะมีเล็ดลอดมาได้บ้างก็จะพบปลาพิการ มีหน้าตาประหลาด ในความคิดของตัวเอง ถ้าจะแก้ปัญหานี้ในแนวใช้ธรรมชาติแก้ คิดว่าถ้ามีน้ำเค็มขึ้นมาเหมือนเดิม มีวิธีจัดการระบบการปล่อยน้ำเค็มให้ดี คิดว่าสภาพดิน การขึ้นของสาหร่าย ผักตบชวาจะลดลงและอาจจะชะลอระยะเวลาการเกิดหรือการแพร่กระจายได้เพราะน้ำเค็มจะทำให้ผักตบชวาและวัชพืชตายไปเองโดยธรรมชาติ ซึ่งคงจะเป็นไปไม่ได้กับวิถีทางธรรมชาตินี้ แต่ถ้าแก้ปัญหานี้ให้ถูกจุดและจะได้วิถีเดิมๆของเรา กลับมา คือการสร้างจิตสำนึกให้ทุกคนพัฒนาปรับปรุงตัวเอง แก้ไขที่ตัวเองก่อน ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันเริ่มต้นทำตั้งแต่ตอนนี้ เพราะสภาพปัญหาของตำบลบางช้างเรื่องน้ำเน่าค้ำยังไม่ถึงขั้นวิกฤต ถ้ามัวรอเวลาจนพบปัญหาสภาพน้ำเน่าค้ำเหมือนอย่างอื่น ถ้าพวกเราได้เห็นแล้วจะใจหายเพราะก้มมองลงไป ในน้ำเน่าๆค้ำๆเหมือนกับในน้ำไม่มีสิ่งที่มีชีวิตอยู่เลย

มุมมองสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขของสถานศึกษา ครูส่วนใหญ่ของโรงเรียนในพื้นที่จะเป็นคนอำเภอสามพราน ถึงแม้จะไม่ใช่คนตำบลบางช้าง แต่อยู่บางช้างมานาน ต้องการทำประโยชน์ให้เกิดขึ้นกับบางช้าง

แนวคิดอดีตความเป็นมา

ปัจจุบันสิ่งแวดล้อมกำลังทำลายมนุษย์แต่ขอให้มองย้อนหลัง トラバドที่มนุษย์ทำลายสิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมก็จะทำลายเรา

การหวนมองย้อนอดีตทำให้นึกถึง สมัยก่อนแม่น้ำช่วงหน้าวัดบางช้างใต้ตอนกลางคืนจะสวยมาก เพราะมีแสงตะเกียงวิบๆ แวมๆจากเรือตักกุ้ง คนหาปลา จะเอาหม้อผูกเอว เอาสวิงช้อนกุ้งช้อนปลา ริมตลิ่ง เขามีเรือวิ่งมาขาย มีปลาตะเพียน ปลากระตุงเหว ปลาเนื้ออ่อน กุ้งแม่น้ำตัวโตๆ ฯลฯ

สภาพปัจจุบัน

ไม่เคยเห็นภาพเดิมมาเป็นเวลานานแล้ว ไม่มีเรือวิ่งในแม่น้ำ คนตักกุ้ง คนตกปลาตอนกลางคืน ไม่มีแล้ว แสงไฟจากตะเกียงก็ไม่เคยเห็นอีกเลย ปลาประเภทมีเกร็ดจะไม่ค่อยมี เนื่องจากสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลง จะพบเห็นแต่ปลาประเภทไม่มีเกร็ดเพราะปลาจำพวกนี้จะมี หนต่อสภาพน้ำเน่าเสียได้ ปัญหาที่เกิดขึ้นทุกวันนี้เป็นฝีมือของมนุษย์ทั้งสิ้น คนมีความเห็นแก่ตัวมากขึ้น ขยะก็ทิ้งส่ง ถังมีให้ทิ้งก็ไม่ยอมทิ้ง ต้องใช้เด็กนักเรียนเดินเก็บทุกวัน

ส่วนของสถานศึกษาที่สามารถจะช่วยตำบลบางช้างแก้ปัญหาได้

ขณะนี้ทางโรงเรียนได้นำหลักสูตรท้องถิ่น เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่น วิถีชีวิตความเป็นมา แต่ดั้งเดิมเข้ามาในห้องเรียน เข้าร่วมกับชุมชนอนุรักษ์ทำกินและส่วนของสภาทำกิน พยายามปลูกฝังทัศนคติ สร้างจิตสำนึกให้กับเด็กนักเรียน ในเรื่องของปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นกับตำบลบางช้างในเรื่องของดิน น้ำ อากาศ เสียง ขยะ คน

การเปลี่ยนแปลงทัศนคติในช่วงของผู้ใหญ่ จะเปลี่ยนค่อนข้างยาก จะอยู่แบบเดิมๆ บ้านไหนมีขยะมากแสดงว่าเป็นคนมีฐานะดี แต่ไม่ชอบทิ้งบ้านตัวเอง อยากให้บ้านตัวเองสะอาด แต่ชอบเอาขยะของตัวเองไปทิ้งบ้านอื่น เจอขยะยังไม่เก็บใส่ถัง พอเห็นคนอื่นทำความดีเดินเก็บขยะทิ้งลงถัง หว่าทำงานเอาหน้าอีก การสร้างจิตสำนึกและทัศนคติที่ดี ทำกับเด็กจะง่ายกว่า ให้เด็กเป็นตัวอย่างการทำ ความดี จึงสมควรเน้นที่เด็กมากและควรทำอย่างต่อเนื่อง

เขตอำเภอสามพราน ตำบลบางช้างยังมีสภาพเป็นชนบท ยังสามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ ยังได้เปรียบกว่าสมุทรสาคร – สมุทรสงครามอีกเยอะ สภาพบ้านเรายังคงพอมีห้องอยู่บ้าง พวกเราควรหันมามองตรงจุดนี้ ควรเริ่มต้นทำได้แล้ว พยายามรักษาไว้ให้ได้ คิดว่าระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมที่นำมา ดีพอสมควรแต่ยังไม่สามารถแก้ปัญหาได้ทั้งหมด เพราะยังไม่ทราบปัญหาความต้องการที่แท้จริง ดังนั้นในอนาคตควรมีระบบการจัดการที่ดีกว่านี้

มุมมองการมองสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขของเกษตรกรตำบลและกลุ่มเกษตรกรชีวภาพตำบลบางช้าง

อยู่อำเภอสามพรานตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 มาทำงานรับผิดชอบตำบลบางช้าง 5 ปี ตั้งแต่มาอยู่ใหม่ๆจะเห็นต้นดินเปิด ต้นลำพู ตามริมแม่น้ำและริมคลอง ขณะนี้ยังมีให้เห็นอยู่บ้างแต่ปลาตีนไม่เห็นมานานแล้ว ปัญหาสิ่งแวดล้อมแหล่งน้ำคลอง สมัยนี้พ่อแม่แบ่งที่ให้กับลูกๆก็จะถมที่ คุ คลองหลอดเพื่อทำ

ถนนกันหมด ทางน้ำจะมีปัญหาทางระบายน้ำไม่มี โรงงานจะปล่อยน้ำเสียโดยไม่มีบำบัด ส่วนใหญ่จะระบายน้ำทิ้งในช่วงหน้าฝน เวลาเจ้าหน้าที่ไปดูก็จะบำบัดให้เห็น

การแก้ปัญหา

- ปัจจุบันเกษตรกรชาวสวนกล้วยไม้ ต้องมีบ่อพักน้ำเพื่อบำบัดน้ำให้ดีขึ้นจึงนำไปรดกล้วยไม้ ถ้าไม่มีบ่อพักหรือบำบัดก่อน ดอกไม้จะร่วงเสียหาย

- มีการเลิกใช้สารเคมีบางตัวที่มีอันตรายต่อคนและสิ่งแวดล้อม

- รมรงค์เรื่องการใช้ชีวิตวิถีในสวนผลไม้ ไม้ดอก ไม้ประดับ การใช้ธรรมชาติบำบัด การแก้ไข ปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อมของตำบลบางช้าง ถือว่าเป็นการแก้ไขปัญหาที่ถูกต้อง เพราะทางองค์กรส่วน ท้องถิ่น ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มผลิตปุ๋ยชีวภาพไว้ใช้กันเองในตำบลและมีการรณรงค์ สนับสนุนการใช้ปุ๋ยชีวภาพ ลดการใช้สารเคมีอย่างต่อเนื่อง การผลิตผัก ผลไม้ปลอดสารพิษคงมีส่วนที่ ต้องดำเนินการต่อคือการสร้างจิตสำนึกให้กับประชาชนในพื้นที่

- การเก็บผักตบชวา สาหร่ายในร่องสวนหรือตามคูคลอง ขึ้นมากองบริเวณโคนต้นไม้ เอาชีวะเว รากดทับลงไปแล้วลาดด้วย พด. 1 ที่ระยะไว้สักพักสามารถเป็นปุ๋ยให้ต้นไม้ได้แล้ว เป็นการลดต้นทุน และเป็นวิธีการกำจัดวัชพืชโดยไม่ต้องใช้สารเคมี

- ทั้ง 11 หมู่บ้าน มีโครงการเศรษฐกิจพอเพียงและมิงงบประมาณสนับสนุน เรื่องการทำปุ๋ยอยู่ แล้ว ขอให้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและทำจริงๆเพื่อให้ชาวบ้านได้ใช้ ที่สำคัญคือทำความเข้าใจในวิถี ชีวิตพอเพียงให้ถ่องแท้ ให้มีความอดทน จะสามารถลดภาวะดินเสื่อมได้และช่วยในเรื่องสิ่งแวดล้อมได้ มากมายทีเดียว

มุมมองการมองสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขของสาธารณสุขตำบล

เป็นคนจังหวัดน่าน แต่ต้องมาเป็นคนสามพราน 16 ปี ทำงานรับผิดชอบในเขตพื้นที่ตำบลบาง ช้างเมื่อย้ายมาอยู่ใหม่ๆจะเห็นในลำคลองมีกุ้ง หอย ปู ปลา แต่พออยู่มาได้ 5 ปี เริ่มเปลี่ยนแปลงออกไป หลังบ้านไม่เห็นกุ้งอีกเลย

ปัญหา

ตำบลบางช้างพัฒนาได้เร็วมาก ส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่ดี การพัฒนาเป็นไปอย่างครอบคลุม แต่การ พัฒนาเร็ว เป็นปัญหาได้เหมือนกัน เพราะการพัฒนาทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ทั้งด้านอาชีพ ด้าน เศรษฐกิจ ระบบนิเวศน์และชีวิตความเป็นอยู่เกิดการเอารัดเอาเปรียบจนกลายเป็นนักบริโภคนิยมอย่างเดียว ต้องดิ้นรนเพื่อความอยู่รอด ในที่สุดก็ล้มการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน หวังผลประโยชน์ส่วนตัวมากกว่า ส่วนรวม ดังนั้นการแก้ปัญหาต้องอยู่ที่คนในพื้นที่ว่าจะมีทางจัดการอย่างไร

ส่วนของสาธารณสุขจะดูแลในเรื่องของสุขภาพประชาชน การควบคุมและป้องกันและการ ประชาสัมพันธ์ ปัจจุบันกำลังดำเนินการตรวจหาสารเคมีในเลือดของเกษตรกร ซึ่งผลได้ออกมาแล้วทำให้ ทราบว่าผลกระทบจากการใช้สารเคมีมานานนั้น ทำให้มีผลต่อดับและมีส่วนในการเป็นโรคที่ไม่ติดต่อคือ โรคเบาหวาน ความดัน

วิธีการ

- ดูแลแนะนำ อย่างใกล้ชิดและเข้าถึงและต่อเนื่อง เน้นเรื่องการป้องกันดูแลตัวเอง ปฏิบัติตนให้ถูกตามคำแนะนำ

- ปลุกจิตสำนึกให้ธรรมชาติบำบัด การรับประทานอาหาร พืชผักให้ปลูกกินเองในครัวเรือนจะได้มั่นใจว่าไม่มีการฉีดยาฆ่าแมลง ให้ลดการใช้สารเคมี ปรับมาใช้ปุ๋ยชีวภาพ เศษผัก อาหารเหลือทิ้งให้เอามาหมักทำปุ๋ย ธรรมชาติให้ทำกันเองในครัวเรือน

สรุป

สภาพแวดล้อมและแหล่งน้ำคลองในอดีต	วิธีการดูแล
<ul style="list-style-type: none"> - น้ำสะอาดใช้อุปโภคบริโภคได้ โดยดักน้ำสม้ยก่อนจะเรียก(น้ำท่า)ใส่ตุ่มเพียงเอาสารส้มแกว่งก็ใช้ได้แล้ว - มีสัตว์น้ำ กุ้ง หอย ปู ปลาอุดมสมบูรณ์ ชาวบ้านหากินและขายก็ไม่หมดเพราะมีวิธีการหาปลาแบบที่มีความสมดุลในระบบนิเวศน์ การใช้สวิงช้อนกุ้ง ใช้ส้อม ใช้เรือชักเป๊ะ(เรือฝิบอก)ใช้เบ็ดไม้ไผ่ - การคมนาคม การสัญจรไปมาทางเรือสะดวก - อากาศดี - ชาวบ้านมีสุขภาพดี - มีความเอื้ออาทรต่อกัน ช่วยกันดูแลรักษาเอาแรงกัน - ไม่มีขยะตามถนน ลำน้ำ คูคลอง เช่น ถุงพลาสติก โฟม - ชุมชนไม่แออัด - ไม่มีโรงงาน,ไม่มีห้องเช่า - มีพื้นที่เกษตรมาก - ใช้สารเคมีน้อย - หากติดตามรั้ว ตามทุ่งนากินได้ง่าย ปลอดภัย ไม่มียาฆ่าแมลง 	<ul style="list-style-type: none"> - หน้าแล้งจะเอาแรง(ลงแขก)ช่วยกันขุดลอกคูคลอง บ่อน้ำและเอาขี้เลนขึ้น น้ำไหลขึ้นลงได้สะดวก เตรียมไว้กักเก็บน้ำเอาไว้ใช้สอยในครัวเรือนและสำหรับให้สัตว์เลี้ยงกิน เช่น วัว ควาย หมู เป็ด ไก่ ที่สำคัญคือเตรียมป้องกันน้ำท่วมช่วงหน้าฝน น้ำหลากเดือนสิบสอง - ไม่ทิ้งสิ่งปฏิกูลลงในแม่น้ำลำคลอง

<p>ปัจจุบัน</p> <ul style="list-style-type: none"> - น้ำสกปรก น้ำทิ้งจากครัวเรือน - น้ำเน่าเสีย จากโรงงานทั้งในและนอกสถานที่ - การประกอบอาชีพ มีอาชีพการเกษตรแผนใหม่เน้นการใช้สารเคมี ปุ๋ยเคมีและอุตสาหกรรมในครัวเรือน - สัตว์น้ำหายไปเพราะไม่มีความสมดุลในระบบนิเวศน์สาเหตุจากน้ำเน่าเสีย น้ำมีคุณภาพต่ำ ปลาไม่ขยายพันธุ์ วิธีการหาปลาโดยใช้ไฟจากแบตเตอรี่ ช้อนปลา หรือการเกี่ยวไฟฟ้าจากเสาธงช้อนปลา - ลำคลองตื้นเขิน คลองขอยกให้เป็นถนน - เกิดชุมชนแออัด ภาคแรงงานมากขึ้น ลำคลองที่เคยเป็นทางคมนาคมเปลี่ยนเป็นทางระบายน้ำเน่าเสียและเป็นที่ทิ้งขยะ - มีฝุ่นละออง มลพิษมาก - มีผักตบชวา สาหร่ายละว้พิษ - มีขยะเยอะทั้งบนถนนและลำคลอง - สุขภาพไม่ดีประชาชนเจ็บป่วยมากขึ้น - คนเห็นแก่ตัวมากขึ้น - ชาวบ้านไม่ค่อยให้ความร่วมมือ ไม่ช่วยเหลือซึ่งกันและกันไม่เห็นความจำเป็นและไม่ให้ความสำคัญ <p>ในเรื่องสิ่งแวดล้อม</p> <ul style="list-style-type: none"> - พื้นที่ทางการเกษตรลดลง - ผลผลิตลดลง - มีการใช้สารเคมีมากขึ้น - ชาวบ้านไม่ศรัทธาในแนวทางและวิธีการ 	<p>การดูแลแก้ไขที่ทำอยู่ ณ ปัจจุบัน</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีการบำบัดน้ำเสียก่อนที่ปล่อยลงสู่แม่น้ำและลำคลอง - จัดสรรงบประมาณเพื่อการดูแลและกำจัดวัชพืชตามแหล่งน้ำคูคลอง โดยการจัดซื้อยากำจัดวัชพืชและการจ้างแรงงาน - สนับสนุนกลุ่มผลิตปุ๋ยชีวภาพส่งเสริมให้เกษตรกรลดการใช้สารเคมี ใช้อินทรีย์ชีวภาพและการใช้ธรรมชาติบำบัด - มีรถเก็บขยะทุกวัน - สาธารณสุขรณรงค์เรื่องการควบคุมป้องกันการดูแลสุขภาพตนเองและสาเหตุการเกิดโรคที่ติดต่อและไม่ติดต่อ - ทุกวันสำคัญจัดให้ทุกภาคส่วนรณรงค์ทำความสะอาด ถนน คูคลอง
--	---

<ul style="list-style-type: none"> - ชาวบ้านรองบประมาณเลยไม่ช่วยกันดูแล - ปล่อยให้เป็นการของคนส่วนน้อย 	
<p>อนาคตเราต้องการอะไร</p> <ul style="list-style-type: none"> - อนาคตเราต้องพึ่งธรรมชาติอีกนานอยากให้สภาพแวดล้อมกลับมาเหมือนในอดีต - อยากเห็นในลำคลองมี ปลูกปลาเหมือนเดิม มีคนเอาสวิงไปตัก ไปช้อน และมีคนหาปลาแบบอดีต โดยไม่ใช่เครื่องมือ เช่น ไฟฟ้าเพื่อหาปลา - อยากเห็นคลองหลัก 5 สายของตำบล บางช้าง คลองจินดา คลองท่านา คลองบางกระสัน คลองบางม่วง ปราศจากวัชพืชและขยะมูลฝอย เป็นคลองสวยงามใส พร้อมมีคนดูแล - ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแต่ละหมู่ช่วยกันดูแลอย่างเต็มที่ ทั้งองค์กร อบต. ช่วยจัดงบประมาณ เจียนป้าย รณรงค์ห้ามทิ้งขยะ ติดป้ายตามลำน้ำคูคลอง ทุกคลองและถนนเพื่อปลูกและปลูกจิตสำนึกของคนในคลองและคนที่ใช้ถนน ให้ช่วยกันรักษาดูแลสิ่งแวดล้อม รณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ทำบ่อยๆร่วมกันทำจริงๆ - ชาวบ้านให้ความร่วมมือจริงใจและยั่งยืน ในเบื้องต้นขอแค่ 10 คนก็พอแล้ว - ประชาชนมีความรัก ความสามัคคีกัน - ปลูกจิตสำนึก หากคนที่มีจิตอาสา ผู้นำสร้างศรัทธาและความเชื่อมั่นให้ เกิดกับชาวบ้านได้ - ทำด้วยใจ ร่วมแรงร่วมใจ - ขอให้ทำในภาพรวมของตำบลร่วมมือกันทำโดยไม่มีค่าจ้าง - ไม่ทิ้งขยะลงคลองลงถนน - ผู้นำชุมชนเป็นต้นแบบก่อน - อยากเห็นทุกคน ทุกครัวเรือน รักทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นความสวยงาม 	<p>ปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วจะแก้ได้อย่างไร</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ลำคลองตื้นเขิน สาเหตุจากอะไร <ul style="list-style-type: none"> - จากการทิ้งขยะ - จากทางมะพร้าว กิ่งไม้ ต้นไม้ ต้นกล้วยที่ถูกทิ้งลงคลองไม่ช่วยกันเก็บทำให้เกิดสิ่งกีดขวาง ผักตบชวาลอยเข้ามา ก็ออกไม่ได้ หญ้าขึ้น สาหร่ายขึ้น แล้วก็เอาข่าหญ้าไปฉีดยา พอวัชพืชเหล่านี้ตายเน่าเป็นซากอยู่กับคลองทับถมนานเข้าลำคลองก็ตื้น - เลิกการคมนาคมขนส่งทางน้ำใช้ทางบกมากกว่าทางน้ำ <p>จะแก้ได้อย่างไร</p> <ul style="list-style-type: none"> - เอาคนช่วยกันขนขึ้นมา - เอาเครื่องจักรเข้าไปลุยให้โล่งก่อน หลังจากนั้นคอยช่วยกันดูแลอย่างต่อเนื่อง - หาแนวร่วมเยอะๆ - ปลูกจิตสำนึกคนริมคลอง คนใช้ถนน ให้ช่วยกันรับผิดชอบ หน้าที่ดินของใครให้ช่วยดูแลเก็บขยะ - ไม่ให้ปลูกผักบุ้ง ผักกะเฉดข้างคลอง - ระหว่างเขตติดต่อ คนละฝั่งคลอง หมู่ต่อหมู่ให้ร่วมกันปฏิบัติ ร่วมกันทำ ทำ

<p>ความสะอาด ทำแต่สิ่งที่ดีเป็นนิสัย สิ่งที่ไม่ดีอย่าทำ</p> <ul style="list-style-type: none"> - อยากรู้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีความสุข - เกิดการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ 	<p>พร้อมๆกัน</p> <ul style="list-style-type: none"> - หลังจากดูแลสะอาดดีแล้ว ให้เอาเรือเข้าไปวิ่ง <p>2. ขยะมากขึ้น แก้อย่างไร</p> <ul style="list-style-type: none"> - คัดแยกขยะ - ไปตลาดซื้อของให้หัวตะกร้าไม่ต้องใส่ถุง - ประชาสัมพันธ์ทางหอกระจายข่าวทั้งตำบลบ่อยๆ - ให้เด็กนักเรียนช่วยโดยฝากทางโรงเรียนช่วยปลูกจิตสำนึกให้กับเด็ก เพราะถ้าเด็กบอกกับผู้ใหญ่ บางทีอาจจะทำให้ผู้ใหญ่สำนึกได้ - หาแนวร่วมเยอะๆทุกคนในครอบครัว คนข้างบ้าน ต้องพูดคุยกันบ่อยชี้ให้เห็นว่าการไม่รักกัน ไม่ร่วมมือกัน ไม่ช่วยกันดูแลแล้วยังทิ้งขยะอีก มันเป็นเรื่องที่น่าละอาย <p>3. สุขภาพของประชาชน ทั้งร่างกายละจิตใจ จากการทำทางสาธารณสุขได้ร่วมกับมหาวิทยาลัยมหิดล ตรวจสอบสารเคมีในเลือดของเกษตรกรทำให้พบว่าผลกระทบจากการใช้สารเคมีมานานนั้นทำให้มีผลต่อตับ เป็นโรคที่ไม่ติดต่อก็คือโรคเบาหวาน ความดัน</p> <p>แก้อย่างไร</p> <ul style="list-style-type: none"> - ป้องกันดูแลตนเอง ปฏิบัติตนให้ถูก
--	---

	<p>ตามคำแนะนำ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ปลุกจิตสำนึกใช้ธรรมชาติบำบัดลดการใช้สารเคมี ปรับมาใช้ปุ๋ยชีวภาพรณรงค์ให้ทำใช้กันเองภายในครัวเรือน
<p>ใครคือผู้รับผิดชอบ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทุกคนในตำบลบางช้าง - คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมตำบลและหมู่บ้าน - หน่วยงานภาครัฐและองค์กรต่างๆ 	<p>แนวทางการดำเนินงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีการประชุมเป็นประจำทุกเดือน เพื่อหาแนวทางการดำเนินงาน - หาผู้นำที่มีจิตอาสาและเห็นความสำคัญในเรื่องสิ่งแวดล้อม - รณรงค์ประชาสัมพันธ์ติดตั้งป้ายประชาสัมพันธ์ ตามถนนและคูคลองเสียงตามสาย ทำอย่างต่อเนื่อง - ปลุกจิตสำนึกอย่างต่อเนื่อง - หาแนวร่วมคนที่มีจิตอาสา - ใช้กฎระเบียบข้อบังคับอย่างเข้มแข็งและเข้มงวด

วิธีปลูกและปลุกจิตสำนึกและการหาแนวร่วมที่มีจิตอาสา โดยการจัดให้มีกิจกรรมดังนี้

1. การประกวดหมู่บ้านคลองสวยน้ำใส
 2. ยกย่องบุคคลที่ทำคุณประโยชน์ การรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อม
 3. เยาวชนรักสิ่งแวดล้อม
- หาแนวร่วมคนที่มีจิตอาสา
 - ใช้กฎระเบียบข้อบังคับอย่างเข้มแข็งและเข้มงวด

ความคาดหวัง

1. ได้วิถีชีวิตและสิ่งแวดล้อมที่ดีกลับคืนมา โดยไม่สามารถประเมินเป็นมูลค่าหรือราคาได้ แต่สามารถคิดเป็นมูลค่าทางใจ
2. ทุกคนต้องเริ่มที่ตนเองก่อน

3. เกิดความสามัคคีในชุมชน

- สามารถดึงมวลชนเข้ามาทำงานได้มากขึ้น
- มีคนเสียสละมากขึ้น
- มีแนวคิดและทิศทางในการทำงาน

4. สิ่งแวดล้อมดีขึ้น

- ระบบนิเวศน์มีความสมดุลมากขึ้น กลับคืนสู่ธรรมชาติ
- ประชาชนดำเนินชีวิตและมีความเข้าใจในวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีครัวเรือนที่มีการทำบัญชีครัวเรือนเพิ่มขึ้น
- เกษตรกรหันมาใช้อินทรีย์ชีวภาพมากขึ้น มีการใช้สารเคมีลดลง คน พืช สัตว์มีการอยู่ร่วมกันแบบแบ่งปัน เกื้อกูลกัน สามารถลดต้นทุนการผลิต มีรายได้เพิ่ม
- มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีรายได้เพิ่มขึ้น มีสุขภาพแข็งแรง ประชาชนมีสุขภาพจิตที่ดีขึ้น
- ประชาชนมีความสุขอย่างแท้จริง

6.อำเภอคอนตูม ตำบลห้วยด้วน : ศูนย์การเรียนรู้ มิติด้านสังคม : กลุ่มสวัสดิการชุมชน ประเพณีวัฒนธรรมชนเผ่า (ลาวคั้ง) และวิถีชีวิตชุมชนเกษตรปลอดภัยกับสิ่งแวดล้อม

- แกนนำทางการ นายก อบต. นายวิชาญ โปธิด้วง
- แกนนำประสานพื้นที่หลัก : นายบุญเรือง ปาแสนกุล (ปราชญ์ชุมชน)
- แกนจิตอาสา ได้แก่ 1. นายบุญส่ง พรหมโต
2. นางสาวเสาวนีย์ บุตรดี
3. นายบุญเที่ยง พรหมมาโฮสถ

กว่าจะมาเป็น “ตำบลห้วยด้วน อำเภอคอนตูม จังหวัดนครปฐม

ชาวลาวครั้งได้อพยพมาจากเมืองครั้ง (เพี้ยนเป็นครั้ง) ในแขวงหลวงพระบาง ในสมัยรัชการที่ 2 และต้นรัชการที่ 3 ตามเส้นทางสายแม่น้ำแคว สาธารณประชาชนลาวเข้าสู่เขตประเทศไทยจากจังหวัดเลย เป็นชุดแรก ๆ และอพยพติดต่อกันมาเป็นรุ่น ๆ เดินทางเข้าสู่ประเทศไทยจากจังหวัดเลย สุโขทัย พิษณุโลก พิจิตร กำแพงเพชร สุพรรณบุรี นครปฐม เป็นที่สุดท้ายลาวครั้งที่ ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

ชาวลาวครั้งทั้งหมดที่ผู้นำที่อุทิศตนเพื่อปกป้องคุ้มครองชาวลาวทุกคนเชื่อว่า “พ่อแสนหาญเป็นผู้ดูแลความทุกข์ สุข ความเดือดร้อนทุกคนจนได้รับการยกย่องให้เป็นผู้นำของชาวลาวครั้ง เมื่อท่านเสียชีวิตไปแล้ว ชาวลาวครั้งทุกกลุ่มชุมชนจะมีศาลของพ่อแสนหาญประจำหมู่บ้าน และมีคนทรงชื่อ พ่อเต่าเพี้ย”

ชาวตำบลห้วยด้วนมีศาลพ่อเต่าแสนหาญอยู่ 2 ที่ คือ หมู่ที่ 1 และหมู่ที่ 6 เพื่อเป็นอนุสรณ์ถึงพ่อแสนหาญ และเคารพกราบไหว้ไว้เป็นที่พึ่งทางใจอีกทางหนึ่ง ทุกปีจะมีการเลี้ยงปี (ประจำทุกปี)

ตามคำเล่าขาน ว่าพ่อแสนหาญเมื่อถึงกำหนดวันที่จะเลี้ยงปีพ่อแสนหาญจะจี่มาขาว พร้อมบริวารดูแลความสงบเรียบร้อยในหมู่บ้านเวลากลางคืน 3 คืน ฉะนั้นชาวลาวครั้งในสมัยโบราณพอถึงวันนี้จะหยุดกิจกรรม เช่น การประกอบอาชีพทุกชนิด ไม่ดำข้าว ไม่สีข้าว ไม่จับนก ตกปลา ฯลฯ กลางคืนห้ามออกจากบริเวณบ้านเป็นเวลา 3 คืน เพราะพ่อแสนหาญจะพาทหารออกลาดตระเวนดูแลความสงบสุข ชาวลาวครั้งที่มีศาลทุกที่ ถ้าออกนอกบ้านกลางคืนจะเกิดอันตรายกับตนเองได้ ซึ่งเป็นพิธีปฏิบัติกันมาจนทุกวันนี้ แต่บางอย่างก็ลดบทบาทลงไปบ้าง

ประเพณีลาวครั้งที่สำคัญคือการแห่สงกรานต์ จะเกิดขึ้นจากคณะกรรมการวัดกำหนด แต่ละหมู่บ้านจะมีลูกหลานจากที่ย้ายถิ่นฐานไปมีครอบครัวที่อื่น ๆ ก็จะมารวมตัวกันร่วมสนุกสนาน สามัคคีเกิดขึ้นได้ทำบุญจากการทอดผ้าป่า และนำเงินเข้าวัด ซึ่งวันนี้ประชาชนชาวลาวครั้งจะมาร่วมงานกันทุกปีเป็นจำนวนมาก

ประเพณีลาวครั้งที่สำคัญที่ไม่เหมือนใครคือการได้น้ำมันในวันออกพรรษา 3 คืน มีกิจกรรมนำน้ำมันมะพร้าวมาหยอดในภาชนะที่ทำไว้ในบริเวณวัด เพื่อบูชาพระเจ้า 5 พระองค์ ที่เป็นบรรพบุรุษด้านพุทธศาสนาในประเพณีเดิมของชาวลาวครั้ง

ปัจจุบันชาวลาวครั้ง ตำบลห้วยด้วน ยังคงอนุรักษ์สิ่งเหล่านี้อยู่ เช่น ภาษาพูด การแต่งกายประเพณี ที่กล่าวมาและกำลังจะเสื่อมถอยเพราะเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาแทน แต่รากเหง้าชาวลาวครั้งคงไม่สูญหายจากการอนุรักษ์ ตามแผนพัฒนาชนบทธรรมเนียมประเพณี

ตำบลห้วยด้วนมี 7 หมู่บ้าน เป็นชาวลาวครั้ง 99 เปอร์เซ็นต์ นับถือศาสนาพุทธ 99 เปอร์เซ็นต์ มีนิสัยโอบอ้อมอารี อ่อนโยน รักความสงบและมีความสามัคคีโดยมีศูนย์กลางทางพุทธศาสนาเป็นแกนหลัก

ความเป็นมาของชนบทธรรมเนียมประเพณี

ตำบลห้วยด้วน อำเภอคอนทูน จังหวัดนครปฐม

ชาวตำบลห้วยด้วนมีพื้นเพประเพณีดั้งเดิม คือเป็นชาวลาวครั้งที่อพยพมาจากสหราชอาณาจักร สาธารณรัฐประชาธิปไตยลาว ได้ถูกกวาดต้อนมาสมัยพระเจ้ากรุงธนบุรี โดยพระยามหากษัตริย์ศึกเป็นแม่ทัพ กวาดต้อนอพยพมาจากกรุงธนบุรี ได้มาปักหลักฐานเป็นสายจากจังหวัดเลย เข้าสู่อุดรดิตถ์ พิษณุโลก สุโขทัย เพชรบูรณ์ กำแพงเพชร อุทัยธานี อ่างทอง ชัยนาท อยุธยา สุพรรณบุรี ไปสิ้นสุดที่นครปฐม ชาวลาวครั้งเหล่านี้ได้ตั้งรกรากตามจังหวัดดังกล่าว และได้้นำประเพณีดั้งเดิมสู่หมู่บ้านในแดนไทย เช่น ประเพณีแห่สงกรานต์ ประเพณีได้น้ำมัน ประเพณีเลี้ยงปีพ่อเต่า ประเพณีทำบุญกลางบ้าน ฯ และปัจจุบันยังคงอนุรักษ์ไว้บางส่วน

กำเนิดชุมชนภูมิหลังจากตั้งบ้านเรือน

ตำบลห้วยด้วน อำเภอคอนตูม จังหวัดนครปฐม มี 7 หมู่บ้าน เป็นลาวครั้งในตำบลห้วยด้วน 90 เปอร์เซนต์ ของประชากรทั้งหมด มีอาชีพหลักคือเกษตรกรรม การคมนาคมไปมาสะดวก ระยะทางจากตำบลห้วยด้วนมาถึงตลาดนครปฐม 12 กิโลเมตร จากตำบลห้วยด้วนถึงอำเภอคอนตูม 12 กิโลเมตร มีประชากร 816 ครอบครัว มีวัด 2 วัด โรงเรียน 2 โรงเรียน และ 1 สถานีนามัย มีพื้นที่ทำการเกษตร 1,157 ไร่ สภาพในชุมชนมีน้ำ มีไฟฟ้า พร้อมอย่างบริบูรณ์ มีคลองชลประทานไหลผ่าน 3 คลอง ประชาชนร้อยละ 100 นับถือศาสนาพุทธ มีอุโบสถวัดกลางเก่าแก่ที่สุด สร้างปี 2335 ถึงปัจจุบันมีอายุได้ 217 ปี

ประเพณีแห่ธงสงกรานต์

ประเพณีแห่ธงสงกรานต์เป็นส่วนหนึ่งของงานเทศกาลสงกรานต์ซึ่งปฏิบัติสืบต่อกันมาช้านานในหมู่คนไทยเชื้อสายลาวครั้ง ในจังหวัดนครปฐมมีชาวไทยครั้งอาศัยอยู่มากในเขตตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม และในตำบลห้วยด้วน ตำบลดอนรวก ตำบลลำเหย อำเภอคอนตูม ชาวไทยเชื้อสายลาวครั้งเหล่านี้เข้ามาตั้งถิ่นฐานทำมาหากินอยู่บริเวณดังกล่าวมาครั้งสมัยรัชกาลที่ 1 แต่ยังคงยึดถือประเพณีบางอย่างสืบต่อกันมาอย่างแน่นแฟ้น

การแห่ธงสงกรานต์เป็นประเพณีเกี่ยวกับพุทธศาสนาที่ปฏิบัติแตกต่างไปจากคนไทยกลุ่มอื่น ๆ และมีปฏิบัติกันในกลุ่มชาวไทยเชื้อสายลาวครั้งที่อยู่ในจังหวัดอื่น ๆ ด้วย เช่น สระบุรี อุทัยธานี นครสวรรค์ สุพรรณบุรี เป็นต้น กล่าวคือในช่วงเทศกาลสงกรานต์ของทุกปี นอกเหนือจากการทำบุญตักบาตร ก่อเจดีย์ทราย การสงฆ์น้ำพระ และการบังสุกุลอุทิศส่วนกุศลถึงญาติผู้ล่วงลับเหมือนกับที่ปฏิบัติกันทั่วไปแล้ว ชาวไทยครั้งยังมีการแห่ธงสงกรานต์ หรือที่ชาวบ้านเรียกกันว่า “ทอดผ้าป่าลาว” ในวันสุดท้ายของงานอีกด้วย จุดประสงค์สำคัญของการแห่ธงสงกรานต์ก็เพื่อหาเงินและสิ่งของที่จำเป็นเข้าวัด และให้ชาวบ้านได้มาร่วมกันสังสรรค์รื่นเริงเป็นการส่งท้ายเทศกาลสงกรานต์

การกำหนดวันแห่ธงมักจะจัดให้ตรงกับวันเสาร์ – อาทิตย์ เพื่อความสะดวกแก่ผู้ที่จะมาร่วมงานซึ่งมีคนทั้งในท้องถิ่นและญาติมิตรจากถิ่นอื่นมาร่วมงานด้วยการแห่ธงของแต่ละวัด หรือแต่ละตำบลอาจจะกำหนดตรงกัน โดยทั่วไปมักจะกำหนดวันแห่ธงหลังวันที่ 13 เมษายน ประมาณ 7 วัน

สำหรับชาวบ้านกลาง จะแห่ธงสงกรานต์ตรงกับสัปดาห์ที่ 3 ของเดือนเมษายนของทุกปีเสมอมา

ประเพณีการได้น้ำมันวันออกพรรษา

เมื่อถึงวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11 ของทุกปี ชาวลาวครั้งจะทำพิธีได้น้ำมัน โดยเตรียมฝืนด้ายดิบขนาดเท่ากำปั้นไม้จืดแล้วพันเป็นเกลียวทำเป็น 3 แฉก เรียกว่า ดินกายาวประมาณ 1 ½ นิ้ว เพื่อจุดไฟ ชาวบ้านผู้เฒ่าผู้แก่ทำเตรียมไว้คนละ 5-10 อัน พอถึงวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11 วันออกพรรษา เวลาประมาณ 1 ทุ่ม พระจะตีกอง 3 รา ชาวบ้านก็จะอุ้มลูกจูงหลานมาพร้อมกันที่วัดโดยมี

1. ขวดน้ำมันมะพร้าว 1 ขวดเล็ก
2. ดินกา

พระสงฆ์จะลงจากกุฏิพร้อมกันทุกรูป มานั่งในที่อันควร ชาวบ้านจะนั่งพร้อมกันกับกล่าวคำถวายน้ำมันดังนี้

“ ผู้นำว่านะโม 3 จบ พร้อมกันแล้วว่าตาม ยัคณฆ กันเต สังโฆ ปุจฉานาคู มะยังกันเต สะปะริวารัง จาคุททิสสะ ภิกขุสังฆัสสะ อากะตานาคะตัสสะ วสัญชนะนัตถายะ อิมัสสะมิง อาวาเส นียยาเทมะ สาธุโนกันเต อะยัง จาคุททิสสะ ภิกขุสังฆัสสะ อากะตะนา คะตัสสะ วสัญชนะนัตถายะ ปะทีเปยฝัสสะ ทานิสสะ อานิ สังโส อัมหากัญเณนะ มาตาปีตะ อาทิณฺญะ ปิยะชะน่านัง ทีฆะรัสตัง หิตายะ สุขายะ ทิพพะจักขุ ปุทธิลาภายะ จะสังรัตตะตุ

ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ขอพระสงฆ์จงรับทราบ ข้าพเจ้าทั้งหลายขอมอบถวายน้ำมันเชื้อเพลิงพร้อม กับของบริวารทั้งหลายเหล่านี้ไว้ ณ ที่นี้ ขอพระภิกษุสงฆ์ผู้อยู่ในทิศทั้ง 4 ของข้าพเจ้าทั้งหลาย จงเป็นไป เพื่อประโยชน์ เพื่อความสุข และเพื่อจะได้เฉพาะซึ่งนัยน์ตาทิพย์ แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย แก่ปิตุชนทั้งหลายมี บิดามารดาเป็นต้น ด้วยเทอญ

การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของประเพณีแห่งสงกรานต์ที่ได้นำมัน และอื่น ๆ

1. การปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม

คือจากความเคยเป็นคนลาวในดินแดนหลวงพระบาง พอย้ายอพยพมาอยู่ประเทศไทยนาน ๆ เข้า ประเพณีต่าง ๆ ที่นำติดตัวมาก็ผสมผสานเข้ากับคนไทย ทำให้เอกลักษณ์ที่โดดเด่นเช่นเดิมลดน้อยลงไป แต่ก็ยังมีเหลือเค้าโครงอยู่บ้าง

2. เทคโนโลยีที่เจริญเข้ามาเป็นตัวแปร

คือจากที่เคยเป่าแคน เล่นสนุกสนาน ตัวเดียวมาเป็นวงแคนมีกลอง ฉิ่งฉาบและเครื่องขยายเสียง

3. ความเป็นสมัยใหม่

คือจากสภาพการแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์ของลาวครั้ง เปลี่ยนมาเป็นกางเกง กระโปรง เสื้อคลุม ใต้ถุนรอง รองเท้า ผิดเพี้ยนไปจากลาวครั้ง แต่งกายเดิม ๆ เพราะสะดวกสบายกว่ากัน

4. ผู้เฒ่าผู้แก่ได้ประสบการณ์ถ่ายทอดจากบรรพบุรุษมาไม่อนุรักษ์ของเดิม ซ้ำยังไม่ยอมสืบทอด มีความเห็นคล้อยไปตาม 3 ข้อที่กล่าวมา

5. การประกอบอาชีพ เปลี่ยนจากประชาานิยมมาเป็นทุนนิยม มีอุปกรณ์ เครื่องผ่อนแรง นำมาใช้ไถ คราด วัว ควาย หายไปหมด การเลี้ยงสัตว์เกือบทุกชนิดหายจากดั้งเดิมไปหมด

หมายเหตุ : การแก้ปัญหา 5 ข้อ แก่ตามเหตุ 5 ข้อที่เปลี่ยนแปลง

การแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลง ประเพณีลาวครั้ง ด้วยการรวมกลุ่ม

1. หาแนวร่วมจากคนในชุมชน

เริ่มจากการรวมกลุ่ม หาพวกแนวร่วมที่มีอุดมการณ์เดียวกันและใกล้ชิดเคียง เช่น แนวร่วมผู้สูงอายุ อันเป็นที่เคารพนับถือของคนในชุมชน ในครอบครัว มารวมตัวกัน ถ่ายทอดปลูกเร้าจิตสำนึกให้เกิดภาพ แห่งความหลัง คืบสู้ปัจจุบันและสืบทอดอนาคต

2. หาแนวร่วมจากองค์กรส่วนท้องถิ่น

- 2.1 วัด ใช้สถานที่ นิมนต์พระร่วมกิจกรรมให้ความรู้
- 2.2 เจ้าหน้าที่สถานีอนามัย บริการด้านสุขภาพ ผู้ร่วมอุดมการณ์
- 2.3 โรงเรียน ครู อาจารย์ เป็นผู้ร่วมระดมสร้างจิตสำนึกพร้อมนำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม
- 2.4 อบต. ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ประธานความร่วมมือ

3. หาแนวร่วมด้านงบประมาณอุดหนุนกิจกรรม

- 3.1 อบต. งบประมาณเพื่ออนุรักษ์ประเพณี
- 3.2 วัด วัสดุอุปกรณ์และงบประมาณ
- 3.3 ผู้มีจิตศรัทธาร่วมบริจาค

แนวทางขับเคลื่อนประเพณีของชาวลาวครั้ง

การรวมตัวของชมรมผู้สูงอายุด้วยการจัดกิจกรรม 1 เดือน / ครั้ง ทุกวันที่ 6 ของเดือน

- การตรวจสุขภาพ พลาสมา โดย สอ.ตำบลห้วยด้วน
- ออกกำลังกายร่วมกัน ประชุมแสดงความคิดเห็นร่วมกัน
- จัดกิจกรรม การแสดงประเพณีดั้งเดิม เช่น รำลาวเงิน รำไล่วัวขึ้นเขา รำเตี้ย รำวงลาวครั้ง
- จัดกิจกรรมจำลองประเพณีและนำไปสู่วันจริงของงาน แห่งสงกรานต์ ได้น้ำมัน
- ประกวดสาวงามลาวครั้ง ประกวดแต่งกายงามลาวครั้ง
- ประชุมถ่ายทอดความรู้

ปัจจัยความสำเร็จของการอนุรักษ์ประเพณี

- ผู้เฒ่าผู้แก่สนใจเข้าร่วมกิจกรรม มีเสื้อผ้าชุดลาวครั้ง ผู้หญิง 100 คน ผู้ชาย 50 คน
- ผู้เฒ่าผู้แก่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมแต่งกายลาวครั้ง รำ 4 ท่า
- เยาวชน ประชาชนให้การสนับสนุนกิจกรรมมากขึ้น
- อบต. อุดหนุนงบประมาณจัดกิจกรรม
- โรงเรียนให้นักเรียนเรียนรู้ประเพณีลาวครั้ง

ผลประโยชน์จากการอนุรักษ์ประเพณี

- เกิดความรัก สามัคคี เอื้ออาทร ซึ่งกันและกันมากขึ้น
- มีเอกลักษณ์การแต่งกาย การรำ เกิดขึ้นเฉพาะลาวครั้งเป็นสัญลักษณ์
- มีผู้ให้ความสนใจติดต่อเข้าศึกษาและเรียนรู้ประเพณีจากท้องถิ่น
- เยาวชนสนใจและมีใจที่จะสืบต่อประเพณีการแต่งกาย แห่งสงกรานต์ ได้น้ำมัน ภาษาพูด
- ประเพณีลาวครั้งฝังรากลึกยิ่งขึ้นและสืบสานด้วยคุณค่าของประเพณีที่ดีงาม สู่ลูกหลานรุ่นต่อ ๆ ไป ตลอดกาลนาน

ขนบธรรมเนียมประเพณีพื้นบ้าน (ลาวครั้ง)

1. ประเพณีแห่งสงกรานต์

- รวมญาติที่แยกตัวไปมีครอบครัวต่างถิ่นได้พาลูกหลานกลับมาบ้าน ในวันสงกรานต์เพื่อร่วมแห่งทำให้เกิดสายใยรักจากเครือญาติ ได้พบปะกันสืบทอดสายเลือดให้รู้ชัดเจนว่าได้มาจากไหน อีกทั้งยังเป็นการสร้างความอบอุ่นในเครือญาติอีกด้วย
- เป็นการสร้างความสามัคคีในหมู่บ้านเพราะการร่วมทำธง ร่วมแห่ธง สามารถที่จะละลายพฤติกรรมความขัดแย้งในชุมชนลงได้ในหนึ่งจากการเอาประเพณีมาเป็นตัวประสาน
- ได้ร่วมกันทำบุญทอดผ้าป่าติดทางธง และนำเงินที่ได้มอบให้วัดเพื่อนำไปฟื้นฟูและปฏิสังขรณ์พระพุทธรูปศาสนาให้ยั่งยืนนาน
- สร้างความสนุกสนานร่วมกัน คลายความเครียดจากภาระหน้าที่การทำงานในท้องไร่ท้องนา ปล่อยอารมณ์จากการร้องรำร่วมกัน

2. ประเพณีไถนํ้ามัน

- เป็นการอุทิศส่วนกุศลให้กับบรรพบุรุษของพระพุทธเจ้า 5 พระองค์
- สร้างพลังร่วมกัน และสร้างความสามัคคีให้กับชุมชน

กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ ตำบลห้วยด้วน อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม

ความเป็นมาของกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ ตำบลห้วยด้วน อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม

เกษตรกรอินทรีย์เริ่มต้นด้วยการหาสมาชิกเข้าร่วมกิจกรรมปี พ.ศ. 2542 ได้สมาชิกครั้งแรก 17 ครอบครัว จึงเขียนโครงการขอเงินงบประมาณสนับสนุนจาก สสส. ได้เงินมา 50,000 บาท นำมาอบรมเชิงปฏิบัติการและซื้อวัสดุการทำปุ๋ยชีวภาพ EM จำนวนหนึ่ง ในปี พ.ศ. 2543 ได้มีสมาชิกเพิ่มขึ้นเป็น 63 ครอบครัว และขยายเขตไปยังตำบลมาบแค อำเภอเมือง อีก 6 ครอบครัว และของงบประมาณจาก สสส. ได้เงิน 60,000 บาท อบรมสมาชิกเพิ่ม พร้อมซื้ออุปกรณ์การทำปุ๋ยอินทรีย์ ปี พ.ศ. 2544 มีสมาชิกเพิ่มเป็น 76 ครอบครัว ของบจาก สสส. ได้อีก 100,000 บาท ขยายเครือข่ายไปอย่างไม่หยุด จนปี พ.ศ. 2545 อบต.ตำบลห้วยด้วนได้มีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนปีละ 20,000 บาท เพื่อดำเนินการ ปี พ.ศ. 2551 ได้งบประมาณจากเศรษฐกิจพอเพียง สร้างโรงปุ๋ยพร้อมเครือข่ายผสมปุ๋ยอีก 50,000 บาท อบต.สนับสนุนงบประมาณอีกปีละ 50,000 บาท ตลอดมา จนปี พ.ศ. 2542 ของงบประมาณจาก สสส. ได้ 100,000 บาท ดำเนินการทำแปลงทดลองในครอบครัว และเริ่มดำเนินการที่จะขึ้นด้วยตนเอง เรียกหุ้นสมาชิกอย่างน้อยคนละ 100 บาท ต่อ 1 หุ้น จนมีเงินหุ้นอยู่ 50,000 บาท เพื่อทำปุ๋ยให้สมาชิกยืมไปใช้ก่อน เมื่อได้รับผลผลิตแล้วนำมาคืนพร้อมทั้งมีเงินยืมลงทุน ชื่อเมล็ดพันธุ์เพาะปลูกได้ผลผลิตแล้วนำมาคืน และในปัจจุบันมีสมาชิกอยู่ 171 ครอบครัว มีคนเข้าหุ้น 131 คน

การขับเคลื่อนการบริหารจัดการเกษตรกรอินทรีย์

1. ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้าเสริมในการดำเนินงาน
2. ถ่ายทอดภูมิความรู้จากปราชญ์ชาวบ้าน และวิทยากรรับเชิญ

3. พัฒนาคุณภาพของปุ๋ย EM และอินทรีย์
4. ปรับปรุงอาคาร บริเวณให้เหมาะสมในการดำเนินงาน
5. เป็นศูนย์การเรียนรู้ด้านเกษตรอินทรีย์
6. ให้บริการด้านการลงทุนกับสมาชิก

การประยุกต์การใช้เกษตรอินทรีย์

1. การนำปุ๋ย EM ปุ๋ยอินทรีย์ มาใช้ร่วมกับปุ๋ยเคมี
2. การขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์ ขยายผลรับสมาชิกเพิ่มโดยไม่เสียอะไรเลย ฟรีทุกอย่าง
3. การนำเอาเศษวัสดุในท้องถิ่นที่เหลือใช้ ทั้งพืช สัตว์ มาแปรสภาพเป็น EM และปุ๋ยอินทรีย์
4. การนำปัจจัยความสำเร็จขยายผลการดำเนินงานให้กับสมาชิกทั้งเก่าและสมาชิกใหม่อย่างต่อเนื่อง
5. นำสมาชิกในชุมชนเข้าสู่แนวเศรษฐกิจพอเพียง การใช้เกษตรอินทรีย์

ตำบลห้วยด้วน

ในสภาวะปัจจุบันที่กระแสได้เปลี่ยนแปลงไปตามเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ตามวิถีชีวิตที่ประกอบอาชีพส่วนมาก 70 เปอร์เซ็นต์ เป็นเกษตรกร สภาพชุมชนจึงเปลี่ยนแปลงการประกอบอาชีพจากสภาพเดิม ๆ ที่บรรพบุรุษทำกันมาเป็นสมัยโลกาภิวัตน์ใช้เทคโนโลยีเข้ามาแทนที่ กิจกรรมเดิม ๆ ที่เป็นมาก็เปลี่ยนแปลงไปเกือบหมดสิ้น แต่ยังคงมีหลักยึดเหนี่ยวด้านประเพณีดั้งเดิมไว้ไม่ให้วัฒนธรรม การประกอบอาชีพด้านการเกษตรบางอย่างยังคงอยู่

ตำบลห้วยด้วนได้ขับเคลื่อนการนำวิถีชีวิตเกษตรแบบดั้งเดิมมาประสมประสานกับสภาพปัจจุบันให้เข้ากันอย่างเหมาะสม ผสมผสานระหว่างเกษตรอินทรีย์กับเคมี เพิ่มผลผลิตรักษาคุณภาพดิน คุณภาพชีวิตของคนในชุมชน ได้ในระดับหนึ่ง ที่นำไปสู่ชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงจนเป็นที่ยอมรับของชุมชนอื่น ๆ

กำเนิดชุมชนตำบลห้วยด้วน

ตำบลห้วยด้วน อำเภอคอนตูม จังหวัดนครปฐม เป็นหนึ่งในเจ็ดอำเภอของจังหวัดนครปฐม ตั้งชุมชนอยู่รวมกันเป็นหมู่บ้านรวม 7 หมู่บ้าน มีการคมนาคมสะดวก มีคลองชลประทานผ่าน ทำให้มีน้ำใช้ในการประกอบอาชีพการเกษตรตลอดปี มีประชากร 716 ครัวเรือน มีพื้นที่ทำการเกษตรกรรมประมาณ 1,157 ไร่ ทำเป็นสวนผักและนาข้าว

การเปลี่ยนแปลงของชุมชนตำบลห้วยด้วน

จากการประกอบอาชีพดั้งเดิมคือเกษตรกรรมของชุมชนในอดีต ได้เปลี่ยนแปลงมาเป็นสมัยปัจจุบัน การพลิกฟื้นผืนดินจากเก่าเป็นวิถีใหม่ในด้านการไถ เกือบเกี่ยว จากแรงงานคนเป็นแรงงานสัตว์ ก็มาเป็นเครื่องยนต์ จาการสีข้าว ตำข้าวด้วยมือ หุงข้าวด้วยฟืนก็เปลี่ยนหมด

การใช้ปุ๋ยตามธรรมชาติ ชากพืช ชากสัตว์ ก็หันมาใช้ปุ๋ยเคมี จากการใช้สมุนไพรป้องกันแมลงก็หันมาใช้สารเคมี

จากสิ่งที่ได้กล่าวมาคือการเปลี่ยนแปลง การใช้แรงงานดี รวดเร็ว ลดแรงงาน แต่เพิ่มต้นทุนการผลิต การเปลี่ยนแปลงการดำรงชีพ จากสีข้าว ดำข้าว ด้วยมือก็มาเป็นเครื่องยนต์ ดัดการใช้แรงงาน รวดเร็ว แต่คุณภาพของอาหารลดลง การสีข้าวด้วยเครื่องจักร ขัดสี จนของดีหมดไปเป็นการใช้ปุ๋ยเคมีดี สะดวก รวดเร็ว ผลผลิตดี แต่ในอนาคตต้นทุนเพิ่มขึ้น ดินเสีย น้ำเสีย ต้องเพิ่มปุ๋ยขึ้นทุกครั้ง ไม่เช่นนั้น ผลผลิตจะลดลง ทำให้ปัจจุบันบ่นกันหนักว่า ทำนา ทำสวน ขาดทุน เพราะเหตุผลดังกล่าว การใช้สารเคมี พืชผลได้ดีแต่ต้นทุนสูง เป็นอันตรายต่อชีวิต ทั้งผู้ผลิตและผู้เสพเป็นมลภาวะเป็นพิษต่อสิ่งแวดล้อม

กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ ตำบลห้วยด้วน จึงนำข้อมูลดังกล่าวมาพัฒนาจนเป็นกลุ่มที่มีความเข้มแข็งระดับหนึ่ง เพื่อพลิกฟื้นการเกษตรคืนสู่ธรรมชาติอย่างพอเพียง เปลี่ยนแปลงการประกอบอาชีพให้มีความสมดุลกับการดำรงชีวิต การปรับปรุงสิ่งแวดล้อมที่เป็นมลภาวะให้กลับคืนมา

ตั้งกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ หันมาใช้ซากพืช ซากสัตว์ เป็นปุ๋ยอินทรีย์ ใช้ต้นไม้ สมุนไพร มาเป็นยาป้องกันศัตรูพืช สิ่งเหล่านั้นมีอยู่อย่างพอเพียงในชุมชน ที่สามารถผลิตออกใช้อย่างไม่ขาดแคลน โดยนำเอาชาวบ้านเข้ามาร่วมดำเนินงาน ทำให้วิถีชีวิตของคนในชุมชนกลุ่มหนึ่งเริ่มมองเห็นอนาคตสดใสในระดับหนึ่ง ที่ยึดแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

การรวมกลุ่มเกษตรกร

1. ประชุมสมาชิกจัดตั้งแกนนำหมู่ละ 2 คน เป็นผู้รับผิดชอบในการหาสมาชิกเข้าร่วม
2. แกนนำมีสมาชิกอยู่ในกลุ่มของตนกี่คน ใช้ปุ๋ยอินทรีย์อย่างไร มีปัญหาอุปสรรคอะไรก็จะได้ช่วย
3. มีคณะกรรมการบริหารจัดการจากแกนนำกลุ่มหมู่ละ 2 คน โดยมีกรรมการแผนกต่าง ๆ พร้อมประธาน 1 คน รวม 15 คน
4. มีระเบียบข้อบังคับสำหรับสมาชิกกลุ่มให้ปฏิบัติร่วมกันด้วยความเสียสละ สามัคคี
5. ให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลแก่กันและกัน
6. มีการรวมหุ้นเพื่อกิจกรรมของสมาชิกในกลุ่มไว้บริการ
7. หาสมาชิกแนวร่วมเพิ่มขึ้น
8. สร้างความตระหนักให้กับคณะกรรมการและสมาชิกในเรื่องร่วมกันทำเกษตรอินทรีย์
9. ต่อยอดการเพิ่มศักยภาพ สูตรการทำปุ๋ยและ EM ให้ก้าวหน้า นำสมัย คุณภาพสูง ปลอดภัยเพิ่มรายได้
10. ศึกษาดูงาน

แนวทางการขับเคลื่อน

จากการรวมกลุ่มของเกษตรกรจึงสร้างแนวร่วมดำเนินการหลังจากได้รับความรู้ ประสบการณ์ที่ทางกลุ่มมอบให้ นำไปปฏิบัติโดยติดตามผลิตผลทางการเกษตร นำสมาชิกที่ประสบความสำเร็จเป็นตัวอย่างขับเคลื่อน สมาชิกคนอื่น ๆ ให้เอาอย่างด้วยการคิดช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง ขยายผลสู่สมาชิกเป็นรูปธรรม

ในการพัฒนาอาชีพให้อยู่ดีมีสุข ปราศจากพิษภัยจากการประกอบอาชีพของตนเองให้ปลอดภัยในชีวิตตนและผู้อื่น

ปัจจัยของความสำเร็จ

ความเอาใจใส่ปัญหาเกษตรกรของกลุ่มสมาชิกด้วยความตั้งใจจริง กระจือรื้อร้นของสมาชิกที่จะเสนอความคิดเห็น ให้ข้อคิดข้อเสนอแนะด้วยประสบการณ์จริงเผยแพร่ แก่ใจ พัฒนา อาชีพที่ตนทำด้วยความเสียสละ ขยัน อดทน สามัคคี เคารพกฎกติกาของชุมชน ด้วยความเอื้ออาทร ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผู้นำมีความเสียสละสูง มีเมตตาธรรมค้ำจุน มีความซื่อสัตย์ โปร่งใส ยุติธรรม มีส่วนร่วม สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้สามารถขจัดความขัดแย้งเกือบทุกอย่างลงได้ ทำให้เกิดประสานใจ ร่วมมือทำงานไปในทิศทางเดียวกัน ทำให้กิจกรรมก้าวหน้าไปในระดับหนึ่ง ในชุมชน

ผลประโยชน์จากกลุ่ม

1. เกิดความเสียสละ สามัคคี พบปะกันเป็นประจำร่วมกิจกรรมด้วยใจสมัคร
2. มีกองทุนจากอบต. ให้กลุ่มดำเนินงานด้านเกษตรอินทรีย์อย่างต่อเนื่อง
3. สมาชิกกลุ่มได้ประโยชน์จากการไม่ต้องลงทุนปลูกพืชผัก แต่มีบริการจากกองทุนหมู่บ้านให้ยืม
4. มีเงินเพิ่มเข้ากองทุนอย่างต่อเนื่อง
5. มีผลประโยชน์ร่วมกัน

ชุมชนเกษตรอินทรีย์ตำบลห้วยด้วนได้ประสบความสำเร็จ ดำเนินงานด้านการเกษตรปลอดภัยทั้งผู้ปลูกและผู้บริโภค ลดต้นทุนการผลิต มีผลกำไรเพิ่มขึ้น สภาพสิ่งแวดล้อมไม่มีมลภาวะและเกิดความสุข สามัคคี การรวมกลุ่มอย่างเหนียวแน่นและอย่างต่อเนื่องตลอดไป ยังผลให้กลุ่มเกษตรอินทรีย์มีสภาพอยู่ดีมีสุขด้วยกันของสมาชิก

เกษตรอินทรีย์

1. การถ่ายทอดการเรียนรู้สู่เยาวชนเพื่อจะได้นำวิธีการทำปุ๋ย EM การทำปุ๋ยอินทรีย์ไปปฏิบัติได้จริงและเผยแพร่สู่ผู้ปกครอง ตลอดทั้งเมื่อเข้าสู่วัยแรงงานจะได้ทำปุ๋ยใช้เองได้ เป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว

2. การเรียนรู้เชิงปฏิบัติการของสมาชิกเกษตรกรในสมัยเริ่มแรกที่ยังไม่มีเครื่องมือทุ่นแรงต้องใช้กำลังกายทำกันเองร่วมด้วยช่วยกัน และโรงเรือนตากปุ๋ยก็ไม่ถาวรมั่นคงทำกันตามกำลังงบประมาณที่มีพอใช้ประกอบการได้ ทำให้เสียเวลาและกำลังกายเป็นอย่างมาก

3. อุปกรณ์ใช้ในการทำน้ำหมัก EM สำหรับฉีดเป็นฮอร์โมนในพืชผักและนำไปผสมทำเป็นปุ๋ยอินทรีย์

4. อุปกรณ์เครื่องทุ่นแรงในการผสมปุ๋ยอินทรีย์ได้พัฒนาจากใช้แรงงานคนมาเป็นใช้เครื่องจักรแทน ทำให้สะดวกสบายมีคุณภาพ การผสมปุ๋ยที่สม่ำเสมอเพิ่มการผลิตได้มากกว่าแรงงานคนเท่าตัว และยังเป็นการทำงานที่รวดเร็ว ใช้คนอีกมากทำให้ผลิตปุ๋ยได้อย่างรวดเร็ว และเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับความต้องการของสมาชิกได้อย่างรวดเร็วพอเพียง

5. สร้างโรงเรือนใหม่ได้มาตรฐาน เป็นระบบระเบียบบรรจุถุงปุ๋ยได้มากขึ้น อากาศถ่ายเทดี ทำให้ปุ๋ยมีคุณภาพ พร้อมทั้งความปลอดภัยในการตากปุ๋ยเก็บปุ๋ยได้ดี

7.อำเภอดอนตูม ตำบลสามง่าม และลำลูกบัว เป็นตำบลแฝดของศูนย์การเรียนรู้ มิติด้านเศรษฐกิจ และพลังงานทดแทน : มีการทำวิสาหกิจน้ำดื่ม และการแปรรูปน้ำนมข้าวโพด, มิติสิ่งแวดล้อม : เป็นต้นแบบของพลังงานทางเลือก ได้แก่ เตาเผาถ่าน การทำน้ำส้มควันไม้ เต่าพลังงานแสงอาทิตย์ แก๊สบอลูน ฯลฯ

- แกนนำทางการ นายกเทศมนตรี นายสมรัก มีใจดี

- แกนนำประสานพื้นที่หลัก : 1. นายสุทัศน์ สามสีเนียม
2. นายบุญให้ หวังเศรษฐกิจกุล
3. นายสมชาย มั่งชูพันธ์

- แกนนำจิตอาสา ได้แก่ 1. นางเครือวัลย์ สามงามอินทร์
2. นางสิริโสภา บุญเรืองยศศิริ
3. นายพัลภพ เพชรรุณ และนางสุดใจ สามงามไกล

กระบวนการเรียนรู้บัญชีครัวเรือน เทศบาลตำบลสามง่าม อำเภอดอนตูม

กระบวนการเรียนรู้ในเรื่องการทำบัญชีครัวเรือน โดยมีรูปแบบการทำบัญชี 2 เล่ม ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (เล่มเขียว) และเล่มเหลือง (สกว.) โดยใช้อ้างอิงในการจดบันทึก และนำมาเข้าโปรแกรมของมหิตล เพื่อประมวลและสังเคราะห์ข้อมูล โดยเน้นกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และมีการประชุมประจำเดือนที่ต่อเนื่อง และได้กำหนดบทบาทของแกนนำที่ได้ขยายการทำบัญชีและสอนให้สมาชิกได้วิเคราะห์ตัวเองจากการทำบัญชี และมีการถอดบทเรียน การสรุปารยรับ - รายจ่ายของแกนนำ และนำมาวิเคราะห์กับสถานการณ์ใช้จ่ายจริงของแกนนำ มีการยกบุคคลตัวอย่างที่สามารถลดรายจ่ายของแกนนำลงได้ คือ นายบุญให้ หวังเศรษฐกิจกุล และนางสมใจ ภูศรี และเป็นการสอนให้สมาชิกได้วิเคราะห์ตัวตนของตนผ่านการทำบัญชีครัวเรือน และนำไปใช้ได้ในชีวิตจริงของเขา ในการประชุมประจำเดือนมิถุนายน นับได้ว่าการประชุมครั้งนี้สมาชิกได้มาประชุมถึง 85% ของสมาชิกทั้งหมด ทำให้การประชุมประจำเดือนนี้เต็มไปด้วยสีสันและความแปลกใหม่ เพราะสมาชิกส่วนใหญ่ทำบัญชีอยู่ที่บ้าน ได้มาเปิดวิสัยทัศน์ ได้รับรู้แนวคิดของบุคคลที่ทำไมๆ ได้มีการจัดเวทีให้คุณสิริโสภา บุญเรืองยศศิริ ได้เล่าถึงประสบการณ์ในการทำบัญชี ได้ทำให้ค้นพบข้อผิดพลาดในอดีต จนสามารถพลิกฟื้นชีวิตและสร้างอาชีพใหม่ทำให้ไม่มีหนี้สินได้สำเร็จ เป็นการสร้างขวัญและกำลังใจรวมทั้งเป็นแรงบันดาลใจให้กับสมาชิกผู้ทำบัญชีรายอื่นได้นำบทเรียนจากชีวิตจริงมาเป็นต้นแบบหรือประยุกต์ใช้กับชีวิตตน หรืออาจจะเป็นแง่คิดในการเตือนใจในการลด

รายจ่ายของแต่ละคนลง ซึ่งในเดือนมิถุนายนมีผู้ทำบัญชีเล่มเหลืองทั้งหมด 22 คน ซึ่งเป็น 22 คนในการเป็นต้นแบบของตำบลสามง่าม (ต้นแบบการปลดหนี้)

ศูนย์การเรียนรู้วิสาหกิจน้ำดื่ม และแผนพลังงานชุมชนต้นแบบ เทศบาลตำบลสามง่ามและลำลูกบัว
 อำเภอคอนตูม : เป็นพื้นที่การเรียนรู้ด้านกระบวนการกลุ่ม มีระบบกลไกการบริหารจัดการที่ดี และมีการกระจายบทบาทหน้าที่ ที่ชัดเจน สามารถดำเนินแผนการทำงานได้อย่างเป็นรูปธรรม
ผู้นำการเปลี่ยนแปลง : 1.นางเครือวัลย์ สามงามอินทร์ ลดต้นทุนการผลิตในครัวเรือน และปลูกผักสวนครัว รั้วกินได้ และเป็นต้นแบบของจิตอาสา

2. สิริโสภา บุญเรืองยศศิริ บุคคลต้นแบบของการปลดหนี้

ผู้นำแกนนำหลัก 1. นายสุทัศน์ สามสีเนียม ประธานชุมชน และเป็นนักข่าวพลเมือง

2. นายบุญไ้ หวังเศรษฐกุล แกนนำจิตอาสา และการทำสื่อพลเมือง

3. นายสมชาย มั่งชูพันธุ์ วิทยากรครูบัญชีครัวเรือน

ผู้นำทางการ นายสมรัก มีใจดี ให้ความร่วมมือ และหนุนเสริมกระบวนการเรียนรู้ การเชื่อมโยงกับหน่วยงานภาครัฐ

กระบวนการพัฒนาตามแผนงานชุมชนที่ได้รับการหนุนเสริม และความร่วมมือจากหน่วยงาน ร่วมกับภาคประชาชน มีการเชื่อมโยง และสานต่าช่วยความสัมพันธ์กับหน่วยงานต่างๆดังนี้

-เชื่อมโยงกับ อ.พ.ม.จังหวัด ผ่านทาง อ.พ.ม.อำเภอ กรณีมีผู้เสียชีวิตในชุมชน

-เชื่อมโยงกับอำเภอกรณียาเสพติดกลับมาระบาดในชุมชน

-เชื่อมโยงกับเทศบาลโดยเขียนเสนอแผนการพัฒนาชุมชน

-เชื่อมโยงกับกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ในด้านการให้ความรู้ด้านบัญชีและการตรวจสอบภายใน

-เชื่อมโยงกับ สกว. โดยผ่านทาง สกช. อบรมให้ความรู้ในการทำบัญชีครัวเรือนเพื่อมาวิเคราะห์ สักเคราะห์ และนำข้อมูลไปใช้ปรับปรุงความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น นอกจากนี้ยังนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาชุมชน ในด้านต่างๆได้อีกด้วย

- เชื่อมโยงกับพลังงานจังหวัด สนับสนุนอบรมให้ความรู้ด้านพลังงาน สร้างศูนย์เรียนรู้ในชุมชน เขียนโครงการเสนอขอสนับสนุน ต่อยอดสู่ฐานอาชีพในชุมชน และตระหนักถึงพลังงานที่กำลังจะหมดไป ในอนาคต ค้นหาศักยภาพในชุมชนแหล่งพลังงานทางเลือกที่เรามองข้าม

ปราชญ์ในชุมชน (ภูมิปัญญาชุมชน คนแก่ยังเก่ง)

ปราชญ์ในชุมชนของเทศบาลตำบลสามง่ามเอง ที่มีความสามารถก็จะมิอยู่หลายแขนง เราจะหยิบยกมาเป็นตัวอย่าง ให้เห็นภาพโดยรวมดังต่อไปนี้

คุณสมจิตร เปี้ยทอง ปราชญ์ในด้าน ดัดแปลงเศษไม้เก่าที่เหลือใช้ มาทำเป็น โต๊ะ , เก้าอี้ , เก้าอี้โยก ทำให้มีคุณค่าและกลมกลืนไปกับธรรมชาติ

คุณฉลาด สามงามยา ปราชญ์ในด้าน คนตรีพื้นบ้าน เช่น แคน , พิณ , ระนาด , ฆ้องวง ฯลฯ ซึ่งเราจะได้เห็นท่านเล่นในงานที่มีวาระสำคัญ ลูกศิษย์ก็มีมาเรียนอยู่เนืองๆ เพราะความเป็นกันเอง ในวิถีที่เรียบง่ายของศิลปินพื้นบ้าน

คุณละเมียด นิลสุวรรณ ปราชญ์ในด้าน ขนมไทยโบราณที่มีสูตรส่วนผสม เป็นเอกลักษณ์ของท่านเองใคร ได้ลิ้มลองเป็นต้องติดใจในรสชาติ ที่มีเฉพาะที่นี่

คุณสมบัติ สายสาคร ปราชญ์ในด้าน เครื่องจักรกลการเกษตรและพืชอายุสั้นพวกผักต่างๆ

คุณสมชาย มั่งชูพันธ์ ปราชญ์ในด้าน ศาสนพิธี , พิธีกร ที่มีความสามารถในการใช้วาทศิลป์ซึ่งมักจะพบเห็นอยู่บ่อยๆในงานต่างๆ ของชุมชนและของส่วนราชการ

การสรุปถอดบทเรียน กิจกรรมที่เด่นของกลุ่ม ต.สามง่าม

กิจกรรมที่เด่นของกลุ่ม ต.สามง่าม วิชาหกิจโรงน้ำดื่มก็เป็นทางเลือกหนึ่ง ให้เห็นภาพว่าเกิดขึ้นมาได้ นั้น **บัญชีครัวเรือน** คือ หัวใจของกระบวนการเรียนรู้ ด้วยการตระหนักรู้จากตัวเอง ครอบครัว และชุมชน โดยการสังเคราะห์ข้อมูล จากรายจ่ายของครอบครัว ของแต่ละครอบครัว จนถึงภาพรวมของชุมชนในแต่ละชุมชน ข้อมูลที่ได้จาก**บัญชีครัวเรือน** คือปัจจัยนำส่ง ในการเขียนโครงการแต่ละโครงการ เพื่อมาพัฒนาชุมชนให้ พี่น้องของพวกเรา อยู่ดี กินดี มีสุขภาพดี ในวิถีของความพอเพียง เพื่อความยั่งยืนต่อไปในอนาคต

บทบาทและหน้าที่ ของคณะทำงานของ วิชาหกิจชุมชนโรงน้ำดื่มของ หมู่ 5 ต.สามง่าม

1. นายไพศิษฐ์ เลิศวิจิตรณ์ เป็นผู้ตรวจสอบ มีหน้าที่คอยตรวจสอบความถูกต้องของระบบงาน
2. นางจงกลณี นราแก้ว เป็นรองประธานทำหน้าที่ตัดสินใจแทน ในช่วงที่ประธานไม่อยู่
3. น.ส.มาริณี สันตนิพัทธ์ เป็นปฏิคมมีหน้าที่คอยต้อนรับและประสานงานกับประชาสัมพันธ์
4. นางญาดา ภักดีเจริญ เป็นประธาน มีหน้าที่รับผิดชอบและตัดสินใจในโรงน้ำทุกๆเรื่องแม้กระทั่งมาไยนับเงิน
5. น.ส.ชุตีรัตน์ ธนสมบัติ เป็นเลขานุการ มีหน้าที่คอยจดและรายงานวาระก่อนและหลังประชุม
6. นางเง็กจ วยรีน เป็นผู้ช่วยเลขานุการ มีหน้าที่คอยช่วยเลขานุการทำงานด้านเอกสาร
7. นายพรชัย ธนสมบัติ เป็นกรรมการและผู้ดูแลโรงน้ำทำความสะอาดถังกรองน้ำทุกๆ 7 วัน
8. นายพา เพ็ชรวงษ์ เป็นผู้ช่วยเหรียญ มีหน้าที่คอยดูแลการเงินรายรับ-รายจ่ายในช่วงที่เหรียญไม่อยู่
9. นายบุญให้ หวังเศรษฐกุล เป็นเหรียญ มีหน้าที่ทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของโรงน้ำดื่มและนำเงินไปเข้าบัญชี คณะทำงานทั้ง 9 คน ที่มีจิตอาสาลงมาช่วยงานในชุมชน แต่ละท่านไม่มีค่าตอบแทนใด นอกจากคนดูแลเท่านั้นที่ได้รับเงินเดือนๆละ 500 บาทน้อยนิดเหลือเกินช่วยๆกันไปก่อนทำนองนี้ รวยแล้วค่อยว่ากันใหม่ ส่วนท่านอื่นๆไม่มีค่าตอบแทน สามารถตรวจสอบความโปร่งใสได้

เริ่มดำเนินการให้บริการที่น่องตั้งแต่วันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2552 จนถึงปัจจุบัน มีการบริหารจัดการที่ไม่ยุ่งยาก คือทุกๆ 7 วัน จะมีการล้างระบบกรองน้ำ พร้อมทั้งไขกลองเก็บเงินและนำเงินไปฝากเข้าบัญชีโครงการ ตั้งแต่เปิดให้บริการจนถึงปัจจุบัน มีเงินในโครงการแล้ว ห้าหมื่นกว่าบาท และจะค่อยๆเพิ่มมากขึ้นในอนาคต ได้แนบบัญชีรายรับ-รายจ่าย ตลอดจนสมุดฝากเงินธนาคารมาให้ตรวจสอบ

ความเปลี่ยนแปลงที่เห็น

1. ประชาชนมีสุขภาพดีขึ้นเพราะได้ดื่มน้ำที่สะอาดจะสังเกตได้ว่าเมื่อนำน้ำไปต้มเพื่อชงนม หรือทำน้ำชา กาแฟหรืออื่นๆที่ใช้การต้มน้ำ จะพบว่าจะไม่มีตะกอนมาเกาะที่ก้นต้มเลยแม้แต่เล็กน้อย นี่ก็คือคุณภาพของน้ำที่ผลิตได้
2. สามารถช่วยลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนได้เพราะน้ำที่จำหน่ายให้กับที่น่องแค่ถังละ 5 บาท (ถัง 20 ลิตร) จากราคาที่จำหน่ายทั่วไป 10-20 บาท/ถัง
3. เกิดความรักในสมบัติของส่วนรวม เพราะได้ใช้บริโภคในราคาถูก
4. เกิดเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน จากการมาใช้บริการ
5. ประชาชนเริ่มมีการตื่นตัวมากขึ้น เพราะเห็นประโยชน์ที่ตนเองจะได้รับจากโครงการต่างๆ
6. เกิดความสุข เห็นรอยยิ้ม ความภาคภูมิใจ ที่นำมาประเมินค่ามิได้แม้จะชุมชนเล็กๆ
7. เกิดอาชีพทางเลือกคือนำน้ำไปจำหน่ายยังตำบลใกล้เคียงสร้างรายได้พอสมควร

กระบวนการกลุ่ม

1. มีการประชุมกันทุกๆ 2 เดือน
2. ให้เกียรติซึ่งกันและกันสามารถขอบัญชีรับ-จ่ายได้ทุกคน
3. สลับกันมาทำการทดสอบคุณภาพน้ำทุกๆ 7 วัน
4. ในการที่จะมาทำกิจกรรมที่โรงน้ำ เราจะมาอย่างน้อย 3 คนเสมอ
5. ทำป้ายแสดงรายรับ-รายจ่าย อย่างชัดเจนของแต่ละเดือน
6. ปรึกษาหารือกันเสมอๆ เมื่อพบปัญหา

รายงานความก้าวหน้า 11 ตำบล กับ ปัญหา อุปสรรค แนวทางการแก้ไข และการวางจังหวะก้าว

ที่	ตำบล	ความก้าวหน้าในแต่ละประเด็น	ปัญหาอุปสรรค	แนวทางการแก้ไข	ความต้องการให้การสนับสนุน	ทิศทางจังหวะก้าว	ผู้ประสานพื้นที่หลัก
1.	บางระกำ	<p>1.ด้านเกษตร มีการเตรียมพัฒนาเรื่องของนาข้าว และการคัดพันธุ์</p> <p>2.สิ่งแวดล้อม มีการดูแลรักษาคลอง และแม่น้ำทำนุ อย่างต่อเนื่องด้วยการเฝ้าระวัง และแบ่งพื้นที่ในการดูแล</p> <p>3.ระบบสุขภาพ มีระบบการตรวจเช็คสุขภาพประจำเดือน และมีกิจกรรมในการออกกำลังกาย และกิจกรรมสันตนาการ เพื่อเสริมสร้างสุขภาพะตำบล (ศาลาสว่างสุข)</p> <p>4. พัฒนาสถาบันองค์กรการเงิน และสวัสดิการ โดยการจักระบบการจัดการในองค์กรให้มีประสิทธิภาพ โดยการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง</p>	<p>1. เนื่องจากภารกิจ ตำบลมีประเด็นงานที่ หลากหลาย และมีเนื่อ งานกิจกรรมมาก ทำให้ การประสานการทำงาน ลำช้า เนื่องจาก บุคลากรไม่พอกับ ประเด็นงาน</p> <p>2.ระบบการจัดการ ยัง ไม่เข้าที่เท่าที่ควร สำหรับเนื่องานใน การบูรณาการเชิงพื้นที่ รูปธรรม</p>	<p>1.หาคนเพิ่ม โดยสร้างแกนจิตอาสา</p> <p>2.การพัฒนาศักยภาพแกนนำให้ เป็นวิทยากรที่สามารถสื่อสารได้</p> <p>3.การปรับระบบ และการบริหารจัดการ เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยง</p>	<p>-ต้องการให้เสริมหนุน กระบวนการพัฒนา กิจกรรมรูปธรรมที่ ต่อเนื่อง</p> <p>-การอบรมให้ความรู้เนื่อ งานเชิงประเด็น ที่เป็น งานวิจัยเชิงลึกเพื่อการ ปฏิบัติการ เช่น การคัด พันธุ์ข้าว และการ สนับสนุนช่องทาง การตลาดให้ขยายวงกว้าง</p>	<p>-การสร้างยุทธศาสตร์ เชิงประเด็น โดยการบูรณาการกลไกการจัดการ ความร่วมมือเชิงพื้นที่ และงานประเด็น</p>	<p>1.นายฉัฐวัฒน์ ชื่นอินทร์ งาม</p> <p>2.นายปิ่นนคร ปิ่นทองคำ</p>
2.	คลอง นกกระทง	<p>1.สภาองค์กรชุมชนมีการพัฒนา ศักยภาพ ทำความเข้าใจรวมทั้งทำแผน ชุมชน</p> <p>2.สวัสดิการชุมชนมีสมาชิกมาส้มคร เข้าเป็นสมาชิกทุกเดือน</p>	<p>-จิตอาสาข้งน้อย</p> <p>-ไม่เข้าใจบทบาท</p> <p>-ขาดความรู้</p>	<p>-การฝึกอบรม ทำความเข้าใจ</p> <p>-ศึกษาดูงาน</p> <p>-การพัฒนาศักยภาพผู้นำ</p>	<p>-อยากให้หน่วยงานภาคี จัดการฝึกอบรมให้ความรู้</p> <p>-การสนับสนุน งบประมาณต่อเนื่อง</p>	<p>-อยากให้ชุมชนได้ พัฒนา และมีศูนย์การ เรียนรู้ แหล่งเรียนรู้</p> <p>-ผู้นำมีจิตอาสาที่จะเข้า มาช่วยงานด้านชุมชน</p>	นางนกน้อย ศรีนวลมาก

		3.เกษตรมีการพัฒนาการทำเกษตรโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ทดแทนปุ๋ยเคมี 4.สิ่งแวดลอม คนในชุมชนรักษาดูแลสิ่งแวดลอมในชุมชนเป็นอย่างดี				เพิ่มขึ้น	
3.	หินมูล	-งานด้านการเกษตร นาข้าว และผักสวนครัว มีการทำปุ๋ยหมัก ชีวภาพ และอินทรีย์ เป็นการลดต้นทุนการผลิตภายในครัวเรือน และอาชีพ -ด้านอาชีพเสริม มีการพัฒนากลุ่มฝีมือแรงงาน ในด้านการทำน้ำยาเอนกประสงค์ -ด้านการรักษาสีแวดลอม มีการแบ่งบทบาทที่ในการดูแล และติดตามในเรื่องการเฝ้าระวังพื้นฟูแม่น้ำทำเงิน	1.ขาดคนทำงานจิตอาสา 2. การขาดทักษะในด้านการจัดการ 3. คนทำงานมีน้อย	1.การสร้างคนจิตอาสา และแกนอาสาสมัคร 2.การอบรมให้ความรู้ในเรื่องของการพัฒนาบ้านเกิด 3.การพัฒนาศักยภาพแกนนำชุมชน	1.ให้มีการอบรมพัฒนาศักยภาพแกนนำ 2.การเรียนรู้เชิงกระบวนการ และการติดตามที่ต่อเนื่อง	-การพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อให้เกิดความเข้าใจ และเชื่อมประสานกับหน่วยงาน ให้เกิดความร่วมมือ กับท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องและใกล้ชิด	1.นายปัญญา นิตยลาภสกุล
4.	สวนป่า	-มีการพัฒนายกระดับร้านค้าชุมชนอย่างต่อเนื่อง ด้วยการสร้างกลยุทธ์ในการขาย และดึงดูดลูกค้าไม่ให้ออกไปซื้อของนอกชุมชน -มีระบบการพัฒนาการจัดการด้านออมทรัพย์และสวัสดิการอย่างต่อเนื่อง	-ขาดคนทำงานจิตอาสา -งานพื้นที่มากคน คนทำงานหลักมีน้อย แต่มีผู้ตามมาก	-สร้างแกนรุ่นใหม่ และแกนจิตอาสาเพิ่มขึ้น -การใช้บุคคลต้นแบบนำร่องเพื่อการพัฒนา -การสร้างกิจกรรมรูปธรรม เพื่อเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดพลัง และขยายผล ในการสร้างคนทำงาน	-จัดอบรมให้ความรู้ในแต่ละประเด็นงาน ทั้งด้านเทคนิค วิธีการ กลยุทธ์ การในด้านการจัดการ อย่างเป็นระบบ ให้เกิดทักษะความชำนาญ -การศึกษาดูงาน	-สร้างตัวชี้วัด และยุทธศาสตร์ในแต่ละงาน ประเด็น -การวางบทบาทหน้าที่ให้กับแกนนำในแต่ละประเด็นให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้น	1.นายสุกฤษณ์ ติยาวิ 2.นางอำไพ หนูหอม

				เพิ่ม และการสร้างงานสร้างอาชีพ	-การเสริมหนุน กระบวนการเรียนรู้เพื่อ การพัฒนาที่ต่อเนื่อง จาก ส่วนกลาง		
5.	ทัพหลวง	<p>ความก้าวหน้าในแต่ละประเด็นงาน</p> <p>1.ประเด็นองค์กรการเงินและ สวัสดิการในตำบลมี 4 หมู่บ้านที่ ดำเนินการ มีสวัสดิการช่วยเหลือ สมาชิกอย่างครบถ้วน มีการประชุม ร่วมกันอย่างต่อเนื่องระหว่าง 4 หมู่บ้าน</p> <p>2.ประเด็นสวัสดิการวันละบาท ได้ ดำเนินการมา มีสมาชิกกว่า 319 คน มา จากหลากหลายตำบลและหลาย หมู่บ้าน ได้จัดสวัสดิการช่วยเหลือ สมาชิกไปแล้ว</p> <p>3.ประเด็นเกษตร มีการขับเคลื่อนเรื่อง กลุ่มปฎิชีวนภาพ การทำแปลงนาไร้ สารพิษ การปลูกผักไร้สารพิษ ทุกอย่าง นี้ ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีเงินปันผล คืนสมาชิก มีกำไรและมีรายได้ ให้ สมาชิกที่มาทำงาน</p> <p>4.ประเด็นวิสาหกิจชุมชน จัดทำโรง</p>	<p>-บางครั้งมีการทำงานที่ ลำบากมากไปหน่อย สำหรับแกนนำเพียงแค ่อยากมีหน้ามีตามี ตำแหน่งแต่ไม่ค่อยจะ ทำจริง</p> <p>-อบต.ไม่ค่อยให้ ความสำคัญเท่าที่ควร</p>	ใช้วิธีให้คนทำจริงมาทำให้เป็น ตัวอย่างแบบกลมกลืน เพื่อไป เปลี่ยนพฤติกรรมคนประเภทแรก	<p>-พัฒนาคน -สนับสนุนให้ตรงจุดที่ ชุมชนต้องการ</p>	เชื่อมโยงกลุ่มต่าง ๆ เข้า ด้วยกัน ให้แกนนำ สามารถเชื่อมโยง กิจกรรมต่าง ๆ เข้า ด้วยกันให้ได้ เพื่อไป เสริมพลังให้กลุ่มแต่ละ กลุ่มเข้มแข็ง	น.ส.อรุณี พุทธิรักษา

		ผลิตน้ำดื่ม ดำเนินการได้ไม่ดี แต่ก็มีงาน มีเงินปันผล มีสวัสดิการให้คนในหมู่บ้าน					
6.	บางช้าง	-ด้านการเกษตร มีการทำปุ๋ยหมักชีวภาพ อินทรีย์ เพื่อลดต้นทุนการผลิตในครัวเรือน และอาชีพ (สวนผลไม้ ฝรั่ง ชมพู่) พืชผักสวนครัว และกล้วยไม้ เป็นการลดการใช้สารเคมี และพื้นฟูรักษาสิ่งแวดล้อม และกุศลอง -มีการพัฒนาอบรมให้ความรู้กับเด็กและเยาวชน อย่างต่อเนื่อง โดยมีการประสานร่วมกับหน่วยงาน บ้าน วัด โรงเรียน เป็นการสร้างปัญญา นำความรู้เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชน และยกระดับการสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวและชุมชน -มีการพัฒนาศักยภาพการจัดการในเรื่องของสวัสดิการกองทุนวันละบาท มีสมาชิกเพิ่มขึ้น และมีการประชุมอย่างต่อเนื่อง	-คนทำงาน น้อย -การกุ่มสภาพพื้นที่และการติดตามไม่ต่อเนื่องเท่าที่ควร	-สร้างแกนนำ และวิทยากรชุมชนเพิ่มขึ้น -การสร้างรูปแบบการจัดการ โดยการประสานร่วมกับภาคีเครือข่ายให้เกิดการขยายผลและเชื่อมโยง	-สนับสนุนการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องในด้านการติดตามและประเมินผล โดยมีนโยบายการประสานงานร่วมกับ อบต. -การอบรมให้ความรู้กับแกนนำ ในเรื่องต่างๆ เพื่อเป็นแรงกระตุ้นคนทำงาน	-การสร้างตัวชี้วัดของแต่ละกลุ่มงานประเด็น ให้เกิดรูปธรรมที่ชัดเจนมากขึ้น	1. นายสมมาตร เทียมถนอม 2. ทีมงาน อบต.
7.	ดอนข่อย	-ด้านการเกษตรพึ่งตนเอง มีการลด	-คนทำงานจิตอาสา น้อย	-สร้างคนรุ่นใหม่ให้เป็นนักการ	-อบรมให้ความรู้ในด้าน	-การบูรณาการกลไก	1. น.ส.ปิ่น รุจยากรกุล

		<p>ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน การปลูกผักสวนครัว และทำน้ำหมักชีวภาพ ปุ๋ยอินทรีย์ เพื่อลดต้นทุนการผลิตในครัวเรือน และการประกอบอาชีพ</p> <p>-การจัดการด้านสภาพองค์กรชุมชน มีการพัฒนาเครือข่าย และเสริมหนุนกระบวนการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง และวางบทบาทหน้าที่ และความชัดเจนของสภาพองค์กรชุมชน อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง</p>	<p>-งานมาก แต่แกนประสานงานหลักมีน้อยไม่พอกับการทำงานในพื้นที่</p> <p>-กระบวนกลุ่ม มีการรวมตัวได้ในบางพื้นที่ บางหมู่ (ยังไม่ได้ในระดับตำบล)</p> <p>-การประสานความร่วมมือกับท้องถิ่น ยังขาดความชัดเจน</p>	<p>จัดการ และนักเชื่อมประสานในพื้นที่ และท้องถิ่น</p> <p>-การสร้างวิทยากรชุมชนให้มีประสิทธิภาพ</p> <p>-การพัฒนากิจกรรมรูปธรรมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง และยกระดับการพัฒนาให้ชัดเจน โดยประสานความร่วมมือกับหน่วยงานและท้องถิ่นให้เกิดการบูรณาการ</p>	<p>การประกอบอาชีพเสริม</p> <p>-การอบรมพัฒนาศักยภาพแกนนำในเรื่องของการติดตาม การถอดองค์ความรู้</p> <p>-การศึกษาดูงาน เพื่อเสริมสร้างและกระตุ้นพลังของคนทำงาน และนำมาปรับใช้</p>	<p>การจัดการพื้นที่รูปธรรม โดยการประสานเชื่อมแผนงานกับหน่วยงานและอบต.</p>	
8.	คลองโยง	<p>-มีการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ด้านการเกษตรในโรงเรียน โดยมีการประสานงานร่วมกับหน่วยงาน ครู นักเรียน เครือข่ายผู้ประกอบการ ทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ การทำพืชผักสวนครัว และการทำแปลงสาธิตเพื่อการพัฒนาต้นแบบ</p> <p>-การจัดการสวัสดิการกองทุนวันละบาท มีกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและมีสมาชิกเพิ่มขึ้น</p> <p>-</p>	<p>-คนทำงานจิตอาสาน้อย</p> <p>-แกนประสานงานหลักมีน้อย กว่างาน ทำให้ไม่สามารถกระจายการทำงานให้เกิดความครอบคลุม</p>	<p>-พัฒนากิจกรรมรูปธรรมให้เกิดการส่งผล เพื่อเป็นแรงกระตุ้นให้มีคนเข้าร่วมกิจกรรม และสร้างแกนนำรุ่นใหม่เพิ่มขึ้น</p> <p>-การอบรมพัฒนาศักยภาพแกนนำอย่างต่อเนื่อง</p>	<p>-การสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้และงบประมาณที่ต่อเนื่อง</p> <p>-ให้ความรู้ในเรื่องของการจัดการความรู้ การติดตาม ประเมินเพื่อการพัฒนาและสร้างเสริมทักษะคนทำงาน</p>	<p>-สร้างตัวชี้วัดในแต่ละประเด็น</p> <p>-การสร้างแผนงานให้เป็นแผนร่วมกับหน่วยงาน รร.และเทศบาล ในการประสานความร่วมมือแบบการมีส่วนร่วม</p>	1.นายโชติ สายยืนยง
9.	ห้วยด้วน	<p>-มีกิจกรรมด้านวัฒนธรรม ซึ่งเป็นวิถี</p>	<p>-ยังขาดแกนประสาน</p>	<p>-สร้างแกนนำรุ่นใหม่ และ</p>	<p>-การจัดอบรมพัฒนา</p>	<p>-การสร้างยุทธศาสตร์</p>	1.นายบุญเรือง ปาแสนกุล

		ชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งจะมีเรื่องของการณรงค์ ฟื้นฟูวัฒนธรรม ประเพณี -มีการพัฒนาประเด็นสวัสดิการกองทุน บุญวันละบาท มีสมาชิกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง -ด้านการเกษตรและรักษาสิ่งแวดล้อม มีการขยายเครือข่ายในการทำน้ำหมักชีวภาพ ไโฮโมน และปุ๋ยอินทรีย์ ใช้ทดแทนเคมี เพื่อการบริโภคที่ปลอดภัย และรักษาสิ่งแวดล้อม พื้นที่ส่วนใหญ่ทำนา ผักสวนครัว และนาบัว	หลักในการพัฒนางาน ประเด็น และการจัดการเชิงพื้นที่ -ขาดแกนอาสารุ่นใหม่ (คนหนุ่ม-คนสาว) -คนทำงานจิตอาสายังมีน้อย	พัฒนาศักยภาพ ให้เป็นนักเชื่อม และนักการจัดการ -อบรมให้ความรู้ในด้านเทคนิค และวิธีการเสริมหนุน กระบวนการเรียนรู้และการจัดการกลไกพื้นที่	ศักยภาพแกนนำชุมชน และสร้างวิทยากรชุมชนอย่างต่อเนื่อง -การสนับสนุนงบประมาณที่ต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างแผนการพัฒนาระบบการเรียนรู้เชิงบูรณาการ	ตำบลบูรณาการและสร้างตัวชีวิต	2.นางสาวเสาวนีย์ บุตรดี
10,11.	สามง่าม/ลูกบัว (ตำบลฝาแฝด)	-การทำบัญชีนั้นบางกลุ่มบางสาขางาน ถือว่ามีความพัฒนาไปในทางที่ดีเพราะมีการขยายงาน พัฒนางานไปสู่จุดเป้าหมายได้มากขึ้น แต่ก็มีบางคนอาจจะหลุดจากการติดตามไปบ้าง -ด้านการเกษตร อินทรีย์ เป็นการลดต้นทุนการผลิต ส่วนใหญ่จะปลูกพืชผักสวนครัวรั้วกินได้ เหลือแล้วจึงขาย กับการทำน้ำหมักชีวภาพ เพื่อลด	- สมาชิกกลุ่มยังไม่ให้ความสำคัญของการประชุม -ยังไม่มีการสรุป สักดถอดบทเรียนในบัญชีมาพูดคุยกันมากนัก -สมาชิกยังมองบทบาทของบัญชีครัวเรือนกับอนาคตของเขาไม่ออก นอกจากเรื่องรายรับกับรายจ่าย	-ต้องให้สมาชิกให้ความสำคัญในการเข้าร่วมประชุมอย่างต่อเนื่อง โดยเสนอแนวทางแก้ไขปัญหา และให้ความสำคัญเป็นรายบุคคล -ต้องมีการทำการบ้านและลงพื้นที่ของทีมงานจังหวัดในการถอดบทเรียนของทีมตำบล สร้างแรงขับเคลื่อน -ต้องมีคำตอบกับสมาชิกในบทบาทของผู้ทำบัญชีอย่างชัดเจน	-การสนับสนุนที่ต่อเนื่อง -เสริมหนุนกระบวนการเรียนรู้ในเรื่องของการติดตาม และประเมินผล	-ก่อตั้งสวัสดิการกองทุนบุญวันละ 1 บาทให้สำเร็จ	1.นายสุทัศน์ สามสีเนียม 2.นายบุญให้ หวังเศรษฐกุล 3.นายสมชาย มั่งชูพันธ์

	<p>การใช้เคมี</p> <p>-ด้านวิสาหกิจชุมชน มีการขยายงาน เครือข่าย เรือยนต์น้ำดื่ม และหาช่องทาง การตลาดเพิ่มขึ้น</p> <p>-มีการทำเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ</p> <p>-ด้านพลังงานทดแทน มีการผลิตถ่าน ที่ได้จากเตาเผาถ่าน และน้ำส้มควันไม้</p>	<p>-ขาดการติดตามและลง พื้นที่ของทีมงาน จังหวัด</p>	<p>-คุณรู้ปัญหาแล้วจะแก้อย่างไร</p>			
--	--	--	-------------------------------------	--	--	--

การสังเคราะห์ข้อมูลบัญชีครัวเรือน

ประเด็นการพัฒนา	11 ตำบล ก้าวหน้า											หมายเหตุ
	บาง ระกำ	หินฆูล	คลอง นกฯ	ห้วย ด้วน	สามง่าม	ลำลูก บัว	บางช้าง	คลอง โยง	สวน ปาน	ทัพหลวง	ดอนข่อย	
-สวัสดิการชุมชน และการ ออม	✓ ✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
- ร้านค้าชุมชน	✓						✓		✓	** (รวมซื้อ รวมใช้)		
-ออมทรัพย์/-สวัสดิการ -กลุ่มแปรรูปวิสาหกิจ 5.วัฒนธรรมประเพณี	✓**		✓		✓**	✓**		✓	✓	✓**		มีการแปรรูปผลิตผลทางด้าน การเกษตร และ(น้ำดื่ม**)
-ประเพณี/ผู้สูงอายุ	✓	✓	✓	✓(**)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓(**)	**ชาติพันธุ์

ประเด็นการพัฒนา	11 ตำบล ก้าวหน้า											หมายเหตุ
	บาง ระกำ	หินมูล	คลอง นกฯ	ห้วย ด้วน	สามง่าม	ลำลูก บัว	บางช้าง	คลอง โยง	สวน ปาน	ทัพหลวง	ดอนข่อย	
-เด็กและเยาวชน	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓		✓	เครือข่ายเด็กและเยาวชนสัญจร 60-80 คน
6.สิ่งแวดล้อม (ลุ่มน้ำ/ขยะ)	✓**	✓	✓		**		✓	✓		**		** ขยะ
-แผนพลังงานทางเลือก	✓		ปี 54		✓	✓			✓	ปี 54		
7. ระบบบริหารจัดการ ท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วม (อปท./อบต.)	✓ ₊	✓ ₋	✓ ₊	✓ ₊	✓	✓	✓ ₊	✓	✓ ₊	✓ ₋	✓ ₋	✓ ₊ ดี/ ✓ ₋ ปรับ
-ศูนย์การเรียนรู้ต้นแบบ และมีระบบการบริหาร จัดการที่ดี	✓ ₊₊	✓ _*	✓ ₊₊	✓ ₊₊	✓ ₊₊	✓ ₊₊	✓	✓ ₋	✓ ₊₊	✓ ₊₊	✓ _*	* ระดับหมู่บ้าน ดี ++ ดี (กลไกการจัดการดี) ✓ พอใช้ / - ปรับ

แผนเชื่อมงบประมาณกับหน่วยงาน และภาคีพัฒนา จังหวัดนครปฐม ปี 52-53

ที่	ตำบล	จังหวัด	โครงการ	งบประมาณ	แหล่งทุน	หมายเหตุ
1.		นครปฐม	- งานมหาธีรราชเจ้า และ วัฒนธรรมจังหวัด	90,000.-	สคด.	- งานเฝ้าระวัง รมรงค์ งานวัฒนธรรมจังหวัด
			- รมรงค์ และเฝ้าระวัง เครือข่าย องค์กรงดเหล้า	100,000.-	สคด.	- เทศกาลเข้าพรรษา
			- อบรมให้ความรู้เรื่อง พรบ.	30,000.-	สคด.	- เวทีให้ความรู้ความเข้าใจเรื่อง กม./พรบ.
2,		นครปฐม	หลักประกันสุขภาพ และรับเรื่อง ร้องเรียน	120,000.-	สปสช.	งบเขต และงบภาค เรื่องของการป้องกันโรคตามโครงการ นวัตกรรมสร้างสุขภาพ
			กองทุนสุขภาพตำบล 51 ตำบล	-	สปสช./อบต.	เชื่อมกับแผนงานอบต. (ถัวเฉลี่ยค่า หัวประชากร) x 37.50 และ 40 บาท และสมทบทุนจากอบต.10-50% ตามขนาด อบต
3.		นครปฐม	สร้างเครือข่ายเพื่อนทีวีไทย	90,000.-	Tv.thai	เวทีทำความเข้าใจ เรื่อง พรบ. และการสำรวจความคิดเห็น และรับสมัครสมาชิกเครือข่าย 16 ประเด็น
4.		นครปฐม	เวทีสร้างการเรียนรู้ในระดับ จังหวัด	50,000.-	สบท.	ให้ความรู้ความเข้าใจในระดับจังหวัดที่ รร.เวล

			สร้างเครือข่ายขยายผล เครือข่าย คุ้มครองผู้บริโภคในกิจการ โทรคมนาคม /การจัดทำสื่อ	56,000.-	สบท.	การเตรียมความพร้อมการขยายศูนย์รับเรื่องร้องเรียน ปี 54
5.	สวนป่า		-แผนพลังงานทดแทน -แผนวิสาหกิจชุมชน	280,000.- (ประมาณการ)	พลังงานจังหวัด	-สร้างการเรียนรู้ เชื่อมแผนงบประมาณ 4 ปี 53-56
	มหาสวัสดิ์		-แผนวิสาหกิจชุมชน	500,000.-	พลังงานจังหวัด	-สนับสนุนกระบวนการกิจกรรมการแปรรูป ใช้พลังงาน ทางเลือก
	บางระกำ		-แผนวิสาหกิจชุมชน	500,000.-	พลังงานจังหวัด	-สนับสนุนกระบวนการกิจกรรมการแปรรูป ใช้พลังงาน ทางเลือก
	ห้วยหมอนทอง		-แผนพลังงานทดแทน	280,000.-	พลังงานจังหวัด	สร้างการเรียนรู้ เชื่อมแผนงบประมาณ 4 ปี 53-56
	ลำเหย		-แผนพลังงานทดแทน	280,000.-	พลังงานจังหวัด	สร้างการเรียนรู้ เชื่อมแผนงบประมาณ 4 ปี 52-55
	ลานตากฟ้า		-แผนพลังงานทดแทน	280,000.-	พลังงานจังหวัด	สร้างการเรียนรู้ เชื่อมแผนงบประมาณ 4 ปี 52-55
	ธรรมศาลา		-แผนพลังงานทดแทน	280,000.-	พลังงานจังหวัด	สร้างการเรียนรู้ เชื่อมแผนงบประมาณ 4 ปี 51-54
	กระทุ่มล้ม		-แผนพลังงานทดแทน	280,000.-	พลังงานจังหวัด	สร้างการเรียนรู้ เชื่อมแผนงบประมาณ 4 ปี 51-54
	สามง่าม		แผนพลังงานทดแทน	280,000.-	พลังงานจังหวัด	สร้างการเรียนรู้ เชื่อมแผนงบประมาณ 4 ปี 52-55
	ลำลูกบัว		แผนพลังงานทดแทน	280,000.-	พลังงานจังหวัด	สร้างการเรียนรู้ เชื่อมแผนงบประมาณ 4 ปี 52-55
	ทัพหลวง		แผนพลังงานทดแทน	280,000.-	พลังงานจังหวัด	สร้างการเรียนรู้ เชื่อมแผนงบประมาณ 4 ปี 54-57
	คลองนกกระทุง		แผนพลังงานทดแทน	280,000.-	พลังงานจังหวัด	สร้างการเรียนรู้ เชื่อมแผนงบประมาณ 4 ปี 54-57
6.		นครปฐม	ยุทธศาสตร์จังหวัด	1,500,000.-	พอช.	เสริมสร้างการเรียนรู้และงานประเด็นตามแผนงานยุทธ

						ศาสตร์จังหวัด 13 งานประเด็น
			แผนงานสภาองค์กรชุมชน 10 ตำบลและงบบริหาร	100,000.-	พอช.	รอบ 1
			แผนงานสภาองค์กรชุมชน 21 ตำบล และงบบริหาร	450,000.-	พอช.	รอบ 2
			แผนงานสภาองค์กรชุมชน 40 ตำบล และงบบริหาร	2,300,000.-	พอช.	รอบ 3
			แผนงานพัฒนาศักยภาพแกนนำ ประชคมจังหวัด	300,000.-	พอช.	ปี 52 (บูรณาการแผนการทำงานร่วมกับ สภช.)
			แผนงานพัฒนาศักยภาพแกนนำ และการจัดการกลไกจังหวัด	300,000.-	พอช.	ปี 53 (บูรณาการแผนการทำงานร่วมกับ สภช.)
7.	บางระกำ		แผนงานสร้างสุข	15 ล้าน	สสส.	สร้างเครือข่ายสร้างสุข 60 ตำบล (เขตพื้นที่ ภาคกลาง) 3 ปี
8.	บางระกำ		แผนงานวิสาหกิจแปรรูปกลุ่ม สตรี	7-800,000.-	สพศ.ที่ 18 และ กสน.	การส่งเสริมการสร้างงาน สร้างอาชีพ

บทที่ 4 บทเรียน และข้อค้นพบ

ภาพรวมของการขับเคลื่อนตามแผนงาน โครงการความร่วมมือ เพื่อแก้ปัญหาความยากจน พัฒนาสังคม และสุขภาพฯ จังหวัดนครปฐม มีเป้าหมาย และแนวคิดเพื่อการขับเคลื่อนตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ฯ ในการประสานความร่วมมือ เพื่อการหนุนเสริมให้เกิดตำบลเข้มแข็ง และการขับเคลื่อนแผนงานเชิงบูรณาการร่วมกับภาคีและหน่วยงาน โดยใช้บัญชีครัวเรือน เป็นกระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาตนเอง/ชุมชน การพัฒนากระบวนการค้นพบว่า ในฐานะการเรียนรู้ สามารถนำปัญหาต่างๆ มาจัดการให้เป็นระบบกับการแก้ปัญหาเชิงบูรณาการ เกิดกระบวนการเรียนรู้ และการจัดการงานประเด็นต่าง ๆ ที่เกิดจากแผนความต้องการของชุมชน โดยมีกลไกการจัดการ เพื่อยกระดับองค์การการเรียนรู้ และการสร้างทีม เป็นการกระจายคนทำงาน และบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ การพัฒนาเครือข่าย ตลอดจนการถอดบทเรียน การจัดการความรู้ ชุดประสบการณ์ และการสกัดองค์ความรู้ใหม่ นำสู่นวัตกรรมให้เป็นงานวิจัยเชิงลึกในการแก้ปัญหา และปฏิบัติได้จริง

แผนการขับเคลื่อน เน้นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนา และนำสู่การปฏิบัติ ทั้งด้านการปรับเปลี่ยนวิถีคิด และพฤติกรรม อันจะนำไปสู่ความยั่งยืน โดยเน้นให้ชุมชนได้ฝึกทักษะ และการปฏิบัติด้วยตนเอง มีการปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนเครือข่าย มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน แบบกระบวนการมีส่วนร่วม และศึกษาจากประสบการณ์จากบุคคลต้นแบบ พื้นที่ต้นแบบ และนำมาปรับประยุกต์ใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ กระบวนการเรียนรู้จากกิจกรรมต่างๆ ทำให้ได้ฝึกค้น การรวบรวม การตั้งโจทย์ ตั้งคำถาม และหาคำตอบ ซึ่งเป็นแนวทางการแก้ปัญหา และการสร้างความรู้ให้กับตนเอง และชุมชน เกิดแผนและความต้องการ โดยมีหลักการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

กระบวนการเรียนรู้บัญชีครัวเรือน สู่สุขภาพ ในหลากหลายมิติ ด้วยการสรุปถอดบทเรียน คุณค่า และการจัดการความรู้ ในการแก้ปัญหา และสร้างภูมิคุ้มกัน

1. กระบวนการเรียนรู้ในเรื่องจิตอาสา

จิตอาสา หมายถึง ความตระหนักรู้ และมีแนวทางปฏิบัติที่แสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นการเอื้อระ เออาภาระของสังคม มาเป็นพลังในการขับเคลื่อน เพื่อประโยชน์สุขของชุมชน ท้องถิ่น และสังคม โดยรวม ในสถานการณ์ที่ประชาชน ต่างได้รับผลกระทบจากความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสังคม ปัญหาครอบครัว ตลอดจนวิกฤตจากสิ่งแวดล้อม และอื่นๆ คือจุดเริ่มต้นของการขาดซึ่งจิตสานึกสาธารณะ

“จิตอาสา คุณค่าของการกระทำดีต่อสังคมโดยรวม” เป็นการส่งเสริมให้เด็กเยาวชน ประชาชน เรียนรู้การทำความดี การมีจิตอาสา เพื่อการพัฒนาที่เริ่มต้นจากตนเอง ครอบครัว ชุมชน และกรณีศึกษา ที่เป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อเป็นแรงกระตุ้นให้ปัจเจก กลุ่มเครือข่ายองค์กร ได้มีแรงผลักดันในการทำงาน ประสาน

ความร่วมมือ เพื่อมุ่งเน้นการสร้างสังคมพอเพียงอย่างมีคุณธรรม โดยมีฐานการเรียนรู้ในด้านจริยธรรม คุณธรรม เพื่อเป็นแบบอย่างในการ“ พัฒนาคุณธรรมชุมชน ” เป็นการสร้างคุณค่าความเป็นคนดี ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ด้วยการสร้างเกณฑ์ของบุคคลที่มีจิตอาสา จากกระบวนการมีส่วนร่วมที่คนในชุมชน โดยออกแบบเกณฑ์ความคิดและตัวชี้วัดภายใต้บริบทชุมชนด้วยกระบวนการและกลไกการทำงานของพื้นที่ โดยยึดพื้นที่เป็นตัวตั้ง การใช้ความเป็นจิตอาสา ปัญญา นำความคิด ซึ่งอาจจะได้รับการหนุนเสริมกระบวนการจากแหล่งทุน และงบประมาณ เป็นเครื่องค้ำประกัน คุณค่าของความสำนึกดี เพื่อประโยชน์สุขของส่วนร่วม

รายชื่อ บุคคลจิตอาสาดีเด่น

1. นางสาวเนตรนภิส แซ่เอี้ยว
2. นางฉลอง ปิ่นทองคำ
3. นางเคลือวัลย์ สามงามอินทร์
4. นางอำไพ หนูหอม
5. นายปัญญา นิตยลาภสกุล
6. นางสาวปานิศรา จำปาโชติ
7. นางสาวอุบล ศรีพุ่มไฉ่
8. นายสมชาย มั่งชูพันธุ์
9. ครูบุญเรือง ปาแสนกุล
10. ครูโชติ สายยืนยง
11. นายสมมติ ปฐมจินดา

2. กระบวนการเรียนรู้ จากการเรียนรู้บัญชีครัวเรือน ผู้เศรษฐกิจพอเพียง

กระบวนการเรียนรู้บัญชีครัวเรือน เป็นการเรียนรู้เพื่อตระหนักรู้จักตนเอง ครอบครัว และชุมชนท้องถิ่น รู้อย่างเท่าทันต่อสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคม อีกทั้งยังสามารถกำหนดอนาคตของตนเอง ได้อย่างมีกระบวนการ ด้วยการฟัง และการสร้างนิสัยด้วยการออม โดยเริ่มต้นด้วยตัวเอง นำสู่การขยายผลสู่ชุมชน โดยเข้าหลักสูตรการเรียนรู้ โรงเรียนแก่นจน คนพอเพียง ซึ่งจากตัวเลขรายรับ เพียง 6 เดือน 147 ล้านบาท รายจ่าย 143 ล้านบาท หนี้สิน 72 ล้านบาท และดอกเบี้ย จำนวน 6,382 ล้านบาท ที่ไหลออกนอกชุมชน ช่วยกระตุ้นให้คนในชุมชนมีแรงผลักดัน ที่ระเบิดจากข้างใน มาร่วมกันค้นหา

ทางออก และหาแนวทางการแก้ปัญหา ที่รายได้ กับรายจ่าย ไม่สมดุลกัน ภาวะหนี้สินทั้งในระบบนอกระบบ ที่ทำให้เงินดอกเบี้ยไหลออกจากชุมชนซึ่งมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกวัน ชุมชนจึงหันมาค้นหาวิธีการ “ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ด้วยการสร้างเสริมประกอบสัมมาชีพ และการออม” การลดรายจ่าย เน้นการลดรายจ่ายในชีวิตประจำวัน ด้วยการลดต้นทุนการผลิตในครัวเรือน และในการประกอบอาชีพ เช่น “การปลูกทุกอย่างที่กิน กินทุกอย่างที่ปลูก” และการส่งเสริมด้านเศรษฐกิจในครัวเรือน เพื่อสร้างระบบฐานอาชีพให้มีความมั่นคง และลดรายจ่าย ด้วยการลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นและฟุ่มเฟือย : ซึ่งการเพิ่มรายได้ ด้วยการสร้างงานสร้างอาชีพในครัวเรือน และกระบวนการกลุ่ม การบริโภคสินค้าที่ปลอดภัยที่ผลิตในชุมชน การผลิตใช้เอง เช่น การรวมกลุ่มทำน้ำดื่ม การทำน้ำยาอเนกประสงค์ การรวมซื้อ รวมใช้ และ การทำปุ๋ยหมัก อินทรีย์ชีวภาพ เป็นต้น และการออม ที่สามารถลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น และฟุ่มเฟือย อาทิ การลดรายจ่ายด้วยการ ลดการเล่นหวย ลดอบายมุขต่างๆ และการซื้อสุรา เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ บุหรี่ ยาสูบ ก็จะนำสู่การออม และผลทางตรง-ทางอ้อม ซึ่งจะทำให้สุขภาพกาย จิตใจ แข็งแรง เบิกบาน เป็นการปรับวิถีคิดและพฤติกรรมได้ อย่างเป็นรูปธรรม และมีคุณค่า อีกทั้งยังเป็นแบบอย่างให้กับชุมชน ได้เรียนรู้สู่การขยายผล ในเรื่องของการลดหนี้ได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ยึดเป็นแนวทางถือปฏิบัติ นำสู่การแก้ไขได้อย่างมีเป้าหมาย

รายชื่อบุคคลต้นแบบการลดหนี้ดีเด่น

1. นายสมเกียรติ สุนทรอำไพ (ทำสวนมะติ ปลอดภัย)
2. นางศิริโสภา บุญเรืองยศศิริ (ทำน่านมข้าวโพด และขนม)

กระบวนการเรียนรู้ นำสู่การจัดการระบบสุขภาพชุมชน

ผลจากการเก็บบัญชีครัวเรือน นอกจากจะทำให้เราทราบถึงรายรับ รายจ่าย และหนี้สิน เรายังสามารถพยากรณ์ในฐานการสร้างสุขภาพชุมชนได้อย่างเป็นรูปธรรม การสร้างกระบวนการเรียนรู้แบบการมีส่วนร่วมของชุมชน การปรับแนวคิดการดูแลสุขภาพชุมชน นอกจากการออกกำลังกาย เป็นการดูแลสุขภาพชุมชน แม้แต่การสร้างเสริมในเรื่องของการเลือกซื้อเลือกใช้ เพื่อการบริโภค และอุปโภค ซึ่งล้วนแต่มีความสัมพันธ์กับระบบสุขภาพของชุมชน อาทิ การบริโภคอาหารปลอดภัย ปลูกผักสวนครัวรั้วกินได้ และการลด ละ เลิก การใช้สารเคมี หันมาใช้อินทรีย์ชีวภาพ ซึ่งจะนำไปสู่ในเรื่องระบบนิเวศน์ ทำให้เกิดความสมดุล ทั้งธรรมชาติ และร่างกาย จิตใจ และการดูแลป้องกันสุขภาพอย่างถูกวิธี กระบวนการเรียนรู้และการเตรียมการขั้นพื้นฐานในเรื่องการดูแลสุขภาพร่างกาย จากโรคติดต่อ และโรคไม่ติดต่อ

ตลอดจนการตรวจเช็คสุขภาพ การตรวจหาสารพิษในร่างกาย (โดยเฉพาะ การตรวจหาสารพิษในเลือดของกลุ่มเกษตรกร และการตรวจสารปนเปื้อนในอาหาร เป็นต้น) ตลอดจนการณรงค์ ลด ละ เลิก เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งส่งผลให้สุขภาพแข็งแรง และมีเงินออมมากขึ้น อีกทั้งยังเป็นการเฝ้าระวัง และดำเนินแผนงานตาม กฎหมาย และ พรบ.ว่าด้วยการบังคับใช้การจำหน่าย และข้อห้ามของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในสถานที่กำหนด อาทิ วัด โรงเรียน หอพัก และสถานที่หน่วยงาน และราชการ และการขายลด แลก แจก แถม และการกำหนดเวลาจัดจำหน่าย ตลอดจนข้อกำหนดต่างๆ ส่งผลให้ลดอุบัติเหตุ (จากเมาไม่ขับ) และลดปัญหาสังคมได้มากขึ้น (เชื่อมแผนงานจาก สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า สกล.) โดยการเชื่อมประสานความร่วมมือกับในการทำงานเชิงบูรณาการร่วมกับ สสจ. ศูนย์คุ้มครองป้องกันโรคติดต่อ และไม่ติดต่อ เครือข่าย อสม. อนามัย โรงพยาบาล และกองทุนสุขภาพชุมชน แผนหลักประกันสุขภาพ (สปสช.) ให้เป็นแผนบูรณาการร่วมกับท้องถิ่น และหน่วยงาน ซึ่งต้องสานตาดำเนินและสร้างความสัมพันธ์ในการทำงานร่วม เพื่อให้เป็นแผนพัฒนาระบบสุขภาพที่ยั่งยืนในอนาคต

มีการเสริมหนุนและเชื่อมกับ โครงการกองทุนสุขภาพตำบล (เชื่อมแผนงานกับ หลักประกันสุขภาพ และท้องถิ่น) โดยการรับงบประมาณสนับสนุน และงบประมาณจาก อบต.ท้องถิ่น

ข้อค้นพบ พบว่า การบูรณาการแผนงานร่วมกับหน่วยงาน ทั้งภาครัฐ และแหล่งทุน เป็นส่วนหนึ่งของแผนงานการขับเคลื่อนพลังของชุมชน เป็นการสร้างความสัมพันธ์ และการประสานความร่วมมือเพื่อการวิจัย และพัฒนา เกิดตำบลสุขภาวะ และสามารถจัดระบบกลไกการจัดการร่วมกับหน่วยงานได้เป็นอย่างดี และเป็นต้นแบบของกรณีศึกษา เพื่อให้ตำบลอื่นได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในเรื่องของการสร้างเสริมสุขภาพ และการคิดค้นนวัตกรรมใหม่ เพื่อการพัฒนา อาทิ **ศาลาสว่างสุข ตำบลบางระกำ มีเวทีแลกเปลี่ยนรู้ร่วมกันทุกวันที่ 10 ของเดือน ซึ่งในแต่ละหมวดของการสร้างเสริมสุขภาวะจะมีฐานการเรียนรู้ และสามารถสื่อสารได้อย่างเป็นรูปธรรม เช่น การแพทย์แผนไทย อาหารสุขภาพ พืชผักบำรุงธาตุตามราศี อาหารสมุนไพร และปลูกผักสวนครัวข้างรั้วกินได้ ปลูกสมุนไพรให้เป็นผู้ยาข้างบ้าน การออกกำลังกายด้วยไม้พลอง การดนตรีบำบัด ศูนย์การเรียนรู้ตำบลทัพหลวง (พี่น้องสองตำบล) เป็นเรื่องของครัวเรือนต้นแบบของการรักษาสุขภาพ และทั้งการลดต้นทุนการผลิต และการแปรรูปเพื่อการอุปโภค และบริโภค ปราศจากสารพิษ เป็นการใช้อินทรีย์-ชีวภาพ และการรวมกลุ่ม เพื่อนช่วยเพื่อน เป็นศูนย์การเรียนรู้ที่ค่อนข้างครบวงจร ของการสร้างสุขภาวะ มีการประชุมทุกวันอาทิตย์ที่ 4 ของเดือน มีระบบตั้งแต่ การดูแลรักษาสุขภาพ การเรียนรู้เรื่องอินทรีย์-ชีวภาพ สมุนไพร ธนาคารต้นไม้ บ้านดิน ด้านสังคม มีมิติของการออม และสวัสดิการ ตลอดจนการรักษาสิ่งแวดล้อม : การตระหนักรู้ร่วมกัน ทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีกับหน่วยงาน ภาคีพัฒนา และแหล่งทุน การเห็นคุณค่าของกระบวนการมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของพื้นที่ร่วมกัน การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริโภคที่ปลอดภัย การรู้จักบริโภคพืชผักสมุนไพรที่มีสรรพคุณทางยาเพื่อการดูแลและป้องกันโรค ทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น **สิ่งแวดล้อมได้รับการอนุรักษ์และฟื้นฟู** เนื่องจากมีการลด ละ เลิก สารเคมี และหันมาใช้อินทรีย์-ชีวภาพ มากขึ้นตามลำดับ**

ตารางกองทุนสุขภาพชุมชนตำบล จังหวัดนครปฐม เชื่อมกับหลักประกันสุขภาพ (สปสช.) เขต 5 ราชบุรี

123

ลำดับ	สาขาเขต	ชื่อจังหวัด	ชื่ออำเภอ	เลขที่ข้อตกลง / แบบแสดงความ จำนง (ใบสมัคร)	รหัส คู่สัญญา (Vender)	ชื่อ อบต./เทศบาล	จำนวน ประชากร ใช้ในการ จัดสรร	จำนวนเงิน ต่อ ประชากร	สปสช.โอน เงิน (บาท)	ขนาด อบต./ เทศบาล	อบต/ เทศบาล โอนเงิน (บาท)
1	ราชบุรี	นครปฐม	เมือง	37/01777/2553	50295	อบต.ทัพหลวง	9,796	40.00	391,840.00	กลาง	
2	ราชบุรี	นครปฐม	เมือง	37/01778/2553	L1756	อบต.หนองงูเห่ล้อม เทศบาลตำบลธรรม	9,618	40.00	384,720.00	กลาง	
3	ราชบุรี	นครปฐม	เมือง	37/01779/2553	L7971	ศาลา	7,295	40.00	291,800.00		
4	ราชบุรี	นครปฐม	เมือง	37/01780/2553	L1750	อบต.วังตะกู	5,910	40.00	236,400.00	เล็ก	
5	ราชบุรี	นครปฐม	เมือง	37/01781/2553	L1736	อบต.ดอนยายหอม	3,940	40.00	157,600.00	กลาง	
6	ราชบุรี	นครปฐม	เมือง	37/01782/2553	L1747	อบต.โพรงมะเดื่อ	8,957	40.00	358,280.00	กลาง	
7	ราชบุรี	นครปฐม	เมือง	37/01783/2553	L1742	อบต.นครปฐม	11,325	40.00	453,000.00	กลาง	

8	ราชบุรี	นครปฐม	เมือง	37/01784/2553	L1737	อบต.ตาก้อง	5,905	40.00	236,200.00	กลาง	
9	ราชบุรี	นครปฐม	เมือง	37/01785/2553	L1744	อบต.บางแพม	8,354	40.00	334,160.00	กลาง	
10	ราชบุรี	นครปฐม	เมือง	37/01786/2553	L1751	อบต.วังเย็น	3,195	40.00	127,800.00	กลาง	
11	ราชบุรี	นครปฐม	เมือง	37/01787/2553	L1743	อบต.บ่อพลับ	8,111	40.00	324,440.00	กลาง	
12	ราชบุรี	นครปฐม	เมือง	37/01788/2553	L1741	อบต.ธรรมศาลา	5,554	40.00	222,160.00	กลาง	
13	ราชบุรี	นครปฐม	เมือง	37/01816/2553	L1755	อบต.สามควายเผือก	8,446	40.00	337,840.00	กลาง	
14	ราชบุรี	นครปฐม	เมือง	37/01789/2553	L1757	อบต.หนองดินแดง	4,670	40.00	186,800.00	กลาง	
15	ราชบุรี	นครปฐม	สามพราน	37/01790/2553	L7973	เทศบาลเมืองสาม พราน	15,862	40.00	634,480.00		
16	ราชบุรี	นครปฐม	สามพราน	37/01791/2553	L1760	เทศบาลเมืองกระทุ่ม ล้ม	12,451	40.00	498,040.00		
17	ราชบุรี	นครปฐม	สามพราน	37/01792/2553	50587	อบต.คลองจินดา	10,764	40.00	430,560.00	กลาง	

18	ราชบุรี	นครปฐม	สามพราน	37/01793/2553	L1768	อบต.บางช้าง	6,894	40.00	275,760.00	กลาง	
19	ราชบุรี	นครปฐม	สามพราน	37/01794/2553	L1769	อบต.บางเตย	4,011	40.00	160,440.00	กลาง	
20	ราชบุรี	นครปฐม	สามพราน	37/01795/2553	L1771	อบต.ยายชา	6,541	40.00	261,640.00	กลาง	
21	ราชบุรี	นครปฐม	สามพราน	37/01796/2553	50296	เทศบาลเมืองไร่จิง	20,332	40.00	813,280.00		
22	ราชบุรี	นครปฐม	สามพราน	37/01797/2553	L6914	เทศบาลตำบลอ้อมใหญ่	20,153	40.00	806,120.00		
23	ราชบุรี	นครปฐม	สามพราน	37/01798/2553	L1765	อบต.ท่าข้าม	9,268	40.00	370,720.00	กลาง	
24	ราชบุรี	นครปฐม	สามพราน	37/01799/2553	L1762	อบต.คลองใหม่	8,376	40.00	335,040.00	กลาง	
25	ราชบุรี	นครปฐม	กำแพงแสน	37/01800/2553	L1686	อบต.ห้วยขวาง	10,915	40.00	436,600.00	กลาง	
26	ราชบุรี	นครปฐม	กำแพงแสน	37/01801/2553	L1680	อบต.ทุ่งลูกนก	12,481	40.00	499,240.00	กลาง	
27	ราชบุรี	นครปฐม	กำแพงแสน	37/01802/2553	L1681	อบต.รางพิบูล	5,939	40.00	237,560.00	เล็ก	

28	ราชบุรี	นครปฐม	กำแพงแสน	37/01803/2553	50297	อบต.ทุ่งขวาง	4,525	40.00	181,000.00	กลาง	
29	ราชบุรี	นครปฐม	กำแพงแสน	37/01804/2553	L8155	เทศบาลตำบล กำแพงแสน	7,383	40.00	295,320.00		
30	ราชบุรี	นครปฐม	กำแพงแสน	37/01805/2553	L1688	อบต.ห้วยหมอนทอง	8,119	40.00	324,760.00	กลาง	
31	ราชบุรี	นครปฐม	บางเลน	37/01806/2553	L1718	อบต.คลองนกกระทุง	3,792	40.00	151,680.00	เล็ก	
32	ราชบุรี	นครปฐม	บางเลน	37/01807/2553	50586	อบต.นราภิรมย์	4,890	40.00	195,600.00	กลาง	
33	ราชบุรี	นครปฐม	บางเลน	37/01808/2553	L1727	อบต.บางระกำ อ.บาง เลน	4,623	40.00	184,920.00	เล็ก	
34	ราชบุรี	นครปฐม	บางเลน	37/01809/2553	50293	อบต.ลำพญา	2,516	40.00	100,640.00	กลาง	
35	ราชบุรี	นครปฐม	บางเลน	37/01810/2553	50123	เทศบาลตำบลบางเลน	7,828	40.00	313,120.00		
36	ราชบุรี	นครปฐม	บางเลน	37/01811/2553	L8156	เทศบาลตำบลลำพญา	2,076	40.00	83,040.00		
37	ราชบุรี	นครปฐม	บางเลน	37/01812/2553	L1720	อบต.ไทรงาม	5,259	40.00	210,360.00	กลาง	

38	ราชบุรี	นครปฐม	บางเลน	37/01813/2553	L1724	อบต.บางไทรป่า	4,133	40.00	165,320.00	กลาง	
39	ราชบุรี	นครปฐม	บางเลน	37/01814/2553	L1719	อบต.คอนตูม	4,803	40.00	192,120.00	กลาง	
40	ราชบุรี	นครปฐม	บางเลน	37/01815/2553	L1729	อบต.บางหลวง	7,299	40.00	291,960.00	กลาง	
41	ราชบุรี	นครปฐม	นครชัยศรี	37/01817/2553	50588	อบต.บางระกำ อ.นครชัยศรี	4,648	40.00	185,920.00	กลาง	
42	ราชบุรี	นครปฐม	นครชัยศรี	37/01818/2553	L1708	อบต.เพนียด	3,518	40.00	140,720.00	กลาง	
43	ราชบุรี	นครปฐม	นครชัยศรี	37/01819/2553	L1716	อบต.ห้วยพลู	2,423	40.00	96,920.00	กลาง	
44	ราชบุรี	นครปฐม	นครชัยศรี	37/01820/2553	L1714	อบต.ศิระทอง	7,587	40.00	303,480.00	กลาง	
45	ราชบุรี	นครปฐม	นครชัยศรี	37/01821/2553	L1711	อบต.วัดละมุด	5,238	40.00	209,520.00	กลาง	
46	ราชบุรี	นครปฐม	นครชัยศรี	37/02995/2553	L1717	อบต.แหลมบัว	6,065	40.00	242,600.00	เล็ก	
47	ราชบุรี	นครปฐม	คอนตูม	37/01822/2553	L6911	เทศบาลตำบลสามง่าม	13,556	40.00	542,240.00		
48	ราชบุรี	นครปฐม	คอนตูม	37/01823/2553	L1690	อบต.คอนรวก	3,735		149,400.00	กลาง	

								40.00			
49	ราชบุรี	นครปฐม	ดอนตูม	37/01824/2553	L1693	อบต.ห้วยด้วน	3,597	40.00	143,880.00	กลาง	
50	ราชบุรี	นครปฐม	ดอนตูม	37/01825/2553	50298	อบต.ห้วยพระ	7,261	40.00	290,440.00	กลาง	
51	ราชบุรี	นครปฐม	ดอนตูม	37/01826/2553	L1692	อบต.ลำเหย	9,100	40.00	364,000.00	กลาง	
52	ราชบุรี	นครปฐม	พุทธมณฑล	37/01827/2553	50294	อบต.มหาสวัสดิ์	5,363	40.00	214,520.00	เล็ก	

3. กระบวนการเรียนรู้บัญชีครัวเรือนสู่การจัดการในเรื่องสวัสดิการกองทุนวันละบาท

หลักการของการจัดระบบสวัสดิการกองทุนวันละบาท เป็นการนำเอาความคิดเกี่ยวกับการจัดการชุมชนสวัสดิการ (รัฐสวัสดิการ) เป็นกองทุนสำรอง และประกันความเสี่ยงในการดำเนินชีวิต โดยการจัดตั้งระเบียบกองทุนบุญ มีกฎ กติกา นำปฏิบัติร่วมกัน โดยใช้มติประชาธิปไตยการมีส่วนร่วม (กรณีศึกษาต้นแบบของครู ชบ ยอดแก้ว อำเภอจนะ จังหวัดสงขลา และเครือข่ายพระสุบิน ปณิโต วัดไผ่ล้อม จังหวัดตราด) เป็นตัวแบบในการศึกษา และถอดองค์ความรู้ในการจัดการ โดยใช้การคำนวณคณิตศาสตร์ ประกันภัยมาเป็นตัววัดความยั่งยืน กับระบบการกลไกการบริหารจัดการ เพื่อให้อยู่ในเกณฑ์ โดยยึดหลักความเสมอภาคในการจัดการร่วม การมีสิทธิเท่าเทียมกัน ซึ่งบางพื้นที่มีลักษณะการออมที่แตกต่างกัน บ้างออมวันละบาท บ้างใช้ชยะออมบุญ (ลดภาวะโลกร้อน และสามารถสร้างเสริมรายได้เพิ่มขึ้น)

เป้าหมายหลักของการจัดสวัสดิการกองทุนวันละบาท นอกจากจะเป็นการจัดสวัสดิการแบบครบวงจร (เกิด แก่ เจ็บ ตาย) ยังมีเป้าหมายของการขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดสังคมธรรมมาภิบาล ได้รับการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน อีกทั้งเป็นการเสริมบุญ สร้างบุญให้กับตนเองและผู้อื่น ในลักษณะของการจัดตั้งกองทุนบุญนี้ เป็นการออมเพื่อการสร้างบุญ และประโยชน์ร่วมของสังคมชุมชน เพื่อให้ทุกคนได้รับการช่วยเหลือตั้งแต่แรกเกิด จนกระทั่งตาย ได้รับสิทธิในการคุ้มครองดูแลรักษาสุขภาพ คนด้อยโอกาส เด็ก และสตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ สามารถมีหลักประกัน มีสิทธิการเข้าถึงในระบบ โดยการเป็นสมาชิก และร่วมกันบริหารจัดการดูแลโดยชุมชน โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ ด้วยการปฏิบัติตามกฎ กติการ่วม ตลอดจนการถอดบทเรียน แนวทางการพัฒนาเชิงบูรณาการร่วมกับหน่วยงานและท้องถิ่น และยกระดับกลไกการเรียนรู้ โดยมีวัตถุประสงค์ 1) ู้รัก ู้สามัคคี เสียสละ เกื้อกูลและแบ่งปัน 2)เสริมหนุนกระบวนการเรียนรู้ และรับประโยชน์ร่วมในด้านการให้บริการสวัสดิการกองทุนวันละบาทให้เกิดการขยายผล และครอบคลุมในทุกเรื่องของคนในตำบล 3) การส่งเสริมระบบการบริหารจัดการ และสร้างความสัมพันธ์ร่วมกับหน่วยงาน และท้องถิ่น ให้เป็นแผนบูรณาการในทุกระดับ โดยการประสานความร่วมมือ เพื่อผลักดันให้เป็นวาระจังหวัด เิงินโยบาย

รายชื่อตำบล “สวัสดิการกองทุนบุญวันละบาท” จังหวัดนครปฐม

1. ตำบลบางระกำ	12. ตำบลคลองนกกระทุง
2. ตำบลสวนป่า	13. ตำบลทัพหลวง
3. ตำบลบางช้าง	14. ตำบลห้วยด้วน
4. ตำบลบางไทรป่า	15. ตำบลดอนพุทรา
5. ตำบลคลองโยง	16. ตำบลมาบแค
6. คลองใหม่	17. ตำบลบ้านหลวง
7. ตำบลบางหลวง	18. ตำบลบางระกำ (นครชัยศรี)
8. ตำบลนราภิรมย์	19. บัวปากท่า
9. ตำบลดอนข่อย	20. ตำบลหินมูล

10. ตำบลบางภาษี

11. ตำบลนิลเพชร

4. กระบวนการเรียนรู้บัญชีครัวเรือน ผู้เกษตรอินทรีย์ และรักษาสภาพแวดล้อม

ผลจากการทำบัญชีครัวเรือน ค่าใช้จ่ายที่มากเป็นอันดับหนึ่ง ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในเรื่องของการประกอบอาชีพเพื่อการลงทุน เป็นเรื่องการเกษตรกรรม มีการค่าใช้จ่ายในเรื่องปุ๋ยยา สารเคมี ซึ่งมีค่าใช้จ่ายจำนวนมากถึง 44,099,322 ล้านบาท (ค่าเช่าซื้ออุปกรณ์ เพื่อลงทุนในการประกอบอาชีพ มีมากถึง 25,057,444 ล้านบาท (56.82%) รองลงมา ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง 8,514,237 ล้านบาท (33.98%) ซื้อปุ๋ยยาสินค้ามาจำหน่าย 4,076,638 ล้านบาท (9.24%) ถัดมาเพื่อซื้อยานพาหนะ 1,732,717 ล้านบาท (3.93%) เป็นเรื่องเป็นของการใช้ปุ๋ยเคมี และยาฆ่าแมลง 2,466,717 ล้านบาท (9.84%) ค่าจ้างแรงงานมีถึง 1,059,347 ล้านบาท (2.40%) และมีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ จำนวน 447,039 บาท (1.78) : ซึ่งจะเห็นได้ว่า ในเรื่องของการลงทุนเพื่อการประกอบอาชีพ นั้น รายการย่อยจะเน้นหนักไปในเรื่องของวัสดุอุปกรณ์ ค่าซื้อสินค้ามาขาย เช่น ปุ๋ย ยา (ส่วนของการผลิตปุ๋ยใช้เอง เช่น ชีวภาพ อินทรีย์ ยังมีอยู่น้อยมาก) หรือสินค้าที่ใช้ในการผลิต รวมทั้งด้านเทคโนโลยี ด้านเครื่องมือ เครื่องจักรต่างๆ อีกทั้งค่าน้ำมันเชื้อเพลิงที่ใช้กับยานพาหนะ ซึ่งต่างมีความสัมพันธ์ในการประกอบการการลงทุน ซึ่งเป็นการลงทุนที่ทำให้เกิดปัญหาความยากจนจากภาคการเกษตร ผลผลิตตกต่ำ อีกทั้งยังไม่สามารถควบคุมกลไกด้านราคา และการตลาดได้เลย นับว่าเป็นทุกข์ภาวะ จากการเป็นหนี้เพื่อการลงทุน และไม่มีอำนาจในการต่อรอง เมื่อได้ตระหนักรู้ และสังเคราะห์ข้อมูลร่วมกันของคนในชุมชน เพื่อหาแนวทางการพัฒนาในเรื่องของเกษตรประณีต ซึ่งต้องมีกระบวนการวางแผน การวางแผน การทำข้อมูลเชิงลึก การทำบัญชีฟาร์ม และการจดบันทึก ทดลองซ้ำ ปฏิบัติซ้ำๆ เพื่อเพิ่มทักษะกับการจัดการที่มีประสิทธิภาพ

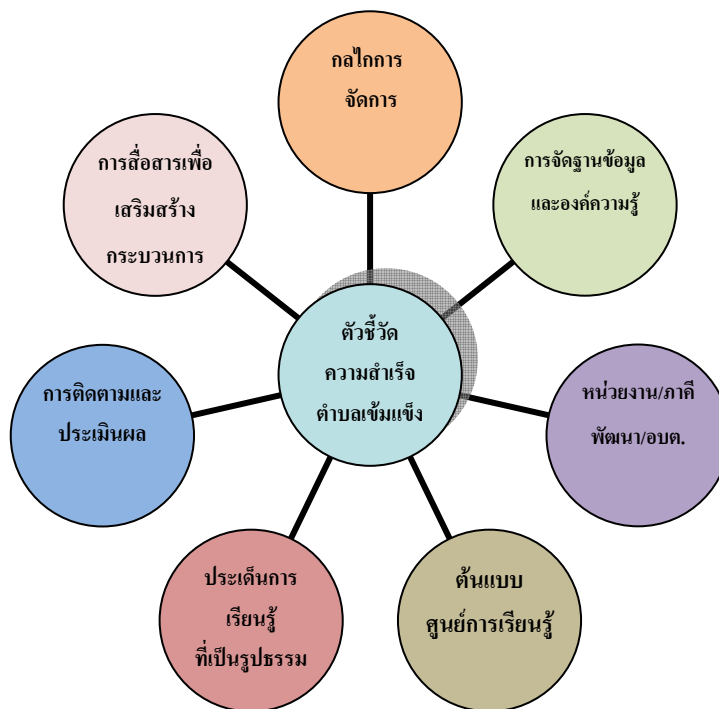
ดังนั้นเกษตรอินทรีย์ คือระบบการผลิตที่ต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อม และรักษาสมดุลทางธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อหลีกเลี่ยงการใช้สารเคมี ยาฆ่าแมลง ซึ่งเป็นสาเหตุของการเกิดมลพิษ และอีกทั้งยังสามารถสร้างรายได้ เพิ่มผลิตผลทางการเกษตรได้อย่างยั่งยืน เชื่อมและสร้างงานสร้างอาชีพ โดยการสร้างมูลค่าเพิ่มจากผลผลิตด้านการเกษตร ด้วยการแปรรูป การทำอุตสาหกรรมเกษตร ที่ต้องเชื่อมประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาคการเกษตร และเอกชน ซึ่งจะทำให้เกิดระบบเศรษฐกิจที่หมุนเวียน สามารถควบคุมกลไกการผลิต การกำหนดราคาซื้อ ขาย เกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล การลด ละ เลิก สารเคมี หันกลับมาใช้อินทรีย์ ชีวภาพ ทดแทน เช่น อินทรีย์วัตถุ เช่น การใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก ปุ๋ยพืชสด และน้ำชีวภาพ จะช่วยในการปรับสมดุลให้กับดิน ให้มีความอุดมสมบูรณ์ และไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม การทำการเกษตรพึ่งตนเอง ด้วยการลดต้นทุนการผลิตในครัวเรือน ด้วยการปลูกผักสวนครัว รั้วกินได้ การปลูกสมุนไพรให้เป็นผู้ขายข้างบ้าน (สมุนไพรต่างๆ) และการทำปุ๋ยอินทรีย์ มาใช้ในครัวเรือน หรือกระบวนการรวมกลุ่ม เป็นเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ และปลอดสารพิษ มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น มาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนา และได้ผลผลิตที่ได้ปลอดภัย

จากสารเคมีตกค้าง ทั้งทางตรง และทางอ้อม ยังส่งผลให้ผู้บริโภค และผู้ประกอบการ มีสุขภาพ กาย แข็งแรง ระบบนิเวศน์ สิ่งแวดล้อมที่ดี จิตแจ่มใส เบิกบาน อากาศบริสุทธิ์ ซึ่งเห็นควรที่จะต้องเร่งส่งเสริม และสร้างความยั่งยืน ให้กับสุขภาพ และสิ่งแวดล้อม อย่างเป็นองค์รวม ของการอยู่ร่วมกับธรรมชาติ แบบพึ่งพาซึ่งกันและกัน ระหว่างพืช สัตว์ คน และสิ่งแวดล้อมทั่วไปของสังคมโดยรวม สุขภาวะเป็นองค์รวมและ เป็นปัจจัยที่สำคัญของสิ่งมีชีวิต การมีสุขภาพที่ดีไม่ใช่การปราศจากโรคร้ายไข้เจ็บ แต่รวมถึงภาวะแห่งความ เป็นอยู่ที่ดีของกายภาพ จิตใจ สังคม และสภาพแวดล้อมที่ดี ความแข็งแรง ภูมิคุ้มกัน และความสามารถ ในการพึ่งตนเอง เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของสุขภาพที่ดี

รายชื่อตำบลที่ทำเรื่องเกษตรอินทรีย์-ชีวภาพ

1. ตำบลบางระกำ	9. ตำบลบางไทรป่า
2. ตำบลห้วยด้วน	10. ตำบลลำลูกบัว
3. ตำบลคลองโยง	11. ตำบลสามง่าม
4. ตำบลคลองนกกระทุง	12. ตำบลทัพหลวง
5. ตำบลหินมูล	13. ตำบลบางหลวง
6. ตำบลดอนข่อย	14. ตำบลไผ่หูช้าง
7. ตำบลบางช้าง	15. ตำบลนราภิรมย์
8. ตำบลคลองใหม่	16. ตำบลลำพญา

รูปแบบการสร้างตัวชี้วัดตำบลเข้มแข็ง

สรุปข้อมูลการสำรวจ ประเภทพืชการเกษตร (หลัก)

ที่	ตำบล/	อำเภอ	จำนวน ครัวเรือน	ประเภท เกษตรกรรม	จำนวน พื้นที่(ไร่)	ผลผลิต/ กก./ไร่/ตัว	ต้นทุน/ไร่	รายได้/ไร่/ รอบการทำ (ถัวเฉลี่ย)	ราคาซื้อ/ ไร่	กำไรสุทธิ/ไร่	แกนนำหลัก
1.	หินมูล	บางเลน	19	ข้าว	376	800	4,000	7-7,200	8-8,000	3-3,500	นายปัญญา นิตยลาสกุล
2.	บางระกำ	บางเลน	15	ข้าว	550	8-900	4-5,000	8-8,500	8-9,500	4-5,000	นายบุญเลื่อน ปิ่นสมนาม
3.	คลองนกกระทุง	บางเลน	20	ข้าว	350	800 กก.	4-5500	8,500	8-9,500	4-5,000	นางนกน้อย ศรีนวลมาก
4.	ดอนข่อย	กำแพงแสน	10	ข้าว	250	7-800 กก.	5,000	7-8,000	8,000	3,500	นางสาวปิ่น รุจยากรกุล
		กำแพงแสน	8	ผักสวนครัว	10	1,500	15,000	30,000	20-25/กก.	15,000	นางสาวปิ่น รุจยากรกุล
5.	สวนป่า	เมือง	10	ข้าว	150	7-800	5,000	8,500	8-8,500	4-5,000	นายศุภลักษณ์ ดิยาวี
		เมือง	5	ข้าวโพด	15	250	3,500	5-6,000	24/กก.	1,5-2,000	นางอำไพ หนูหอม
		เมือง	5	วัวขุน/วัวนม	120 ตัว	4 ค/ชาย	3,500-4,000	12,000	12,-17,000	7-8,500	นางอำไพ หนูหอม
6	ทัพหลวง	เมือง	10	ข้าว	30	8-900	3,500	8-8,500	8,5-9,000	5,000	นางสาวอรุณี พุทธรักษา
		เมือง	7	ผักสวนครัว	12	1,5-1,900	12,000	30,000	20-25/กก.	15,-20,000	นางสาวอรุณี พุทธรักษา

7.	บางช้าง	สามพราน	10	สวนผลไม้	65	3-500 กก.	3-5,000	6,000	25-30/กก	3,0-5,500	นายสมมาตร เทียมถนอม
8.	สามง่าม	ดอนตูม	11	สวนครัว/ไม้ ประดับ	15	1,5-1,900	12,000	30,000	20-25/กก.	5,000- 70,000	นายบุญให้ หวังเศรษฐกุล
	สามง่าม	ดอนตูม	5	เลี้ยงไก่	7	400 ตัว	15,000	60	24,000- 30,000	9,000- 14,000	นายสุทัศน์ สามสีเนียม
9.	ลำลูกบัว	ดอนตูม	10	ผักสวนครัว	12	1,5-1,900	12,000	30,000	20-25/กก.	15,-20,000	นายสมชาย มั่งชูพันธ์
10.	ห้วยควั่น	ดอนตูม	10	ข้าว	40	8-900	3,500	8-8,500	8,5-9,000	5,000	นายบุญเรือง ปาแสนกุล

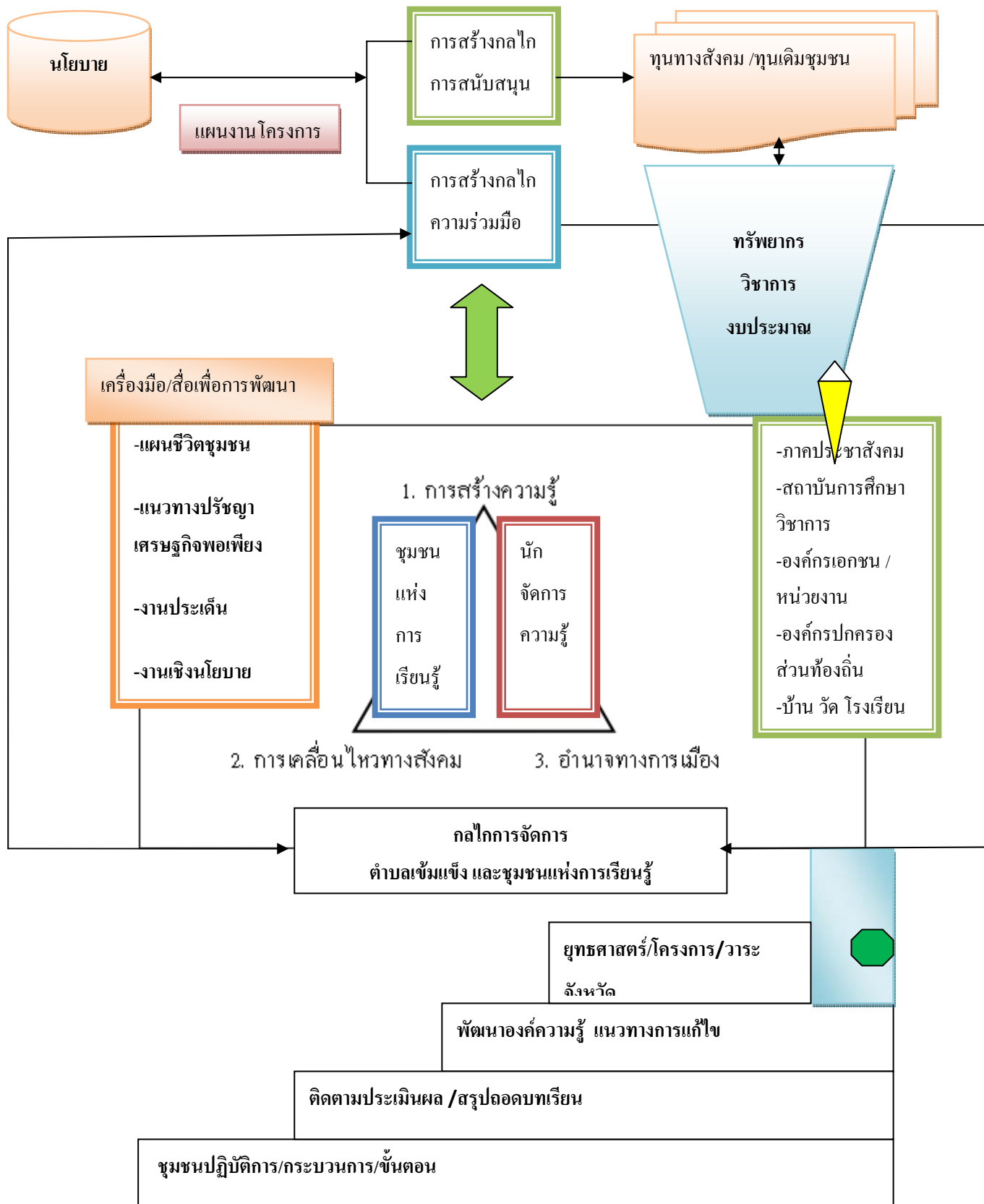
ปัญหา และอุปสรรค ในการเกษตรกรรม

1. ไม่มีการจัดทำระบบข้อมูล หรือบัญชีฟาร์มที่ต่อเนื่อง และชัดเจน
2. ราคาตลาดไม่แน่นอน ผันผวน
3. เจอโรครระบาด ทั้งสัตว์ และพืช
4. ขาดความรู้ ขาดทักษะ และความเข้าใจ ในการเลี้ยงสัตว์ และพืชพันธุ์ต่างๆ ทั้งด้านเทคนิค และวิธีการ
5. ไม่มีอำนาจการต่อรองการตลาด เนื่องจากยังไม่มีในการทำตลาดรวม เพื่อสร้างอำนาจการต่อรอง

ข้อเสนอแนะ :

1. การหนุนเสริมด้านงบประมาณ และองค์ความรู้ในเฉพาะเรื่อง เพื่อนำสู่การปฏิบัติ
 - ด้านการปศุสัตว์ อาทิ เป็ด ไก่ กบ หมู โคขุน วัวนม เลี้ยงปลา เลี้ยงกุ้ง เป็นต้น
 - พืชสวนครัว ไม้ประดับ
 - นาข้าว
 - สวนผลไม้
2. ต้องการให้ช่วยในเรื่องของการประสานความร่วมมือเชิงนโยบายกับหน่วยงาน ทั้งภาครัฐ จังหวัด และท้องถิ่น
3. การหนุนเสริมการทำปุ๋ยอินทรีย์-ชีวภาพ ฮอร์โมนต่างๆ และสารกำจัดไล่แมลง
4. ต้องการให้เสริมหนุนด้านองค์ความรู้ และทักษะต่างๆ
5. ศึกษาดูงานชุมชนเข้มแข็ง กับการแก้ปัญหา/กรณีศึกษา
6. ปฏิบัติจริง ด้วยการทดลอง และสาธิตจริง (เสริมหนุนด้านวัสดุ-อุปกรณ์ อย่างง่าย ฟิงเทค โนโลยี ชุมชน ที่เหมาะสม)
7. หนุนเสริมช่องทางการตลาด
8. วิธีการติดตาม ประเมิน

การวางกลไก ระบบ การจัดการ ในการประสานความร่วมมือ ๑

บทที่ 5 สรุปผลการดำเนินงาน ข้อเสนอแนะ และการต่อยอดแผนงานการพัฒนา

โครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาความยากจน พัฒนาสังคม และสุขภาวะในการพึ่งตนเอง และยกระดับคุณภาพชีวิต จังหวัดนครปฐม เป็นพื้นที่เป้าหมายของกระบวนการพัฒนาเชิงบูรณาการ โดยสนับสนุนของ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ซึ่งจังหวัดนครปฐม ได้ดำเนินแผนงานตามโครงการฯ ดังกล่าว ภายใต้การบริหารจัดการ “สำนักงานสหภาคีความร่วมมือ ภาคประชาชน จังหวัดนครปฐม” โดยการดำเนินงาน 20 ตำบล 7 อำเภอ 207 หมู่บ้าน เป็นแผนการพัฒนาเพื่อการต่อยอดขยายผล ซึ่งมีกิจกรรมที่หลากหลาย อาทิ การอบรมพัฒนาศักยภาพแกนนำ เพื่อการยกระดับให้เป็นวิทยากร และนักวิจัยที่มีคุณภาพ การอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจในประเด็นต่างๆ ที่เกิดจากแผนชีวิตชุมชน เช่น การอบรมให้ความรู้ในเรื่องการเกษตรอินทรีย์ การทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยชีวภาพ การทำวิสาหกิจชุมชน การแปรรูป การบริหารจัดการกลุ่ม (กระบวนการกลุ่ม) เป็นการสร้างรายได้ และลดต้นทุนการผลิตในครัวเรือน และชุมชน การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม (น้ำ/ขยะ) การใช้พลังงานทดแทน การจัดการรณรงค์ เฝ้าระวัง การให้ความรู้ในเรื่องของประชาธิปไตยการมีส่วนร่วม ตลอดจนแนวทางการสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงาน และการสร้างองค์ความรู้ในเรื่องของสำนักirkกัถึน และยกระดับความสัมพันธ์ครอบครัว และชุมชน มีการหนุนเสริมงานเด็กและเยาวชนให้มีศักยภาพและสามารถเป็นทายาทสืบสานการขับเคลื่อนแผนงานในชุมชน และสนับสนุนกิจกรรมด้านการลดรายจ่าย เพิ่ม รายได้ และการสานต่าข่ายในการจัดทำแผนงานร่วมกับหน่วยงาน และท้องถิ่น การศึกษาคุณภาพชุมชนเข้มแข็ง การติดตามความก้าวหน้า การสรุปบทเรียน ประเมินผล รูปแบบวิธีการจัดการและใช้ข้อมูลชุมชนร่วมกับ อปท., การถอดบทเรียนประสบการณ์การพัฒนาให้เป็นองค์ความรู้ ซึ่งมีบทเรียนที่มีคุณค่าที่เป็นตำบลต้นแบบ 7 ตำบล และกระบวนการเรียนรู้ 5 เรื่อง 1.เรื่องจิตอาสา 2. บัญชีครัวเรือน คู่เศรษฐกิจพอเพียง(ผลผลิตจากการแปรรูป และการทำวิสาหกิจชุมชน) 3. การจัดการระบบสุขภาพ 4. การจัดการสวัสดิการกองทุนบุญวันละบาท 5.เกษตรอินทรีย์ และการรักษาสิ่งแวดล้อม

ผลจากการดำเนินโครงการ นอกจากได้ข้อมูลรายรับรายจ่ายครัวเรือนรวม 20 ตำบล จำนวน 1,864 ครัวเรือนซึ่งใช้ระยะเวลาจัดเก็บนานถึง 6 เดือน ซึ่งส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านปัจเจก ครัวเรือน และชุมชน ทั้งด้านแนวคิดและพฤติกรรม เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิกในครอบครัว ในชุมชน การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการใช้จ่ายในครัวเรือนไปในทิศทางที่ดีขึ้น โดยลดค่าใช้จ่ายด้านการประกอบอาชีพ และการลดรายจ่ายในการดำรงชีวิตที่ไม่จำเป็น ซึ่งทำให้ครัวเรือนสามารถลดหนี้ได้ถึง

จำนวน 100 ครั้วเรือน และเข้าระบบการเรียนรู้ในเรื่องการปลดหนี้ โดยเข้าหลักสูตรโรงเรียนแก้จน โดยมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งสถาบันการศึกษา และรทส. ฯลฯ และมีนิสัยการออม เพิ่มมากขึ้น ทำให้ชุมชนสามารถจัดระดับความสำคัญของปัญหาได้อย่างมีระบบ

นอกจากนี้มีการนำข้อมูลด้านบัญชีรายรับ-รายจ่าย และหนี้สิน ของภาคครัวเรือนมาวิเคราะห์สังเคราะห์ร่วมกันในระดับชุมชนและตำบล มีการเชื่อมแผนงานกับหน่วยงาน และท้องถิ่น และแหล่งงบประมาณในจังหวัด ที่สามารถประสานความร่วมมือในการทำงานเชิงบูรณาการทั้งด้านพื้นที่และเชิงประเด็น และคุณค่าจากกระบวนการพัฒนา และการเชื่อมความสัมพันธ์ 4 ระดับ

1. การสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างท้องถิ่น กับภาคประชาชน เกิดการประชุมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง และมีการวางแผนงานร่วมกัน สามารถผลักดันให้เป็นแผนเชื่อมความร่วมมือกับท้องถิ่นได้ 5-10 ตำบล
2. แกนนำจังหวัดกับความสัมพันธ์กับหน่วยงาน เกิดการบูรณาการร่วมทั้งด้านงานประเด็นและงานเชิงพื้นที่ ได้มีการประชุมร่วมกับหน่วยงานประจำเดือน อย่างต่อเนื่อง ทำให้เห็นถึงสถานการณ์ความเคลื่อนไหว และประเด็นต่างๆ ของหน่วยงานซึ่งเป็นงานเชิงนโยบาย ซึ่งเป็นการเปิดช่องทางการสนับสนุน เสริมหนุนกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ทำให้สานต่าข่ายการทำงานร่วมได้อย่างสอดคล้องกับงานพื้นที่ อาทิ งานด้านเกษตรอินทรีย์ (เกษตรจังหวัด) พลังงานทดแทน สพศ. ที่ 18 และ พมจ. เป็นต้น
3. เป็นคุณค่าความสัมพันธ์ระหว่างแกนนำ กลไกระดับพื้นที่ กับชุมชน เป็นความสัมพันธ์เสมือนเครือญาติ เป็นการทำงานร่วมแบบแนวราบแบบพี่กับน้อง มีความรัก เอื้ออาทร และแบ่งปัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้เห็นกระบวนการพัฒนาของแกนจิตอาสาที่เห็นประโยชน์ร่วมของชุมชนเป็นตัวตั้ง
4. คุณค่าการพัฒนาความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ได้ความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว มีความรัก ห่วงใย พุดคุย อย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดความเข้าใจที่ดีต่อกันกันมากขึ้น ทุกคนมีความรับผิดชอบ และทำหน้าที่ บทบาท ของสมาชิกในครอบครัวที่ดี ตลอดจนสามารถวางแผนการดำเนินชีวิตในครอบครัวได้อย่างมีระบบ อาทิ การสร้างนิสัยการออม ลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น ลดสินค้าฟุ่มเฟือย และลดต้นทุนการผลิตในครัวเรือนได้อย่างเป็นรูปธรรม

ผลจากการดำเนินตามแผนงาน โครงการฯ โดยใช้บัญชีครัวเรือน เป็นเครื่องมือช่วยในกระบวนการเรียนรู้ และพัฒนา สามารถนำความรู้ที่ได้มา นำมาพัฒนาตนเองและชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมโครงการฯ ระหว่างภาครัฐ หน่วยงาน สถาบัน ท้องถิ่น ท้องที่ และภาคประชาชน ที่ต่างฝ่ายได้ประสานความร่วมมือเพื่อการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีส่วนร่วม เป็นการพัฒนาความสัมพันธ์ และการสานต่าข่ายการทำงานร่วมกันอย่างมีเป้าหมาย เพื่อนำสู่การขยายผลในอนาคต

1. ปัญหาและอุปสรรค

1.1 ระยะเวลาในการประสานความร่วมมือ ไม่มีความต่อเนื่องในระยะยาว ทำให้โอกาสการขยายแผนงานการดำเนินโครงการไม่ครอบคลุมพื้นที่

1.2 การประสานการทำงานร่วม บางหน่วยงาน ยังมีข้อจำกัดในการควบคุมเวลาให้เป็นไปตามแผนการดำเนินงานได้ยาก เนื่องจากเงื่อนไข และปัจจัยการหนุนเสริม ยังไม่มีการบูรณาการกันเท่าที่ควร

1.3 การพัฒนากระบวนการ ยังต้องอาศัยสื่อเพื่อการเผยแพร่ บทเรียนของการเรียนรู้ กรณีศึกษา ยังไม่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ต่อกระบวนการเรียนรู้ข้ามเครือข่าย เพื่อที่จะนำสู่การขยายผล เนื่องจากความพร้อมของแต่ละพื้นที่ การกุมสภาพที่ต่างกัน อาจจะทำให้การควบคุมดูแลเป็นไปได้ยาก

1.4 การเมืองท้องถิ่น มีการแบ่งพรรคแบ่งพวก ส่งผลกระทบต่อการทำงานภาคพลเมือง และประชาธิปไตยการมีส่วนร่วม ลดน้อยลง

1.5 แกนนำหลัก มีหลายบทบาทหน้าที่ โดยมีหน่วยงาน และโครงการต่างๆ ให้เป็นหลักในการประสานแผนงานการขับเคลื่อนในแต่ละประเด็น (เป็นการทำงานทับซ้อน ทั้งงานและพื้นที่ เป็นการสวมหมวกหลายใบ)

1.6 คนมีจิตอาสาในการทำงานยังมีน้อย ถึงแม้ว่าจะเห็นว่างานเพื่อประโยชน์ส่วนรวมดี แต่ยังไม่มีเวลาพอที่จะเสียสละมาทำงานส่วนรวม เนื่องจากภาระกิจการประกอบสัมมาชีพ ทำให้ไม่มีเวลา

1.7 การสื่อสารประชาสัมพันธ์ ยังไม่ขยายในวงกว้าง ของสังคมเท่าที่ควร

แนวทางการแก้ไข

- 1) ควรมีการประสานความร่วมมือ ในระดับนโยบาย และคำสั่งในการผลักดันแผนงานเชิงความสัมพันธ์ร่วมกับภาคประชาชน อย่างต่อเนื่อง และมีการประเมินติดตามผลงานบูรณาการกับหน่วยงาน โดยสำนักงานหน่วยงานเชิงนโยบาย และกระทรวง
- 2) ควรมีการประสานความร่วมมือ และการสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะนำไปสู่การขยายงาน ขยายคน และการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ได้อย่างกว้างขวาง เพื่อเป็นการ

ขยายโอกาสของการทำงานภาคส่วนที่ต้องที่ตองบูรณาการทั้งเชิงพื้นที่ และเชิงประเด็น ซึ่งจะทําให้เกิดความเข้าใจ และวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- 3) ควรมีการพัฒนา และให้ความรู้ในเรื่องบทบาทหน้าที่ และสิทธิในความเป็นพลเมือง เพื่อการเข้าถึงสิทธิ การรณรงค์ เฝ้าระวัง ป้องกัน เพื่อเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ของประชาชนไปโดยการมีส่วนร่วมได้อย่างเป็นป็นธรรมชาติ
- 4) สร้างจิตอาสาให้เพิ่มขึ้น และยกย่อง เชิดชู ให้เป็นบุคคลต้นแบบ เพื่อการพัฒนาบ้านเกิด และสร้างให้เป็นวิทยากร เพื่อการสื่อสารถ่ายทอด พร้อมให้คำแนะนำ สร้างความเข้าใจในการดำเนินแผนงานการขับเคลื่อน
- 5) การเสริมหนุนกระบวนการเรียนรู้ในการบริหารจัดการองค์กร ให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อยกระดับการบริหารจัดการอย่างมีระบบ และมีคุณภาพในการพัฒนาสังคมอยู่เย็นเป็นสุข

ข้อเสนอแนะ

- 1 มีการจัดประชุม เสวนา ในการจัดการแหล่งหรือศูนย์การเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาศักยภาพให้ป็นชุมชนต้นแบบที่ยั่งยืน
- 2 ข้อเสนอแนะภาพรวมต่อกระบวนการเรียนรู้ กานแสวงหาแนวทางการประสานความร่วมมือเชิงนโยบายที่ต่อเนื่อง
- 3 การจัดการองค์ความรู้ ให้มีรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งด้านการพัฒนาศักยภาพแกนนำองค์กร และผู้ดำเนินงานในการจัดการความรู้
- 4 มีการบูรณาการการใช้ความรู้เป็นฐานในการแก้ปัญหาและการพัฒนาที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ชุมชน
- 5 ควรมีเวทีการเรียนรู้หรือกลุ่มการเรียนรู้เฉพาะเรื่อง เพื่อให้เกิดทักษะความชำนาญ
- 6 การผลักดันข้อเสนอเชิงนโยบายให้เป็นนโยบายสาธารณะที่ต่อเนื่อง กับแนวทางการพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของประชาชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

1. ควรสนับสนุนการวิจัยในแต่ละประเด็นให้มากยิ่งขึ้น เพื่อการพัฒนาเชิงลึกและการสร้างนวัตกรรมใหม่ในการแก้ปัญหา เพื่อการขยายผล
2. ควรมีการเผยแพร่ผลงานวิจัยทุกปี และแสดงผลงานให้สื่อรับทราบ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ และเป็นการเสริมแรงกระตุ้น และเชิดชูเกียรติให้แกนนำให้มีแรงใจต่อกระบวนการพัฒนาที่ต่อเนื่อง
3. การเปิดเวทีรับฟังความคิดเห็นจากสาธารณะ และข้อเสนอเชิงนโยบาย และวาระระดับหมู่บ้าน ตำบล และจังหวัด เพื่อเปิดโอกาสการนำเสนอแนวคิด แนวทางการพัฒนาในวงกว้างต่อสังคม

4. ควรให้ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมประสานแผนงานด้านงานวิจัย และให้การสนับสนุนการผลิตงานวิจัย โดยมุ่งเน้นกระบวนการความร่วมมือ 4 ด้าน ได้แก่ 1.ระบบเศรษฐกิจพึ่งตน ในการประกอบสัมมาชีพ กับการแก้หนี้ 2.ด้านการเกษตรอินทรีย์ชีวภาพ เพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม 3.ระบบสุขภาพกับการบริโภคที่ปลอดภัย 4. ด้านสังคม ได้แก่ งานเด็ก/เยาวชน ครอบครัวตลอดจนวัฒนธรรมประเพณี อย่างเร่งด่วน
5. ควรมีการสกัดเอาปัญหาและความต้องการออกจากกลุ่มเกษตรกรด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม KM และการประชุม การจัดเวทีชุมชนอย่างจริงจังก่อนแล้วนำเอาปัญหาและความต้องการนั้นมาจัดลำดับปัญหา และสังเคราะห์ SWOT ทุกขั้นตอนให้มีส่วนร่วมพิจารณาและให้ความคิดเห็น ให้การติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อการนำข้อมูลมาตัดสินใจในการวางแผนงาน
6. การขยายกลุ่มเป้าหมายอย่างกว้างขวาง และทำงานควบคู่ไปกับหน่วยงานที่ทำงานในการพัฒนาชุมชน และควรสนับสนุนให้มีศูนย์ความรู้ในแต่ละตำบลเชิงประจักษ์
7. การเปิดช่องทางการเข้าถึงให้มากขึ้น ด้วยการเผยแพร่ผลการวิจัย โดยผ่านสื่อต่างๆ หน่วยงานต่างๆ อาทิ อปท./อบต. เพื่อช่วยกระตุ้นให้แต่ละชุมชนเกิดความกระตือรือร้น และมีความคิดเชิงสร้างสรรค์ นำไปใช้ได้อย่างเข้าถึงและครอบคลุมพื้นที่

ข้อคิดเห็นและการวางจังหวะก้าวในอนาคต

ฐานการเรียนรู้ ถือเป็นแหล่งเรียนรู้ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่เป็นรูปธรรมสามารถเรียนรู้ได้ทั้งภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ ฐานการเรียนรู้นอกจากเป็นแหล่งเรียนรู้ชุมชนทั้งคนภายในชุมชน ภายนอกชุมชนแล้ว ยังเป็นแหล่งพัฒนาความรู้ของชุมชน ที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง พัฒนาความรู้เฉพาะด้าน ประสานความร่วมมือจากหลายฝ่าย และเป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาคนท้องถิ่น ซึ่งฐานการเรียนรู้เกิดจากกระบวนการจัดทำแผนแม่บทชุมชน ที่เปรียบเสมือนการได้ทบทวนตนเอง ครอบครัวยุทธศาสตร์ชุมชนและสังคม เป็นการสะท้อนให้เห็นกระจกบานใหญ่ให้เห็นภาพบริบท ความเป็นเจ้าของพื้นที่ ตัวเอง เห็นศักยภาพ จุดอ่อน จุดแข็ง ในหลาย ๆ ด้าน เพื่อที่จะกำหนดชะตาชีวิตของชุมชน ให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ที่เป็นรูปธรรมเชิงประจักษ์ ด้วยการจัดการตนเองแบบบูรณาการ “ด้วยแผนที่ชีวิตชุมชน คนพอเพียง” เพื่อให้เกิดแผนงาน การขับเคลื่อนที่ต่อเนื่อง โดยการวางแผนการขับเคลื่อน 4 ด้าน เพื่อให้เกิดกลไกการจัดการร่วมกับหน่วยงาน ท้องถิ่น และจัดกระบวนการเรียนรู้สู่การปฏิบัติและแก้ปัญหา

1.ด้านสังคม เครือข่ายการยกระดับความสัมพันธในครอบครัวชุมชน (คนสามวัย พ่อแม่ เด็ก/เยาวชน/ผู้สูงอายุและถึงสถาบันการศึกษา และนักวิชาการ),เครือข่ายสวัสดิการกองทุนบุญวันละบาท, ระบบการพัฒนาการศึกษา (หลักสูตรท้องถิ่น) การรณรงค์ต่างๆ และงานฟื้นฟูวัฒนธรรมประเพณี และวาระประชาธิปไตยการมีส่วนร่วม ฯลฯ

2.ด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ เครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์สัจจะสะสมทรัพย์ (พระสุบิน), กิจกรรมการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในเรื่องวิสาหกิจชุมชน การแปรรูป การเพิ่มผลผลิตด้านการเกษตร การเลี้ยงสัตว์ และกลุ่มผู้ค้าขาย การสร้างอาชีพ และเพิ่มรายได้ เป็นต้น

3.ด้านด้านสุขภาพ ได้แก่ การรณรงค์ให้ความรู้ด้านสุขภาพ ทั้งด้านการบริโภค และอุปโภค การออกกำลังกาย การตรวจเช็คระบบสุขภาพประจำปี (โดยร่วมกับกลุ่ม อสม./สาธารณสุข ฯลฯ)

4.ด้านการเกษตรกรรมกับการลงทุน (การประกอบอาชีพหลัก) เพื่อการพัฒนาแนวคิดตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ว่าด้วย บันได 3 ขั้น ซึ่งควรมีกระบวนการหนุนเสริมที่เห็นหัวใจหลักในการพัฒนา และตอบโจทย์กระบวนการพัฒนาที่เป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาและเชื่อมกับแผนท้องถิ่น โดยสานความร่วมมือกับภาครัฐ หน่วยงาน เอกชน กับภาคอุตสาหกรรมในระดับจังหวัด การเพิ่ม demand และ supply

ซึ่งต้องมีกระบวนการสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานดังกล่าว และการสนับสนุนกระบวนการเพิ่มผลผลิตทางด้านเกษตร และการสร้างมูลค่าเพิ่ม อย่างมีมาตรฐาน การใช้กระบวนการกลุ่ม และสร้างพลังอำนาจในการต่อรอง จะทำให้เกษตรกรสามารถกำหนดราคาซื้อ – ขายได้เองอย่างเป็นธรรม โดยการวางแผนงานการขับเคลื่อน เพื่อให้เกิดการผลักดันเชิงนโยบาย และการสร้างเสริมทักษะ การจัดการองค์ความรู้ใหม่ ด้วยการวางแผนเป้าหมายของการดำเนินโครงการเพื่อการขยายผล และรูปธรรมเชิงประจักษ์

1. แนวทางการพัฒนาและการต่อยอด

ผลการดำเนินงานโครงการฯ ทำให้เกิดแนวคิด และจังหวะก้าวของการขับเคลื่อนให้เกิดนวัตกรรมใหม่ในเรื่องของการแก้ปัญหาในมิติของความยากจน โดยตอบโจทย์ความสุขกับการประกอบสัมมาชีพ กับการตระหนักรู้จักตนเอง ครอบครัว และชุมชน ให้เกิดการปรับพฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์ และเข้าใจถึงแก่น “เศรษฐศาสตร์เชิงพุทธ” ด้วยการสร้างเสริมแนวทางการจัดการตนเอง ด้วยการตระหนักรู้ขีดความสามารถในการกำหนดอนาคต “การเรียนรู้เพื่อการดับทุกข์ด้วยหลักอริยสัจ 4” (ทุกข์ สมุทัย นิโรธ และมรรค) ขบวนการปลดหนี้ เป็นวิถีชีวิตของการดำรงอยู่ เพื่อการตอบโจทย์ความสุขของตนเอง ครอบครัวและสังคม เพื่อที่จะช่วยให้ผู้เรียนทุกคนได้รับทักษะที่เพิ่มขึ้น และจะทำให้เกิดความพร้อมในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ต่อกระบวนการตัดสินใจ และการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตจริงที่ซับซ้อน ด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แบบยกระดับที่เพิ่มมากกว่าความจำ ให้เกิดความเข้าใจถึงหลัก แก่น และข้อเท็จจริงที่จะนำไปสู่การเริ่มต้นที่วิถีคิดอย่างมีระบบ รอบคอบ และสร้างสรรค์

2. กิจกรรมเพื่อพัฒนาเป้าหมายการพัฒนาองค์ความรู้

- หลักสูตรท้องถิ่น (ขบวนการแก้จน,ธนาคารแก้จน,องค์ความรู้วิถีฤดูชุมชนว่าด้วยเรื่องต่างๆ, และเรื่องราวที่คนไทยต้องรู้เป็นความรู้คู่ท้องถิ่น และจังหวัด)
 - *** การบันทึกตำนานชุมชน ตำนานพื้นบ้านเชิงประวัติศาสตร์
 - *** ภูมิปัญญาชุมชน
 - *** บทเรียนแห่งความสำเร็จ
 - *** การยกย่องส่งเสริมประกาศเกียรติคุณ “บุคคลแห่งการเรียนรู้”
- การวางแผนงานการบริหารจัดการธุรกิจชุมชนอย่างมืออาชีพ

แนวทางการพัฒนา เพื่อเสริมหนุนกระบวนการเรียนรู้สู่การบูรณาการอย่างยั่งยืน ต้องมีปัจจัยสร้างเสริมเพื่อให้เกิดแรงผลักดัน นำสู่การปฏิบัติการ โดยมุ่งเน้นการประสานความร่วมมือ และการสร้าง

ความสัมพันธ์เพื่อสานต่าขายของกระบวนการพัฒนาให้เป็นองค์กรรวม โดยมีหลักของกระบวนการความร่วมมือในทุกระดับ

1. การทำงานเป็นทีม โดยการสร้าง และสานต่าขายข้ามกลุ่มองค์กรเครือข่าย เพื่อการขยายผล และมีเป้าร่วมต่อกระบวนการพัฒนาให้เป็นวาระร่วม
2. พื้นที่ชุมชนท้องถิ่น เป็นฐานการเรียนรู้ และการจัดการความรู้ให้เป็นองค์ความรู้ และสอดคล้องกับการปฏิบัติ และสามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตจริง และสามารถตอบ โจทย์ของปัญหาได้จริงอย่างเป็นรูปธรรม
3. การสร้างความรู้ จากการตั้งคำถาม และตอบ โจทย์การวิจัย โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการ และแนวทางการจัดการความรู้ กลไกการจัดการ ตลอดจนการเชื่อมประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วนแบบประชาธิปไตยการมีส่วนร่วม
4. การพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการพัฒนากิจกรรมรูปธรรม เชิงบูรณาการแบบมีส่วนร่วม กับการเรียนรู้ควบคู่กับการปฏิบัติ และมีการติดตาม ประเมินผล เพื่อการพัฒนา
5. การสร้างโอกาส ของการเรียนรู้ โดยการตั้งข้อสังเกต และเข้าถึงโอกาส เป็นการสร้างยุทธวิธี กลยุทธ์ในการจัดการ เพื่อการขยายเพื่อน ขยายงาน ขยายพื้นที่ ให้เกิดกลไกเชิงรุก ต่อกระบวนการพัฒนารูปธรรม
6. การพัฒนารูปแบบกระบวนการที่ต่อเนื่อง และการจัดองค์ความรู้ใหม่ไปกับกิจกรรม โดยเน้นการจัดการแบบใช้พลังการขับเคลื่อน โดยสร้างพลังเครือข่ายกับการจัดการภายใน-ภายนอกให้เป็นระบบ
7. การสร้างตัวชี้วัด ผลของการดำเนินตามแผนงานการขับเคลื่อน ด้วยการสร้างวัฒนธรรมในการสื่อสาร 2 ทาง เพื่อรายงานความก้าวหน้า การสรุปผลเชิงประจักษ์ สู่เวทีสาธารณะเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ทิศทางการพัฒนาต่อยอดโครงการ
 “เพื่อการพัฒนาระบบเศรษฐกิจสร้างสุข วิธีพอเพียง”

รายชื่อครอบครัวเกษตรกรนำร่องสุขภาพสร้างสุข จังหวัดนครปฐม

ที่	อำเภอ	ตำบล	ชื่อ-สกุล (ครอบครัว)	บ้านเลขที่	แกนประสานตำบล
1	กำแพงแสน	ดอนข่อย	1.นางต๋น ศรีโยนา	62/1 หมู่ 10	น.ส.ปิ่น รุจยากรกุล
			2.นายมณฑล ทองคอนตัน	30 หมู่ 10	
			3.น.ส.อรพรรณ ทองคงอ่วม	92 หมู่ 10	
			4.น.ส.กุหลาบ ศรีทุ่ง	37 หมู่ 10	
			5.นางใจ จำปาโชติ	43 หมู่ 10	
			6.นางทองคำ พิมพา	51 หมู่ 10	
		ห้วยขวาง	7.น.ส.ระพรรณ อ่อนสด	54 หมู่ 7	นายสังเวียน เอกจีน
			8.นางจิราพร ศรีสมบุญ	3/1 หมู่ 7	
2.	เมือง	สวนป่า	9.น.ส.อำพรรณ คำชู	63/1 หมู่ 1	น.ส.อำไพ หนูหอม
			10.นางบุผา สุขเยี่ยม	84 หมู่ 1	นายศุภลักษณ์ ดิยาวี
			11.นายสนอง เกิดฤทธิ์	หมู่ 6	
			12.นางน้อย สุขเยี่ยม	13/1 หมู่ 1	
			13. นางวิรัช แซ่เล่า	71 หมู่ 1	
	เมือง	ทัพหลวง	14.นางสุณีย์ สืบพันธุ์โกย	54/1 หมู่ 6	น.ส.อรุณี พุทธรักษา
			15.นางวิรยา อารยะจารุ	35 หมู่ 6	
			16.นางรำพึง มุมศิลป์	7 หมู่ 6	
			17.นางปราณี มุมศิลป์	7/1 หมู่ 6	
			18.นางกัญญา อ่อนสด	16 หมู่ 6	
4.	ดอนตูม	สามง่าม	19.นายสุริยะ เย็นสถิตย์	79 หมู่ 8	นายบุญให้ หวังเศรษฐกุล
		ลำลูกบัว	20.นางเครือวัลย์ สามงามอินทร์	2 หมู่ 8	นายสุทัศน์ สามสีเนียม
			21.นางสุดใจ สามงามไกร	25/8 หมู่ 8	นายสมชาย มั่งชูพันธุ์
			22.นางมณีรัตน์ ศรีอินทอง	หมู่ 1	
			23.นางอารมณี สามสีลา	23 หมู่ 8	
5.	บางเลน	คลองนกกระทุง	24.นายสมศักดิ์ ศรีบุญรอด	69/1 หมู่ 7	นางนกน้อย ศรีนวลมาก
			25.นางสุภา สุทธิจินดา	98 หมู่ 7	
			26.นายสายชล ศรีเอม	104 หมู่ 7	
			27.นางวรรณิ เกิดอ่อน	23/1 หมู่ 7	
			28.นางปราณี ศรีสมผัน	12 หมู่ 7	

หลักสูตรการเรียนรู้

“โรงเรียนแก่นหิน รวมพลคนต้นแบบการปลดหนี้ 100 ครั้วเรือน สร้างชาติ”

จังหวัดนครปฐม

การบันทึกบัญชีครัวเรือน เพื่อการตระหนักรู้ขีดความสามารถในการกำหนดอนาคต

"การเรียนรู้เพื่อการดับทุกข์ด้วยหลักอริยสัจ 4" (ทุกข์ สมุทัย นิโรธ และมรรค)

.....

มนตรีภัสสรณ พิพัฒน์เตชากร

หลักสูตรการเรียนรู้ : “โรงเรียนแก่นหินฯ” มีระยะเวลาการเรียนรู้หลักสูตร 4 ปี (ห้องเรียนละ 20 คน)

ค่าใช้จ่ายในการศึกษา : หน่วยกิตละ 25 บาท วิชาละ 12 หน่วยกิต ค่าลงทะเบียน 50 บาท, ค่าเอกสารการเรียนรู้ วัสดุ-อุปกรณ์ 300 บาท/ปี/คน (เป็นกองกลางในแต่ละตำบล เพื่อเป็นกองทุนในการบริหารจัดการ) (ในอนาคตข้างหน้า!!!)

ปีที่ 1 : ระยะเวลา 3 เดือน รับประกาศเกียรติบัตร การทำบัญชีครัวเรือน (เกณฑ์การปลดหนี้ 50,000-100,000 บาท)

: จบหลักสูตร 1 ปี รับประกาศเกียรติบัตร จาก ชกส. และ สกว.(การปรับโครงสร้างหนี้)

ปีที่ 2 : เป็นหลักสูตรกระบวนการพัฒนากิจกรรมรูปธรรม (กระบวนการกลุ่ม ตามประเด็นงาน) รุ่น Advance จบหลักสูตร รับใบอนุญาตทางสังคม (เกณฑ์การปลดหนี้ 100,000 –250,000 บาท) พร้อมรับโล่เกียรติยศคนพอเพียง

ปีที่ 3 : เป็นหลักสูตรการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ และระบบการบริหารจัดการที่ยั่งยืน และสามารถเชื่อมแผน อปท. และหน่วยงานเชิงรูปธรรม (เกณฑ์การปลดหนี้ 250,000-400,000 บาท):จบการศึกษา รับมอบการจัดตั้งกองทุนเพื่อชุมชน (องค์การบริหารส่วนตำบล)

ปีที่ 4 : การยกระดับการบูรณาการกระบวนการเรียนรู้กิจกรรมรูปธรรมให้เป็นกองทุนสหกรณ์ เพื่อการขยายผล และมีมาตรฐานตัวชี้วัด (เกณฑ์การปลดหนี้ 400,000-1,000,000 บาท)

จบหลักสูตร 4 ปี : ได้รับประกาศปัญญาบัตร จาก ม.ราชภัฏนครปฐม และภาคีหน่วยงาน และมีสิทธิ์สอบเทียบเพื่อการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยได้ โดยไม่ต้องสอบ

เกณฑ์ผู้เข้าเรียน : ผู้มีหนี้สิน ตั้งแต่ 50,000 – 1,000,000 บาท (สมัครใจ) สามารถปลดหนี้ได้ภายใน 1-4 ปี (หรือมีแนวโน้มในการลดหนี้ได้อย่างสม่ำเสมอและมีระบบการบริหารจัดการ โดยทำบันทึกเป็น

รายงานอย่างต่อเนื่อง) โดยแบ่งภาคการศึกษาเป็น 3 ส่วน (การจัดการตนเอง ครอบครัว และชุมชน : โดยมีเนื้อหาการเรียนรู้ กระบวนการมีส่วนร่วม และ การทำโครงการชีวิต และกระบวนการกลุ่ม)

การเลื่อนชั้นเรียนในแต่ละชั้นปี :

ปีที่ 1 การสอบปลายภาค : ใช้เกณฑ์จากการปฏิบัติจริง โดยการเล่าเรื่องราวการดำเนินชีวิตจากการทำบัญชีครัวเรือน และสมุดบันทึกประจำวัน ในการสังเคราะห์ตัวเองและครอบครัว ว่าได้อะไรบ้าง อย่างไร (เป็นการฝึกฝนวิชาการเป็นวิทยากรชุมชน) และการจัดการตัวเอง (การทำ swot ตัวเอง และครอบครัว) ใช้แบบสอบถาม และการเล่าเรื่อง (story telling) เพื่อให้เกิดแรงจูงใจ เป็นเกณฑ์วัดผล

ปีที่ 2 : การสอบโดยใช้กระบวนการกลุ่ม และการสร้างทีม ในการจัดทำฐานข้อมูลกลุ่ม และการติดตามความก้าวหน้า โดยกระบวนการมีส่วนร่วม เพื่อการพัฒนาให้เกิดความเป็นรูปธรรม โดยใช้การประเมินเสริมพลัง ในการให้คะแนนตัวเอง และกลุ่ม (เป็นการทบทวนแผนการทำงานกระบวนการกลุ่ม) ซึ่งจะทำให้กลุ่มมีความเข้าใจลึกซึ้ง และลุ่มลึกมากขึ้น (มีเวทีประจำเดือน/การรายงานความก้าวหน้า/ผลสัมฤทธิ์มีกี่ระยะ)

ปีที่ 3 : การสอบโดยใช้แบบการติดตาม ประเมินผล การสร้างตัวชีวิต และการบริหารจัดการที่ยั่งยืนศูนย์การเรียนรู้ การสร้างวิสัยทัศน์ พันธกิจ การกระจายอำนาจหน้าที่ของคณะทำงาน และการเชื่อมประสานความร่วมมือร่วมกับองค์กร และหน่วยงาน

ปีที่ 4 : การสร้างแผนงานโครงการ การสร้างยุทธศาสตร์ ระดับตำบล และการนำเสนอนวัตกรรม และองค์ความรู้ใหม่ในการจัดการปัญหาได้อย่างเป็นรูปธรรม (อย่างน้อย 1 เรื่อง) การบริหารจัดการเชิงระบบ และกลไกการจัดการร่วม เพื่อการขยายผล

หมายเหตุ :

1. ทุกระดับจะมีเกณฑ์การให้คะแนนเต็ม 100 คะแนน โดยแบ่งหัวข้อการให้คะแนน เป็น 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 5-7 เรื่อง (โดยใช้แบบสอบถาม สัมภาษณ์ และการปฏิบัติการ โดยแบ่งหัวข้อตามปีการศึกษาในหลักสูตรนั้นๆ โดยใช้เกณฑ์การวัดที่ 55 -70 เป็นคะแนนผ่านการสอบเลื่อนชั้น
2. ในการให้คะแนน จะมีเกณฑ์การให้คะแนนในเรื่องของการพัฒนาขีดความสามารถในการชำระหนี้ได้ สามารถระบุจำนวนได้ชัดเจน ปฏิบัติได้จริง หรือ มีการชำระหนี้ได้อย่างต่อเนื่อง

โครงสร้างเนื้อหาหลักสูตร

รายวิชาที่ 1 : ภาควิชาพื้นฐาน : (สำหรับปี 1-2)

การทำบัญชีครัวเรือน หลักสูตร 3 เดือน รับประทานเกียรติบัตรในเดือนที่ 4 หลังจากเลื่อนชั้น การเรียนรู้ในภาควิชาที่ 2 : เพื่อยกระดับความรู้ในกระบวนการพัฒนา

รายวิชาที่ 2 : ภาควิชาบังคับ : หลักสูตร แนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เกิดความเข้าใจ และ เข้าถึงคำว่า “พอเพียง” (3 หัวง 2 เงื่อนไข) อย่างแท้จริง

การทำแผนงานชีวิตกับการปลดหนี้ของครัวเรือน ใช้เวลาการเรียนรู้ 3 เดือน ในการพัฒนา ศักยภาพของครัวเรือน และเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในเรื่องอาชีพเสริม หรือวิธีการลดรายจ่าย จะเป็น หลักสูตรการเรียนรู้จากชีวิตจริงของแต่ละครัวเรือน และกระบวนการกลุ่ม โดยมีวิทยากรมาให้ความรู้ความ เข้าใจในหลักเศรษฐกิจพอเพียง มีการอบรมเสริมทักษะการเรียนรู้ในเรื่องอาชีพหลัก - อาชีพเสริม และ การศึกษาดูงานเพื่อนำมาปรับประยุกต์ใช้ในกระบวนการกลุ่ม โดยมีการทำแผนโครงการงานชีวิต และ กระบวนการกลุ่ม

2.1 แผนงานลดรายจ่ายในครอบครัว มีความต้องการที่จะลดในเรื่องใดบ้าง โดยการประมาณการ ในการลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นและฟุ่มเฟือย(ให้บอกจำนวนเงินมาเป็นเกณฑ์คร่าวๆ)หรือแผนงานการเพิ่ม รายได้ด้วยการออมในครัวเรือน

2.2 แผนงานการกำหนดการใช้หนี้ หลังจากการเรียนรู้ 3 เดือน (ในการทำบัญชีครัวเรือน : ความสามารถในการชำระหนี้)

2.3 การเข้าแผนกระบวนการกลุ่ม คือการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เชิงรูปธรรมในแต่ละ ประเด็นความต้องการ โดยมีการสมทบทุนกันเองภายในกลุ่ม (พี่เลี้ยงอาจจะช่วยในการเชื่อมหรือหาทุน มาสนับสนุนการเรียนรู้กับแหล่งทุนต่างๆ) อนาคตอาจช่วยหนุนเสริมในเรื่องของสถานที่และงบประมาณ

รายวิชาที่ 3 : ภาควิชาการปฏิบัติตามแผนงานประเด็น เพื่อเสริมรายได้ และการปลดหนี้ ใช้เวลาเรียนรู้เพื่อ การปฏิบัติจริง 6 เดือน (ปฏิบัติไป และชำระหนี้ควบคู่ไปตั้งแต่เริ่มกระบวนการ) **สำหรับปี 3-4**

1. ความรู้ด้านการเกษตรกรรม เช่น ทำนา ทำสวน ทำไร่ พืชผักสวนครัว และการทำปุ๋ยอินทรีย์-ชีวภาพ และการเลี้ยงสัตว์ เช่น เลี้ยงเป็ด ไก่ ปลา กบคอนโด หมูหลุม วัวนม และโคขุน เป็นต้น

2. ความรู้ในเรื่องการทำวิสาหกิจชุมชนและการแปรรูป เช่น การรวมกลุ่มทำน้ำยาล้างจาน แชมพู น้ำยาซักผ้า ปรับผ้านุ่ม และการทำขนมต่างๆ การเพาะถั่วงอก การทำน้ำพริก

2.1 อาชีพทางเลือกการให้บริการนวดแผนไทย ในเรื่องการดูแลสุขภาพ

2.2 การทำอาชีพพัฒนาปศุสัตว์บวจร เช่น หรีด ดอกไม้จันทน์ โลงศพ เป็นต้น

2.3 การทำโต๊ะจีนชุมชน (โต๊ะไทยอาหารเพื่อสุขภาพปลอดสาร โดยมีเมนูอาหารแบบไทย/จีน ที่มีรสชาติอร่อย ให้เลือกตามต้องการ โดยเน้นความสด ใหม่ และปลอดภัยต่อการบริโภค และการให้บริการประทับใจ) และมีน้ำผลไม้ หรือน้ำสมุนไพร ในการให้บริการฟรี (ปลอดแอลกอฮอล์)

3. ความรู้ในเรื่องการทำ packaging โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จะมาอบรมให้ความรู้ในเรื่องรูปแบบผลิตภัณฑ์ต่างๆ

รายวิชาที่ 4 : การบริหารจัดการ การตลาด ว่าด้วยเทคนิคการขาย

เนื้อหาวิชา : 1. การจัดระบบการบริหารจัดการ ในทุกระบบ
2. การทำการตลาด และเทคนิคการขาย
3. การจัดทำระบบบัญชี และการลงบัญชีรับ – จ่าย

เป็นการอบรมให้ความรู้ในเรื่องการเป็นเซลล์แมน (ด้านการตลาด การวางแผนการตลาด)

และกระบวนการเรียนรู้ในเรื่องของระบบการบริหารจัดการ ในแต่ละระบบ บทบาทหน้าที่ การทำระบบบัญชี และการบันทึกการลงบัญชีรับ – จ่าย ตลอดแนวทางการสนับสนุนด้านการตลาดให้กับกลุ่ม (แต่สินค้าต้องได้มาตรฐานและคุณภาพ) เพื่อให้เป็นมืออาชีพ

หลักสูตรการเรียนรู้ : ตารางการเรียน

รายวิชาที่ 1 (สำหรับปีที่ 1) : ภาควิชาพื้นฐาน การทำบัญชีครัวเรือน 3 เดือน เป็นการทำบัญชีครัวเรือน ที่ต้องมีการตรวจสอบตนเอง และครอบครัว ให้มีการทำบัญชีอยู่ที่บ้าน ในทุก 2 สัปดาห์ จะมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันของแต่ละครอบครัวในตำบล (20 ครัวเรือน) โดยจะมีพี่เลี้ยงชุมชน เป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำ ขวนพุดคุย และสังเคราะห์ข้อมูลในแต่ละเรื่องร่วมกัน โดยมีการแบ่งกลุ่มย่อย ออกเป็น 3 กลุ่ม และนำเสนอ

1. ระยะเวลาการเข้าชั่วโมงเรียน 3 โมง แบ่งเป็น 3 ช่วงเวลา (ใช้เวลาช่วงเสาร์-อาทิตย์)

- เวลา 09.00 -12.00 น. โดยมีการเช็คเวลา และตรวจสอบสมุดบัญชีครัวเรือน

- หลังจากนั้นจะมีการแลกเปลี่ยนพูดคุยถึงข้อมูลที่ได้อ่าน มี ความเปลี่ยนแปลงในเรื่องใดบ้าง เป็นการสะท้อนความรู้สึกรู้สึกในการทำบัญชีเชิงลึก ปัญหาและอุปสรรค ในการจัดบัญชีครัวเรือน ของคนในแต่ละครอบครัว นั้นเป็นอย่างไร
- แบ่งเป็นกลุ่มย่อย 3 กลุ่ม โดยให้จัดทำรูปแบบการรายงานและนำเสนอ(โดยมีประธานกลุ่ม เลขานุการจดบันทึก คณะกรรมการให้ความคิดเห็น และผู้นำเสนอ เพื่อเป็นการฝึกการเป็นวิทยากรไปตัว)
- **เนื้อหา:** ให้แต่ละคนเล่าเรื่องราวในการจดบันทึกบัญชีครัวเรือนของครอบครัว ความรู้สึกของสมาชิกในครอบครัว และปัญหาที่ต้องการแก้ไขหรือมีการเปลี่ยนแปลงในการลดค่าใช้จ่ายในเรื่องใดบ้าง หรือมีการปรับวิธีคิด มีการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมหรือไม่ อย่างไร มีการทบทวนรายรับ-จ่าย ของคนในครอบครัวหรือไม่ มีการวางแผนกันอย่างไร
- มีการบ้านให้แต่ละครอบครัวกลับไปทำ และนำกลับมาส่งอีก 2 สัปดาห์สุดท้ายของเดือน
 - 12.00 น. รับประทานอาหารร่วมกัน และเดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ

หมายเหตุ : หลักสูตรการเรียนรู้เรื่องบัญชีครัวเรือน เพื่อการรู้จักตนเองและครอบครัว หลังจากได้มีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล ร่วมกันแล้ว เดือนที่ 4 จะเป็นการเลื่อนขั้นการเรียนรู้ในการพัฒนาโครงการชีวิตเพื่อการยกระดับการเรียนรู้ โดยมอบประกาศเกียรติบัตรให้แต่ละครอบครัว โดยมอบเป็นรายครอบครัว ออกโดย ภาคิ และหน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), ผู้ว่าราชการจังหวัด นครปฐม,มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม และนายก อบต.ในแต่ละตำบล

*******ในแต่ละรายวิชา ภาคปีการศึกษา 2-4 จะมีการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง และแผนการดำเนินงาน เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น *******

ภาคผนวก ก
บริบทจังหวัดนครปฐม

บริบทจังหวัดนครปฐม

นายจิตพงษ์ ฤทธิประศาสน์

ผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม

สัญลักษณ์ประจำจังหวัด :

- ดอกไม้ประจำจังหวัด: แก้ว
- ต้นไม้ประจำจังหวัด: จัน (*Diospyros decandra* Lour.)

คำขวัญ ประจำจังหวัด

“ส้มโอหวาน ข้าวสารขาว ลูกสาวงาม ข้าวหลามหวานมัน สนามจันทร์
งามล้น พุทธมณฑลคู่ธานี พระปฐมเจดีย์เสียดฟ้า”

จังหวัดนครปฐม เป็นจังหวัดเล็กๆ ซึ่งอยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพฯ ด้วยระยะทางประมาณ 56 กิโลเมตร เป็นเมืองแห่งปูชนียสถานเก่าแก่ที่สำคัญคือ “องค์พระปฐมเจดีย์” ซึ่งนับเป็นร่องรอยแห่งแรกของการเผยแผ่อารยธรรมพุทธศาสนา ทั้งยังเป็นเมืองที่อุดมสมบูรณ์มากมายไปด้วยผลไม้ และอาหารขึ้นชื่อนานาชนิด เมืองนครปฐมเดิม ตั้งอยู่ริมทะเลเคยเป็นเมืองเก่าแห่งหนึ่งซึ่งเจริญรุ่งเรืองมากในสมัยทวารวดี เพราะเป็นราชธานีที่สำคัญ มีหลักฐานเชื่อว่าศาสนาพุทธและอารยธรรมจากประเทศอินเดียเผยแผ่เข้ามาที่นครปฐมเป็นแห่งแรก โดยสันนิษฐานจากองค์พระปฐมเจดีย์และซากโบราณวัตถุต่างๆ ที่ค้นพบ นครปฐมจึงเป็นศูนย์กลางของความเจริญ มีชนชาติต่างๆ อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่เป็นจำนวนมาก ต่อมาเกิดความแห้งแล้งขึ้นในเมืองนครปฐม เพราะกระแสน้ำที่ไหลผ่านตัวเมืองเปลี่ยนเส้นทาง ประชาชนจึงอพยพไปตั้งหลักแหล่งอยู่ริมน้ำ และสร้างเมืองใหม่ขึ้น ชื่อว่า “นครชัยศรี” หรือ “ศิริชัย” นครปฐมจึงกลายเป็นเมืองร้างมาหลายร้อยปี จนกระทั่งในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ขณะที่ยังทรงผนวชได้เสด็จจรดงค์ไปพบพระปฐมเจดีย์ และทรงเห็นว่าเป็นเจดีย์องค์

ใหญ่ไม่มีที่ไหนเทียบเท่า เมื่อพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ขึ้นครองราชย์ จึงโปรดเกล้าฯ ให้ก่อเจดีย์แบบลังการอบเจดีย์องค์เดิมไว้ ทรงปฏิสังขรณ์สิ่งต่างๆ ในบริเวณองค์พระปฐมเจดีย์ให้มีสภาพดี และโปรดเกล้าฯ ให้ขุดคลองเจดีย์บูชา เพื่อให้การคมนาคมสะดวกยิ่งขึ้น ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ได้เริ่มทำทางรถไฟสายใต้ แต่ตอนนั้นเมืองนครปฐมยังเป็นป่ารกอยู่ จึงโปรดเกล้าฯ ให้ย้ายเมืองจากตำบลท่านา อำเภอนครชัยศรี มาตั้งที่บริเวณพระปฐมเจดีย์เหมือนที่เคยตั้งมาแล้วในสมัยโบราณ เมืองนครปฐม จึงอยู่ต่อมาจนตราบเท่าทุกวันนี้ ในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้โปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระราชวังขึ้นที่ตำบลสนามจันทร์ เป็นที่เสด็จแปรพระราชฐาน และโปรดเกล้าฯ ให้ตัดถนนเพิ่มขึ้นอีกหลายสาย ให้สร้างสะพานใหญ่ข้ามคลองเจดีย์บูชาขึ้น ทรงพระราชทานนามว่า “สะพานเจริญศรัทธา” ต่อมาให้เปลี่ยนชื่อ เมืองนครชัยศรี เป็น “นครปฐม” แต่ชื่อมณฑลยังคงเรียกว่า “มณฑลนครชัยศรี” อยู่ จนกระทั่งยุบเลิกในสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และในปัจจุบันนครชัยศรีมีฐานะเป็นอำเภอหนึ่ง ขึ้นอยู่กับจังหวัดนครปฐม

แผนที่ 7 อำเภอ จังหวัดนครปฐม

อาณาเขต และการปกครอง

จังหวัดนครปฐม มีเนื้อที่ประมาณ 2,168,327 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,355,204 ไร่ แบ่งการปกครองออกเป็น 7 อำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอพุทธมณฑล อำเภอสามพราน อำเภอนครชัยศรี อำเภอบางเลน อำเภอกำแพงแสน และอำเภอดอนตูม

ทิศเหนือ	ติดต่อกับจังหวัดสุพรรณบุรี
ทิศใต้	ติดต่อกับจังหวัดสมุทรสาคร
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับจังหวัดนนทบุรีและกรุงเทพฯ
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับจังหวัดราชบุรี

หน่วยการปกครอง

การปกครองแบ่งออกเป็น 7 อำเภอ 106 ตำบล 930 หมู่บ้าน 1 เทศบาลนคร 3 เทศบาลเมือง 15 เทศบาลตำบล 97 องค์การบริหารส่วนตำบล

1. อำเภอเมืองนครปฐม
2. อำเภอกำแพงแสน
3. อำเภอนครชัยศรี
4. อำเภอดอนตูม
5. อำเภอบางเลน
6. อำเภอสามพราน
7. อำเภอพุทธมณฑล

สถานที่ศึกษา : ระดับอุดมศึกษา

- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
- มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา
- มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
- มหาวิทยาลัยคริสเตียน
- มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
- สถาบันกัญชามา
- โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

ภาคผนวก ข

รายชื่อคณะทำงานจังหวัด

คณะกรรมการจังหวัด

สำนักงานสหประชาชาติความร่วมมือ ภาคประชาชน จังหวัดนครปฐม

ที่	ชื่อ - นามสกุล	ที่อยู่/องค์กร	เบอร์โทรศัพท์	เครือข่าย	ตำแหน่ง
1.	นายณัฐวัฒน์ ชันอินทร์งาม	40 ม.4 ต.บางระกำ อ.บางเลน จ.นครปฐม	081-903-7393	ประธานชมรมเรารักแม่น้ำท่าจีน/ นายกอบต.	หัวหน้าชุดโครงการ
2.	นายไรพีตย์ วัฒนวิจิตร	35/1 ม.1 ต.มาบแค อ.เมือง จ.นครปฐม 73000	086-165-8880	ประธานกลุ่มสวัสดิการมาบแค	ประธานโครงการ
3.	นายปิยะ พวงลำลี	156 ม.10 ต.นครปฐม อ.เมือง จ.นครปฐม 73000	081-986-3598	ประชาคมจังหวัดนครปฐม	รองประธานฯ/วิทยากร
4.	นายศุภลักษณ์ ดียาวี	46/2 ม.6 ต.สวนป่า อ.เมือง จ.นครปฐม 73000	081-291-8640	ประธานเครือข่ายร้านค้าชุมชน/ศอบต.	รองประธานโครงการ
5.	นายมนต์ภัสสรณ พิพัฒน์เตชากร	39/3 ถ.ตรอกตันโพธิ์ ต.พระปฐมเจดีย์ อ.เมือง จ.นครปฐม	081-856-3929	ลข.แผนแม่บทชุมชน/ที่ปรึกษาผู้ตรวจราชการ	ผู้ประสานงานโครงการ
6.	อ.โชติ สายยืนยง	31/1 ม.8 ต.คลองโยง อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม	089-934-5593	ครูต่อต้านยาเสพติด	กรรมการคณะกรรมการ
7.	นายสมมารธ เทียมถนอม	6 ม.6 ต.บางช้าง อ.สามพราน จ.นครปฐม 73110	086-163-0206	ประธาน อสม.บางช้าง	กรรมการคณะกรรมการ
7.	นายปิ่นนคร ปิ่นทองคำ	25 ม.14 ต.บางระกำ อ.บางเลน จ.นครปฐม 73110	089-836-2490	ผู้ประสานเครือข่ายเด็กและเยาวชน	กรรมการคณะกรรมการ
8.	นางสาวปิ่น รุจยากรกุล	75/1 ม.10 ต.ดอนข่อย อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม	089-091-8880	ประธานสภา อบต.ดอนข่อย	กรรมการคณะกรรมการ
9.	นายบุญให้ หวังเศรษฐกุล	12 ม.5 ต.สามง่าม อ.ดอนตูม จ.นครปฐม	034-23-8140	ช่างอิเล็กทรอนิกส์/ระบบ IT	กรรมการคณะกรรมการ
10.	นายสุทัศน์ สามสีนิยม	74 ม. 2 ต.สามง่าม อ.ดอนตูม จ.นครปฐม	087-024-1141	ประธานเครือข่ายชุมชนสามง่าม	กรรมการคณะกรรมการ
11.	นางนกน้อย ศรีนวลมาก	26/2 ม.7 ต.คลองนกกระทุง อ.บางเลน จ.นครปฐม	081-890-7595	รองนายก อบต.คลองนกกระทุง	กรรมการคณะกรรมการ
12.	นายสังเวียน เอกจัน	48 ม.10 ต.ห้วยขวาง อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม	089-837-5230	วิทยากรบ้านดิน/เกษตรประณีต	กรรมการคณะกรรมการ
13.	นางสาวอรุณี พุทธรักษา	75 ม.6 ต.ทัพหลวง อ.เมือง จ.นครปฐม	081-665-1374	เครือข่ายศูนย์การเรียนรู้ทัพหลวง	กรรมการคณะกรรมการ
14.	นายบุญเรือง ปาแสนกุล	26 /1 ม.6 ต.ห้วยด้วน อ.ดอนตูม จ.นครปฐม	087-815-4819	ปราชญ์ชุมชน ตำบลห้วยด้วน	กรรมการคณะกรรมการ
15.	นายปัญญา นิตยลาภสกุล	33/3 ม. 2 ต.หินฆู อ.บางเลน จ.นครปฐม	081-771-3167	สมาชิก ศอบต. /เครือข่ายชมรมรักทำเงิน	กรรมการคณะกรรมการ
16.	นายสมชาย มั่งชูพันธุ์	79/4 ต.ลำลูกบัว อ.ดอนตูม จ.นครปฐม	084-774-3853	ประธานกลุ่มพลังงานทดแทน/พิธีกรชุมชน	กรรมการคณะกรรมการ
17.	นางอำไพ หนูหอม	36 ม.1 ต.สวนป่า อ.เมือง จ.นครปฐม	081-268-4192	ประธานสภาองค์กรชุมชน ต.สวนป่า	กรรมการคณะกรรมการ

ภาคผนวก ค
ข้อมูลบัญชีครัวเรือน

สรุปข้อมูลภาพรวมบัญชีครัวเรือน 20 ตำบล 6 เดือน (กค.52- ธค.52)

รายรับ	บางระกำ	คลองนกฯ	บางไทรป่า	บางหลวง	ลำพญา	ไผ่หูช้าง	บางปลา	นราภิรมย์	หินมูล	คลองโยง
1. ขายผลผลิตจากการทำนา/ทำไร่	9,000.00	4,707,040.00	9,000.00	3,833,105.00	2,705,867.00	4,550.00	45,500	10,020,700.00	2,424,256.00	2,245,482.00
2. ขายสัตว์เลี้ยง	0.00	168,194.00	0.00	214,700.00	537,144.00	230.00	0	355,300.00	102,820.00	27,670.00
3. ขายผลิตภัณฑ์จากงานหัตถกรรม	31,785.00	0.00	31,785.00	69,005.00	0.00	28,749.00	0	48,270.00	42,294.00	9,830.00
4. ขายสินค้าที่ซื้อมา รวมทั้งการขายอาหาร	165,424.00	415,430.00	165,424.00	477,893.00	816,665.00	148,620.00	582,883	4,871,726.00	980,776.00	1,248,603.00
5. ขายพืชหรือสัตว์ที่หาได้จากแหล่งธรรมชาติ	9,040.00	10,717.00	9,040.00	31,721.00	79,230.00	1,080.00	5,297	168,966.00	68,508.00	32,106.00
6. ค่าจ้างการการทำงานหรือให้บริการ	570,345.00	697,926.00	155,806.00	715,664.00	961,086.00	140,325.00	166,308	1,866,958.00	665,247.00	1,487,767.00
7. เงินเดือน เบี้ยเลี้ยง ค่าคอมมิชชั่น	2,374,843.00	757,351.00	323,192.00	659,807.00	1,343,787.00	379,045.00	314,858	4,202,587.00	870,612.00	3,400,286.00
8. เงินสงเคราะห์และสวัสดิการต่าง ๆ	500.00	59,700.00	500.00	36,900.00	46,000.00	500.00	0	11,450.00	15,500.00	24,390.00
9. รายได้จากการค้าขาย หรือเช่า	0.00	57,750.00	0.00	61,562.00	8,000.00	0.00	0	122,515.00	79,727.00	37,625.00
10. รายรับจากดอกเบี้ยต่าง ๆ	0.00	12,903.00	0.00	4,200.00	389,980.00	0.00	0	488,610.00	140,277.00	3,000.00
11. รายได้จากการเลี้ยงโชค	4,083.00	0.00	0.00	9,800.00	2,200.00	4,600.00	19,022	17,030.00	72,300.00	500.00
12. เงินที่ได้รับจากการกู้ยืม ขอยืม	2,500.00	101,081.00	25,000.00	66,700.00	1,918,600.00	6,000.00	112,037	794,600.00	323,699.00	203,300.00
13. เงินที่ถูก หลานญาติพี่น้อง ส่งมาให้	133,885.00	30,060.00	8,500.00	42,580.00	201,255.00	9,100.00	16,650	42,670.00	33,000.00	98,150.00
14. เงินที่ผู้อื่นช่วยงานต่าง ๆ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0	0.00	0.00	0.00
15. เงินหรือลาภลอยที่มีคนนำมาให้	0.00	40.00	0.00	0.00	7,200.00	0.00	42,000	184,900.00	4,900.00	1,000.00
รวมรายรับ	3,301,405.00	7,018,192.00	728,247.00	6,223,637.00	9,017,014.00	722,799.00	1,304,555.00	23,196,282.00	5,823,916.00	8,819,709.00

สรุปรายจ่าย 7 หมวด

รายจ่ายหมวดที่ 1 ค่าใช้จ่ายในการประกอบอาชีพ	บางระกำ	คลองนกฯ	บางไทรป่า	บางหลวง	ลำพญา	ไผ่หูช้าง	บางปลา	นราภิรมย์	หินมูล	คลองโยง
1.1 ค่าจ้างแรงงาน	3,205.00	17,000.00	2,600.00	27,665.00	56,093.00	0.00	700.00	207,745.00	204,116.00	15,915.00
1.2 ค่าเช่า/ซื้ออุปกรณ์ ในการประกอบอาชีพ	181,538.00	1,547,515.00	121,803.00	1,744,486.00	1,288,315.00	79,700.00	106,505.00	3,718,491.00	1,030,290.00	1,171,291.00
1.3 ค่าโดยสาร รถ เรือ รถไฟ เครื่องบิน	450.00	17,796.00	450.00	14,150.00	57,969.00	450.00	2,206.00	14,356.00	10,300.00	9,237.00
1.4 ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	334,120.00	329,536.00	51,094.00	381,595.00	390,997.00	59,244.00	63,784.00	1,081,131.00	294,533.00	567,063.00
1.5 ค่าปุ๋ยชีวภาพ หรือปุ๋ยอินทรีย์	0.00	3,250.00	0.00	28,320.00	5,189.00	0.00	2,025.00	215,345.00	5,450.00	14,150.00
1.6 ค่าปุ๋ยเคมี	720.00	215,650.00	720.00	150,640.00	247,150.00	80.00	0.00	522,056.00	143,071.00	46,040.00
1.7 ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช	1,810.00	112,361.00	0.00	97,921.00	94,480.00	0.00	3,500.00	274,930.00	106,092.00	15,330.00
1.8 ค่าซ่อมแซมเครื่องมือ	0.00	20,520.00	0.00	21,691.00	66,721.00	0.00	27,550.00	44,489.00	61,915.00	5,760.00
1.9 เงินสด เงินคาวน หรือเงินผ่อน ยานพาหนะ	3,459.00	297,151.00	0.00	36,895.00	88,951.00	0.00	0.00	390,611.00	52,526.00	106,528.00
1.10 ซื้อสินค้ามาจำหน่าย	0.00	105,068.00	0.00	36,051.00	170,512.00	0.00	159,500.00	648,281.00	45,508.00	175,560.00
รวมรายจ่ายหมวดที่ 1	525,302.00	2,665,847.00	176,667.00	2,539,414.00	2,466,377.00	139,474.00	365,770.00	7,117,435.00	1,953,801.00	2,126,874.00

รายจ่ายหมวดที่ 2 ค่าอาหาร	บางระกำ	คลองนก	บางไทรป่า	บางหลวง	ลำพญา	ไผ่หูช้าง	บางปลา	นราภิรมย์	หินมูล	เทศบาล ต. คลองโยง
2.1 ข้าวสารทุกชนิด	7,590.00	94,790.00	3,105.00	122,237.00	131,857.00	2,650.00	7,775.00	165,107.00	51,279.00	44,812.00
2.2 เนื้อสัตว์ปีก สัตว์น้ำ แมลง และสัตว์อื่นๆ เป็น	397,259.00	249,740.00	53,296.00	282,949.00	250,585.00	80,751.00	37,417.00	703,345.00	232,357.00	383,274.00
2.3 ผักสด และผลไม้สดต่าง ๆ	390,835.00	266,531.00	45,175.00	293,798.00	229,756.00	40,656.00	38,203.00	753,191.00	157,061.00	389,689.00
2.4 ไข่สด	2,228.00	2,101.00	380.00	3,289.00	5,754.00	4,780.00	0.00	20,289.00	4,426.00	9,245.00
2.5 เครื่องเทศต่าง ๆ	32,821.00	30.00	2,286.00	19,221.00	185.00	2,698.00	50.00	15,766.00	8,812.00	6,781.00
2.6 อาหารแห้ง อาหารกระป๋อง	101,843.00	28,214.00	207.00	81,004.00	46,399.00	5,935.00	14,762.00	95,847.00	40,399.00	32,845.00
2.7 อาหารสำเร็จที่ซื้อจากร้าน	410,328.00	386,721.00	67,705.00	261,918.00	354,466.00	70,695.00	94,973.00	1,007,362.00	257,315.00	741,250.00
2.8 น้ำดื่มสะอาด	9,111.00	1,930.00	180.00	617.00	2,582.00	0.00	90.00	15,720.00	2,622.00	16,377.00
2.9 น้ำอัดลม ชา กาแฟ เครื่องดื่มเกลือแร่	203,309.00	9,819.00	0.00	6,987.00	10,149.00	0.00	220.00	53,961.00	15,116.00	50,585.00
2.10 นมทุกชนิด	27,197.00	6,736.00	5,031.00	2,515.00	18,850.00	2,589.00	1,213.00	27,074.00	7,970.00	18,153.00
2.11 ขนมขบเคี้ยว ขนมกรุบกรอบ ลูกอม	48,396.00	900.00	0.00	3,851.00	0.00	0.00	95.00	10,301.00	4,562.00	10,554.00
2.12 ค่าขนมที่ให้เด็กเป็นโรงเรียนราชรับ รายเดือน	357,799.00	400,680.00	80,025.00	332,235.00	298,653.00	48,232.00	56,495.00	1,182,367.00	255,460.00	526,931.00
2.13 เครื่องดื่มชูกำลัง	50.00	2,060.00	50.00	3,930.00	6,924.00	50.00	400.00	10,844.00	3,699.00	3,200.00
2.14 เหล้า เบียร์ ชาดอง ไวน์ กระแช่ สาโท	36,017.00	54,261.00	8,255.00	162,510.00	54,752.00	22,852.00	27,051.00	200,863.00	34,277.00	108,720.00
2.15 ค่าเชื้อเพลิงในการหุงต้ม	980.00	10,605.00	700.00	4,915.00	20,373.00	1,000.00	1,400.00	13,335.00	5,323.00	4,986.00
รวมรายจ่ายหมวดที่ 2	2,025,763.00	1,515,118.00	266,395.00	1,581,976.00	1,431,285.00	282,888.00	280,144.00	4,275,372.00	1,080,678.00	2,347,402.00

รายจ่ายหมวดที่ 3 ยา - สุขภาพอนามัย	คลอง		บางไทร	บางหลวง	ลำพญา	ไผ่หูช้าง	บางปลา	นราภิรมย์	หินมูล	คลองโยง
	บางระกำ	นกกะทูน	ป่า							
3.1 ยาแก้ปวด	0.00	60.00	0.00	1,943.00	240.00	0.00	0.00	690.00	6.00	102.00
3.2 ยารักษาโรคอื่น ๆ	23,933.00	3,535.00	63.00	2,754.00	14,245.00	463.00	908.00	27,347.00	16,333.00	17,954.00
3.3 ยาหรืออุปกรณ์การคุมกำเนิด	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	2,290.00	415.00	1,410.00
3.4 ค่ารักษาพยาบาลทั้งที่สถานีนอนามัย	360.00	36,816.00	0.00	10,865.00	43,552.00	0.00	460.00	59,708.00	8,705.00	8,894.00
3.5 ยาสูบ/บุหรี่/หมาก/ยานัตถ์	20,116.00	3,279.00	1,453.00	8,752.00	19,065.00	695.00	0.00	22,993.00	9,179.00	39,687.00
3.6 จ่ายเบี้ยประกันชีวิต เบี้ยประกันสุขภาพ	0.00	72,702.00	0.00	7,330.00	30,372.00	0.00	2,400.00	145,622.00	33,744.00	16,818.00
รวมรายจ่ายหมวดที่ 3	44,409.00	116,392.00	1,516.00	31,644.00	107,474.00	1,158.00	3,768.00	258,650.00	68,382.00	84,865.00

รายจ่ายหมวดที่ 4 เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย	คลอง		บางไทร	บางหลวง	ลำพญา	ไผ่หูช้าง	บางปลา	นราภิรมย์	หินมูล	เทศบาล ต.
	บางระกำ	นกกะทูน	ป่า							คลองโยง
4.1 เสื้อผ้า / เครื่องแต่งกาย และเครื่องนอน	1,850.00	33,237.00	500.00	3,649.00	16,280.00	730.00	994.00	130,669.00	21,562.00	36,142.00
4.2 ค่าใช้จ่ายในการเสริมสวย	380.00	7,252.00	25.00	1,170.00	33,117.00	25.00	750.00	57,065.00	4,093.00	11,951.00
4.3 ซื้อทอง เงิน นาก เพชร พลอย เครื่องประดับ	0.00	36,020.00	0.00	30,150.00	23,619.00	0.00	12,757.00	99,097.00	0.00	32,901.00
รวมรายจ่ายหมวดที่ 4	2,230.00	76,509.00	525.00	34,969.00	73,016.00	755.00	14,501.00	286,831.00	25,655.00	80,994.00

รายการหมวดที่ 5 ที่อยู่อาศัย	บางระกำ	คลอง นกระทุง	บางไทรป่า	บางหลวง	ลำพญา	ไผ่หูช้าง	บางปลา	นราภิรมย์	หินมูล	คลองโยง
5.1 เงินสด เงินคาวน หรือเงินผ่อนเพื่อซื้อ/เช่า	2,500.00	690.00	0.00	206.00	3,609.00	0.00	0.00	140,152.00	7,000.00	18,543.00
5.2 ซ่อมแซม ต่อเติม หรือปลูกบ้าน	4,202.00	108,300.00	4,202.00	71,984.00	37,400.00	0.00	13,000.00	140,961.00	53,297.00	500.00
5.3 เงินสด เงินคาวน เงินผ่อนซ่อมเครื่องใช้ใน	72,635.00	169,259.00	65,140.00	26,590.00	111,517.00	23,340.00	34,860.00	1,043,039.00	81,938.00	353,319.00
5.4 ของใช้ประจำวัน	423,993.00	354,904.00	53,830.00	319,431.00	265,917.00	50,485.00	68,082.00	622,565.00	155,933.00	499,717.00
5.5 ค่าไฟฟ้า	166,175.00	110,693.00	25,187.00	145,473.00	197,825.00	29,786.00	25,355.00	270,611.00	79,197.00	245,345.00
5.6 ค่าน้ำประปา	37,513.00	15,729.00	3,859.00	26,656.00	38,462.00	4,336.00	2,662.00	52,392.00	12,938.00	91,421.00
5.7 ค่าโทรศัพท์ทั้งครัวเรือน	104,442.00	90,343.00	19,234.00	123,050.00	132,105.00	15,134.00	12,671.00	209,592.00	59,609.00	153,557.00
5.8 ค่าหนังสือพิมพ์ หนังสือ นิตยสาร	0.00	570.00	0.00	886.00	1,319.00	0.00	0.00	4,072.00	750.00	200.00
5.9 ค่าภาษีต่าง ๆ	0.00	2,760.00	0.00	0.00	2,560.00	0.00	0.00	12,815.00	2,705.00	60.00
รวมรายการหมวดที่ 5	811,460.00	853,248.00	171,452.00	714,276.00	790,714.00	123,081.00	156,630.00	2,496,199.00	453,367.00	1,362,662.00

รายจ่ายหมวดที่ 6 ค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุน งาน สังคม และเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ	บางระกำ	คลอง นกระทุง	บางไทร ป่า	บางหลวง	ลำพญา	ไผ่หูช้าง	บางปลา	นราภิรมย์	หินมุด	คลองโยง
6.1 ฝากธนาคาร ซื้อพันธบัตร ออมทรัพย์ ออก เงินกู้	88,043.00	664,681.00	29,133.00	285,053.00	494,414.00	16,459.00	17,589.00	1,359,505.00	300,514.00	309,034.00
6.2 จ่ายดอกเบี้ย และผ่อนใช้หนี้เงินกู้ เงินยืม	205,551.00	191,785.00	39,300.00	770,095.00	590,695.00	57,380.00	78,492.00	2,826,170.00	843,177.00	779,977.00
6.3 เงินทำบุญ หรือบริจาค	1,677.00	13,708.00	1,337.00	14,491.00	13,695.00	1,277.00	1,159.00	242,736.00	22,981.00	15,517.00
6.4 เงินช่วยงานหรือเงินใส่ซอง	60,455.00	185,845.00	6,430.00	231,910.00	145,340.00	9,570.00	23,501.00	339,885.00	68,700.00	188,140.00
6.5 ค่าใช้จ่ายในการจัดงานต่าง ๆ	110.00	13,980.00	0.00	1,000.00	3,920.00	1,480.00	0.00	42,199.00	1,257.00	3,350.00
6.6 จ่ายเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ	55,725.00	51,438.00	4,360.00	84,948.00	29,850.00	935.00	6,617.00	109,325.00	16,413.00	85,161.00
6.7 ซื้อสัตว์เลี้ยง หรือไม้ดอกไม้ประดับ	0.00	285.00	0.00	0.00	720.00	0.00	0.00	5,590.00	2,498.00	3,533.00
6.8 เงินเดือนหรือเงินที่ส่งไปช่วยเหลือญาติ	700.00	47,380.00	700.00	2,000.00	5,270.00	830.00	21,560.00	14,363.00	14,305.00	30,500.00
6.9 เงินที่เสียไปโดยไม่เต็ม	945.00	0.00	0.00	1,240.00	9,230.00	0.00	0.00	500.00	0.00	0.00
6.10 เงินที่จ่ายเพื่อการเลี้ยงชีพ	62,105.00	32,504.00	9,025.00	113,395.00	76,755.00	7,630.00	23,613.00	137,178.00	51,934.00	69,930.00
6.11 เงินเลี้ยงควงในรูปแบบต่าง ๆ	0.00	6,920.00	0.00	240.00	0.00	0.00	0.00	9,056.00	180.00	25,300.00
รวมรายจ่ายหมวดที่ 6	475,311.00	1,208,526.00	90,285.00	1,504,372.00	1,369,889.00	95,561.00	172,531.00	5,086,507.00	1,321,959.00	1,510,442.00

รายจ่ายหมวดที่ 7 ค่าใช้จ่ายในการศึกษา	บางระกำ	คลอง นกระทุง	บางไทร ป่า	บางหลวง	ลำพญา	ไผ่หูช้าง	บางปลา	นราภิรมย์	หินมูล	คลองโยง
7.1 ค่าทอม ค่าเรียนพิเศษ ค่ากิจกรรมพิเศษ	0.00	20,520.00	0.00	5,150.00	60,720.00	0.00	865.00	149,177.00	24,040.00	58,551.00
7.2 ค่าอุปกรณ์การเรียน	0.00	1,170.00	0.00	2,331.00	380.00	0.00	1,545.00	26,361.00	4,397.00	4,420.00
7.3 ค่าชุดนักเรียน ชุดพละ ชุดลูกเสือ เนตรนารี	0.00	580.00	0.00	170.00	1,870.00	0.00	0.00	15,693.00	2,000.00	0.00
รวมรายจ่ายหมวดที่ 7	0.00	22,270.00	0.00	7,651.00	62,970.00	0.00	2,410.00	191,231.00	30,437.00	62,971.00

สรุปข้อมูลภาพรวมบัญชีครัวเรือน 20 ตำบล 6 เดือน (กค.52- ธค.52)

รายรับ	บางช้าง	คลองใหม่	สวนป่าน	ทัพหลวง	ดอนข่อย	ห้วยด้วน	บ้านหลวง	ลำลูกบัว	ดอนพุทรา	สามง่าม
1. ขายผลผลิตจากการทำนา/ทำไร่	2,125,605.00	681,987.00	285,251.00	1,280,375.00	5,463,461.00	1,449,435.00	1,181,937.00	8,257,278.00	703,227	952,387.00
2. ขายสัตว์เลี้ยง	34,670.00	20,980.00	198,999.00	183,260.00	631,285.00	171,639.00	31,260.00	110,440.00	59,400	1,120,568.00
3. ขายผลิตภัณฑ์จากงานหัตถกรรม	78,530.00	26,056.00	455,553.00	149,530.00	24,882.00	171,132.00	332,935.00	75,980.00	162,562	118,351.00
4. ขายสินค้าที่ซื้อมา การขายอาหาร	772,875.00	849,084.00	2,673,688.00	1,165,625.00	1,854,738.00	2,088,656.00	777,380.00	654,627.00	439,670	4,391,949.00
5. ขายพืชหรือสัตว์ที่หาได้จากธรรมชาติ	54,153.00	30,394.00	5,400.00	78,133.00	122,236.00	63,913.00	86,337.00	60,000.00	41,680	9,588.00
6. ค่าจ้างการการทำงานหรือให้บริการ	1,534,867.00	666,785.00	1,142,488.00	540,387.00	2,770,666.00	481,658.00	1,353,554.00	615,052.00	1,784,564	1,582,753.00
7. เงินเดือน เบี้ยเลี้ยง ค่าคอมมิชชั่น	2,888,692.00	2,015,402.00	1,428,818.00	3,721,895.00	2,521,459.00	3,239,052.00	2,017,809.00	2,618,357.00	2,363,934	2,001,770.00
8. เงินสงเคราะห์และสวัสดิการต่าง ๆ	37,760.00	37,247.00	0.00	0.00	16,640.00	41,200.00	49,892.00	59,767.00	27,500	500.00
9. รายได้จากการค้าขาย หรือเช่าที่ดิน	52,370.00	6,200.00	0.00	0.00	29,000.00	19,800.00	82,463.00	200,000.00	85,710	173,704.00
10. รายรับจากดอกเบี้ยต่าง ๆ	70,579.00	107,531.00	418,700.00	19,600.00	46,629.00	65,548.00	52,100.00	12,210.00	22,300	13,463.00
11. รายได้จากการเลี้ยงโชค	11,035.00	20,740.00	8,000.00	9,040.00	2,165.00	8,000.00	65,640.00	12,000.00	75,000	32,750.00
12. เงินที่ได้รับจากการกู้ยืม ขอยืม	160,701.00	100,932.00	737,900.00	10,080.00	529,740.00	288,500.00	77,200.00	103,000.00	94,855	606,004.00
13. เงินที่ถูก หลาน ญาติพี่น้อง ส่งมา	26,300.00	210,021.00	103,050.00	29,005.00	105,200.00	22,989.00	125,700.00	13,700.00	59,590	42,700.00
14. เงินที่ผู้อื่นช่วยงานต่าง ๆ	0.00	0.00	14,600.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0	0.00
15. เงินหรือลาภลอยที่มีคนนำมาให้	0.00	2,000.00	6,100.00	0.00	641.00	0.00	39,850.00	0.00	0	36,000.00
รวมรายรับ	7,848,137.00	4,775,359.00	7,478,547.00	7,186,930.00	14,118,742.00	8,111,522.00	6,274,057.00	12,792,411.00	5,919,992.00	11,082,487.00

สรุปภาพรวม รายจ่าย 7 หมวด 10 ตำบลสรุปรายจ่าย 7 หมวด

รายจ่ายหมวดที่ 1 ค่าใช้จ่ายในการประกอบอาชีพ	บางช้าง	คลองใหม่	สวนป่าน	ทัพหลวง	ดอนข่อย	ห้วยด้วน	บ้านหลวง	ลำลูกบัว	ดอนพุทรา	สามง่าม
1.1 ค่าจ้างแรงงาน	85,648.00	111,060.00	23,570.00	1,255.00	74,636.00	151,468.00	48,500.00	67,570.00	16,640.00	24,270.00
1.2 ค่าเช่า/ซื้ออุปกรณ์ ในการประกอบอาชีพ	983,167.00	2,428,098.00	1,633,996.00	1,331,571.00	4,245,742.00	1,539,373.00	859,118.00	269,528.00	501,832.00	3,992,751.00
1.3 ค่าโดยสาร รถ เรือ รถไฟ เครื่องบิน	8,402.00	5,238.00	680.00	5,420.00	34,946.00	782.00	28,369.00	459.00	6,093.00	17,646.00
1.4 ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	424,871.00	807,276.00	423,287.00	586,131.00	1,387,538.00	431,288.00	395,997.00	486,578.00	597,285.00	487,687.00
1.5 ค่าปุ๋ยชีวภาพ หรือปุ๋ยอินทรีย์	33,652.00	31,840.00	2,600.00	50,230.00	100,136.00	23,250.00	15,552.00	3,860.00	13,870.00	1,301.00
1.6 ค่าปุ๋ยเคมี	66,960.00	196,561.00	4,935.00	13,685.00	240,424.00	2,120.00	53,548.00	23,074.00	23,420.00	15,305.00
1.7 ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช	53,625.00	206,580.00	2,514.00	10,660.00	132,951.00	20,711.00	24,910.00	23,840.00	7,060.00	520.00
1.8 ค่าซ่อมแซมเครื่องมือ	2,895.00	20,580.00	37,200.00	1,170.00	76,366.00	6,320.00	19,900.00	1,250.00	9,100.00	138,992.00
1.9 เงินสด เงินคาวน หรือเงินผ่อน ยานพาหนะ	26,680.00	73,200.00	266,355.00	22,270.00	109,563.00	11,500.00	48,079.00	28,882.00	55,339.00	261,847.00
1.10 ซื้อสินค้ามาจำหน่าย	78,000.00	659,523.00	57,024.00	429,921.00	308,226.00	656,140.00	-	157,700.00	27,397.00	650,694.00
รวมรายจ่ายหมวดที่ 1	1,763,900.00	4,539,956.00	2,452,161.00	2,452,313.00	6,710,528.00	2,842,952.00	1,493,973.00	1,062,741.00	1,258,036.00	5,591,013.00

รายจ่ายหมวดที่ 2 ค่าอาหาร	บางช้าง	คลองใหม่	สวนป่า	ทัพหลวง	ดอนข่อย	ห้วยด้วน	บ้านหลวง	ลำลูกบัว	ดอนพุทรา	สามง่าม
2.1 ข้าวสารทุกชนิด	40,276.00	36,771.00	33,212.00	38,565.00	144,870.00	36,164.00	95,224.00	47,007.00	41,959.00	65,023.00
2.2 เนื้อสัตว์บก สัตว์น้ำ เป็นอาหาร	485,617.00	271,073.00	182,062.00	575,143.00	445,096.00	559,504.00	333,612.00	382,333.00	529,556.00	247,265.00
2.3 ผักสด และผลไม้สดต่าง ๆ	429,569.00	244,233.00	121,700.00	478,940.00	348,886.00	288,627.00	256,168.00	275,957.00	466,199.00	273,780.00
2.4 ไข่สด	8,909.00	11,077.00	6,803.00	27,406.00	11,781.00	18,752.00	13,527.00	13,057.00	17,943.00	6,105.00
2.5 เครื่องเทศต่าง ๆ	23,120.00	26,881.00	20.00	29,109.00	1,011.00	37,517.00	8,341.00	42,290.00	44,896.00	3,828.00
2.6 อาหารแห้ง อาหารกระป๋อง	34,293.00	40,133.00	27,031.00	84,984.00	81,428.00	87,064.00	34,689.00	43,254.00	64,651.00	37,594.00
2.7 อาหารสำเร็จที่ซื้อจากร้าน	765,610.00	396,395.00	341,737.00	625,614.00	959,099.00	398,729.00	418,713.00	355,522.00	557,571.00	635,896.00
2.8 น้ำดื่มสะอาด	23,189.00	5,943.00	3,267.00	7,724.00	4,756.00	5,588.00	8,023.00	25,675.00	4,043.00	5,226.00
2.9 น้ำอัดลม ชา กาแฟ	30,367.00	7,598.00	13,725.00	31,122.00	19,532.00	37,054.00	6,716.00	52,505.00	52,057.00	20,121.00
2.10 นมทุกชนิด	11,840.00	1,918.00	5,360.00	9,683.00	21,634.00	22,175.00	23,028.00	6,361.00	44,822.00	19,215.00
2.11 ขนมขบเคี้ยว ขนมกรุบกรอบ	3,756.00	1,434.00	1,634.00	9,217.00	9,972.00	12,542.00	4,061.00	484.00	6,422.00	9,553.00
2.12 ค่าขนมที่ให้เด็กเป็นโรงเรียน	470,646.00	232,539.00	524,632.00	557,837.00	881,195.00	396,591.00	344,154.00	459,299.00	582,803.00	457,210.00
2.13 เครื่องดื่มชูกำลัง	1,600.00	2,186.00	1,000.00	0.00	5,035.00	1,894.00	5,540.00	18,360.00	950.00	1,020.00
2.14 เหล้า เบียร์ ยาสูบ ไวน์	24,041.00	33,737.00	34,141.00	33,210.00	114,214.00	86,923.00	46,109.00	55,456.00	63,153.00	57,314.00
2.15 ค่าเชื้อเพลิงในการหุงต้ม	12,070.00	7,275.00	2,295.00	4,575.00	9,217.00	2,600.00	14,775.00	6,515.00	12,230.00	7,151.00
รวมรายจ่ายหมวดที่ 2	2,364,903.00	1,319,193.00	1,298,619.00	2,513,129.00	3,057,726.00	1,991,724.00	1,612,680.00	1,784,075.00	2,489,255.00	1,846,301.00

รายจ่ายหมวดที่ 3 ยา - สุขภาพอนามัย	บางช้าง	คลองใหม่	สวนป่าน	ทัพหลวง	ดอนข่อย	ห้วยด้วน	บ้านหลวง	ลำลูกบัว	ดอนพุทรา	สามง่าม
3.1 ยาแก้ปวด	582.00	19,226.00	55.00	1,838.00	97.00	3,338.00	150.00	8,790.00	100.00	326.00
3.2 ยารักษาโรคอื่น ๆ	23,717.00	4,191.00	37,981.00	20,230.00	14,374.00	30,444.00	2,517.00	31,912.00	36,442.00	27,823.00
3.3 ยาหรืออุปกรณ์การคุมกำเนิด	210.00	800.00	80.00	0.00	584.00	0.00	0.00	2,110.00	140.00	480.00
3.4 ค่ารักษาพยาบาลทั้งที่สถานีนามัย	39,412.00	6,100.00	4,240.00	0.00	30,679.00	735.00	14,760.00	16,380.00	1,982.00	8,529.00
3.5 ยาสูบ/บุหรี่/หมาก/ขานัตถ์	7,405.00	12,770.00	7,935.00	12,467.00	16,596.00	10,443.00	8,313.00	36,331.00	18,983.00	10,683.00
3.6 จ่ายเบี้ยประกันชีวิต ประกันสุขภาพ	5,099.00	0.00	3,200.00	12,600.00	62,160.00	210.00	34,623.00	11,220.00	1,177.00	34,399.00
รวมรายจ่ายหมวดที่ 3	76,425.00	43,087.00	53,491.00	47,135.00	124,490.00	45,170.00	60,363.00	106,743.00	58,824.00	82,240.00

รายจ่ายหมวดที่ 4 เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย และเครื่องประดับ	บางช้าง	คลองใหม่	สวนป่าน	ทัพหลวง	ดอนข่อย	ห้วยด้วน	บ้านหลวง	ลำลูกบัว	ดอนพุทรา	สามง่าม
4.1 เสื้อผ้า / เครื่องแต่งกาย และเครื่องนอน	31,741.00	13,216.00	3,848.00	4,231.00	54,317.00	21,349.00	23,265.00	51,251.00	32,763.00	10,322.00
4.2 ค่าใช้จ่ายในการเสริมสวย	13,531.00	6,339.00	4,135.00	0.00	29,694.00	4,899.00	4,375.00	1,683.00	15,093.00	31,979.00
4.3 ซื้ทอง เงิน นาก เพชร พลอย	2,650.00	0.00	0.00	0.00	35,950.00	6,500.00	398.00	12,683.00	200.00	36,232.00
รวมรายจ่ายหมวดที่ 4	47,922.00	19,555.00	7,983.00	4,231.00	119,961.00	32,748.00	28,038.00	65,617.00	48,056.00	78,533.00

รายจ่ายหมวดที่ 5 ที่อยู่อาศัย	บางช้าง	คลองใหม่	สวนป่าน	ทัพหลวง	ดอนข่อย	ห้วยด้วน	บ้านหลวง	ลำลูกบัว	ดอนพุทรา	สามง่าม
5.1 เงินสด เงินคาวนั้ หรือเงินผ่อน	41,566.00	0.00	0.00	54,903.00	7,550.00	14,773.00	10,790.00	4,281.00	18,640.00	26,700.00
5.2 ซ่อมแซม ต่อเติม หรือปลูกบ้าน	10,256.00	19,472.00	191,520.00	9,170.00	39,195.00	22,870.00	82,674.00	0.00	21,915.00	162,672.00
5.3 เงินสด เงินคาวนั้ เงินผ่อน ซ่อมแซม	117,296.00	54,207.00	607,488.00	329,746.00	607,443.00	139,934.00	243,370.00	230,344.00	173,230.00	384,567.00
5.4 ของใช้ประจำวัน	499,114.00	258,351.00	189,982.00	597,970.00	529,647.00	470,385.00	354,056.00	363,798.00	518,949.00	432,647.00
5.5 ค่าไฟฟ้า	180,013.00	181,301.00	122,676.00	229,959.00	278,899.00	185,595.00	181,505.00	135,726.00	212,112.00	226,538.00
5.6 ค่าน้ำปะปา	39,321.00	19,904.00	18,861.00	35,207.00	46,237.00	36,153.00	26,853.00	58,876.00	50,067.00	33,404.00
5.7 ค่าโทรศัพท์ทั้งครัวเรือน	122,438.00	104,484.00	110,524.00	172,310.00	173,348.00	87,351.00	116,152.00	123,342.00	155,629.00	139,480.00
5.8 ค่าหนังสือพิมพ์ หนังสือ นิตยสาร	935.00	0.00	108.00	0.00	4,449.00	6,324.00	0.00	7,860.00	875.00	2,024.00
5.9 ค่าภาษีต่าง ๆ	440.00	230.00	50,000.00	0.00	15,599.00	0.00	170.00	15,720.00	0.00	522.00
รวมรายจ่ายหมวดที่ 5	1,011,379.00	637,949.00	1,291,159.00	1,429,265.00	1,702,367.00	963,385.00	1,015,570.00	939,947.00	1,151,417.00	1,408,554.00

รายจ่ายหมวดที่ 6 ค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุนและการพักผ่อน										
	บางช้าง	คลองใหม่	สวนป่า	ทัพหลวง	ดอนข่อย	ห้วยด้วน	บ้านหลวง	ลำลูกบัว	ดอนพุทรา	สามง่าม
6.1 ฝากธนาคาร ซื้อมันฝรั่ง	353,455.00	81,460.00	695,889.00	397,741.00	1,218,561.00	160,860.00	336,689.00	368,610.00	376,624.00	365,820.00
6.2 จ่ายดอกเบี้ย และผ่อนใช้หนี้เงินกู้	740,395.00	582,405.00	956,485.00	680,842.00	1,736,802.00	748,156.00	491,347.00	305,335.00	871,853.00	748,062.00
6.3 เงินทำบุญ หรือบริจาค	17,729.00	25,662.00	19,297.00	9,433.00	49,159.00	13,971.00	24,907.00	66,236.00	15,075.00	25,096.00
6.4 เงินช่วยงานหรือเงินใส่ซอง	93,849.00	78,584.00	72,578.00	165,743.00	169,763.00	35,379.00	28,256.00	175,390.00	84,595.00	98,972.00
6.5 ค่าใช้จ่ายในการจัดงานต่าง ๆ	10,901.00	2,150.00	4,530.00	5,700.00	13,347.00	4,620.00	400.00	0.00	14,150.00	27,624.00
6.6 จ่ายเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ	30,578.00	18,796.00	20,861.00	30,527.00	74,344.00	12,011.00	18,630.00	19,256.00	26,812.00	43,620.00
6.7 ซื้อมันฝรั่ง หรือไม้ดอกไม้ประดับ	967.00	6,488.00	2,775.00	0.00	4,037.00	210.00	955.00	560.00	156.00	2,175.00
6.8 เงินเดือนหรือเงินที่ส่งไปช่วย	50,694.00	14,430.00	73,108.00	29,076.00	27,512.00	4,800.00	17,410.00	1,200.00	11,480.00	86,531.00
6.9 เงินที่เสียไปโดยไม่เต็ม	6,921.00	50.00	0.00	1,505.00	1,987.00	60.00	2,750.00	660.00	375.00	2,550.00
6.10 เงินที่จ่ายเพื่อการเลี้ยงชีพ	49,361.00	19,255.00	59,811.00	42,106.00	148,218.00	49,481.00	88,739.00	58,480.00	57,790.00	54,486.00
6.11 เงินเลี้ยงควงในรูปแบบต่าง ๆ	70.00	530.00	109,090.00	970.00	0.00	0.00	1,090.00	400.00	0.00	0.00
รวมรายจ่ายหมวดที่ 6	1,354,920.00	829,810.00	2,014,424.00	1,363,643.00	3,443,730.00	1,029,548.00	1,011,173.00	996,127.00	1,458,910.00	1,454,936.00

รายจ่ายหมวดที่ 7 ค่าใช้จ่ายในการศึกษา	บางช้าง	คลองใหม่	สวนป่า	ทัพหลวง	ดอนข่อย	ห้วยด้วน	บ้านหลวง	ลำลูกบัว	ดอนพุทรา	สามง่าม
7.1 ค่าเทอม ค่าเรียนพิเศษ	58,702.00	4,750.00	18,472.00	200.00	105,131.00	7,800.00	3,525.00	13,070.00	19,035.00	33,355.00
7.2 ค่าอุปกรณ์การเรียน	6,825.00	867.00	2,782.00	0.00	5,877.00	200.00	1,400.00	2,280.00	5,642.00	2,000.00
7.3 ค่าชุดนักเรียน ชุดพละ ชุดลูกเสือ	490.00	1,000.00	798.00	60.00	4,700.00	1,560.00	0.00	0.00	1,049.00	0.00
รวมรายจ่ายหมวดที่ 7	66,017.00	6,617.00	22,052.00	260.00	115,708.00	9,560.00	4,925.00	15,350.00	25,726.00	35,355.00

สรุปภาพรวมบัญชีครัวเรือน การประมวลผล 3 เดือน (มกราคม – มีนาคม 2553) จำนวน 120 ครัวเรือน (โรงเรียนแก่นเงิน)

รายรับ	บางช้าง	คลองใหม่	สวนป่า	ทัพหลวง	ดอนข่อย	ห้วยด้วน	บ้านหลวง	ลำลูกบัว	ดอนพุทรา	สามง่าม
1. ขายผลผลิตจากการทำนา/ทำไร่	2,125,605.00	681,987.00	285,251.00	1,280,375.00	5,463,461.00	1,449,435.00	1,181,937.00	8,257,278.00	703,227	952,387.00
2. ขายสัตว์เลี้ยง	34,670.00	20,980.00	198,999.00	183,260.00	631,285.00	171,639.00	31,260.00	110,440.00	59,400	1,120,568.00
3. ขายผลิตภัณฑ์จากงานหัตถกรรม	78,530.00	26,056.00	455,553.00	149,530.00	24,882.00	171,132.00	332,935.00	75,980.00	162,562	118,351.00
4. ขายสินค้าที่ซื้อมา การขายอาหาร	772,875.00	849,084.00	2,673,688.00	1,165,625.00	1,854,738.00	2,088,656.00	777,380.00	654,627.00	439,670	4,391,949.00
5. ขายพืชหรือสัตว์ที่หาได้จากธรรมชาติ	54,153.00	30,394.00	5,400.00	78,133.00	122,236.00	63,913.00	86,337.00	60,000.00	41,680	9,588.00
6. ค่าจ้างการการทำงานหรือให้บริการ	1,534,867.00	666,785.00	1,142,488.00	540,387.00	2,770,666.00	481,658.00	1,353,554.00	615,052.00	1,784,564	1,582,753.00
7. เงินเดือน เบี้ยเลี้ยง ค่าคอมมิชชั่น	2,888,692.00	2,015,402.00	1,428,818.00	3,721,895.00	2,521,459.00	3,239,052.00	2,017,809.00	2,618,357.00	2,363,934	2,001,770.00
8. เงินสงเคราะห์และสวัสดิการต่าง ๆ	37,760.00	37,247.00	0.00	0.00	16,640.00	41,200.00	49,892.00	59,767.00	27,500	500.00
9. รายได้จากการค้าขาย หรือเช่าที่ดิน	52,370.00	6,200.00	0.00	0.00	29,000.00	19,800.00	82,463.00	200,000.00	85,710	173,704.00
10. รายรับจากดอกเบี้ยต่าง ๆ	70,579.00	107,531.00	418,700.00	19,600.00	46,629.00	65,548.00	52,100.00	12,210.00	22,300	13,463.00
11. รายได้จากการเลี้ยงโชค	11,035.00	20,740.00	8,000.00	9,040.00	2,165.00	8,000.00	65,640.00	12,000.00	75,000	32,750.00
12. เงินที่ได้รับจากการกู้ยืม ขอยืม	160,701.00	100,932.00	737,900.00	10,080.00	529,740.00	288,500.00	77,200.00	103,000.00	94,855	606,004.00
13. เงินที่ลูก หลาน ญาติพี่น้อง ส่งมา	26,300.00	210,021.00	103,050.00	29,005.00	105,200.00	22,989.00	125,700.00	13,700.00	59,590	42,700.00
14. เงินที่ผู้อื่นช่วยงานต่าง ๆ	0.00	0.00	14,600.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0	0.00
15. เงินหรือลาภลอยที่มีคนนำมาให้	0.00	2,000.00	6,100.00	0.00	641.00	0.00	39,850.00	0.00	0	36,000.00
รวมรายรับ	7,848,137.00	4,775,359.00	7,478,547.00	7,186,930.00	14,118,742.00	8,111,522.00	6,274,057.00	12,792,411.00	5,919,992.00	11,082,487.00

สรุปภาพรวม รายจ่าย 7 หมวด 10 ตำบล รายจ่ายหมวดที่ 2 ค่าอาหาร	บางช้าง	คลองใหม่	สวนป่า	ทัพหลวง	ดอนข่อย	ห้วยด้วน	บ้านหลวง	ลำลูกบัว	ดอนพุทรา	สามง่าม
2.1 ข้าวสารทุกชนิด	40,276.00	36,771.00	33,212.00	38,565.00	144,870.00	36,164.00	95,224.00	47,007.00	41,959.00	65,023.00
2.2 เนื้อสัตว์ปีก สัตว์น้ำ เป็นอาหาร	485,617.00	271,073.00	182,062.00	575,143.00	445,096.00	559,504.00	333,612.00	382,333.00	529,556.00	247,265.00
2.3 ผักสด และผลไม้สดต่าง ๆ	429,569.00	244,233.00	121,700.00	478,940.00	348,886.00	288,627.00	256,168.00	275,957.00	466,199.00	273,780.00
2.4 ไข่สด	8,909.00	11,077.00	6,803.00	27,406.00	11,781.00	18,752.00	13,527.00	13,057.00	17,943.00	6,105.00
2.5 เครื่องเทศต่าง ๆ	23,120.00	26,881.00	20.00	29,109.00	1,011.00	37,517.00	8,341.00	42,290.00	44,896.00	3,828.00
2.6 อาหารแห้ง อาหารกระป๋อง	34,293.00	40,133.00	27,031.00	84,984.00	81,428.00	87,064.00	34,689.00	43,254.00	64,651.00	37,594.00
2.7 อาหารสำเร็จที่ซื้อจากร้าน	765,610.00	396,395.00	341,737.00	625,614.00	959,099.00	398,729.00	418,713.00	355,522.00	557,571.00	635,896.00
2.8 น้ำดื่มสะอาด	23,189.00	5,943.00	3,267.00	7,724.00	4,756.00	5,588.00	8,023.00	25,675.00	4,043.00	5,226.00
2.9 น้ำอัดลม ชา กาแฟ	30,367.00	7,598.00	13,725.00	31,122.00	19,532.00	37,054.00	6,716.00	52,505.00	52,057.00	20,121.00
2.10 นมทุกชนิด	11,840.00	1,918.00	5,360.00	9,683.00	21,634.00	22,175.00	23,028.00	6,361.00	44,822.00	19,215.00
2.11 ขนมขบเคี้ยว ขนมกรุบกรอบ	3,756.00	1,434.00	1,634.00	9,217.00	9,972.00	12,542.00	4,061.00	484.00	6,422.00	9,553.00
2.12 ค่าขนมที่ให้เด็กเป็นโรงเรียน	470,646.00	232,539.00	524,632.00	557,837.00	881,195.00	396,591.00	344,154.00	459,299.00	582,803.00	457,210.00
2.13 เครื่องดื่มชูกำลัง	1,600.00	2,186.00	1,000.00	0.00	5,035.00	1,894.00	5,540.00	18,360.00	950.00	1,020.00
2.14 เหล้า เบียร์ ชาดอง ไวน์	24,041.00	33,737.00	34,141.00	33,210.00	114,214.00	86,923.00	46,109.00	55,456.00	63,153.00	57,314.00
2.15 ค่าเชื้อเพลิงในการหุงต้ม	12,070.00	7,275.00	2,295.00	4,575.00	9,217.00	2,600.00	14,775.00	6,515.00	12,230.00	7,151.00
รวมรายจ่ายหมวดที่ 2	2,364,903.00	1,319,193.00	1,298,619.00	2,513,129.00	3,057,726.00	1,991,724.00	1,612,680.00	1,784,075.00	2,489,255.00	1,846,301.00

รายจ่ายหมวดที่ 3 ยา - สุขภาพอนามัย	บางช้าง	คลองใหม่	สวนป่าน	ทัพหลวง	ดอนข่อย	ห้วยด้วน	บ้านหลวง	ลำลูกบัว	ดอนพุทรา	สามง่าม
3.1 ยาแก้ปวด	582.00	19,226.00	55.00	1,838.00	97.00	3,338.00	150.00	8,790.00	100.00	326.00
3.2 ยารักษาโรคอื่น ๆ	23,717.00	4,191.00	37,981.00	20,230.00	14,374.00	30,444.00	2,517.00	31,912.00	36,442.00	27,823.00
3.3 ยาหรืออุปกรณ์การคุมกำเนิด	210.00	800.00	80.00	0.00	584.00	0.00	0.00	2,110.00	140.00	480.00
3.4 ค่ารักษาพยาบาลทั้งที่สถานีอนามัย	39,412.00	6,100.00	4,240.00	0.00	30,679.00	735.00	14,760.00	16,380.00	1,982.00	8,529.00
3.5 ยาสูบ/นุหรี/หมาก/ขานัตถ์	7,405.00	12,770.00	7,935.00	12,467.00	16,596.00	10,443.00	8,313.00	36,331.00	18,983.00	10,683.00
3.6 จ่ายเบี้ยประกันชีวิต ประกันสุขภาพ	5,099.00	0.00	3,200.00	12,600.00	62,160.00	210.00	34,623.00	11,220.00	1,177.00	34,399.00
รวมรายจ่ายหมวดที่ 3	76,425.00	43,087.00	53,491.00	47,135.00	124,490.00	45,170.00	60,363.00	106,743.00	58,824.00	82,240.00

รายจ่ายหมวดที่ 4 เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย และเครื่องประดับ	บางช้าง	คลองใหม่	สวนป่าน	ทัพหลวง	ดอนข่อย	ห้วยด้วน	บ้านหลวง	ลำลูกบัว	ดอนพุทรา	สามง่าม
4.1 เสื้อผ้า / เครื่องแต่งกาย และเครื่องนอน	31,741.00	13,216.00	3,848.00	4,231.00	54,317.00	21,349.00	23,265.00	51,251.00	32,763.00	10,322.00
4.2 ค่าใช้จ่ายในการเสริมสวย	13,531.00	6,339.00	4,135.00	0.00	29,694.00	4,899.00	4,375.00	1,683.00	15,093.00	31,979.00
4.3 ซื้ทอง เงิน นาก เพชร พลอย	2,650.00	0.00	0.00	0.00	35,950.00	6,500.00	398.00	12,683.00	200.00	36,232.00
รวมรายจ่ายหมวดที่ 4	47,922.00	19,555.00	7,983.00	4,231.00	119,961.00	32,748.00	28,038.00	65,617.00	48,056.00	78,533.00

รายจ่ายหมวดที่ 5 ที่อยู่อาศัย	บางช้าง	คลองใหม่	สวนป่า	ทัพหลวง	ดอนข่อย	ห้วยด้วน	บ้านหลวง	ลำลูกบัว	ดอนพุทรา	สามง่าม
5.1 เงินสด เงินคาวน หรือเงินผ่อน	41,566.00	0.00	0.00	54,903.00	7,550.00	14,773.00	10,790.00	4,281.00	18,640.00	26,700.00
5.2 ซ่อมแซม ต่อเติม หรือปลูกบ้าน	10,256.00	19,472.00	191,520.00	9,170.00	39,195.00	22,870.00	82,674.00	0.00	21,915.00	162,672.00
5.3 เงินสด เงินคาวน เงินผ่อน ซ่อมแซม	117,296.00	54,207.00	607,488.00	329,746.00	607,443.00	139,934.00	243,370.00	230,344.00	173,230.00	384,567.00
5.4 ของใช้ประจำวัน	499,114.00	258,351.00	189,982.00	597,970.00	529,647.00	470,385.00	354,056.00	363,798.00	518,949.00	432,647.00
5.5 ค่าไฟฟ้า	180,013.00	181,301.00	122,676.00	229,959.00	278,899.00	185,595.00	181,505.00	135,726.00	212,112.00	226,538.00
5.6 ค่าน้ำปะปา	39,321.00	19,904.00	18,861.00	35,207.00	46,237.00	36,153.00	26,853.00	58,876.00	50,067.00	33,404.00
5.7 ค่าโทรศัพท์ทั้งครัวเรือน	122,438.00	104,484.00	110,524.00	172,310.00	173,348.00	87,351.00	116,152.00	123,342.00	155,629.00	139,480.00
5.8 ค่าหนังสือพิมพ์ หนังสือ นิตยสาร	935.00	0.00	108.00	0.00	4,449.00	6,324.00	0.00	7,860.00	875.00	2,024.00
5.9 ค่าภาษีต่าง ๆ	440.00	230.00	50,000.00	0.00	15,599.00	0.00	170.00	15,720.00	0.00	522.00
รวมรายจ่ายหมวดที่ 5	1,011,379.00	637,949.00	1,291,159.00	1,429,265.00	1,702,367.00	963,385.00	1,015,570.00	939,947.00	1,151,417.00	1,408,554.00

รายการหมวดที่ 6 ค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุนและการพักผ่อน	บางช้าง	คลองใหม่	สวนป่าน	ทัพหลวง	ดอนข่อย	ห้วยด้วน	บ้านหลวง	ลำลูกบัว	ดอนพุทรา	สามง่าม
6.1 ฝากธนาคาร ซื้อพันธบัตร	353,455.00	81,460.00	695,889.00	397,741.00	1,218,561.00	160,860.00	336,689.00	368,610.00	376,624.00	365,820.00
6.2 จ่ายดอกเบี้ย และผ่อนใช้หนี้เงินกู้	740,395.00	582,405.00	956,485.00	680,842.00	1,736,802.00	748,156.00	491,347.00	305,335.00	871,853.00	748,062.00
6.3 เงินทำบุญ หรือบริจาค	17,729.00	25,662.00	19,297.00	9,433.00	49,159.00	13,971.00	24,907.00	66,236.00	15,075.00	25,096.00
6.4 เงินช่วยงานหรือเงินใส่ซอง	93,849.00	78,584.00	72,578.00	165,743.00	169,763.00	35,379.00	28,256.00	175,390.00	84,595.00	98,972.00
6.5 ค่าใช้จ่ายในการจัดงานต่าง ๆ	10,901.00	2,150.00	4,530.00	5,700.00	13,347.00	4,620.00	400.00	0.00	14,150.00	27,624.00
6.6 จ่ายเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ	30,578.00	18,796.00	20,861.00	30,527.00	74,344.00	12,011.00	18,630.00	19,256.00	26,812.00	43,620.00
6.7 ซื้อสัตว์เลี้ยง หรือ ไม้ดอกไม้ประดับ	967.00	6,488.00	2,775.00	0.00	4,037.00	210.00	955.00	560.00	156.00	2,175.00
6.8 เงินเดือนหรือเงินที่ส่งไปช่วย	50,694.00	14,430.00	73,108.00	29,076.00	27,512.00	4,800.00	17,410.00	1,200.00	11,480.00	86,531.00
6.9 เงินที่เสียไปโดยไม่เต็ม	6,921.00	50.00	0.00	1,505.00	1,987.00	60.00	2,750.00	660.00	375.00	2,550.00
6.10 เงินที่จ่ายเพื่อการเลี้ยงชีพ	49,361.00	19,255.00	59,811.00	42,106.00	148,218.00	49,481.00	88,739.00	58,480.00	57,790.00	54,486.00
6.11 เงินเลี้ยงดวงในรูปแบบต่าง ๆ	70.00	530.00	109,090.00	970.00	0.00	0.00	1,090.00	400.00	0.00	0.00
รวมรายการหมวดที่ 6	1,354,920.00	829,810.00	2,014,424.00	1,363,643.00	3,443,730.00	1,029,548.00	1,011,173.00	996,127.00	1,458,910.00	1,454,936.00

รายจ่ายหมวดที่ 7 ค่าใช้จ่ายในการศึกษา	บางช้าง	คลองใหม่	สวนป่า	ทัพหลวง	ดอนข่อย	ห้วยด้วน	บ้านหลวง	ลำลูกบัว	ดอนพุทรา	สามง่าม
7.1 ค่าเทอม ค่าเรียนพิเศษ	58,702.00	4,750.00	18,472.00	200.00	105,131.00	7,800.00	3,525.00	13,070.00	19,035.00	33,355.00
7.2 ค่าอุปกรณ์การเรียน	6,825.00	867.00	2,782.00	0.00	5,877.00	200.00	1,400.00	2,280.00	5,642.00	2,000.00
7.3 ค่าชุดนักเรียน ชุดพลละ ชุดลูกเสือ	490.00	1,000.00	798.00	60.00	4,700.00	1,560.00	0.00	0.00	1,049.00	0.00
รวมรายจ่ายหมวดที่ 7	66,017.00	6,617.00	22,052.00	260.00	115,708.00	9,560.00	4,925.00	15,350.00	25,726.00	35,355.00

ภาคผนวก ง

ตารางแสดงข้อมูลคนปลดหนี้

ตารางแสดงข้อมูลครัวเรือนที่บันทึกบัญชีครัวเรือนภายใต้กรอบการดำเนินงาน โครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาความยากจน พัฒนาสังคมและสุขภาวะ
ปี 2550-2553 ที่สามารถปลดหนี้ได้รายจังหวัด (ส่วนใหญ่ทำแผนบัญชีครัวเรือนมาตั้งแต่ปี 48-53)

จำนวนครัวเรือนในจังหวัด นครปฐม

จำนวนครัวเรือนที่บันทึกบัญชีทั้งหมด106.....ครัวเรือน

ลำดับ ที่	ชื่อ นามสกุล	อายุ	อาชีพ	ที่อยู่	จำนวนหนี้สินเดิม (บาท)	จำนวนหนี้สินที่ ปลดได้ (บาท)	ระยะเวลาที่ ใช้ในการ ปลดหนี้ (เดือน)	หมายเหตุ สาเหตุของการเกิดหนี้ (ขาย ผลผลิตไม่ได้ราคา ภัยแล้ง กู้มาลงทุนเพิ่ม)
1	นายบุญให้ หวังเศรษฐกุล	43	ช่างอิเล็กทรอนิกส์	12 ม.5 ต.สามง่าม	410,000	310,000	48	ลงทุนเพิ่มในการประกอบอาชีพช่าง
2	นายสงว ลิมประสาท	51	ธุรกิจส่วนตัว	29 ม.10 ต.สามง่าม	1,500,000	-	-	ซื้อรถบรรทุก
3	นางสมพงษ์ ตรีชัยญา	57	รับจ้าง	82 ม.2 ต.สามง่าม	1,030,000	-	-	ลงทุนเลี้ยงหมูและปลา
4	นางสาวชุติกา ตั้งวิชัย	32	ค้าขาย	14/1 ม.9 ต.สามง่าม	230,000	-	-	ลงทุนเพิ่ม
5	นางวงเดือน รัตนเทียม	38	แม่บ้าน	93/1 ม.2 ต.สามง่าม	700,000	100,000	48	ซื้อกระบะ,ปลูกบ้าน
6	นางสมใจ กุศรี	46	ค้าขาย	37 ม.3 ต.สามง่าม	220,000	20,000	6	กู้ให้ลูก
7	นางขวัญนภา สร้อยศรี	35	รับจ้าง	59/2 ม.3 ต.สามง่าม	30,000	-	-	ซื้อรถ
8	นางอรศิริ สามงามอินทร์	53	ค้าขาย	82 ม.2 ต.สามง่าม	15,000	-	-	ค้าขาย
9	นางเครือวัลย์ สามงามอินทร์	48	ค้าขาย	2 ม.8 ต.สามง่าม	80,000	-	-	ค้าขาย
10	นางสุดใจ สามงามไกร	53	ทำไร่	25 ม.8 ต.สามง่าม	150,000	-	-	ทำไร่
11	นางแดงอ่อน สระทองมี	60	รับจ้าง	134 ม.8 ต.สามง่าม	15,500	2,500	48	ลงทุนทำไร่
12	นางสิริ โสภา บุญเรืองยศศิริ	49	ค้าขาย	30 ม.3 ต.สามง่าม	1,300,000	1,300,000	48	ค้าขาย
13	นายสุทัศน์ สามสีเนียม	44	ธุรกิจส่วนตัว	74 ม.2 ต.สามง่าม	450,000	40,000	12	เลี้ยงไก่ไข่
14	นายวิทยา สามงามอินทร์	39	เกษตรกร	3/1 ม.8 ต.สามง่าม	-	-	-	ปลูกผักสวนครัว
15	นางศิริวรรณ คำกองแก้ว	41	เกษตรกร	3 ม.8 ต.สามง่าม	10,000	-	-	-

16	นางออมทรัพย์ บุครดี	42	รับจ้าง	39 ม.2 ต.สามง่าม	80,000	30,000	48	ใช้จ่ายในครัวเรือน
17	นางลูกจันทร์ สามกองงาม	53	ทำไร่	100 ม.2 ต.สามง่าม	100,000	-	-	ปลูกบ้าน
18	นางสาววรารัตน์ สามกองงาม	32	ค้าขาย	164 ม.6 ต.สามง่าม	-	-	-	ค้าขาย
19	นายสมชาย สกุลนิติโรจน์	46	รับจ้าง	81/2 ม.5 ต.สามง่าม	-	-	-	-
20	นายสมชาย มั่งชูพันธ์	44	ลูกจ้างประจำ	79/4 ม.5 ต.ลำลูกบัว	650,000	100,000	24	ลงทุนค้าขาย
21	นางนิตย์ สามบุญศรี	48	เกษตรกร	99 ม.3 ต.ลำลูกบัว	500,000	40,000	36	ลงทุนเลี้ยงปลา
22	นายประชุม มั่งชูพันธ์	67	เกษตรกร	79 ม.5 ต.ลำลูกบัว	80,000	80,000	24	ลงทุนทำบ่อเลี้ยงปลา
23	นางสาวศิริพร สามบุญศรี	26	ทำสวน	30 ม.3 ต.ลำลูกบัว	200,000	100,000	24	ลงทุนทำสวน
24	นางสะอาด มีจอก	59	รับจ้าง	42 ม.4 ต.ลำลูกบัว	200,000	200,000	36	ซื้อรถกระบะ
25	นางสมใจ มีชูเขาวัว	43	ทำนา	7 ม.4 ต.ลำลูกบัว	400,000	100,000	24	ลงทุนทำนา
26	นางสาวพฤษดิ์ บุญมี	36	ทำสวน	11 ม.6 ต.ห้วยด้วน	170,000	80,000	18	กู้มาลงทุน,ผลผลิตเสียหาย
27	นางสาวลิ้นจี่ ท่ามาอ่อง	49	ทำสวน,นา	85 ม.5 ต.ห้วยด้วน	40,000	40,000	15	ต่อเติมบ้าน,ผลผลิตตกต่ำ
28	นางลัดดา ปาแสนกุล	59	ช่างเย็บ	26/1 ม.6 ต.ห้วยด้วน	60,000	60,000	22	ลงทุนร้านเย็บผ้า
29	นางพวน สีนมา	67	ทำไร่,ทำสวน	41 ม.74 ต.ห้วยด้วน	100,000	100,000	44	ซื้อที่ดิน
30	นายอุดม พิมพา	48	ทำนา	61 ม.4 ต.ห้วยด้วน	19,000	19,000	13	ค้าขาย ค่าน้ำ
31	นางสาวอุบล ศรีพุ่มไช้	39	ทำนา	11/2 ม.4 ต.คลองนกระทุง	121,000	35,700	24	ไม่ได้ผลผลิต,ปลูกบ้าน
32	นางสุภา สุทธิจินดา	48	ทำนา	98 ม.7 ต.คลองนกระทุง	10,000(กองทุน)	10,000	12	ทำนา
33	นางสาวสมบูรณ์ ไผ่สุวรรณ	32	ค้าขาย	17/1 ม.11 ต.คลองนกระทุง	-	-	-	-
34	นายชุมพร ศรีพาเพชร	44	เลี้ยงปลา	65 ม.11 ต.คลองนกระทุง	1,000,000	80,000	24	ถูกโกง,การเกษตรล้มเหลว
35	นางสาวน้ำผึ้ง คลาดแคล้วดี	31	ทำนา,รับจ้าง	ต.คลองนกระทุง	200,000	12,000	1	ซื้อรถและทำนา

36	นางสาวรุ่งทิพย์ แซ่เตียว	41	ทำนา	10 ม.4 ต.คลองนกระทุง	55,000	10,000	ก.ย. 53	ลงทุนทำนา,รักษาพยาบาล
37	นางสาวสีนวล ศรีนารัตน์	45	รับจ้าง	ต.คลองนกระทุง	12,000(กองทุน)	12,000	12	ส่งลูกเรียน
38	นายศุภชัย ศรีทองจ้อย	37	ทำนา	39 ม.8 ต.คลองนกระทุง	90,000	20,000	24	ทำนา
39	นายสิทธิพร ภิรมย์เบี้ยว	29	ทำนา	48/2 ม.8 ต.คลองนกระทุง	60,000	20,000	24	ทำนา
40	นางสาวสุวิทย์ รุ่งรัมย์	53	รับจ้าง	19 ม.7 ต.คลองนกระทุง	20,000(กองทุน)	20,000	12	รับจ้าง
41	นางจิตรา สุทธิจินดา		ทำนา	3/1 ม.7 ต.คลองนกระทุง	15,000(กองทุน)	15,000	12	ทำนา
42	นายสมศักดิ์ ศรีบุญรอด	45	ทำนา	69/1 ม.7 ต.คลองนกระทุง	-	-	-	-
43	นางบรรจง นิลหงษ์	53	ทำนา	112 ม.7 ต.คลองนกระทุง	20,000(กองทุน)	20,000	12	ลงทุนทำนา
44	นางสาววิภาวรัตน์ ศรีเกตุนิ่ม	46	ทำนา	86 ม.7 ต.คลองนกระทุง	20,000(กองทุน)	20,000	12	ลงทุนทำนา
45	นายบุญช่วย เพชรแอน		ทำนา	20 ม.4 ต.คลองนกระทุง	-	-	-	-
46	นางสาวกัลยากร ปริพนธ์		ทำนา	1/3 ม.6 ต.คลองนกระทุง	-	-	-	-
47	นางนงน้อย ศรีนวลมาก	48	ทำนา	26/6 ม.7ต.คลองนกระทุง	-	-	-	-
48	นางสุกัญญา เพชรแอน		ทำนา	ม.4 ต.คลองนกระทุง	-	-	-	-
49	นางสุภาพร มูลประหัส		ค้าขาย	3/1 ม.2 ต.หินมูล	60,000	20,000	12	กู้มาลงทุน
50	นางสาวสมฤทัย เขยทอง	27	เกษตรกร	901 ม.1 ต.หินมูล	20,000	20,000	12	เพาะเลี้ยงเห็ด
51	นางสาวสมจิตร พิภแดงอ่อน	43	ทำนา	5 ม.3 ต.หินมูล	50,000	50,000	12	ลงทุนทำนา
52	นางภรภัภัทร ผิวทองอ่อน	36	ธุรกิจ	9/1 ม.10ต.หินมูล	500,000	100,000	36	ซื้อเครื่องขยายเสียง

53	นางสาววาสนา เหมมาลา	28	ทำนา	138 ม.6 ต.หินมูล	600,000	100,000	36	หนีปฏิรูปของเดิมจากพ่อ
54	นางสาวจิรชา มูลทองชุน	54	ทำนา	43 ม.2 ต.หินมูล	870,000	150,000	36	ปลูกบ้าน,ทำนา
55	นางสาวรัชณี รัตพุ่มน้อย	44	รถรับจ้าง	62/2ม.6 ต.หินมูล	300,000	30,000	12	ปลูกบ้าน
56	นายสมเกียรติ สุนทรอำไพ	56	เกษตรกร	17/8 ม.8 ต.บางระกำ	800,000	800,000	36	สวนมะลิ
57	นายฉัฐวัฒน์ ชันอินทร์งาม	44	ค้าขาย	40 ม.4 ต.บางระกำ	-	-	-	-
58	นายปิ่นฉัตร ปิ่นทองคำ	31	รับจ้าง	25 ม.14 ต.บางระกำ	139,000	19,000	-	ซ้อรถยนต์
59	นางสาวรุ่งนภา ทองประเพียร		เกษตรกร	68 ม.7 ต.บางระกำ	60,000	18,000	-	ลงทุนประกอบอาชีพ
60	นายสมมุติ ปฐมจินดา	54	ทำสวน	26 ม.6 ต.บางช้าง	-	-	-	กำลังหาต้นเหต วิเคราะห์จากการทำบัญชีครัวเรือน
61	นายสาย เสมสวัสดิ์	49	ทำสวน	90 ม.6 ต.บางช้าง	-	-	-	กำลังหาต้นเหต วิเคราะห์จากการทำบัญชีครัวเรือน
62	นางเอี่ยมพร ชื่นอรมณ	46	ทำสวน	2/2 ม.11 ต.บางช้าง	-	-	-	กำลังหาต้นเหต วิเคราะห์จากการทำบัญชีครัวเรือน
63	นางเทียมจันทร์ ม่วงเจริญ	50	ทำสวน	33/2 ม.11 ต.บางช้าง	-	-	-	กำลังหาต้นเหต วิเคราะห์จากการทำบัญชีครัวเรือน
64	นายอุดม นิ่มนวล	54	ทำสวน	73/2 ม.3 ต.บางช้าง	-	-	-	กำลังหาต้นเหต วิเคราะห์จากการทำบัญชีครัวเรือน
65	นางสุกมิตร์ อยู่ถนอม	47	ทำสวน	33 ม.11 ต.บางช้าง	-	-	-	กำลังหาต้นเหต วิเคราะห์จากการทำบัญชีครัวเรือน
66	นางสาวภทศา มาลัยศรี	33	ทำสวน	80/2 ม.3 ต.บางช้าง	-	-	-	กำลังหาต้นเหต วิเคราะห์จากการทำบัญชี
67	นางสาวศรีสุดา ผาสุขสรรพ	47	ทำสวน	72/2 ม.8 ต.บางช้าง	-	-	-	กำลังหาต้นเหต วิเคราะห์จากการทำบัญชี
68	นายสุกัลกษณ์ ดีเยาว์	52	เกษตรกร	46/2 ม.6 ต.สวนป่า	360,000	120,000	36	กู้เพิ่ม
69	นางบุบผา สุขเยี่ยม	53	เกษตรกร	84 ม.1 ต.สวนป่า	110,000	ส่งดอกเบี้ยทุกปี		ลงทุนทำนา,การศึกษาบุตร

70	นางน้อย สุขเยี่ยม	52	เกษตรกร	13/1 ม.1 ต.สวนป่า	500,000	100,000	12	ลงทุนทำนาและเลี้ยงสัตว์
71	นางสาวอำพรรณ คำชู	38	เกษตรกร	63/1 ม.1 ต.สวนป่า	40,000	25,000	12	ซื้อคอมพิวเตอร์ให้บุตร
72	นางวิรัช แซ่เต๋	57	เกษตรกร	71 ม.1 ต.สวนป่า	300,000	ส่งดอกเบี๋ยทุกปี		ลงทุนเลี้ยงวัวและทำไร่ข้าวโพด
73	นางเขภา ชนประชา	50	เกษตรกร	53 ม.1 ต.สวนป่า	170,000	12,050	-	ซื้อรถและสร้างโรงเลี้ยงเป็ด
74	นางปราณี แซ่ซื่อ	55	เกษตรกร	54 ม.1 ต.สวนป่า	200,000	ส่งดอกเบี๋ยทุกปี		ลงทุนเลี้ยงวัว
75	นางอำไพ หนูหอม	39	เกษตรกร	63 ม.1 ต.สวนป่า	980,000	480,000	48	ซื้อรถ,ซื้อวัวและหนี้ของบิดา
76	นางสาวสมบูรณ์ คะยอมงาม	41	เกษตรกร	39 ม.1 ต.สวนป่า	300,000	ส่งดอกเบี๋ยทุกปี		ลงทุนเลี้ยงหมู
77	นางสำลี พันธุ์แจ่ม	55	เกษตรกร	49/1 ม.1 ต.สวนป่า	300,000	-	-	ลงทุนเลี้ยงวัวและไร่ข้าวโพด
78	นางชเลียง เครืออยู่	49	รับจ้าง	12 ม.2 ต.สวนป่า	200,000	-	-	ลงทุนทำเกษตร
79	นางศิริพร เสลาฤทธิ์	59	เกษตรกร	5 ม.2 ต.สวนป่า	300,000	20,000	-	ลงทุนทำเกษตร
80	นายคำดวง แก้วศรี	61	เกษตรกร	23 ม.2 ต.สวนป่า	500,000	-	-	ลงทุนทำเกษตร
81	นางรัตน์ ขอดภาวี	72	เกษตรกร	76 ม.2 ต.สวนป่า	120,000	10,000	12	ลงทุนทำเกษตร
82	นางสาขัน เทียงลัม	48	รับจ้าง	40 ม.2 ต.สวนป่า	10,000	1,000	10	-
83	นางศรีนวล บัวทอง	62	ค้าขาย	94 ม.2 ต.สวนป่า	40,000	40,000	48	เพื่อการศึกษา
84	นางประเสริฐ มางลานทอง	64	เกษตรกร	96 ม.2 ต.สวนป่า	250,000	-	-	ลงทุนทำเกษตร
85	นางเพียร ส่วงเงิน	51	เกษตรกร	21 ม.2 ต.สวนป่า	23,000	-	24	ลงทุนทำเกษตร
86	นายทองล้วน ส่วงเงิน	59	รับจ้าง	21/1 ม.2 ต.สวนป่า	-	-	-	-
87	นางโสภณ ดันดิธนานนท์	48	ค้าขาย	22/2 ม.2 ต.สวนป่า	143,000	-	-	ค้าขาย
88	นางนวลศรี ธรรมมรุกชาติ	51	เกษตรกร	68 ม.2 ต.สวนป่า	700,000	70,000	-	กู้มาลงทุน
89	นางกัณฐิรา วงษ์ศิลป์	51	ค้าขาย	39 ม.2 ต.สวนป่า	800,000	200,000	-	กู้มาลงทุน
90	นางสมาน คำร้อยแสน	51	ธุรกิจส่วนตัว	49/3 ม.2 ต.สวนป่า	-	-	-	-
91	นางสาวฐิติรัตน์ เชื้องไฮ้	44	รับจ้าง	55 ม.10 ต.คอนข่อย	123,000	50,199	24	เพื่อการศึกษา, คชจ.ในครัวเรือน
92	นายประวิทย์ สระทองเย็น	48	ทำไร่	57 ม.11 ต.คอนข่อย	70,000	10,000	12	กู้มาลงทุนเพิ่ม

93	นางสาววรัทยา ทวนทอง	39	รับจ้าง	12 ม.8 ต.คอนข่อย	250,000	30,000	24	ถูกฟ้องร้องแพคดีที่ดิน
94	นางศิริกุล ทองดอนน้อย	38	เกษตรกร	35 ม.3 ต.คอนข่อย	500,000	90,000	24	ผลผลิตไม่ได้ราคา
95	นางบังอร สระทองคาน	42	ทำไร่	34 ม.10ต.คอนข่อย	180,000	50,000	12	กู้มาลงทุนเพิ่ม
96	นางมาลัย วินิจผล	44	ทำไร่	75/2 ม.10 ต.คอนข่อย	290,000	15,000	8	กู้มาลงทุนเพิ่ม, ผลผลิตไม่ได้ราคา
97	นายชลอ ทองดอนโพธิ์	53	ทำไร่	31 ม.10 ต.คอนข่อย	225,000	75,000	24	ภัยแล้ง, ผลผลิตเสียหาย
98	นางสาวสาริสา รอมณี	32	ทำไร่	75/1 ม.10 ต.คอนข่อย	180,000	50,000	24	กู้มาลงทุนเพิ่ม
99	นางนิค รวดเร็ว	47	รับจ้าง/ทำไร่	80 ม.10 ต.คอนข่อย	180,000	20,000	12	ผลผลิตไม่ได้ราคา, ปลุกบ้าน, แต่งลูก
100	นางสาวเนตรนภิส แซ่เอี้ยว	61	เกษตรกร	108 ม.14 ต.ทัพหลวง	30,000	15,000	20	การศึกษา+ลงทุน
101	ณิชกุล จันวิสัย	40	เกษตรกร	40 ม.13 ต.ทัพหลวง	30,000	10,000	10	ลงทุน
102	ไพโรจน์ชาติพุดชา	23	รับจ้าง	สถานีอนามัยสัมปทวน	160,000	24,000	12	เพื่อการศึกษา
103	บุญรัตน์ แก้วเอี่ยม	23	รับจ้าง	สถานีท่าตำหนัก	118,396		12	เพื่อการศึกษา
104	อรุณ วิจักขณ์สิทธิ์	47	รับจ้าง	162/1 ม.4 ต.ทัพหลวง	170,000			ลงทุน
105	นางปราณี จิตรสังวรณ์		เกษตรกร		400,000	100,000	12	ลงทุน
106	นางกัญญา อ่อนสด	36	เกษตรกร	96 ม.7 ต.ห้วยขวาง	100,000	20,000	24	ลงทุน
	จำนวน 98 ราย				21,663,896	4,790,449	22%	(ความสามารถในการชำระหนี้)

หมายเหตุ : 1. อาชีพส่วนตัว จำนวน 6 ราย

2. รับจ้าง จำนวน 17 ราย

3. ค้าขาย จำนวน 12 ราย

4. เกษตรกร จำนวน 59 ราย + (8 ราย=ไม่ได้ใส่จำนวนหนี้สิน)

5. อื่นๆ (แม่บ้าน/เย็บผ้า/ลูกจ้างประจำ) จำนวน 4 ราย

ภาคผนวก จ
แบบฟอร์มต่างๆ

- ใบสมัคร เข้าหลักสูตร โรงเรียนแก่น
- ตัวอย่างการตอบแบบสอบถามสาเหตุของการเป็นหนี้
- แบบฟอร์มการตรวจสุขภาพ
- ใบสมัครเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มสวัสดิการ และกตกา

ใบสมัคร เข้าหลักสูตร โรงเรียนแก่น

ชื่อ (นาย,นาง,นางสาว).....นามสกุล.....

บ้านเลขที่.....หมู่.....ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....

 อาชีพ เกษตร จำนวน.....ไร่ ไร่ ไร่ ไร่ ไร่

 รับราชการ อื่นๆ

รายละเอียดประเภทหนี้

ที่	สถาบันการเงิน/แหล่ง เงินทุน	ประเภทหนี้						หมายเหตุ
		เกษตร	ค้าขาย	รับจ้าง	บ้าน/ที่ดิน/รถ	เลี้ยงสัตว์	อื่นๆ	
1.	ธกส.							
2.	ธนาคาร(กรุงไทย/ไทย พาณิชย์ ฯลฯ)							
3.	กองทุนหมู่บ้าน(กทบ.)							
4.	หนี้นอกระบบ							
5.	อื่นๆ							
6.	หนี้สินรวม							

ผู้สมัคร.....

()

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ผู้รับสมัคร.....

()

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

“ร่วมแรงทุกคน ชุมชนเข้มแข็ง” สกช.นฐ.

ตัวอย่างการ ตอบแบบสอบ สาเหตุของการเป็นหนี้ การแก้ และความต้องการ

ทำไมประสบปัญหาหนี้สินด้วยสาเหตุใด

1. ค่าใช้จ่ายในการสร้างบ้านมากเกินไป
2. ค่าใช้จ่ายในครอบครัว
3. ค่าใช้จ่ายส่วนตัว
4. หนี้เงินกู้ยืมจากรวม

ทำไมวางแผนทางการเงินไม่อย่างไร

1. ไม่มีแผนการทางการเงินที่ดีในครอบครัว เช่น การออมเงิน การทำประกัน การลงทุน และอื่นๆ
2. ค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น
3. ค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น หรือเกินงบประมาณ

ทำไมอยู่ได้ 3 เดือน ทำไมไม่ไปทำงาน

1. เงินไม่พอใช้ ในครอบครัว จากปัญหาทางการเงิน
2. ค่าใช้จ่ายของสมาชิกในครอบครัว ที่ใช้เงินไป และขาดเงินใช้
3. ค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น ที่ทำให้เงินไม่พอใช้ (ค่าเช่าบ้าน) ในครอบครัว/ค่าเลี้ยงดูเด็ก

อะไรคือความทุกข์ใจที่สุดของท่านและท่านหรือใครไม่ไปทำงานหรือความทุกข์ใจ

1. ค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นในครอบครัว
2. ค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นในครอบครัว เช่น ค่าเช่าบ้าน ค่าเช่ารถ ค่าเช่ารถ ค่าเช่ารถ ค่าเช่ารถ
3. ค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นในครอบครัว เช่น ค่าเช่าบ้าน ค่าเช่ารถ ค่าเช่ารถ ค่าเช่ารถ ค่าเช่ารถ

ชื่อ นายวระสิทธิ์ นนทรานนท์
 ที่อยู่ 1/1 ม.6 ต.ลำไย
 อ.ดอนขาม จ.นครราชสีมา
 โทรศัพท์มือถือ 085 194 9114

ผ่านประชุมวิญญานนี้ด้วยสาเหตุใด

ที่โรงเรียน นนทบุรี ได้ ได้ให้เงิน ๒๐
จำนวนที่ได้มีได้จาก ได้จากเงิน ๒๐
ที่มี ไปจ่ายค่า ค่าเป็นเงิน ๑๐๗

ผ่านวางแนวทางการผลิตนี้ไว้อย่างไร

ขณะนี้ ได้ทำเรื่องแล้ว อยู่ของโรงเรียน
เรื่องเงิน ๑๐๗

ท่านอยากได้ ร.ก.ส.ทำอะไรบ้าง

อยากได้ ร.ก.ส. ได้เพิ่ม เงินอุดหนุนโรงเรียน
ในชั้น ประถมศึกษา

อะไรคือความสุขในชีวิตของท่านและท่านเชื่อหรือไม่ว่าท่านจะมีความสุขได้

ทุกวันนี้ อยู่สบายดี อยู่ของโรงเรียน
มีความสุขมาก

ชื่อ ป.เล็ก ช่างตีเหล็ก
ที่อยู่ ๘๔ บ. ๕ ต.คลองสาม
อ.สามโคก
โทรศัพท์มือถือ ๐๙๐-๒๒๙๐๔๗๘

แบบฟอร์มสำหรับตรวจสุขภาพ

ชื่อ-สกุล นาย นางสาว .. นาง.....

บ้านเลขที่..... หมู่..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....

วัน - เดือน - ปีเกิด..... เลขบัตรประจำตัวประชาชน.....

น้ำหนัก..... กิโลกรัม ส่วนสูง..... เซนติเมตร

ความดันโลหิต..... mm.Hg

ชีพจร..... ครั้ง / นาที

โรคประจำตัว

1. ☐ ความดัน	2. ☐ เบาหวาน
1. ☐ ปวดเมื่อย	4. ☐ ปวดข้อ
5. ☐ โรคหัวใจ	6. ☐ โรคกระเพาะ
7. ☐ อื่นๆ.....	

บันทึกการตรวจ

1. ตรวจหาเบาหวาน.....
2. ตรวจหาสารพิษ.....
3. ความดัน.....

หมายเหตุ

.....

.....
 (.....)

ผู้เข้ารับการตรวจ

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ใบสมัครเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มสวัสดิการกองทุนบุญวันละบาท

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัดนครปฐม

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

1. ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี อยู่หมู่บ้าน.....บ้านเลขที่.....
.....หมู่ที่..... ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

2. ชื่อบิดา.....ชื่อมารดา.....ชื่อสามีหรือภรรยา.....
(ถ้าผู้ใดถึงแก่กรรมให้ขีดเส้นใต้ชื่อด้วย สามี/ภรรยา ที่แยกกันอยู่ให้ระบุสาเหตุที่แยกกันอยู่ด้วย).....

มีบุตรจำนวน.....คน

1.....2.....

3.....4.....

3. ข้าพเจ้าได้รับการศึกษาจบชั้น.....ในขณะนี้ข้าพเจ้าได้ประกอบอาชีพ ค้าขาย รับจ้าง
 ทำนา.....ไร่ ทำสวน.....ไร่ อื่นๆ.....

4. ข้าพเจ้าตกลงใจและขอสมัครให้สัญญาไว้กับกลุ่มสวัสดิการกองทุนบุญวันละบาท ตำบล.....อำเภอ.....

.....จังหวัด.....ว่าข้าพเจ้าสามารถส่งเงินกองทุนบุญเดือนละ.....บาท/เดือน

ข้าพเจ้าเข้าใจในหลักการ วัตถุประสงค์ของกลุ่มสวัสดิการกองทุนบุญวันละบาทเป็นอย่างดี และข้าพเจ้าสัญญาว่าจะปฏิบัติตามข้อตกลงและกฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่มโดยเคร่งครัด และขอรับรองว่าข้อความข้างต้นนี้เป็นความจริงทุกประการ และได้ส่งคำสมัครหรือธรรมเนียมแรกเข้า จำนวน.....บาท

ลงชื่อ.....(.....) ผู้สมัคร

คำรับรองของสมาชิก

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มข้างต้นนี้ มีคุณธรรมครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ของกลุ่มและเป็นผู้มีสัจจะสมควรที่จะรับเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มสวัสดิการกองทุนบุญวันละบาทได้

ลงชื่อ.....(.....) ผู้รับรองเป็นสมาชิก เลขที่.....

ลงชื่อ.....(.....) ผู้รับรองเป็นสมาชิก เลขที่.....

อนุมัติ

ลงชื่อ.....(.....) ประธานกรรมการอำนวยการ

เรียน ประธานกรรมการอำนวยการ

ข้าพเจ้า.....สมาชิกกลุ่มสวัสดิการกองทุนบุญวันละบาท ตำบล.....

ขอตั้งผู้รับโอนผลประโยชน์ ในเมื่อข้าพเจ้าได้ถึงแก่กรรมลง โดยมอบให้ผู้รับมีรายชื่อดังต่อไปนี้ เป็นผู้รับผลประโยชน์ร่วมกันในส่วนที่ข้าพเจ้าจะได้รับจากกลุ่มสวัสดิการกองทุนบุญวันละบาท ตำบล.....คือ

1) ด.ช./ด.ญ./น.ส./นาย/นาง.....2) ด.ช./ด.ญ./น.ส./นาย/นาง.....

3.) ด.ช./ด.ญ./น.ส./นาย/นาง..... 4.) ด.ช./ด.ญ./น.ส./นาย/นาง.....

ลงชื่อ.....(.....) ผู้มอบลงชื่อ

..... (.....) ผู้จัดการ/มอบแทน

ลงชื่อ.....(.....) พยาน

ลงชื่อ.....(.....) พยาน

กฎ กติกา ระเบียบข้อบังคับ เงื่อนไขของระบบการจัดการ “สวัสดิการกองทุนวันละบาท” ตำบล

.....

(ครบวงจร เกิด แก่ เจ็บ ตาย)

1. เกิด

ให้ลูก 500 บาท แม่นอนโรงพยาบาลได้คืนละ 100 บาท (ไม่เกิน 5 คืน ปีละไม่เกิน 1,000 บาท)

2. แก่

สัจจะครบ 15 ปี อายุ ครบ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 300 บาท และทุกๆ 5 ปี จะจ่ายเพิ่มให้ปีละ 100 บาท

3. เจ็บ

นอนโรงพยาบาล ให้คืนละ 100 บาท ปีละไม่เกิน 10 คืน

4. ตาย

สัจจะ 180 วัน (6 เดือน)	ตาย ได้ค่าทำศพ 2,500 บาท
สัจจะ 365 วัน (1 ปี)	ตาย ได้ค่าทำศพ 5,000 บาท
สัจจะ 730 วัน (2 ปี)	ตาย ได้ค่าทำศพ 10,000 บาท
สัจจะ 1,460 วัน (4 ปี)	ตาย ได้ค่าทำศพ 15,000 บาท
สัจจะ 2,920 วัน (8 ปี)	ตาย ได้ค่าทำศพ 20,000 บาท
สัจจะ 5,840 วัน (16 ปี)	ตาย ได้ค่าทำศพ 30,000 บาท

5. สวัสดิการคณะกรรมการ

หมายเหตุ :

- เงื่อนไข ข้อ 1 และ ข้อ 3 และข้อ 5 (และข้ออื่นๆ ในอนาคต เช่น กองทุนเพื่อการศึกษา กองทุน เพื่อการผลิต ฯ สามารถปรับ กฎระเบียบ โดยใช้มติของเวทีประชาคม เมื่อกลุ่มมีความเข้มแข็ง และมีระบบการบริหารจัดการที่ดี สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมกับ ระยะเวลาและมีเงินกองทุนที่เติบโต และเป็นรูปธรรมมากขึ้น
- เงื่อนไข ข้อ 2 และข้อที่ 4 เป็นเงื่อนไข ตายตัว ไม่มีการเปลี่ยนแปลง (หากจะเปลี่ยนแปลง ต้องนำหลักคณิตศาสตร์ประกันภัย มาเทียบเพื่อคำนวณอัตราความก้าวหน้า และความเป็นไปได้) เพื่อจะได้นำสู่กระบวนการยกระดับ ในการจัดการร่วมอย่างยั่งยืน

ภาคผนวก ฉ

ประวัติสหาคีความร่วมมือภาคประชาชน จังหวัดนครปฐม

ประวัติสำนักงาน “สหภาคีความร่วมมือ ภาคประชาชน จังหวัดนครปฐม”

จากปลายปี 2541 -2544 กองทุนเพื่อสังคม (SIF) จังหวัดนครปฐม ได้รับการสนับสนุน งบประมาณการเรียนรู้จากแผนงบประมาณที่ลงมาสนับสนุนในด้านการเรียนรู้ ในด้านต่างๆ อาทิ ยุทธศาสตร์ การพัฒนาคน การเกษตรปลอดภัยและสิ่งแวดล้อม แผนชุมชน สื่อ การเมืองภาคพลเมือง และอื่นๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงในชุมชนที่สำคัญมาก และหลังจากที่โครงการจบลง ก็เกิดการรวมตัวของ แกนนำในแต่ละตำบล ทั้งเชิงปัจเจก หรือกลุ่มองค์กร เครือข่าย และได้จัดตั้งภายใต้ ชื่อการพัฒนาของคนใน จังหวัด เรียกว่า “สหข่ายชุมชน คนนครปฐม” ซึ่งมีการรวมตัวจากกลุ่ม และปัจเจก กว่า 30 ตำบล จัดตั้งเป็น องค์กรพัฒนาเพื่อเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ และเป็นพี่เลี้ยงให้กับชุมชนท้องถิ่น มีกระบวนการทำงานเป็น แนวราบ แบบพี่แบบน้อง และมีกิจกรรมด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้อย่างมากมาย เช่น การพัฒนา ศักยภาพชุมชน แกนนำ ประเด็นเกษตรปลอดภัย การแปรรูป และออมทรัพย์สะสมทรัพย์ เป็นต้น

2545 -2546 ได้รับการสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้และสร้างเสริมคุณภาพชีวิต จากสถาบัน พัฒนาองค์กรชุมชนท้องถิ่น (LDI) ภายใต้ “โครงการชีวิตสาธารณะ-ท้องถิ่นน่าอยู่” และมีการฝึกอบรม พัฒนาการกระบวนการภาวะผู้นำ และการคิดเชิงบวก (Postive thinking) เป็นแนวคิดในการปรับกระบวนการสนธิ เจริญสร้างสรรค์ จาก อาจารย์ชัยวัฒน์ ธิระพันธ์ และคณะ

2545 -ปัจจุบัน ได้รับการสนับสนุนจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) มีการจัดตั้งเป็น กลไกจังหวัด และต่อมา มีการปรับจากกลไกจังหวัด เป็น ศูนย์ต่อสู้เอาชนะความยากจน ภาคประชาชน จังหวัดนครปฐม (ศจช.ปช.นฐ.) และปัจจุบันเป็นคณะทำงาน ศจพ.ปชช. ซึ่งมีการเสริมหนุนกระบวนการ เรียนรู้การพัฒนาในรูปแบบของงานประเด็นต่างๆ อาทิ โครงการฟื้นฟูชุมชน การเกษตร และสิ่งแวดล้อม บ้านมั่นคง แผนชุมชน สวัสดิการ การรับรองสถานภาพ และสภาองค์กรชุมชน เป็นต้น ฯลฯ

และในปี 2548-2549 ภาคประชาชน คนนครปฐม ได้รับการสนับสนุนจาก สำนักงานกองทุน สนับสนุนการวิจัย (สกว.) , สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) และกระทรวงมหาดไทย ภายใต้ “โครงการ นำร่องบูรณาการการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ นครปฐม” เพื่อการต่อสู้เอาชนะความยากจน ภาคประชาชน ที่ เข้มแข็งและยั่งยืน จังหวัดนครปฐม โดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง (Area based) และมีแผนชุมชน พึ่งตนเอง เป็น เครื่องมือในการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดการตระหนักรู้จักตัวเอง รู้เท่าทันสถานการณ์ อย่างมีภูมิคุ้มกัน มี แผนการดำเนินการนำร่อง 9 ตำบล 7 อำเภอ ซึ่งเป็นการดำเนินการด้านการบริหารจัดการเชิงบูรณาการ จึงได้ มีหน่วยงาน และภาคีที่เกี่ยวข้อง ให้การสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ และมีตัวแทนผู้นำ กลุ่มองค์กร

เครือข่าย อบต. อสม. นักวิชาการ จากสถาบันการศึกษา ที่หลากหลายเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในระดับจังหวัด โดยใช้ภายใต้ชื่อ “ศูนย์ประสานงาน สหาคีความร่วมมือ ภาคประชาชน จังหวัดนครปฐม”_ เป็นศูนย์กลางของการเชื่อมประสานการทำงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐ และภาคประชาชน

และในปีต่อมา 2550 -2553 ปัจจุบัน “ศูนย์ประสานงาน สหาคี ความร่วมมือ ภาคประชาชน” ได้รับการสนับสนุนจาก สำนักงานสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) กระทรวงมหาดไทย (มท.) และธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์เพื่อการเกษตร (ธกส.) เป็นหน่วยงานหลักที่ให้การสนับสนุนการทำงาน และการขับเคลื่อนแผนงานภาคประชาชนที่ต่อเนื่อง ภายใต้ชื่อ “โครงการประสานความร่วมมือ เพื่อแก้ปัญหาความยากจน พัฒนาสังคม และสุขภาวะ จังหวัดนครปฐม” โดยมีใช้แผนชุมชน พึ่งตนเอง และหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นเครื่องมือในการพัฒนาขับเคลื่อนแผนงาน ซึ่งในปัจจุบันมีการดำเนินการในการจัดเก็บข้อมูลครัวเรือน 35 ตำบล จำนวน 16,606 ครัวเรือน และมีการทำเวทีประชาพิจารณ์ในระดับตำบล และระดับจังหวัด และมีการนำเสนอแผนความต้องการของภาคประชาชนเพื่อเชื่อมกับท้องถิ่น และจังหวัด เพื่อร่วมกันบูรณาการแผนงานเพื่อเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ เพื่อนำสู่การปฏิบัติให้เกิดความเป็นรูปธรรม และชุมชนเข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ ในระดับหนึ่ง

นอกจากนี้ ศูนย์ประสานงาน สหาคี ความร่วมมือภาคประชาชน ยังได้มีการประสานแผนความร่วมมือ และเชื่อมกับแหล่งงบประมาณที่ให้การสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้สู่การพัฒนาจากหน่วยงานต่างๆ อาทิ หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) เครือข่ายองค์กรงดเหล้า (สคล.) สภาพัฒนาการเมือง (สถาบันประปกเกล้า) ได้มีการ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (สภาองค์กรชุมชน) มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และหน่วยงานอื่นๆ เป็นต้น

จังหวัดนครปฐม มีแผนกิจกรรมที่เกิดจากแผนชุมชน และเป็นความต้องการของชุมชนที่แท้จริง โดยมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ตามแนวทางยุทธศาสตร์ภาคประชาชน และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์จังหวัดนครปฐม ที่ต้องการให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้ โดยมีเป้าประสงค์ให้ชุมชนอยู่ดีมีสุข เอื้ออาทร สมานฉันท์ เกื้อกูลแบ่งปัน มีผลการดำเนินที่เป็นรูปธรรมและสามารถขยายผลได้ในระดับหนึ่ง อาทิ การเสริมสร้างเกษตรปลอดภัย และฐานการเรียนรู้ด้านการพึ่งตนเอง สวัสดิการกองทุนวันละบาท 20 ตำบล การฟื้นฟูอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การแปรรูป การสนับสนุนและส่งเสริมด้านอาชีพ และการจัดทำฐานข้อมูลบัญชีครัวเรือน เป็นต้น

ปัจจุบัน สหาคีความร่วมมือ ภาคประชาชน จังหวัดนครปฐม มีพัฒนาการจากการรวมตัวของแกนนำที่หลากหลาย และสามารถจัดตั้งเป็นองค์กรอิสระในการพัฒนาขับเคลื่อนแผนงานภาคประชาชนมากกว่า 3 ปี มีสมาชิก คณะทำงาน กลุ่มองค์กร เครือข่าย ทั้งในพื้นที่ 7 อำเภอ 42 ตำบล ซึ่งเป็นฐานข้อมูลในการวางแผนงานในการพัฒนา มีการประสานแผน การผลักดัน และเชื่อมโยงการทำงานกับหน่วยงานในภาคส่วนต่างๆ ทั้งจังหวัด ท้องถิ่น และท้องที่ ตลอดจนเครือข่ายภาคีพัฒนาในจังหวัด โดยมีการพัฒนาที่

ต่อเนื่อง และเชื่อมความสัมพันธ์ จึงเป็นที่มาของสำนักงานสหภาคีความร่วมมือ ภาคประชาชน จังหวัดนครปฐม จนทุกวันนี้

สถานที่ติดต่อ : สำนักงานสหภาคีความร่วมมือ ภาคประชาชน จังหวัดนครปฐม

19/43 หมู่ 5 ตำบลลำพญา อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม 73000

โทรศัพท์/แฟกซ์ : (034) 37-7046 แฟกซ์ (034) 9 , e-mail : sahapakee_nk@hotmail.co.th

สำนักงานสหภาคีความร่วมมือ ภาคประชาชน จังหวัดนครปฐม

มีแผนการดำเนินงานภายใต้โครงการต่างๆ ดังนี้

1. โครงการ ความร่วมมือ เพื่อแก้ปัญหาคาความยากจน พัฒนาสังคม และสุขภาพะ จังหวัดนครปฐม ภายใต้การสนับสนุนของหน่วยงานภาคีหลัก
 - ** สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
 - ** สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
 - ** กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.)
 - ** ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์เพื่อการเกษตร (ธกส.)
 - ** กระทรวงมหาดไทย (มท.)
2. โครงการ ธรรมรงค์ดงเกล้า เข้าพรรษา และ พรบ.เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ภายใต้การสนับสนุนจาก
 - ** เครือข่ายองค์กรงดเหล้า (สคล.) และ สสส.
3. โครงการหลักประกันสุขภาพ ภาคประชาชน จังหวัดนครปฐม และเครือข่ายคุ้มครองผู้บริโภค ภาคประชาชน จังหวัดนครปฐม ภายใต้การสนับสนุนจาก
 - ** หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.)
4. โครงการ สถาปนาการเมือง ภาคประชาชน จังหวัดนครปฐม ภายใต้การสนับสนุนจาก
 - ** สถาบันพระปกเกล้า
5. โครงการ สถาองค์กรชุมชน จังหวัดนครปฐม ภายใต้การสนับสนุนจาก
 - ** สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.)
6. โครงการเสริมสร้างพัฒนาศักยภาพชุมชน พึ่งตนเอง สุวิถีพอเพียง จังหวัดนครปฐม ภายใต้การสนับสนุนจาก
 - ** สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.)
7. โครงการ การวิจัยการแก้ปัญหาคาความยากจนและหนี้สินของคนตำบลสวนป่าน (Issue book) ภายใต้การสนับสนุนจาก
 - ** มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา จังหวัดนครปฐม

8. โครงการฟื้นฟูเกษตรกร (ตำบลนาร่อง สวนป่า) ภายใต้การสนับสนุนจาก
 - ** สำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร
9. โครงการ อบรมและพัฒนาครอบครัวสัมพันธ์ และชุมชน (บ้าน วัด รร.) ภายใต้การสนับสนุนจาก
 - ** ศูนย์คุณธรรม
10. โครงการเมืองน่าอยู่ ภายใต้การสนับสนุนจาก
 - ** สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนท้องถิ่น (LDI)

ประเด็นงาน (ที่เกิดขึ้นจากกระบวนการเรียนรู้ และมีส่วนร่วม นำสู่แนวคิด และปฏิบัติ “วิถีพอเพียง”

1. แผนชีวิต และแผนชุมชน พึ่งตนเอง และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. เกษตรปลอดภัย อาหารและชีวิตปลอดภัย (ด้านการเกษตร และการทำปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ)
3. สวัสดิการกองทุนบุญวันละบาท จังหวัดนครปฐม
4. สถานพลังเยาวชน คน 3 วัย (พ่อ-แม่/ลูก/และผู้สูงอายุ)/วัฒนธรรม
5. ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม (ประเด็นลุ่มน้ำ และการป้องกันการเกิดอุทกภัย)
6. กลุ่มแปรรูป และวิสาหกิจชุมชน (การแปรรูปผลิตภัณฑ์ และร้านค้าชุมชน)
7. โรงเรียนแก่น
8. แผนพลังงานชุมชน เชื่อมกับแผนพลังงานจังหวัด